SZIKRA

Világ proletárjai egyesüljetek!

MAO CE-TUNG

VÁLOGATOTT MŰVEI

毛澤東選集

第二卷

MAO CE-TUNG

VÁLOGATOTT MŰVEI

★

2.

KÖTET

SZIKRA KIADÁS BUDAPEST 1953

Felelos kiadó a Szikra Konyvkiadó vezérigazgatója

A KIADÓ ELŐSZAVA

Mao Ce-tung elvtárs Válogatott Műveinek kínai kiadásában a második kötet olyan terjedelmes, hogy magyar nyelven indokolt két kötetben — 2. és 3. kötetben — való megjelentetése. Ennek következtében a magyarnyelvű kiadás köteteinek száma — a fordításunk alapját képező orosz kiadáshoz hasonlóan — nagyobb lesz, mint a kínai kiadásé.

A JAPÁNELLENES HÁBORÚ IDŐSZAKA

(I)

A JAPÁN TÁMADÁS ELLENI HARC POLITIKAI VONALA, GYAKORLATI INTÉZKEDÉSEI ÉS PERSPEKTÍVÁI*

(1937 július 23)

** A japán imperialisták, akik fegyveres erővel el akarták foglalni egész Kínát, 1937 július 7-én incidenst provokáltak Lukoucsiaónál. A kínai nép egyemberként követelte, hogy szálljanak szembe a japán betolakodókkal. Csang Kaj-sek sokáig késlekedett, s csak 10 nappal az események kirobbanása után, egy Lusangban adott*

interjuban jelentette be, hogy háborut indít a területrablók ellen. Erre a lepesre azert szanta ra magat, mert az egesz nep nyomást gyakorolt ra, továbbá azert, mert a japán betolakodók akciói sulyosan sertettek az angol és amerikai imperialisták kinai érdekeit, s ugyanigy a nagybirtokosok es a nagyburzsoák erdekeit, akiknek maga Csang Kaj-sek volt a kozvetlen kepviselője. Ugyanakkor azonban Csang Kaj-sek kormanya tovabb folytatta a tárgyalasokat a japan banditakkal, sot jovahagyta azokat az ugynevezett „békés rendezesre" uanyulo rendszabalyokat, amelyekre nézve a betolakodok a helyi hatoságokkal megegyeztek. Csang Kaj-sek csak akkor kényszerult rá, hogy szembeszalljon a betolakodokkal, amikor a japán banditak augusztus 13-an nagyarányu támadast indítottak Sanghaj ellen, és már nem tudta tovabb tartani uralmát Delkelet-Kinaban. Ámde Csang Kaj-sek ezután sem hagyott fel — egészen 1944-ig — a kiserletekkel, hogy titokban megegyezesre jusson a japanokkal a beket illetően.

Csang Kaj-sek teljesen megtagadta a lusangi interjúban tett kijelentését, amely szerint „ha megkezdődik a háboru, az egész ország — egyik végétol a masikig —, az egesz nep, ifju es oreg, mindenki kivetel nelkul koteles harcolni a betolakodok ellen, hogy megvedje szulőfoldjet". A haboru soran mindvégig szembehelyezkedett az általanos nepi haboruval, amely valamennyi nepi erő mozgositasat kovetelte. Mindvégig a Japánnal szembeni passziv ellenallás, s a kommunistak es a nép elleni aktiv harc reakcios politikáját folytatta. Mao Ce-tung elvtars éppen erre a Kínai Kommunista Párt vonala és Csang Kaj-sek vonala kozt a haboru időszakában folyt harcra mutat ra munkajaban, amikor ket vonalrol, a gyakorlati intezkedesek ket rendszereről és két perspektivárol beszél.

1. KÉT VONAL

A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága július 8-án, a lukoucsiaói események[1] kirobbanását követő napon, kiáltvány formájában nyilatkozatot tett közzé, amelyben a japán területrablók elleni háborúra szólította fel az ország egész népét. Ebben a nyilatkozatban a következőket olvassuk:

„Honfitársak! Veszélyben Peking és Tiencsin! Veszélyben Észak-Kína! Veszélyben forog a kínai nép nemzeti léte! Számunkra csak egy kiút van: az általános nemzeti háború a japán betolakodók ellen. Követeljük az azonnali erélyes ellenállást a támadó japán hadsereggel szemben, követeljük az azonnali felkészülést arra, hogy teljes vértezetben fogadhassuk az újabb nagy eseményeket. Ha valaki az országban, akár fent, akár lent, arra számítana, hogy valamilyen formában békésen megférhetünk a japán banditákkal, vesse el tüstént ezt a gondolatot. Honfitársak! Üdvözöljük büszke örömmel és támogassuk Feng Cse-an egységeinek hősies ellenállását. Üdvözöljük büszke örömmel és támogassuk az északkínai hatóságok kiáltványát, amelyben kijelentik, hogy készek életüket és vérüket áldozni a hazáért. Követeljük, hogy Szung Cse-jüan tábornok haladéktalanul helyezze harci készültségbe és küldje a frontra az egész 29. hadtestet[2], a betolakodók visszaverése céljából. Követeljük, hogy a nankingi

központi kormány nyujtson hathatós segítséget a 29. hadtestnek; tegye haladéktalanul lehetővé az egész országban a néptömegek hazafias mozgalmának szabad kibontakozását és segítse elő, hogy a nép, amely harcolni akar az ellenség ellen, kifejezésre juttathassa ezt az akaratát; az ellenség visszaverése érdekében késlekedés nélkül helyezze harci készültségbe Kína szárazföldi, tengerészeti és légierőit; haladéktalanul tisztítsa meg az országot a sötétben bujkáló hitszegőktől és hazaárulóktól meg a japán kémektől, s erősítse ilyenformán a hátországot. Felhívjuk az egész népet, hogy támogassa minden erejével a japán betolakodók ellen viselt szent honvédő háborút. Jelszavaink: „Fegyverrel a kezünkben védjük Pekinget, Tiencsint és egész Észak-Kínát! Vérünk utolsó cseppjéig védelmezzük szülőföldünket! Kína népe, kormánya és hadserege! Fogjunk össze, és építsük fel a nemzeti egységfront áttörhetetlen Nagy Falát, hogy ellen tudjunk állni a japán banditák agressziójának! A Kuomintang és a Kommunista Párt szoros együttműködésben szálljon szembe a japán banditák újabb támadásával! Űzzük ki a japán banditákat Kínából!"

Ez a helyzet a politikai vonal kérdése tekintetében.

Július 17-én Csang Kaj-sek úr interjút adott Lusangban*. Ez az interjú, amelyben Csang Kaj-sek meghirdette a japán betolakodókkal szembeni ellenállás előkészítésének vonalát, külpolitikai kérdésekben hosszú évek óta a Kuomintang első helyes nyilatkozata volt. Éppen ezért valamennyi honfitársunkkal együtt örömmel fogadtuk.

Ez az interjú a lukoucsiaói incidens rendezésének négy feltételét szabta meg:

---

* Gyógyfürdőhely Csianghszi tartomány csiucsiangi kerületében; azokban az években Csang Kaj-sek állandó nyári tartózkodási helye.

„1. Semmiféle rendezés sem csorbíthatja Kína szuverenitását, s nem sértheti Kína területi épségét.

2. Megengedhetetlen Hopej és Csahar tartomány közigazgatási felosztásának bármi néven nevezendő jogtalan megváltoztatása.

3. Megengedhetetlen a központi kormány által kinevezett helyi hivatalnokok leváltása, bárki is követelje azt.

4. Megengedhetetlen a 29. hadtest jelenlegi elhelyezkedési területének bármi néven nevezendő korlátozása."

Az interjú befejező része így szól:

„A kormány egészen szilárdan leszögezte vonalát, és határozott álláspontot foglal el a lukoucsiaói incidenssel kapcsolatban. Tisztában vagyunk vele, hogy abban a helyzetben, amely az egész ország hadbalépése után kialakul, mindvégig áldozatokat kell hoznunk. És megmondjuk, hogy senki se próbáljon majd félreállni. Ha megkezdődik a háború, az egész ország — egyik végétől a másikig —, az egész nép, ifjú és öreg, mindenki kivétel nélkül köteles harcolni a területrablók ellen, hogy megvédje szülőföldjét."

Ez a helyzet a politikai vonal kérdése tekintetében.

Ezek a Kuomintang és a Kommunista Párt történelmi jelentőségű politikai nyilatkozatai a lukoucsiaói eseményeket illetően. A két nyilatkozatban közös az a követelés, hogy erélyesen kell folytatni a japán betolakodók elleni háborút, s erélyes harcot kell folytatni a megalkuvás és az engedmények ellen.

Ez a japán támadásra válaszképpen meghirdetett első vonal — a helyes vonal.

Lehetséges azonban, hogy más vonalat fognak követni. Az utóbbi hónapokban nagyon megnőtt a

Peking—Tiencsin vidéki hazaárulók és japánbarát elemek szarva, a befolyásolás minden módjával megpróbálkoznak, hogy rákényszerítsék a pekingi és a tiencsini helyi hatóságokat a japán követelések elfogadására, szabotálják azt a vonalat, amely szerint erélyesen kell folytatni a japán területrablók elleni háborút, s váltig azt hangoztatják, hogy meg kell egyezni, engedményeket kell tenni. Ez rendkívül veszedelmes jelenség.

Ez a vonal, a megalkuvás és az engedmények vonala, homlokegyenest ellenkezik azzal a vonallal, amely szerint erélyesen kell folytatni a japán betolakodók elleni háborút. Ha sürgősen véget nem vetünk a megalkuvás és az engedmények politikájának, egy nap arra ébredünk, hogy Peking, Tiencsin és egész Észak-Kína teljes egészében az ellenség kezére került, s az egész nép halálos veszedelemben forog. Mindenki vegye ezt igen-igen komolyan.

A 29. hadtest tisztjeihez és katonáihoz fordulunk. Harcosok, hazafiak! Fogjatok össze, harcoljatok a megalkuvás és az engedmények ellen, harcoljatok elszántan a japán bitorlók ellen.

Peking, Tiencsin és egész Észak-Kína hazafiai! Fogjatok össze, harcoljatok a megalkuvás és az engedmények ellen, szálljatok síkra a japán betolakodók elleni háború erélyes folytatásáért!

Honfitársak, egész Kína hazafiai! Fogjatok össze, harcoljatok a megalkuvás és az engedmények ellen, szálljatok síkra a japán betolakodók elleni háború erélyes folytatásáért!

Csang Kaj-sek úr és hazafias érzelmű kuomintangisták! Reméljük, hogy valamennyien szilárdan

tartják majd magukat meghirdetett politikai vonalukhoz, teljesítik ígéreteiket, harcolni fognak a megalkuvás és az engedmények ellen, erélyesen fogják folytatni a japán betolakodók elleni háborút, és tettekkel válaszolnak az ellenség gazságaira.

Egész Kína hadseregeihez fordulunk, a Vörös Hadsereget is beleértve. Tisztek és katonák! Tegyétek magatokévá Csang Kaj-sek úr nyilatkozatát, harcoljatok a megalkuvás és az engedmények ellen, küzdjetek elszántan a japán területrablókkal vívott csatákban!

A kommunisták, ugyanakkor, amikor becsülettel teljesítik azt, amit nyilatkozatukban vállaltak, s határozottan magukévá teszik Csang Kaj-sek úr nyilatkozatát, készek arra, hogy a Kuomintang tagjaival és valamennyi honfitársukkal együtt egyemberként utolsó csepp vérükig védelmezzék szülőföldjüket, egyemberként harcoljanak minden ingadozás, habozás, megalkuvás és engedmény ellen, s erélyesen folytassák a japán bitorlók ellen viselt háborút.

2. A GYAKORLATI INTÉZKEDÉSEK KÉT RENDSZERE

Miután leszögeztük, hogy vonalunk a japán betolakodók elleni háború erélyes folytatása, feltétlenül a gyakorlati intézkedések egész rendszerét kell megvalósítanunk. Csakis ebben az esetben érhetjük el a kitűzött célokat.

Melyek ezek az intézkedések? A legfontosabbak a következők:

1. Az ország fegyveres erőinek általános mozgósítása. Harci készültségbe kell helyezni több mint kétmillió főt számláló állandó hadseregünket — a szárazföldi, tengerészeti és légierőket, beleértve a központi kormány hadseregét, az egyes tartományokban szervezett fegyveres alakulatokat és a Vörös Hadsereget; a hadsereg főerőit haladéktalanul a frontra kell küldeni a haza védelmére, egy részét pedig a hátországban kell hagyni a rend fenntartása céljából; az egyes frontszakaszokon a parancsnokságot a nemzet érdekeit odaadóan szolgáló hadvezérekre kell bízni; Nemzetvédelmi Tanácsot kell alakítani, amely meghatározza a stratégiai vonalat és biztosítja, hogy a hadműveletek során egységes akarat érvényesüljön; át kell szervezni a hadseregben végzett politikai munkát úgy, hogy elérjük a parancsnokok és a harcosok, a hadsereg és a nép szoros összefogását; ki kell mondani, hogy a stratégiai feladatok egy része a partizánerőkre hárul, s a partizánhadműveleteket össze kell hangolni a reguláris csapatok műveleteivel; meg kell tisztítani a hadsereget a hazaárulóktól; megfelelő létszámú tartalékot kell mozgósítani és kiképezni a front számára, és a lehetőséghez képest fokozni kell a csapatok ellátását lőszerrel és felszereléssel.

Annak a közös vonalnak megfelelően, amely szerint erélyesen kell folytatni a japán betolakodók elleni háborút, terveket kell kidolgozni a fentemlített katonai feladatok teljesítésére. Kínában szép számmal vannak fegyveres alakulatok, de ha ezeket a terveket nem váltjuk valóra, nem győzhetjük le az ellenséget. A megfelelő politikai és anyagi felté-

telek összehangolása esetén fegyveres erőinknek nem lesz méltó ellenfele egész Kelet-Ázsiában.

2. A nép általános mozgósítása. Biztosítani kell a hazafias mozgalom szabad kibontakozását, szabadon kell bocsátani a politikai foglyokat, hatályon kívül kell helyezni „A Köztársaság ellen elkövetett bűncselekmények megtorlásáról szóló kivételes törvényt"[3] és „A sajtócenzúráról"[4] szóló rendeletet, legalizálni kell a fennálló hazafias szervezeteket, ki kell terjeszteni a hazafias szervezetek hálózatát a lakosság különböző rétegei — a munkások, parasztok, kereskedői körök és értelmiségiek között; fel kell fegyverezni a néptömegeket önvédelem céljából, és **abból a célból**, hogy közreműködhessenek a hadsereg **hadműveletei során**. Röviden: biztosítani kell a népnek azt a jogot, hogy szabadon juttassa kifejezésre hazafias érzéseit. A nép és a hadsereg egyesült erővel halálos csapást fog mérni a japán imperializmusra. Nemzeti háborút viselni anélkül, hogy a milliós néptömegekre támaszkodnánk — annyit jelent, hogy képtelenek leszünk kivívni a győzelmet. Ez szükségszerű következtetés. Szolgáljon számunkra figyelmeztetésül Abesszínia szomorú sorsa[5]. Aki őszintén törekszik a japán betolakodók elleni háború erélyes folytatására, az nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy igenis szükséges a nép általános mozgósítása.

3. Az államigazgatási rendszer átszervezése. Ha el akarjuk érni a hatalmi szervek és a néptömegek szoros összefogását, lehetővé kell tennünk, hogy a különböző pártok és csoportok, továbbá a lakosság tekintélyes képviselői résztvehessenek az államügyek

igazgatásában, s meg kell tisztítanunk a hatalmi szerveket a bennük megbúvó japánbarát elemektől és hazaárulóktól. A japán területrablók elleni harc nagy dolog, kevesen nem boldogulnak vele; ha valaki olyan dologba vágja a fejszéjét, amely meghaladja erejét, elkerülhetetlen a kudarc. A kormány, ha igazi nemzetvédelmi kormány, köteles a néptömegekre támaszkodni és megvalósítani a demokratikus centralizmus elvét. Demokratikusnak, ugyanakkor pedig központosítottnak kell lennie. A legerősebb kormányok — ilyen kormányok. A Nemzetgyűlésnek a nép igazi képviselőjévé, a hatalom legfelsőbb szervévé kell lennie; irányítania kell az állam politikáját, s meg kell határoznia a japán betolakodók ellen, a haza megmentéséért vívott harc politikai vonalát és terveit.

4. A japán betolakodók elleni harc feladatainak alárendelt külpolitika. Semmiféle előnyt és kiváltságot sem szabad biztosítani a japán imperialistáknak; ellenkezőleg, el kell kobozni vagyonukat, semmisnek kell nyilvánítani Japánnal szemben fennálló adósságainkat, fel kell számolni a japán ügynököket, ki kell űzni a japán kémeket. Haladéktalanul katonai és politikai szövetséget kell kötni a Szovjetunióval, szoros egységet kell teremteni vele, mint a legmegbízhatóbb, leghatalmasabb állammal, amely a leginkább képes arra, hogy segítse Kínát a japán megszállók elleni háborúban. Meg kell nyerni Anglia, az Egyesült Államok és Franciaország rokonszenvét harcunkhoz, és el kell érni, hogy segítséget nyujtsanak olyan feltételekkel, melyek biztosítják, hogy Kínának megmaradnak a szuverén jogai saját területén. A japán betolakodók fölötti győzelemért vívott

harcban elsősorban saját erőnkre kell támaszkodnunk, de nem nélkülözhetjük a külső segítséget sem; ha az elszigetelődés politikáját folytatjuk, az ellenség kezére játszunk.

5. A nép életének megjavításával kapcsolatos intézkedéseket tartalmazó programmot kell közzétenni, és haladéktalanul hozzá kell látni megvalósításához. Olyan minimális intézkedésekkel kell kezdeni, mint a súlyos szolgáltatások és adóterhek eltörlése, a földhaszonbér csökkentése, az uzsora korlátozása, a munkások anyagi életkörülményeinek megjavítása, a katonák és az altisztek életkörülményeinek megjavítása, a kistisztviselők életkörülményeinek megjavítása, azok megsegítése, az elemi csapások károsultjainak megsegítése. Mindezek az új intézkedések a lakosság vásárlóképességének emelkedését, a kereskedelem felvirágzását, a pénzforgalom megélénkülését vonják majd maguk után; egyesek állításai ellenére, ezek az intézkedések egyáltalán nem áshatják alá az állam pénzügyeit. Ezek az új intézkedések biztosítják majd a japán betolakodókkal szembeni ellenállás erőinek határtalan növekedését, és megerősítik a kormány bázisát.

6. A nemzetvédelem feladatainak alárendelt oktatás. Gyökeresen meg kell változtatni a közoktatás eddigi irányzatát és egész rendszerét, el kell vetnünk mindazt, ami nem aktuális és nem célszerű; emellett a sajtót, a könyvkiadást, a filmet, a színházat, az irodalmat és a művészetet — mindent alá kell rendelnünk a nemzetvédelem érdekeinek; nem szabad megengedni a nemzetárulóknak, hogy propagandát fejtsenek ki.

7. A japán betolakodók elleni harc feladatainak alárendelt pénzügyi és gazdaságpolitika. A pénzügyi politikának azon az elven kell alapulnia, hogy „akinek pénze van — adjon pénzt", s hogy a japán imperialisták és a hazaárulók vagyonát el kell kobozni, a gazdaságpolitikának pedig azon az elven, hogy bojkottálni kell a japán árukat és mindenképpen ösztönözni kell a hazai áruk elhelyezését. Mindeme intézkedéseknek a japán bitorlók ellen vívott harc érdekeit kell szolgálniok. A kincstár elszegényedése az ügyek helytelen vezetésének következménye. Ha a nép érdekeinek megfelelő új politikát fogunk folytatni, kizárjuk a kincstár elszegényedésének lehetőségét. Egy olyan hatalmas területű és olyan óriási számú lakossal rendelkező országban, mint a mienk, kilátástalan gazdasági és pénzügyi helyzetről beszélni egyszerűen ostobaság.

8. Kovácsoljuk egységbe az egész kínai népet, a kormányt és a hadsereget, s építsük fel a nemzeti egységfront áttörhetetlen Nagy Falát. A japán betolakodók elleni háború vonalának valóraváltása és a fentemlített intézkedések életbeléptetése egy ilyen egységfronton alapul. Mindennek legfőbb alapja a Kuomintang és a Kommunista Párt szoros együttműködése. A kormánynak, a hadseregnek, a pártoknak, csoportoknak és egész népünknek tömörülnie kell a két párt szoros együttmúködése alapján. Nem elég, ha szépen elszavaljuk a jelszót: „Őszintén fogjunk össze és közös erőfeszítéssel mentsük meg a hazát." Ezt a jelszót valóra is kell váltanunk, mégpedig úgy, hogy valamennyiünknek öröme teljék benne. Ha összefogunk, fogjunk össze igazában.

Ne tévesszük meg egymást és ne gyanakodjunk egymásra. Lássunk hozzá a dologhoz nagyvonalúan, ne kicsinyeskedjünk. A kicsinyeskedésnek, az intrikának, a bürokratizmusnak, az akjuizmusnak* semmi értelme. Nem célravezető az ilyesmi még az ellenséggel szemben sem, saját honfitársainkkal szemben pedig egyszerűen nevetséges. Minden dologban van egy fő szempont és vannak mellékes szempontok. Világos, hogy a mellékes szempontokat alá kell rendelni a fő szempontnak. Országunk polgárainak úgy kell gondolkodniok, hogy a fő szempontból indulnak ki, és csak ebben az esetben terelhetik könnyűszerrel megfelelő irányba gondolataikat és tetteiket. Aki most az összefogás kérdésében legalább valamelyest nem őszinte, annak — amikor számotvet lelkiismeretével — kezét szívére téve szégyenkeznie kell még akkor is, ha mások nem fordulnak el tőle undorral.

Azoknak az intézkedéseknek rendszerét, amelyek lehetővé teszik, hogy érvényesítsük a japán bitorlók ellen viselt háború erélyes folytatásának vonalát, a nyolc programmtételnek nevezhetjük.

Annak a vonalnak megvalósítását, amely szerint erélyesen kell folytatni a háborút, az itt kifejtett intézkedések valóraváltásának kell kísérnie, különben a győzelem a háborúban elképzelhetetlen, különben nem lesz vége Kínában a japán agressziónak, különben Kína mindig tehetetlen lesz Japánnal szemben, és végül elkerülhetetlenül Abesszínia sorsára jut.

---

* Lásd erre vonatkozóan „A Kínai Kommunista Párt feladatai a japánellenes háború időszakában" című munkához fűzött 15. jegyzetet. 1. köt. 520. old.

Azoknak, akik őszintén támogatják azt a vonalat, amely szerint erélyesen kell folytatni a japán betolakodók elleni háborút, életbe kell léptetniök az intézkedések e rendszerét. Annak ellenőrzése érdekében, hogy őszinte híve-e valaki a háború erélyes folytatásának, meg kell tudnunk, hajlandó-e elfogadni és életbe léptetni az intézkedéseknek ezt a rendszerét.

Van azonban az intézkedéseknek egy másik rendszere is, amely minden ízében ellentmond az intézkedések imént kifejtett rendszerének.

Nem a fegyveres erők általános mozgósítása, hanem a mozgósításról való lemondás, illetve a csapatok visszarendelése a hátországba.

Nem a nép szabadságának biztosítása, hanem a nép elnyomása.

Nem a demokratikus centralizmus elvén felépülő nemzetvédelmi kormány, hanem bürokraták, komprádorok, tuhaók, liesenek és földbirtokosok zsarnoki kormánya.

Nem a betolakodók elleni harc feladatainak alárendelt külpolitika, hanem Japánnal kacérkodó politika.

Nem a nép életének megjavítása, hanem — ugyanúgy, mint eddig — a nép embertelen nyúzása, hogy feljajduljon kínjában, és ne legyen ereje a területrablók elleni harcra.

Nem a nemzetvédelem feladatainak alárendelt közoktatás, hanem gyarmati rabszolgákat nevelő oktatás.

Nem a japán betolakodók elleni harc feladatainak alárendelt pénzügyi és gazdaságpolitika, hanem a régi, változatlan vagy talán még végzetesebb pénz-

ügyi és gazdaságpolitika, amely nem a haza, hanem az ellenség számára előnyös.

Nem a japánellenes nemzeti egységfront Nagy Falának felépítése, hanem e fal lerombolása, vagypedig az „összefogásról" szóló hazug, kétkulacsos fecsegések.

A gyakorlati intézkedések a politikai vonalból következnek. Amikor az ellenállásról való lemondás vonalát követik, akkor a gyakorlati intézkedések is az ellenállásról való lemondást tükrözik. Ezzel kapcsolatban már rendelkezésünkre állanak az elmúlt hat esztendő tapasztalatai. Ha viszont a mellé a vonal mellé szögezzük le magunkat, amely szerint erélyesen kell folytatni a japán betolakodók elleni háborút, akkor lehetetlen, hogy ne léptessük életbe az ennek a vonalnak megfelelő intézkedések egész rendszerét, lehetetlen, hogy ne váltsuk valóra a fentebb kifejtett nyolc programmtételt.

3. KÉT PERSPEKTÍVA

Melyek a perspektívák? Ez a kérdés foglalkoztat mindenkit.

Ha az első vonalat követjük és az intézkedések első rendszerét léptetjük életbe, akkor minden bizonnyal a japán imperialisták kiűzésének és a felszabadított, szabad Kína újjászületésének perspektívája tárul fel előttünk. Lehet-e kételkedni ebben? Úgy gondolom, hogy nem lehet.

Ha a második vonal érvényesül és az intézkedések második rendszere lép életbe, akkor minden bizonnyal az a fenyegető perspektíva áll előttünk,

hogy a japán imperialisták megszállják Kínát, és rabszolgaságba döntik a kínai népet, amelyre ez esetben az igásállat sorsa vár. Lehet-e kételkedni ebben? Úgy gondolom, hogy ebben sem lehet.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Ha törik, ha szakad, az első vonalat kell követni, az intézkedések első rendszerét kell életbe léptetni, az első perspektívát kell valóra váltani.

Ha törik, ha szakad, fel kell venni a harcot a második vonal ellen, harcolni kell az intézkedések második rendszere ellen, ki kell zárni a második perspektívát.

Kuomintang és kommunista párttagok, akik szeretitek hazátokat! Fogjatok össze, hogy határozottan követhessük az első vonalat, életbe léptethessük az intézkedések első rendszerét, valóra válthassuk az első perspektívát, hogy erélyes harcot folytathassunk a második vonal ellen, harcolhassunk az intézkedések második rendszere ellen, kizárhassuk a második perspektívát!

Honfitársak, hazafiak, hazafias hadseregek, hazafias pártok és csoportok az egész országban! Fogjatok össze, hogy határozottan követhessük az első vonalat, életbe léptethessük az intézkedések első rendszerét, valóra válthassuk az első perspektívát, hogy erélyes harcot folytathassunk a második vonal ellen, harcolhassunk az intézkedések második rendszere ellen, kizárhassuk a második perspektívát!

Éljen a nemzeti forradalmi háború!

Éljen Kína nemzeti felszabadulása!

JEGYZETEK

[1] Lukoucsiao több mint 10 kilométerre Pekingtől délnyugatra terül el. 1937 július 7-én a japán agresszorok csapatai megtámadták az ebben a körzetben levő kínai helyőrséget. A kínai helyőrség a Japánnal szembeni ellenállást követelő egész kínai nép hazafias lendületének hatására szembeszállt a betolakodókkal. Ezzel kezdetét vette a kínai nép nyolc esztendeig tartó hősies háborúja a japán területrablók ellen.

[2] A 29. hadtest az Északnyugati Kuomintang-hadsereg keretébe tartozott, amelynek parancsnoka eleinte Feng Jüj-sziang volt; abban az időben ez a hadsereg Hopej és Csahar tartományok térségében állomásozott. Szung Cse-jüan a 29. hadtest parancsnoka, Feng Cse-an pedig e hadtest egyik hadosztályának parancsnoka volt.

[3] 1931 január 31-én a Kuomintang-kormány egy törvényt adott ki, „A Köztársaság ellen elkövetett bűncselekmények megtorlásáról szóló kivételes törvény" néven. „A Köztársaság ellen elkövetett bűncselekmények" vádját ürügyül használták fel a hazafiak és forradalmárok üldözésére és legyilkolására. Ez a törvény igen kegyetlen megtorlásokat írt elő.

[4] „A sajtócenzúráról" szóló rendeletet („A sajtócenzúrával kapcsolatos intézkedések általános programmja") a Kuomintang-kormány 1934 augusztusában adta ki, hogy elfojtsa a nép hangját. A rendelet előírta, hogy „a sajtóban való közzétételre szánt kéziratokat átvizsgálás végett be kell nyujtani". Ez azt jelentette, hogy minden olyan anyagot, amelyet a Kuomintang-uralom területén kiadott ujságokban akartak megjelentetni, kinyom atás előtt el kellett küldeni a kuomintangista cenzornak átvizsgálás céljából. A cenzor önkényesen megnyirbálhatta és visszatarthatta a kéziratot.

[5] Lásd „A Kínai Kommunista Párt feladatai a japánellenes háború időszakában" című munka 8. pontját. 1. köt. 491. old.

MOZGÓSÍTSUNK MINDEN ERŐT A GYŐZELEM KIVÍVÁSÁRA A JAPÁN TERÜLETRABLÓK ELLENI HÁBORÚBAN*

(1937 augusztus 25)

** Propagandistáknak és agitátoroknak szóló tézisek, amelyeket Mao Ce-tung elvtárs 1937 augusztusában írt a propagandát és agitációt irányító központi pártszervek számára. A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Irodájának Senhszi tartomány északi részében, Locsuangban megtartott kibővített értekezlete ezeket a téziseket elfogadta.*

I.

A július 7-i lukoucsiaói események azt jelentették, hogy a japán imperializmus széles fronton megkezdte támadását Kína belső területei ellen. A kínai csapatok Lukoucsiaónál tanúsított ellenállásával megkezdődött a japán betolakodók ellen az összkínai háború. Kína vezető körei a lukoucsiaói események után változtatni kezdtek politikájukon. Ennek több oka van. A betolakodók gyors ütemben folytatják támadásukat. Az egész kínai nép döntő harcra kelt. A nemzeti burzsoázia hajlandónak mutatkozik szembeszállni a japán területrablókkal. A Kínai Kommunista Párt kitartóan hirdeti és hajthatatlan következetességgel váltja valóra a japánellenes nemzeti egységfront politikáját, amelyet az egész ország támogat. Mindeme körülményekkel magyarázható, hogy Kína vezető körei a lukoucsiaói események után a Japánnal szembeni ellenállás elutasításának a „szeptember 18-i események" óta folytatott politikájáról kezdtek áttérni a japán betolakodók elleni háború politikájára. Ugyanakkor a kínai forradalom a „december 9-i mozgalommal"* kezdődő szakaszból, mely a

* Lásd „A Kínai Kommunista Párt feladatai a japánellenes háború időszakában" című munkához fűzött 8. jegyzetet. 1. köt. 518. old.

polgárháború beszüntetésének és a japán betolakodók elleni háború előkészítésének szakasza volt, fejlődése során e háború tényleges folytatásának szakaszába jutott. A Kuomintang politikájában a hsziani események és a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes ülése óta megfigyelhető fordulat, továbbá az az interjú, amelyet Csang Kaj-sek úr július 17-én Lusangban a Japánnal szembeni ellenállásra vonatkozóan adott, és a nemzetvédelem terén tett több intézkedése — mindez helyeslést érdemel. A fronton levő csapatok — a szárazföldi csapatok, a légierők, a helyi alakulatok — bátor ellenállást tanúsítanak az ellenséggel szemben, s ennek során a kínai népre jellemző hősiességről tesznek tanúságot. A Kínai Kommunista Párt szívből jövő nemzeti-forradalmi üdvözletét küldi valamennyi hazafias érzelmű hadseregnek és minden honfitársnak.

II.

Emellett azonban a Kuomintang-vezetőség a lukoucsiaói események után is folytatja azt a hibás politikát, melyet a „szeptember 18-i események" óta követett, ismét a megalkuvás és az engedmények[1] útján jár, elfojtja a hazafias érzelmű hadseregek aktivitását, elnyomja a népnek a haza megmentéséért indított hazafias mozgalmát. Nem kétséges, hogy a japán imperialisták Peking és Tiencsin elfoglalása után, fegyveres hordáikra támaszkodva, a német meg az olasz imperializmus erkölcsi támogatásának ösztönző hatására, a brit imperializmus ingadozását

és a Kuomintangnak a milliós dolgozó tömegektől való elszakadását kihasználva, továbbra is követik majd irányvonalukat, a nagyarányú támadás irányvonalát, s hozzálátnak 2. és 3. hadműveleti tervük megvalósításához, heves támadást indítanak egész Észak-Kína és az ország más vidékei ellen. Csahar tartományban, Sanghajban és másutt már magasra csap a háború lángja. Ha meg akarjuk menteni a hazát a pusztulástól, ha vissza akarjuk verni az arcátlan betolakodók támadását, ha meg akarjuk védeni Észak-Kínát és az ország tengerparti területeit, ha fel akarjuk szabadítani Pekinget, Tiencsint és Észak-Keletet, az egész kínai népnek, a Kuomintang vezetőségének is, teljes mértékben meg kell értenie az **Észak-Kelet, Peking** és Tiencsin elvesztéséből adódó **tanulságokat, le kell vonnia a tanulságokat** a nemzeti függetlenségét vesztett Abesszínia szomorú sorsából, világosan meg kell értenie annak a győzelmes harcnak a történetét, amelyet a Szovjetunió folytatott a külföldi ellenséggel[2], el kell sajátítania a Madridot[3] sikeresen védelmező Spanyolország tapasztalatait. Szorosan össze kell fogni és harcolni kell mindvégig, ha meg akarjuk védelmezni a hazát.

Mostantól fogva a feladat az, hogy minden erőt mozgósítsunk a japán területrablók ellen viselt háború győzelemre vitele érdekében. Ebben a vonatkozásban döntő jelentőségű a Kuomintang politikájában tapasztalható teljes és gyökeres fordulat. A Kuomintang politikája terén a japán betolakodók elleni háború kérdésével kapcsolatban most bekövetkezett változás helyeslést érdemel; a Kínai Kommunista Párt és az egész kínai nép hosszú éve-

ken át várt erre. Üdvözöljük ezt a változást. Csakhogy a Kuomintang politikája terén a tömegek mozgósításának és a politikai reformok megvalósításának kérdésével kapcsolatban még mindig nem látható semmiféle fordulat. A Kuomintang lényegében még most sem kívánja biztosítani a japán betolakodók elleni népi mozgalom szabad kibontakozását, még most sem kívánja új elvek alapján átalakítani a kormányapparátust, még most sem vesz irányt a nép életkörülményeinek megjavítására, a Kommunista Párttal való kapcsolatai terén pedig még mindig nem jutott el az őszinte együttműködésig. Ha a Kuomintang olyan válságos pillanatban, amikor az ország és a nép fölött a pusztulás fenyegető veszélye tornyosul, továbbra is mereven ragaszkodik korábbi politikájához, s nem hajlandó tüstént sutbadobni ezt a politikát, ezzel igen nagy kárt fog okozni a háború ügyének. Egyik-másik Kuomintang-politikus így okoskodik: csak győzzünk a háborúban, akkor majd sor kerül a politikai reformokra. Ezek a politikusok azt hiszik, hogy ki lehet vívni a győzelmet a japán betolakodók fölött akkor is, ha a háborút egyedül a kormány viseli. Ez nem áll. Ha a háborút egyedül a kormány fogja viselni, akkor ebben a háborúban csak egyes sikerek érhetők el, de a japán banditák fölötti teljes győzelem kivívása lehetetlen. Végleges győzelmet a japán banditák fölött csak általános nemzeti háborúban arathatunk. Ahhoz viszont, hogy ez az általános nemzeti háború valósággá váljék, a Kuomintang politikájában teljes és gyökeres fordulatnak kell bekövetkezni; ehhez az egész országnak, fent mint lent, közös erőfeszítéssel kell munkálkodnia

a Japánnal szembeni ellenállás programmjának, vagyis az ama három forradalmi népi elv és három fő politikai célkitűzés szellemével áthatott honmentő programmnak következetes valóraváltásán, amelyeket maga Szun Jat-szen állított fel abban az időben, amikor először jött létre együttműködés a Kuomintang és a Kommunista Párt között.

III.

A Kínai Kommunista Párt, melyet a legőszintébb jóakarat vezérel, a haza megmentésének, a japán betolakodók fölötti teljes győzelem kivívásának 10 pontból álló programmját javasolja a Kuomintangnak, az egész kínai népnek, minden pártnak, minden csoportnak, a lakosság minden rétegének, országunk valamennyi hadseregének. A Kínai Kommunista Párt szilárdan meg van győződve róla, hogy csak e programm teljes, őszinte és határozott megvalósítása teszi lehetővé számunkra hazánk megvédését és a japán betolakodók legyőzését. Ellenkező esetben a felelősség azokra hárul, akik csökönyösen a régibe kapaszkodnak és tétlenségükkel az egész ügyet romlásba viszik. Akkor, amikor az országot leigázták, már késő lesz a bánat.

A haza megmentésének 10 pontból álló programmja a következő:

1. A japán imperializmus szétzúzása:

A Japánnal való diplomáciai kapcsolatok megszakítása, a japán hivatalos személyek kiutasítása, a japán kémek letartóztatása, a Kínában található

japán vagyonok elkobzása, Japánnal szemben fennálló adósságaink megtagadása, a Japánnal kötött szerződések érvénytelenítése, valamennyi japán koncesszió visszavonása.

Észak-Kínának és az ország tengerparti területeinek az utolsó csepp vérig való védelmezése.

Harc az utolsó csepp vérig Peking, Tiencsin és Észak-Kelet felszabadításáért.

A japán imperialisták kiűzése Kínából.

Harc mindennemű ingadozás és megalkuvás ellen.

2. Az ország általános katonai mozgósítása:

Az ország egész szárazföldi, tengeri és légierejének mozgósítása, az egész országot magával ragadó háború indítása a japán betolakodók ellen. Harc a passzív, merőben védekező hadműveleteket szem előtt tartó célkitűzések ellen. Az aktív, önálló, kezdeményező hadműveleteket szem előtt tartó célkitűzések elfogadása.

Állandó Nemzetvédelmi Tanács alakítása, mely megvitatja és elfogadja a nemzetvédelem terveit, s megállapítja a hadműveletekkel kapcsolatos célkitűzéseket.

A nép felfegyverzése, a japán területrablók ellen irányuló partizánháború fejlesztése a reguláris hadsereg hadműveleteivel karöltve.

A hadseregben végzett politikai munka átszervezése olymódon, hogy biztosítsa a parancsnokok és a harcosok összefogását.

A hadsereg és a nép egységbe kovácsolása, a hadsereg aktivitásának fokozása.

Segítség nyujtása az Egyesült Északkeleti Japán-

ellenes Hadseregnek, az ellenség mögöttes területeinek bomlasztása.

A japán betolakodók elleni háborúban résztvevő csapatok egyforma ellátása.

Katonai körzetek szervezése az országban, az egész nép mozgósítása a háborúban való részvételre, abból a célból, hogy a zsoldos hadsereg rendszeréről fokozatosan át lehessen térni a kötelező katonai szolgálat rendszerére.

3. A nép általános mozgósítása:

A szólásszabadság, a sajtószabadság, a gyülekezési és egyesülési jog biztosítása az egész nép számára, a nemzet elárulóinak kivételével — a japán betolakodók elleni harc, a haza megmentése érdekében; az ellenséggel szembeni fegyveres ellenállás szabadságának biztosítása.

A nép hazafias mozgalmát gátló minden régi törvény és rendelet hatályon kívül helyezése, új, forradalmi törvények és rendeletek kiadása.

A politikai foglyok — a bebörtönzött hazafiak és forradalmárok — szabadonbocsátása, a pártok tevékenységére vonatkozó tilalom visszavonása.

Az egész kínai népnek meg kell mozdulnia és fegyvert kell ragadnia, hogy résztvegyen a japán bitorlók ellen viselt háborúban; akinek ereje van — adja oda az erejét, akinek pénze van — adjon pénzt, akinek fegyvere van — adjon fegyvert, akinek tudása van — adja oda a tudását.

A nemzeti önrendelkezés és autonómia elvének megvalósítása alapján mozgósítani kell a japán rablók ellen vívott együttes harcra a mongolokat, a mohamedánokat és a többi nemzeti kisebbséget.

4. Az államigazgatási rendszer átszervezése:

A nép igazi képviselőiből álló Nemzetgyűlés összehívása, mely valóban demokratikus alkotmányt fogad el, meghatározza a japán betolakodók ellen, a haza megmentéséért folyó harc vonalát, megválasztja a nemzetvédelem kormányát.

A nemzetvédelem kormányába be kell venni minden párt, minden csoport és minden népi szervezet forradalmi elemeit, s ki kell belőle űzni a japánbarát elemeket.

A nemzetvédelem kormányának a demokratikus centralizmus elvén kell felépülnie: demokratikusnak és egyben központosítottnak kell lennie.

A nemzetvédelem kormányának a japán betolakodók ellen, a haza megmentéséért folyó harc forradalmi politikáját kell folytatnia.

Helyi önkormányzat bevezetése, a sikkasztás és a megvesztegetés kiirtása, korrupciótól mentes hatalmi apparátus létrehozása.

5. A japán betolakodók elleni harc feladatainak alárendelt külpolitika:

Szövetségek kötése az agresszió ellen olyan feltételek alapján, melyek biztosítják Kína szuverén jogait a saját területén, továbbá kölcsönös katonai segítségnyujtási egyezmények kötése a japán betolakodók elleni harc érdekében mindazokkal az államokkal, melyek szembehelyezkednek Japán agressziós politikájával.

A nemzetközi békefront támogatása, harc a német-japán-olasz agressziós front ellen.

Összefogás Korea és Japán munkás- és paraszt-

tömegeivel a japán imperializmus elleni harc érdekében.

6. A háborús időszak pénzügyi és gazdaságpolitikája:

A pénzügyi politika alapja ez az elv legyen: „Akinek pénze van — adjon pénzt"; a nemzetárulók vagyonát el kell kobozni és a japán területrablók elleni háború költségeinek fedezésére kell fordítani. A gazdasági politikának a honvédelmet szolgáló termelés rendbehozására és kibővítésére, a mezőgazdaság fejlesztésére, a háborús időszakban a szükséges termékekkel való önellátás biztosítására, a hazai áruk értékesítésének minden módon való felkarolására, az országban előállított termékek minőségének megjavítására, a japán cikkek árusításának teljes tilalmára, a spekulánsok megfékezésére, az üzérkedés elleni harcra kell irányulnia.

7. A nép életkörülményeinek megjavítása:

A munkások, alkalmazottak, pedagógusok és a betolakodók elleni harcban résztvevő katonák anyagi ellátottságának megjavítása.

Kedvezmények biztosítása a betolakodók elleni harcban résztvevő katonák családjai számára.

A súlyos szolgáltatások és adók megszüntetése.

A földhaszonbér és a kölcsönkamatláb leszállítása.

A munkanélküliek anyagi segélyezése.

Az élelmiszerellátás szabályozása.

Az elemi csapások károsultjainak megsegítése.

8. A japán betolakodók elleni harc feladatainak alárendelt közoktatás:

A régi oktatási rendszer és a régi tantervek

helyett új rendszer és új tantervek bevezetése, melyeknek a területrablók ellen, a haza megmentéséért vívott harc szellemében való nevelés a céljuk.

9. A hátország megszilárdítása a nemzet elárulóitól, a hazaárulóktól és a japánbarát elemektől való megtisztítás útján.

10. Az egész nemzet összefogása a japán betolakodók elleni harcra:

A Kuomintang és a Kommunista Párt együttműködése alapján japánellenes nemzeti egységfront létesítése, mely egyesít minden pártot és csoportot, egyesíti a lakosság minden rétegét és országunk minden hadseregét, s vezeti a háborút; őszinte összefogás és közös erőfeszítés a haza megmentésére.

IV.

Vessük el azt a vonalat, mely szerint a japán rablók ellen viselt háborút egyedül a kormány erőivel kell folytatni, s váltsuk valóra az általános nemzeti háború célkitűzését. A kormány fogjon össze a néppel, juttassa ismét érvényre teljes mértékben Szun Jat-szen forradalmi szellemét, valósítsa meg a fentebb ismertetett programmot, és harcoljon a háború teljes győzelemre viteléért. A Kínai Kommunista Pártot, s a vezetése alatt álló néptömegeket és fegyveres erőket az az elszánt akarat tölti el, hogy az ismertetett programm alapján a japán betolakodók elleni harc legelső soraiba álljanak, és utolsó csepp vérükig védelmezzék a hazát. A Kínai Kommunista Párt, irányvonalának következetes megvalósí-

tása során, hajlandó közös akcióra lépni a Kuomintanggal és az ország más pártjaival vagy csoportjaival, hogy váll váll mellett szorosan összefogva, létrehozza a nemzeti egységfront áttörhetetlen Nagy Falát a gyűlöletes japán banditák fölötti győzelem, a független, szabad, boldog új Kínáért vívott harc érdekében. E cél elérése megköveteli az erélyes harcot a nemzetárulók kapituláns, megalkuvó elméletei, s egyszersmind a defetizmus ellen, melynek hirdetői azt bizonygatják, hogy lehetetlen dolog kivívni a győzelmet a japán betolakodók fölött. A Kínai Kommunista Párt szilárd meggyőződéssel vallja, hogy a fentebb kifejtett programm mind a tíz pontjának végrehajtásával ki lehet vívni a japán banditák fölötti győzelmet. Csak feszítse meg 450 millió honfitársunk közös egyetértésben minden erejét, s akkor a kínai népé lesz a végső győzelem!

Vesszen a japán imperializmus!
Éljen a nemzeti-forradalmi háború!
Éljen a független, szabad, boldog új Kína!

JEGYZETEK

[1] Lásd ebben a kötetben „A japán támadás elleni harc politikai vonala, gyakorlati intézkedései és perspektívái" című munkához fűzött jegyzetet, 11–12. old.

[2] Lásd „A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának története" VIII. fejezetét.

[3] 1936-ban a német és az olasz fasiszták Franco spanyol fasiszta militarista révén agresszív háborút indítottak Spanyolország ellen. A spanyol nép a Népfront kormányának vezetésével hősi harcra kelt, hogy megvédelmezze a demokráciát az agresszióval szemben. Ez a háború

a spanyol főváros, Madrid védelmében érte el tetőfokát. Madrid szívós védelme 1936 októberében kezdődött, és 29 hónapig tartott. Mivel azonban Anglia, Franciaország és más imperialista országok a „benemavatkozás" képmutató politikájával az agresszorokat segítették, s mivel a Népfronton belül szakadás következett be, Madrid 1939 márciusában elesett.

A LIBERALIZMUS ELLEN

(1937 szeptember 7)

Mi az aktív ideológiai harc mellett vagyunk, mert ezzel a fegyverrel a kezünkben érhetjük el a párt és más forradalmi szervezetek belső összekovácsolódását, ami biztosítja harcképességüket. Minden egyes kommunistának, minden egyes forradalmárnak élnie kell ezzel a fegyverrel.

A liberalizmus elveti az ideológiai harcot és az elvtelen béke álláspontján van. Ez rothadt, kispolgári munkastílust eredményez, amely a párt és más forradalmi szervezetek egyes láncszemeit és egyes tagjait politikai rothadásra kárhoztatja.

A liberalizmus különféle formákban jelentkezik:

1. Világosan látod, hogy valaki helytelenül jár el, de csupán azért, mert az illető ismerősöd, földid, kenyerespajtásod, testi-lelki jóbarátod, kedves embered, régi bajtársad vagy beosztottad, nem vívsz vele elvi harcot, hanem a békesség és a barátság kedvéért tűröd, hogy továbbra is ugyanabban a szellemben járjon el; esetleg enyhén megdorgálod ugyan, de nem viszed kenyértörésre a dolgot, csak hogy minden csendben és símán menjen. Ennek azután mind az egész kollektíva, mind pedig az illető kárát vallja.

2. Felelőtlenül bírálsz valakit a háta mögött, de a kérdéseket nem veted fel határozottan a szervezet előtt; nem mondod meg a dolgot az illető szemébe, hanem a háta mögött fecsegsz; a gyűléseken hallgatsz, a gyűlések után azonban locsogsz. Tudatodban a kollektivizmus elvei helyett liberális lazaság uralkodik.

3. Ha a dolog nem érint téged személyesen, igyekszel magad minél távolabb tartani tőle; tudva tudod, hogy ennek vagy annak nincs igaza, mégis üdvösnek tartod a hallgatást, egy-két szóval intézed el a dolgot: az okos ember — mondod magadban — nem nyúl darázsfészekbe, s akkor a darazsak is békén hagyják.

4. Nem veted alá magad az utasításoknak, és mindenki máséval szemben a magad véleményét tartod helyesnek; azt akarod, hogy a szervezet törődjék veled, de hallani sem akarsz a szervezeti fegyelemről.

5. Nem harcolsz a helytelen nézetek ellen, nem küzdesz ellenük az összetartás érdekében, az előrehaladás, a munka megjavítása érdekében, hanem személyes vádaskodással, pörösködéssel, egyéni leszámolással, bosszúálló gondolattal foglalkozol.

6. Helytelen véleményeket hallasz, de nem szállsz vitába; sőt, ellenforradalmi beszélgetéseknek vagy fültanúja, de még ezekről sem teszel jelentést, hanem közömbösen veszed az ilyesmit, mintha mi sem történt volna.

7. Nem végzel propagandát és agitációt a tömegek között, nem szólalsz fel, nem ismerkedsz meg a helyzettel, nem kérdezősködsz, nem tekinted szív-

ügyednek a lakosság életbevágó érdekeit, minden közömbösen hagy. Megfeledkezel arról, hogy a Kommunista Párt tagja vagy, és lesüllyedsz a tucatnyárspolgár színvonalára.

8. A tömegek érdekeit sértő cselekedetek láttán nem háborodsz fel, nem igyekszel az ilyen cselekedetek elkövetőit jobb belátásra bírni, nem tiltakozol, nem végzel felvilágosító munkát, hanem tűröd ezt a viselkedést, szemet húnysz fölötte.

9. Munkádat komolytalanul végzed, minden terv nélkül, minden célkitűzés nélkül dolgozol, kontárkodsz, azt tartod: majd csak lesz valahogy, eltöltöd a napot — és rendben van.

10. Derék forradalmárnak tartod magad, dicsekszel régi párttagságoddal, de nagy dolgokkal nem tudsz megbirkózni, a kis dolgok alól meg kibújsz, immel-ámmal dolgozol, a tanulást sem veszed komolyan.

11. Hibát követtél el, sőt ezt már be is láttad, mégsem akarod kijavítani, s ezzel elárulod, hogy liberális vagy önmagaddal szemben.

Még egész sor példát lehetne felhozni, de ez a tizenegy a leglényegesebb.

Mindezek a liberalizmus megnyilvánulásai.

A liberalizmus rendkívül káros a forradalmárok kollektívájában; olyan bomlasztó valami ez, ami az egység lazulására, a szolidaritás meggyengülésére, a munkában való passzivitásra, eszmei meghasonlásra vezet. A liberalizmusnak az a következménye, hogy a forradalmárok soraiban megdől az erős szervezettség és fegyelem, elvész a politikai vonal következetes végigvitelének lehetősége, s a pártszervezet elszakad

a tömegektől, melyeket vezet. Ez rendkívül káros tendencia.

A liberalizmus gyökerei a kispolgárság önző, egoista természetéből táplálkoznak, a kispolgárságéból, amely az egyéni érdekeket helyezi előtérbe, a forradalom érdekeit pedig háttérbe szorítja. Ebből ered az ideológiában, a politikában és a szervezeti kérdésekben tapasztalható liberalizmus.

A liberális emberek elvont dogmáknak tekintik a marxizmus tételeit. A marxizmus mellett vannak, de nem akarják azt valóra váltani, illetve nem akarják teljesen valóra váltani; nem is gondolnak arra, hogy liberalizmusukat marxizmussal váltsák fel. Ott van náluk raktáron a marxizmus is, a liberalizmus is: szavaikban marxisták, tetteikben liberálisok. Mások számára a marxizmust tartják készenlétben, a maguk számára pedig a liberalizmust. Poggyászukban megvan ez is, meg az is, azt veszik elő, amelyikre éppen szükség van. Egyik-másik embernek így van berendezve az agya.

A liberalizmus az opportunizmus egyik megnyilvánulása; a liberalizmus homlokegyenest ellenkezik a marxizmussal. A liberalizmus passzivitás; objektíve az ellenséget segíti. Ezért ellenségeink örülnének, ha megmaradna sorainkban a liberalizmus. Ez a liberalizmus lényege, s ezért nem lehet helye a forradalmárok soraiban.

Nekünk, akiket a marxizmus aktív szelleme hat át, le kell győznünk a liberalizmust és a belőle fakadó passzivitást. A kommunistának őszintének, odaadónak és aktívnak kell lennie, a forradalom érdekeit még az életénél is drágábbnak kell tekintenie, egyéni érdekeit alá

kell rendelnie a forradalom érdekeinek; a kommunista mindig és mindenhol köteles síkra szállni a helyes elvekért, köteles fáradhatatlanul harcolni minden néven nevezendő helytelen nézet vagy cselekedet ellen, s ugyanakkor köteles erősíteni a pártélet kollektivizmusát és a pártnak a tömegekkel való kapcsolatát; a kommunistának a párt és a tömegek érdekeit jobban szívén kell viselnie, mint az egyes emberek érdekeit, másokról jobban kell gondoskodnia, mint sajátmagáról. Csak az ilyen ember méltó arra, hogy kommunistának nevezzék.

A hűséges, őszinte, aktív, szilárd jellemű kommunistáknak össze kell fogniok a párttagság egy részénél fellelhető liberalista tendenciák elleni harcra, s el kell érniök, hogy ezek az emberek a helyes útra térjenek. Ez az egyik harci feladatunk az ideológiai fronton.

A KUOMINTANG ÉS A KOMMUNISTA PÁRT EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK MEGVALÓSÍTÁSA UTÁN FELMERÜLT SÜRGŐS FELADATOK

(1937 szeptember 29)

A Kínai Kommunista Párt még 1933-ban nyilatkozatot tett közzé, amelyben kijelentette, hogy a Kuomintang-csapatok bármely egységével kész megegyezést kötni a japán betolakodók elleni közös harcra, a következő három feltétel alapján: a Vörös Hadsereg elleni támadás beszüntetése, szabadságjogok biztosítása a néptömegek számára és a néptömegek felfegyverzése. Ezt azért tette, mert az 1931 szeptember 18-i események után a Kínára támadó japán imperializmus elleni harc lett a kínai nép legfontosabb feladata. Akkor azonban nem sikerült elérnünk kitűzött célunkat.

1935 augusztusában a Kínai Kommunista Párt és a kínai Vörös Hadsereg azzal a felhívással fordult valamennyi párthoz, csoporthoz és honfitárshoz, hogy a japán imperializmus elleni közös harc érdekében meg kell teremteni az Egyesült Japánellenes Hadsereget és nemzetvédelmi kormányt kell alakítani[1]. Ugyanazon év decemberében a Kínai Kommunista Párt olyan értelmű határozatot hozott, hogy a nemzeti burzsoáziával együtt létre kell hozni a japánellenes nemzeti egységfrontot[2]. Ezután 1936

májusában a Vörös Hadsereg parancsnoksága egy táviratban azt követelte a nankingi kormánytól, hogy a japán betolakodók elleni közös harc érdekében szüntesse be a polgárháborút[3]. 1936 augusztusában a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága levelet küldött a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának, melyben azt követelte, hogy a Kuomintang szüntesse be a polgárháborút, és a két párt lépjen egységfrontra a japán imperializmus elleni közös harc érdekében[4]. 1936 szeptemberében a Kommunista Párt határozatot hozott, melyben kiadta azt a jelszót, hogy Kínában létre kell hozni az egységes demokratikus köztársaságot[5]. A Kommunista Párt nem érte be a nyilatkozatokkal, táviratokkal, levelekkel és határozatokkal; külön megbízottai útján ismételten tárgyalásokat folytatott a Kuomintanggal; ez azonban szintén nem vezetett eredményre. Csak az 1936 végén kirobbant hsziani események után sikerült a Kínai Kommunista Párt meghatalmazott képviselőjének a Kuomintang vezetőségével folytatott tárgyalások során megegyezésre jutnia annak az időszaknak legfontosabb politikai kérdésében — a két párt közötti polgárháború beszüntetésének kérdésében —, és elérnie a hsziani konfliktus békés rendezését. Ez nagyjelentőségű esemény volt Kína történetében, és ettől az időtől fogva megvolt a szükséges előfeltétele annak, hogy felújítsák a két párt együttműködését.

Ez év február 10-én, közvetlenül a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes ülése előtt, a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága a két párt együttműködésének konkrét

megvalósítása céljából táviratot küldött a teljes ülésnek, s ebben részletesen kifejtette javaslatait[6]. Ebben a táviratban a Kommunista Párt azt követelte, hogy a Kuomintang vállalja magára a következő öt kötelezettséget: a polgárháború beszüntetése, demokratikus szabadságjogok biztosítása, Nemzetgyűlés összehívása, a japán betolakodók elleni háború előkészületeinek minél gyorsabb befejezése, a nép életkörülményeinek megjavítása. A Kommunista Párt a maga részéről a Kuomintangnak a következő négy kötelező ígéretet tette: az egyik hatalmat nem állítja többé szembe a másikkal, megváltoztatja a Vörös Hadsereg nevét, a forradalmi támaszpontokon új elvek alapján demokratikus rendszert létesít, beszünteti a földesúri birtokok elkobzását. Ez szintén fontos politikai lépés volt, mert máskülönben a két párt együttműködésének megvalósítása kétségtelenül elhúzódott volna, ami viszont igen hátrányosan befolyásolta volna a japán területrablók elleni háború előkészületeinek minél gyorsabb befejezését.

Ezután a tárgyalások során sikerült elérni a két párt felfogásának bizonyos közeledését. Egész sor kérdésben, mint például a két párt közös politikai programmjának kidolgozása, a tömegmozgalom tilalmának visszavonása, a politikai foglyok szabadonbocsátása, a Vörös Hadsereg nevének megváltoztatása stb., a Kommunista Párt új, konkrétabb javaslatokat terjesztett elő. A közös programm közzététele, a tömegmozgalom tilalmának visszavonása, a forradalmi támaszpontok területén létesített új rendszer elismerése ugyan mindeddig még

nem történt meg, de a Vörös Hadsereg nevének 8. Nemzeti-Forradalmi Hadseregre változtatásáról szóló parancsot (ezt a hadsereget a fronton harcoló katonai egységek számozásának megfelelően 18. hadseregcsoportnak is nevezik) már nyilvánosságra hozták — körülbelül egy hónappal Peking és Tiencsin eleste után. A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának a két párt közötti együttműködés megvalósítására vonatkozó, s a Kuomintangnak még július 15-én átnyujtott nyilatkozatát és Csang Kaj-seknek a Kommunista Párt legalizálására vonatkozó beszédét, melyet a megegyezés értelmében mindjárt a deklaráció után kellett volna közzétenni, már szintén nyilvánosságra hozták, bár nagy késéssel (ami igen sajnálatos); ezeket a „Csungjangsö"* kuomintangista távirati ügynökség közölte szeptember 22-én és 23-án, amikor a fronton igen feszült volt a helyzet. A Kommunista Párt a maga nyilatkozatában és Csang Kaj-sek a maga beszédében bejelentették, hogy a két párt között létrejött az együttműködés, és ezzel megteremtették a szükséges alapot a nagy ügyhöz, a két pártnak a haza megmentésére irányuló közös harcához. A Kommunista Párt nyilatkozata nemcsak a két párt összefogásának alapja, hanem az egész nép nagy összefogásának is legfőbb alapjául szolgál. Csang Kaj-sek beszédében leszögezte, hogy a Kommunista Párt legális párt lett az országban, és hangoztatta, hogy szorosan össze kell fogni a haza megmentése érdekében. Ez mind igen szép. Csakhogy még mindig nem hagyott fel a Kuomintangra jel-

* „Central News".

lemző önhittséggel, és nem mutatott hajlandóságot az önbírálatra, amire pedig szükség van. Mindez persze nem elégíthet ki bennünket. De bárhogyan van is a dolog, a két párt egységfrontját már kihirdették. Ez új korszakot nyit a kínai forradalom történetében, hatalmas, igen mélyreható befolyással lesz a kínai forradalom menetére és döntő szerepet játszik majd a japán imperializmus szétzúzásában.

1924-től fogva a kínai forradalom menetében döntő szerepe van a Kuomintang és a Kommunista Párt viszonyának. A meghatározott programmra támaszkodó két párt együttműködése alapján bontakozott ki az 1924—1927-es forradalom. Ez két-három év alatt óriási sikerekre vezette a forradalmat, amelynek Szun Jat-szen életének negyven esztendejét áldozta, de amelyet még így sem tudott teljes győzelemre vinni. E sikerek a Kuangtung-tartományi forradalmi támaszpont létrejöttében és az északi hadjárat győzelmében jutottak kifejezésre. Ezt eredményezte a két párt egységfrontjának létrehozása. Egyesek azonban képtelenek voltak szilárdan kitartani a forradalmi elvek mellett, és éppen akkor, amikor a forradalom már közel volt a teljes győzelemhez, szakadást idéztek elő a két párt egységfrontjában, ami a forradalom vereségére vezetett és lehetővé tette a külső ellenség számára a betörést. Ez volt a következménye annak, hogy a két párt egységfrontját felborították.

A két párt között most újból létrehozott egységfront a kínai forradalom új időszakának kezdetét jelenti. És noha akadnak olyanok, akik még mindig nem értik meg ennek az egységfrontnak történelmi

feladatait és nagy távlatait, s még mindig azt hiszik, hogy az egységfront létrehozása csak kényszerű, a látszat kedvéért tett lépés, amely ideiglenes jellegű, a történelem kereke mégis éppen ennek az egységfrontnak a következtében viszi előre teljesen új szakaszba a kínai forradalmat. Az, hogy Kína ki tud-e jutni a jelenlegi mély és komoly nemzeti és szociális válságból — ennek az egységfrontnak további fejlődésétől függ. Ennek a tételnek a helyessége mellett már újabb bizonyítékok szólnak.

Az első bizonyíték az, hogy már akkor, amikor a Kínai Kommunista Párt először javasolta az egységfront politikáját, ez a politika azon nyomban megnyerte az egész nép támogatását. Ez megmutatja, hogy mi az, amit a nép óhajt.

A második bizonyíték az, hogy a hsziani konfliktus békés rendezése és a két párt közötti háború beszüntetése országszerte valamennyi párt, valamennyi csoport, valamennyi népréteg és valamennyi hadsereg eddig még soha nem látott összefogását vonta maga után, bár ez az összefogás még egyáltalán nem elég a japán betolakodók elleni háború követelményeinek szempontjából, különösen ha figyelembe vesszük azt, hogy a kormány és a nép összefogásának kérdése alapjában véve mind a mai napig sincs megoldva.

A harmadik és legmeggyőzőbb bizonyíték az, hogy a japán területrablók ellen viselt háború mint összkínai háború kezdődött meg. Ennek a háborúnak jelenlegi menete nem elégíthet ki bennünket, mivel annak ellenére, hogy az egész állam viseli, csak a kormány és a hadsereg vesz részt benne. Mi már

régen megmondottuk, hogy ilyen hadviseléssel nem lehet legyőzni a japán imperializmust. Mégis, az idegen betolakodók ellen az összkínai háború, amilyenre nincs példa a legutóbbi száz év történetében — már megkezdődött. A belső béke megteremtése nélkül, a két párt együttműködése nélkül ez nem lett volna lehetséges. Akkor, amikor a két párt egységfrontját felborították, a japán rablók könnyen, egyetlen lövés nélkül el tudtak foglalni négy északkeleti tartományt*, most viszont, amikor újból létrejött a két párt egységfrontja, csak véres harcok árán tudnak megkaparintani kínai területeket.

A negyedik bizonyíték — a külföld visszhangja. Az egész világ munkás-paraszt tömegei és kommunista pártjai támogatják a Kínai Kommunista Párt javasolta japánellenes egységfront politikáját. A Kuomintang és a Kommunista Párt együttműködésének megvalósulása után, a világ minden népe, különösképpen pedig a Szovjetunió, még hathatósabban segíti Kínát. Kína és a Szovjetunió már megnemtámadási szerződést kötött egymással[7], és remélhető, hogy a két ország kapcsolatai a jövőben is egyre erősödni fognak.

A felsorolt bizonyítékokból kiindulva állíthatjuk, hogy az egységfront fejlődése megnyitja Kína előtt a ragyogó és nagyszerű jövő, vagyis a japán imperializmus szétzúzása és az egységes demokratikus kínai köztársaság megalapítása felé vezető utat.

Az egységfront azonban nem lesz képes telje-

* Liaoning, Kirin, Hejlungcsiang és Zsehol tartományok.

síteni ezt a nagy feladatot, ha megmerevedik jelenlegi állapotában. A két párt egységfrontjának tovább kell fejlődnie, mivel a most létrehozott egységfront még nem valami erőtől duzzadó és szilárd egységfront.

Vajjon a két pártra — a Kuomintangra meg a Kommunista Pártra korlátozódik-e a japánellenes nemzeti egységfront? Nem, ez az egész nemzet egységfrontja; a két párt csupán egy részét alkotja ennek az egységfrontnak.

A japánellenes nemzeti egységfront valamennyi pártnak, valamennyi csoportnak, valamennyi néprétegnek és valamennyi hadseregnek az egységfrontja, valamennyi hazafinak — a munkásoknak, a parasztoknak, a katonáknak, az értelmiségieknek és a kereskedői köröknek — az egységfrontja. Az egységfront ténylegesen egyelőre még nem lépte túl a két párt kereteit, még nem keltek fel, még nem mozdultak meg, még nem szervezkedtek és nem fogtak fegyvert a munkások, a parasztok, a katonák, a városi kispolgárok nagy tömegei és még sokan mások, akik hű fiai hazájuknak. Ez jelenleg a legkomolyabb probléma, a legkomolyabb azért, mert a front helyzetére is kihat, s akadályoz bennünket a győzelem kivívásában. Most már nem lehet és nincs is miért titkolni, hogy Észak-Kínától kezdve Csiangszu és Csöcsiang tartományokig az egész fronton válságos helyzet állt elő. Most az a kérdés, hogyan küzdjük le ezt a válságot. Leküzdésének egyetlen útja az, ha valóra váltjuk Szun Jat-szen végakaratát: „talpra kell állítani a néptömegeket". Ennek a végakaratnak tanúskodása szerint Szun Jat-szen negyvenéves tapasz-

talata alapján arra a mélységes meggyőződésre jutott, hogy a forradalom céljait csakis ezen az úton lehet elérni. Dehát akkor milyen alapon vonakodnak egyes emberek oly makacsul attól, hogy eleget tegyenek ennek a végakaratnak? Miért van az, hogy egyesek ebben a válságos percben, amikor a haza életéről vagy haláláról van szó, még mindig nem tudják elszánni magukat ennek a végakaratnak a teljesítésére? Mindenki előtt világos, hogy a diktátumok és megtorlások politikája homlokegyenest ellenkezik a „talpra kell állitani a néptömegeket" szavakban kifejezésre jutó elvvel. Ha a japán betolakodók elleni háborút csak a kormány és a hadsereg fogja viselni, akkor teljességgel lehetetlen kivívni a győzelmet a japán imperializmus fölött. Ezt mi már ez év májusában mindenki füle hallatára megmondottuk a kormányzó pártnak, a Kuomintangnak, és rámutattunk arra, hogy ha a nép nem kel fegyverre a japán betolakodók ellen, akkor Abesszínia szomorú sorsa vár ránk. De nemcsak a kommunisták mutattak rá erre, hanem sokan az országunk különböző részein lakó haladó polgárok közül, sőt a Kuomintang szélesebb látókörű tagjai közül is. A diktátumok politikája azonban nem változott meg. Ennek következtében a kormány elszakadt a néptől, a hadsereg elszakadt a néptől, a hadseregben a parancsnokok elszakadtak a harcosoktól. Ha nem tesszük az egységfrontot igazán erőtől duzzadóvá, olyanformán, hogy bevonjuk abba a néptömegeket, akkor a fronton a válság elkerülhetetlenül mélyülni fog, nem pedig enyhülni.

A jelenlegi japánellenes egységfrontnak eddig

még nincs a két párt által elfogadott és hivatalosan közzétett politikai programmja, mely a Kuomintang diktátum-politikájának helyébe lépne. A Kuomintang a néptömegekhez való viszonyában most is ugyanazokat a kedvelt módszereit alkalmazza, melyeket a legutóbbi tíz év alatt alkalmazott. Kezdve a kormányapparátuson, a hadseregben uralkodó viszonyokon és a néptömegek irányában követett politikán, egészen a pénzügyekig, a gazdasági életig és a közoktatásig — az égvilágon sehol sem mutatkozik lényeges változás, és ugyanazokat a módszereket látjuk ma is, amelyeket a legutóbbi tíz év alatt állandóan alkalmaztak. Közben pedig az országban változások történtek, méghozzá igen jelentős változások: megszűnt a polgárháború és megkezdődött a japán betolakodókkal szembeni egységes ellenállás. Megszűnt a két párt között dúló polgárháború és megkezdődött az összkínai háború a betolakodók ellen. A kínai politikai helyzetben igen nagy változás ez, mely a hsziani események idején vette kezdetét. De a korábbi kedvelt módszereket mindezideig nem változtatták meg. Ilyenformán szakadás jött létre aközött, ami megváltozott, és aközött, ami változatlan maradt. A korábbi módszerek csak arra voltak alkalmasak, hogy megalkuvó politikát folytassanak az országon kívül és elfojtsák a forradalmat az országon belül. Jelenleg ugyanezeket a kedvelt módszereket alkalmazzák a japán imperializmus támadásának ellensúlyozására is, s ezért lépten-nyomon hatástalanoknak bizonyulnak és leleplezik gyenge oldalaikat. Ha valaki egyáltalán nem akar háborúskodni, ne is beszéljen róla. Ha azonban már neki-

gyürkőzött, és hozzá is látott, s közben a fronton komoly válságba került, akkor még elképzelni is nehéz azt a veszedelmet, amely fenyegeti, ha húzódozik attól, hogy új módszereket vegyen igénybe. A japán betolakodók elleni harc érdekében erőtől duzzadó egységfrontra van szükség, tehát az egész népet mozgósítani kell és be kell vonni az egységfrontba. A japán betolakodók elleni harc érdekében szilárd egységfrontra van szükség, tehát közös programm kell. A közös programm jelenti az egységfront számára a cselekvés vezérfonalát, s egyben bizonyos megkötéseket jelent, amelyek szigorúan szabályozzák majd valamennyi párt, valamennyi csoport, valamennyi népréteg, valamennyi hadsereg — szóval az egységfrontban résztvevő minden szervezet és minden ember tevékenységét. Csak így lehet majd szilárd összefogásról beszélni. Mi ellenezzük a régi megkötéseket, mert ezek nem felelnek meg a nemzeti-forradalmi háborúnak. Üdvözöljük a régi megkötések helyére a közös programm közzétételével lépő új megkötéseket — a forradalmi rend bevezetését. Erre szükség van, és csak ez felel meg a japán megszállók ellen viselt háború követelményeinek.

Mi ez a közös programm? Nem egyéb, mint Szun Jat-szen három népi elve, továbbá „A Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének programmja", mely 10 pontból áll, s amelyet a Kommunista Párt augusztus 25-én tett közzé[8].

A Kínai Kommunista Párt a Kuomintang és a Kommunista Párt együttműködésének megvalósításáról szóló nyilatkozatában kijelentette: „Szun Jat-szen három népi elve szükséges a mai Kína

számára, és pártunk kész harcolni teljes megvalósításukért." Egyesek különösnek találják, hogy a Kommunista Párt kész megvalósítani a Kuomintang három népi elvét. Példa erre Sanghajban Csu Csinglaj[9], aki az egyik sanghaji folyóiratban ezzel kapcsolatban kételkedő hangot ütött meg. Ezek az emberek azt hiszik, hogy a kommunizmus meg Szun Jat-szen három népi elve nem fér össze egymással. Ez a kérdésnek merőben formális kezelése. A kommunizmus a forradalom fejlődésének egy távolabbi szakaszában fog megvalósulni. A jelenlegi szakaszban a kínai kommunisták nem is álmodnak a kommunizmus megvalósításáról, hanem a történelmi fejlődés meghatározott menetének megfelelően a nemzeti forradalom elveit és a demokratikus forradalom elveit akarják megvalósítani. Éppen ezek a megfontolások késztették a Kommunista Pártot arra, hogy a japánellenes nemzeti egységfront és az egységes demokratikus köztársaság létrehozását javasolja. Ami pedig a három népi elvet illeti, a Kommunista Párt és a Kuomintang már tíz évvel ezelőtt, a két párt első egységfrontjának fennállása idején, a Kuomintang első kongresszusán közösen elhatározták, hogy valóra váltják ezeket az elveket, s 1924—1927-ben országunk területének óriási részén minden hűséges kommunista és a Kuomintang minden hűséges tagja meg is valósította a három népi elvet. Sajnos, 1927-ben felborították az egységfrontot, és ettől a perctől fogva megkezdődött a Kuomintang tízévi harca a három népi elv megvalósítása ellen. A Kommunista Párt politikája azonban e tíz év alatt is teljes egészében megfelelt a szunjatszeni három népi elv és

három fő politikai célkitűzés forradalmi szellemének. Nem volt olyan nap, amikor a kommunisták ne harcoltak volna az imperializmus ellen, ez pedig a nacionalizmus elvének következetes megvalósítását jelenti; ugyanígy, a munkások és parasztok demokratikus diktatúrája nem más, mint a népuralom elvének következetes megvalósítása; ami pedig az agrárforradalmat illeti, ez a népjólét elvének következetes megvalósítása. Miért jelenti ki tehát most a Kommunista Párt, hogy lemond a munkások és parasztok demokratikus diktatúrájáról és beszünteti a földesúri birtokok elkobzását? Amint azt már régen megmagyaráztuk, ezt egyáltalán nem azért teszi, mintha ilyen rendszerre és ilyen intézkedésekre semmi szükség sem volna, hanem azért, mert a japán imperializmus fegyveres agressziója változásokat idézett elő az országon belül az osztályok egymás közötti viszonyában, s szükségessé és lehetővé vált az egész nemzet, valamennyi népréteg egyesítése a japán imperializmus elleni harcra. Nemcsak Kínában, hanem az egész világon szükségessé és lehetségessé vált az antifasiszta egységfront létrehozása a fasizmus elleni közös harcra.

Ezért vagyunk amellett, hogy Kínában létre kell hozni a demokratikus nemzeti egységfrontot. Éppen ezen az alapon javasoltuk, hogy a munkás-paraszt demokratikus diktatúrát a nép minden rétegének szövetségén alapuló demokratikus köztársasággal kell felcserélni. Az agrárforradalom megvalósítása a „minden földművesnek legyen meg a maga földje" jelszóval — ez is azt a politikát jelenti, melyet annakidején Szun Jat-szen javasolt. És ha

mi ma nem folytatjuk ezt a politikát, ezt azért tesszük, hogy még több embert tömörítsünk a japán imperializmus elleni harcra, nem pedig azért, mintha Kínának nem volna szüksége az agrárkérdés megoldására. Mi határozottan, félre nem érthető módon megmondtuk azokat az objektív okokat, melyek politikánk megváltoztatására késztettek bennünket, és megmagyaráztuk, hogy ezt a pillanatnyi helyzet teszi szükségessé. Éppen azért, mert a Kínai Kommunista Párt, a marxizmus elveire támaszkodva, következetesen ragaszkodott a Kuomintang és a Kommunista Párt első egységfrontjának közös programmjához, vagyis a három forradalmi népi elvhez, és továbbfejlesztette ezt a programmot, éppen ezért tudta a nemzetünket fenyegető nagy veszedelem válságos percében, amikor egy erős ellenség támadt határainkra, idejében javasolni a demokratikus nemzeti egységfront politikáját — az egyetlen olyan politikát, mely megmentheti az országot a leigázástól —, s éppen ezért volt képes fáradhatatlanul munkálkodni e politika megvalósításán. Most nem az a kérdés, hogy a Kommunista Párt hisz-e vagy sem a három forradalmi népi elvben, megvalósítja-e ezeket vagy sem, hanem igenis az, hogy a Kuomintang hisz-e vagy sem a három forradalmi népi elvben, s hogy megvalósítja-e ezeket vagy nem valósítja meg. Most az a feladat, hogy az egész országban felélesszük Szun Jat-szen három népi elvének forradalmi szellemét, s ezek alapján meghatározott programmot és politikai irányvonalat dolgozzunk ki, s lássunk hozzá igazán ezeknek az elveknek megvalósításához, minden hátsó gondolat nélkül, gyakorla-

tiasan, nem pedig formálisan, gyorsan, halogatás nélkül. A Kínai Kommunista Párt törhetetlenül bízik ebben. Ezért a lukoucsiaói események után a Kommunista Párt előterjesztette a Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének 10 pontból álló programmját. Ez a programm megfelel mind a marxizmusnak, mind pedig a három valóban forradalmi népi elvnek. Ez a kínai forradalom jelenlegi szakaszának programmja, vagyis a japán betolakodók elleni nemzeti-forradalmi háború szakaszának minimális programmja. Csak e programm megvalósításával lehet megmenteni Kínát. Aki továbbra is e programm ellen dolgozik, arra lesujt majd a történelem büntető keze.

Ennek a programmnak országos méretekben való megvalósítása lehetetlen a Kuomintang egyetértése nélkül, mivel a Kuomintang most még Kínának legnagyobb, méghozzá kormányzó pártja. Hiszszük, hogy eljön az az idő, amikor a Kuomintang legtágabb látókörű tagjai egyet fognak érteni programmunkkal, mert ha nem értenek egyet, akkor a három népi elv csupán üres frázis marad, akkor nem sikerül felélesztení Szun Jat-szen forradalmi szellemét, nem lehet kivívni a győzelmet a japán imperializmus fölött, akkor a kínai nép nem tudja elkerülni a gyarmati rabszolgaság sorsát. A Kuomintangnak valóban széles látókörű tagjai kétségkívül nem akarják ezt, de meg népünk sem fogja semmi szín alatt tétlenül nézni, hogy az utolsó szál emberig mindenkit gyarmati rabszolgává tegyenek. Csang Kaj-sek úr is ebben az értelemben nyilatkozott szeptember 23-i beszédében : „Úgy vélem, mi nem

személyes meggondolásokból és önző indítékokból vagyunk a forradalom mellett, hanem a három népi elv megvalósítása érdekében. Ebben a nehéz időben, amikor országunk életének vagy halálának kérdése dől el, még kevésbbé szabad régi dolgokat felhánytorgatni. Az egész néppel együtt teljes megújhodásra és szoros összefogásra kell törekednünk, életünk és állami létünk megvédelmezése érdekében." Ez tökéletesen helyes. Jelenleg az elodázhatatlan feladat az, hogy meg kell valósítani a három népi elvet, le kell mondani az egyes személyek és kis csoportok önző indítékairól, le kell mondani a régi, kedvelt módszerekről, haladéktalanul meg kell valósítani a három népi elvvel összhangban álló forradalmi programmot, a néppel egy sorban haladva, teljes megújhodásra kell törekedni. Ez ma az egyetlen út. A dolog további halogatása esetén megtörténhet, hogy a bánat már késő lesz.

A három népi elv és a 10 pontból álló programm megvalósításához azonban megfelelő eszközre van szükség. Ezzel kapcsolatban felmerül a kormány és a hadsereg újraszervezésének a kérdése. A jelenlegi kormány még mindig a Kuomintang egypárt-diktatúrájának a kormánya, nem pedig a demokratikus nemzeti egységfront kormánya. A három népi elv és a 10 pontból álló programm megvalósítása nem lehetséges demokratikus nemzeti egységfront-kormány nélkül. A Kuomintang-hadseregben még mindig a régi rend uralkodik. Olyan hadsereggel, amelyben ilyen a rend, nem lehet kívívni a győzelmet a japán imperializmus fölött. A csapatok

most olyan nagy feladattal vannak elfoglalva, mint a japán betolakodók elleni háború. Mi a legnagyobb megbecsüléssel tekintünk mindezekre a csapatokra, különösen azokra, amelyek a fronton küzdenek. A Kuomintang-hadseregben uralkodó viszonyok azonban nem alkalmasak a japán rablók fölötti végleges győzelem elérésére, nem alkalmasak a három népi elv és a forradalmi programm sikeres megvalósítására; ezeken a viszonyokon változtatni kell, ezt már megmutatta a japán betolakodók elleni háború három hónapjának a tapasztalata. A szükséges változtatások alapjául annak a két elvnek kell szolgálnia, hogy a tisztek fogjanak össze a katonákkal és a hadsereg fogjon össze a néppel. A Kuomintang-hadseregben uralkodó jelenlegi viszonyok homlokegyenest ellenkeznek ezzel a két elvvel. A katonák és tisztek nagy tömegei megbízhatóak és bátrak. De a régi rendszer mintegy béklyóba veri őket és nem ad lehetőséget arra, hogy aktivitásuk kibontakozzék, s ezért a lehető leggyorsabban hozzá kell látni ennek a rendszernek az átszervezéséhez. Ez nem azt jelenti, hogy fel kell függeszteni, s majd csak akkor lehet folytatni a hadműveleteket, amikor a hadsereg rendszerének átszervezése már megtörtént. A jelenlegi viszonyokon a háború folyamán is lehet változtatni. A központi feladat az, hogy meg kell változtatni a hadsereg politikai szellemét, és át kell szervezni a hadseregben végzett politikai munkát. Ebben a tekintetben példaképül szolgálhat az északi hadjárat időszakának nemzeti-forradalmi hadserege. Ez olyan hadsereg volt, amelyben alapjában véve sikerült elérni a tiszteknek a katonákkal

és a hadseregnek a néppel való összefogását. Feltétlenül fel kell éleszteni a hadseregben az akkori szellemet. Kínának okulnia kell a spanyol polgárháború tanulságaiból. A spanyol köztársasági hadsereg rendkívül nehéz helyzetben alakult meg. Kínában jobbak a viszonyok, mint Spanyolországban, de nálunk hiányzik egy erőtől duzzadó és szilárd egységfront, hiányzik az egységfront-kormány, amely teljesen meg tudná valósítani a forradalmi programmot, hiányzik az új rendszerű nagy hadsereg. Kínának pótolnia kell ezeket a hiányokat.

A Kínai Kommunista Párt vezette Vörös Hadsereg jelenleg csak az élcsapat szerepét töltheti be a japán betolakodók elleni háborúban, még nem képes arra, hogy az összkínai háborúban döntő szerepet vigyen. Bizonyos politikai, katonai és szervezeti előnyei azonban alkalmassá teszik arra, hogy az ország minden barátságos érzelmű hadserege példaképéül vegye. Ez a hadsereg sem volt kezdetben az, ami ma ; annakidején ebben a hadseregben is nagy átszervezésre volt szükség ; a legfontosabb feladat az volt, hogy kiirtsuk belőle a feudális szokásokat, s megvalósítsuk a parancsnokok és a katonák, meg a hadsereg és a nép összefogásának elvét. Ez a tapasztalat tanulságos példaként szolgálhat az ország minden barátságos érzelmű hadserege számára.

Bajtársaink a japán rablók elleni harcban, a kormányzó Kuomintang-párt tagjai ! Ma önökkel együtt mi vagyunk felelősek azért, hogy megmentsük a hazát a leigázástól. Önök velünk együtt már létrehozták a japánellenes egységfrontot — és ez

igen szép. Önök háborút viselnek a japán betolakodók ellen — ez is igen szép. Azt azonban nem helyeseljük, hogy önök minden másban a régi politikát folytatják. Tovább kell fejlesztenünk az egységfrontot, erősebbé kell tennünk, be kell vonnunk a néptömegeket. Feltétlenül meg kell szilárdítanunk ezt az egységfrontot, ennek érdekében pedig meg kell valósítanunk a közös programmot, mindenkinek el kell szánnia magát arra, hogy megváltoztassuk az országban fennálló politikai rendszert és a hadseregben uralkodó viszonyokat. Az országnak feltétlenül új kormányra van szüksége. Csak ilyen kormánnyal lehet majd megvalósítani a forradalmi programmot, és megkezdeni az egész országban a hadsereg átszervezését. Ez a javaslatunk a kor követelése. Az önök pártjában is sokan vannak, akik úgy érzik, hogy most már legfőbb ideje megvalósítani ezt a követelést. Szun Jat-szen annakidején elhatározta az országban fennálló politikai rendszer és a hadseregben uralkodó viszonyok megváltoztatását, s ezzel megvetette az 1924—1927-es forradalom alapját. Ennek az átszervezésnek a felelőssége ma az önök vállára nehezedik. Feltehető, hogy a Kuomintangnak azok a tagjai, akik őszintén szeretik hazájukat, javaslatunkat nem tekintik majd fölöslegesnek. Meggyőződésünk, hogy ez a javaslat megfelel az objektív szükségszerűségnek.

Most dől el nemzetünk létének vagy nemlétének kérdése. Fogjon össze hát szorosan a Kuomintang és a Kommunista Párt! Honfitársaink, akik nem akartok gyarmati rabszolgaságba süllyedni, tömörüljetek szorosabban a Kuomintang és a Kommu-

nista Párt összefogása alapján! A szükséges reformok végrehajtása a nehézségek leküzdése érdekében — ez ma a kínai forradalom legsürgősebb feladata. Ha ezt a feladatot megoldjuk, akkor kétségkívül szét tudjuk zúzni a japán imperializmust. Csak meg kell feszítenünk erőnket, és feltárul előttünk a ragyogó jövő.

JEGYZETEK

[1] Lásd „A Kínai Kommunista Párt feladatai a japánellenes háború időszakában" című munkához fűzött 2. számú jegyzetet. 1. köt. 507—509. old.

[2] Lásd ugyanott a 3. számú jegyzetet. 509—512. old.

[3] Lásd ugyanott a 4. számú jegyzetet. 512—515. old.

[4] Lásd a „Nyilatkozat Csang Kaj-sek nyilatkozatáról" című munkához fűzött 7. számú jegyzetet. 1. köt. 474—480. old.

[5] Lásd „A Kínai Kommunista Párt feladatai a japánellenes háború időszakában" című munkához fűzött 6. számú jegyzetet. 1. köt. 515—517. old.

[6] Lásd ugyanott a 7. számú jegyzetet. 517—518. old.

[7] A kínai-szovjet megnemtámadási szerződést 1937 augusztus 21-én írták alá.

[8] Lásd ebben a kötetben a „Mozgósítsunk minden erőt a győzelem kivívására a japán területrablók elleni háborúban" című munkát. 29—42. old.

[9] Csu Csing-laj a „Nemzeti-szocialista párt" egyik vezetője volt (ezt a jelentéktelen csoportot reakciós földbirtokosok, magasállású hivatalnokok és nagyburzsoák szervezték); később az áruló Vang Csing-vej kormány tagja lett.

BESZÉLGETÉS JAMES BERTRAM ANGOL LAPTUDÓSÍTÓVAL

(1937 október 25)

A KÍNAI KOMMUNISTA PÁRT ÉS A JAPÁN MEGSZÁLLÓK ELLENI HÁBORÚ

J. Bertram kérdése: Hogyan fejezte ki konkrétan a Kínai Kommunista Párt a maga álláspontját a kínai-japán háború kitörése előtt és után?

Mao Ce-tung válasza: A háború kitörése előtt a Kínai Kommunista Párt ismételten figyelmeztette a kínai népet arra, hogy a háború Japánnal elkerülhetetlen, hogy a japán imperialisták minden fecsegése az úgynevezett „békés rendezésről", a japán diplomaták megannyi szépen hangzó frázisa — csak ködfüggöny, amely Japán háborús készülődéseit leplezi. Kitartóan felhívtuk a figyelmet arra, hogy nemzeti-felszabadító háborút csak akkor lehet győzelmesen viselni, ha megszilárdítjuk az egységfrontot, és forradalmi politikát folytatunk. A forradalmi politikának különösen fontos része az, hogy a kínai kormány köteles demokratikus reformokat végrehajtani, mégpedig abból a célból, hogy az ország néptömegeit mozgósítani lehessen a japánellenes frontban való részvételre. Állhatatosan rámutattunk azoknak a tévedésére,

akik hittek a japán „békegaranciákban" és lehetségesnek tartották a háború elkerülését, s ugyanígy azoknak a hibájára is, akik úgy vélekedtek, hogy a japán rablókat a néptömegek mozgósítása nélkül is vissza lehet verni. A háború kitörése és egész menete megmutatta, hogy nézeteink helyesek voltak. A Kommunista Párt a lukoucsiaói események kirobbanásának másnapján nyilatkozatot tett közzé, amelyben valamennyi pártot, valamennyi csoportot, valamennyi népréteget felszólította, hogy egyemberként szálljanak szembe a japán banditák agressziójával, és erősítsék a nemzeti egységfrontot. Röviddel ezután egy 10 pontból álló programmot tettünk közzé — „A Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének programmját"; ebben pontokba foglaltuk azt a politikát, amelyet a kínai kormánynak a japán betolakodók elleni háború idején követnie kell. A Kuomintang és a Kommunista Párt együttműködésének létrehozásakor egy további fontos nyilatkozatot tettünk közzé. Mindez arról tanúskodik, hogy mi kitartóan és következetesen az egységfront megerősítésének vonalát, a forradalmi politika vonalát követjük a japán betolakodók elleni háború folytatása céljából. A jelenlegi időszakban fő jelszavunk: „Általános nemzeti háború a japán betolakodók ellen".

A JAPÁN MEGSZÁLLÓK ELLENI HÁBORÚ HELYZETE ÉS TANULSÁGAI

Kérdés: Hogyan értékeli Ön a háború eddigi eredményeit?

Válasz: Két fő eredményt kell megemlíteni. Egyrészt, a japán imperialisták kínai városokat foglaltak el, megszálltak bizonyos területeket, erőszakoskodnak a nőkkel, rabolnak, gyujtogatnak, vérfürdőket rendeznek, aminek következtében az egész kínai népet a leigázás közvetlen veszélye fenyegeti. Másrészt, a kínai nép túlnyomó többsége világosan felismerte, hogy még szorosabb összefogás nélkül, az agresszió elleni népi háború kibontakozása nélkül nincs számára menekvés. Ugyanakkor a világ békeszerető államai kezdenek arra a felismerésre jutni, hogy harcolni kell a Japán részéről fenyegető veszedelem ellen. Ez a háború eddigi mérlege.

Kérdés: Mik Japán céljai az Ön véleménye szerint? Milyen mértékben valósította már meg Japán ezeket a célokat?

Válasz: Japán először Észak-Kínát és Sanghajt, azután Kína többi vidékét akarja megkaparintani. Ami azt illeti, hogy milyen mértékben valósultak meg a japán betolakodók tervei, megállapíthatjuk, hogy mivel a Kína által viselt háborúban eddig még csupán a kormány és a hadsereg vesz részt, a japán rablók rövid idő alatt elfoglalták Hopej, Csahar meg Szujjüan tartományt, és Sanhszi tartományt fenyegetik. Ebből a veszélyes helyzetből csak olyan háború útján

lehet kijutni, amelyet a néptömegek és a kormány szorosan összefogva viselnek.

K é r d é s : Mégis, ért el Kína az Ön véleménye szerint bizonyos sikereket a japán betolakodók elleni háborúban? És ha már szóba jöttek a háború tanulságai, mik ezek a tanulságok?

V á l a s z : Erre a kérdésre részletesebben szeretnék válaszolni. Mindenekelőtt meg kell mondanom, hogy vannak sikereink, mégpedig hatalmas sikereink. Ezek a következőkben foglalhatók össze.

1. Olyan háború, mint amilyen a japán betolakodók ellen viselt mostani háború, még nem volt, mióta az imperializmus betört Kínába. Ez valóban összkínai háború : résztvesz benne egész Kínaföld. Jellegét tekintve ez a háború forradalmi háború.

2. A háború következtében Kína a széttagoltság és a viszálykodás állapotából eljutott a viszonylagos összefogás állapotába. Ennek az összefogásnak az alapja a Kuomintang és a Kommunista Párt együttműködése.

3. A mostani háború kivívta a kínai nép számára a világ közvéleményének rokonszenvét. Régente a külföld lenézte Kínát, mégpedig azért, mert Kína nem szállt szembe az ellenséggel. Most a lenézést megbecsülés váltotta fel, mert Kína ellenállást tanúsít az agresszorral szemben.

4. A japán betolakodóknak sokba kerül a háború. Saját bevallásuk szerint naponta 20 millió jent költenek rá. Ami embervesztéseiket illeti, bár erre vonatkozóan még nincsenek számszerű adatok, meggyőződéssel mondhatjuk, hogy ezek is igen nagyok. A japán agresszorok a multban

négy északkeleti tartományt minden erőfeszítés nélkül foglaltak el, jóformán a kisujjukat sem kellett megmozdítaniok. Most viszont egy talpalatnyi kínai földet sem bírnak elfoglalni véres harcok nélkül. A japán betolakodók arra számítottak, hogy mohó étvágyukat Kína rovására fogják kielégíteni. De a kitartó kínai ellenállás következtében a japán imperializmus a saját vesztébe rohan. Ebből a szempontból nézve a dolgot, Kína nem csupán a saját megmentése érdekében visel nemzeti-felszabadító háborút; egyszersmind a rá, mint az egész világ antifasiszta frontjának egyik tagjára háruló nagy kötelességet is teljesíti. Ebben is megnyilvánul a japán megszállók elleni háború forradalmi jellege.

5. A háborúból bizonyos tanulságokat vontunk le. Ezekért földünkkel és vérünkkel fizettünk.

Ami ezeket a tanulságokat illeti, igen nagy a jelentőségük. A háború néhány hónapja alatt kiderült, hogy Kínának sok gyenge pontja van. Ez mindenekelőtt a politika területén mutatkozott meg. Jóllehet ez a háború összkínai háborúvá vált, hiszen résztvesz benne egész Kínaföld, a háborút viselő erőket tekintve még mindig nem összkínai háború. A kormány a maga korlátozó rendszabályaival, ugyanúgy, mint azelőtt, most sem teszi lehetővé a nagy néptömegeknek, hogy talpraálljanak és résztvegyenek a háborúban, s ezért a háború mindezideig még nem vált a néptömegek háborújává. A japán imperializmus agressziója elleni háború a néptömegek részvétele nélkül semmiképpen sem végződhet győzelemmel. Egyesek azt mondják: „A háború már most általános jellegű." Ez csak abban

az értelemben igaz, hogy a háborúban résztvesz egész Kínaföld. Ami azonban a háborúban résztvevő erőket illeti, ebben a tekintetben a háború még mindig egyoldalú, mivel még mindig csupán a kormány és a hadsereg háborúja, nem pedig népi háború. Éppen ez volt a legfőbb oka annak, hogy néhány hónap leforgása alatt nagykiterjedésű területet vesztettünk el, ez volt az oka annak, hogy számos katonai kudarc ért bennünket. Ilymódon tehát, noha a japán betolakodók ellen folyó mostani háború forradalmi háború, még nem öltött teljesen forradalmi jelleget — éppen azért, mert még nem vált a tömegek háborújává. Itt megint az összefogás kérdésébe ütközünk: jóllehet az országban levő pártok és csoportok most szorosabban fogtak össze, mint ezelőtt, mégis, az összefogás szükséges fokát még korántsem értük el. A politikai foglyok túlnyomó többségét még mindig nem bocsátották szabadon; a pártok tevékenységének tilalmát még mindig nem vonták vissza teljesen; a kormány és a nép, a hadsereg és a nép, a tisztek és a katonák viszonyában az eddigihez képest semmifelé javulás sem következett be ; széthúzás van köztük, nem pedig összetartás. Pedig ez a legfontosabb kérdés. Ha ezt a kérdést nem sikerül megoldani, akkor még csak beszélni sem lehet a háború győzelmes befejezéséről.

Az emberveszteségek és a területi veszteségek egy másik fontos oka a katonai jellegű hibákban rejlik. Eddig a kínai hadsereg a legtöbb ütközetben az ellenségnek engedte át a kezdeményezést, és olyan műveleteket végzett, melyeket katonai szaknyelven

„tiszta védelemnek" neveznek. Ezzel a harci módszerrel nem lehet kivívni a győzelmet. A győzelmet csak úgy lehet kiharcolni, ha olyan politikai és katonai vonalhoz tartjuk magunkat, amely egészen más, mint a most követett vonal. Ezeket a tanulságokat vontuk le.

K é r d é s : Ebben az esetben milyen politikai és katonai feltételeket tart Ön szükségesnek?

V á l a s z : Politikai téren szükséges, először, hogy a jelenlegi kormányt a nép képviselőinek bevonásával egységfront-kormánnyá alakítsuk át. Ennek a kormánynak demokratikusnak és ugyanakkor központosítottnak kell lennie. Forradalmi politikát kell folytatnia, melyre szüksége van az országnak. Másodszor, meg kell adni a népnek a szólásszabadságot, a sajtószabadságot, a gyülekezési és egyesülési jogot, meg kell adni a népnek azt a jogot, hogy fegyveres ellenállást tanúsítson az ellenséggel szemben, s ezáltal a háború az egész nép háborújává váljék. Harmadszor, meg kell javítani a nép életkörülményeit, olymódon, hogy megszüntetik a súlyos szolgáltatásokat és adókat, csökkentik a földhaszonbért és a kölcsönkamatlábat, megjavítják a munkások, az altisztek és a katonák anyagi ellátását, kedvezményeket biztosítanak a japán betolakodók ellen harcoló katonák családjainak, segítséget nyujtanak az elemi csapások károsultjainak, a menekülteknek stb. A kormány pénzügyi politikájának az igazságosan megosztott teherviselés elvén kell alapulnia, vagyis azon az elven, hogy „akinek pénze van — adjon pénzt". Negyedszer, aktívvá kell tenni a külpolitikát. Ötödször,

meg kell változtatni a kulturális és közoktatási politikát. Hatodszor, kíméletlenül el kell nyomni a nemzetárulókat. Ez az utóbbi kérdés most rendkívül fontossá vált. A nemzetárulók nem ismernek határt: a fronton az ellenség kezére játszanak, a front mögötti területen pedig bomlasztó tevékenységet fejtenek ki. Az is előfordul, hogy magukat japánellenesnek álcázó árulók hazaárulással vádolnak meg hazafiakat és letartóztatják őket. A nemzetárulókat igazában csak akkor lehet elnyomni, ha a nép felkel és együttműködik a kormánnyal.

Katonai téren is teljes átalakítást kell végrehajtani, mindenekelőtt a stratégiában és a taktikában le kell mondani a tiszta védelemről és rá kell térni az erőteljes csapások taktikájára; a hadsereg régi rendjét újjal kell felváltani; a kényszersorozás helyett agitációt kell kezdeni a tömegek között a harcoló hadseregbe való önkéntes belépés érdekében; az egymástól elszigetelt parancsnokságokat egységes parancsnoksággal kell felváltani; véget kell vetni a hadsereg fegyelmezetlenségének, ami elszakítja a néptől, és be kell vezetni a tudatos fegyelmet, amely a lakosság érdekeinek legcsekélyebb megsértését sem tűri; véget kell vetni annak, hogy csupán a reguláris hadsereg folytasson hadműveleteket, s széleskörű kibontakozáshoz kell segíteni a népi partizánháborút, amely közreműködik a reguláris hadsereg hadműveleteiben stb. stb.

Az imént kifejtett politikai és katonai feltételeket mind előterjesztettük az általunk közzétett, 10 pontból álló programmban. Ezek a pontok teljesen megfelelnek a szunjatszeni három népi

elv és három fő politikai célkitűzés szellemének, meg Szun Jat-szen végakaratának. A háború csak akkor végződhet győzelemmel, ha mindez megvalósul.

K é r d é s : Mit tesz a Kommunista Párt e programm megvalósítása érdekében?

V á l a s z : A mi munkánk arra irányul, hogy fáradhatatlanul megmagyarázzuk a jelenlegi helyzetet, s a Kuomintanggal, valamint a többi hazafias párttal és csoporttal szövetkezve harcoljunk a japánellenes nemzeti egységfront kiszélesítéséért és megszilárdításáért, minden erőt mozgósítsunk a győzelem kivívásáért a japán betolakodók elleni háborúban. A japánellenes nemzeti egységfront keretei most még igen szűkek. Ezt a frontot ki kell szélesiteni, vagy másképpen szólva, teljesíteni kell Szun Jat-szen végakaratát, aki követelően hangoztatta, hogy „talpra kell állítani a néptömegeket", s mozgósítani kell az alsóbb néprétegeket az egységfrontban való részvételre. A nemzeti egységfront megszilárdítása érdekében viszont azt a mindenki számára közös programmot kell megvalósítani, amely meghatározott mederbe terelné a különböző pártok és csoportok akcióit.

Mi készek vagyunk elfogadni Szun Jat-szen három forradalmi népi elvét, három fő politikai célkitűzését és végakaratát, mint valamennyi párt, csoport és valamennyi népréteg közös egységfrontprogrammját. Ezt a programmot azonban mindeddig még nem minden párt és csoport fogadta el, és ami a legfőbb, a Kuomintang még mind a mai napig nem fogadott el és nem hirdetett ki ilyen

egységes programmot. Most a Kuomintang, miután csatlakozott a japán rablók elleni háborúhoz, részben már megvalósítja a Szun Jat-szen által hirdetett nacionalizmus elvét. De a népuralom elve még mindig nem érvényesül, és a népjólét elve szintén nem valósult még meg. Éppen ez a körülmény idézte elő a nemzeti-felszabadító háború során bekövetkezett mostani komoly válságot. Ebben a feszült hadihelyzetben a Kuomintangnak most már sürgősen és hiánytalanul meg kell valósítania Szun Jat-szen három népi elvét. Ha megvalósításuk továbbra is elhúzódik, akkor már késő lesz a megbánás. A Kommunista Párt kötelessége — mindenki fülehallatára, fáradhatatlanul megmagyarázni és sugalmazni a Kuomintangnak és az egész népnek, hogy a japánellenes nemzeti egységfront kiszélesítése és megszilárdítása érdekében teljesen, következetesen és mindenütt — az egész országban — meg kell valósítani Szun Jat-szen három valóban forradalmi népi elvét, három fő politikai célkitűzését és végakaratát.

A 8. HADSEREG A JAPÁN MEGSZÁLLÓK ELLENI HÁBORÚBAN

K é r d é s : Kérem, mondjon valamit a 8. hadseregről. Ez a kérdés sokakat nagyon érdekel. Beszéljen például ennek a hadseregnek a stratégiájáról, taktikájáról, a hadseregben folyó politikai munkáról stb.

V á l a s z : Valóban, amióta a kínai Vörös

Hadsereget a 8. hadsereggé szervezték át és a frontra irányították, igen sokan kezdenek érdeklődni tevékenysége iránt. Most nagy vonásokban elmondok róla Önnek egyet-mást.

Mindenekelőtt nézzük meg a katonai helyzetet. A stratégiai tervben a 8. hadsereg hadműveleteinek központja Sanhszi tartomány. Mint Ön is tudja, a 8. hadsereg sok győzelmet aratott, például a Pinghszingkuan alatti ütközetben, Csingping, Pinglu, Ningvu elfoglalásával, Lajjüan, Kuangling városok felszabadításával és Cecsingkuan bevételével; elvágta a japán hadsereg három igen fontos közlekedési vonalát — Tatung és Jenmenkuan között, Jühszien és Pinghszingkuan között, valamint Suohszien és Ningvu között; Jenmenkuantól délre megtámadta a japánok frontmögötti területeit és kétszer visszafoglalta Pinghszingkuant meg Jenmenkuant; a legutóbbi napok folyamán felszabadította Csüjang és Tanghszien városokat. A Sanhsziba benyomult japán csapatok jelenleg a 8. hadsereg és más kínai csapatok katonai gyűrűjében vannak. Meggyőződéssel mondhatjuk, hogy a japán hadsereg mostantól fogva a legkeményebb ellenállásba fog ütközni Észak-Kínában. Ha a japán csapatok be akarnának rendezkedni Sanhszi tartományban, akkor feltétlenül olyan nehézségekbe fognak ütközni, amilyenekben idáig még nem volt részük.

Most rátérek a stratégia és a taktika kérdéseire. Mi úgy harcolunk, ahogyan eddig még egyetlen kínai hadsereg sem harcolt — főleg az ellenség oldalában és mögöttes területein. A hadviselésnek ez a módja merőben különbözik a passzív frontális

védelemtől. Mi nem mondunk le arról, hogy erőink egy részét frontális harcokra használjuk fel — ez szükséges. A fő erőket azonban az ellenség szárnyain kell bevetni, bekerítő és átkaroló hadműveleteket kell végrehajtani, önállóan, saját kezdeményezésből kell támadni az ellenséget. Csak az ilyen hadműveletek teszik lehetővé saját erőink megóvását és az ellenség erőinek megsemmisítését. Továbbá, erőink bizonyos részét az ellenség mögöttes területein való hadműveletekre használjuk fel. Az ilyen műveletek különösképpen hatékonyak, mert dezorganizálják az ellenség összeköttetését és támaszpontjait. De a frontális harcokat vívó csapatok sem szorítkozhatnak a passzív védekezésre ; alapjában véve ezeknek is a visszavágás módszerét kell alkalmazniok. A legutóbbi hónapok alatt elszenvedett katonai kudarcok egyik legfontosabb oka a hadműveletek vezetésének hibás módszereiben rejlik. A hadműveletek vezetésének azokat a módszereit, amelyeket a 8. hadsereg most alkalmaz, önálló módszereknek, független partizán-hadműveleteknek, a reguláris csapatok manőverező hadműveleteinek nevezzük. Alapelveiket tekintve ezek ugyanazok a módszerek, amelyeket az elmúlt kínai polgárháború idején alkalmaztunk, csakhogy most bizonyos eltérések vannak. A háború jelenlegi szakaszáról szólva, meg kell mondani, hogy a csapatok koncentrált felhasználása most aránylag ritkán fordul elő, sokkal gyakoribbak a decentralizált erőkkel végrehajtott hadműveletek. Ezt azért tesszük, hogy minél szélesebb szakaszon váratlan rajtaütéseket hajthassunk végre az ellenség szárnyain és hátában.

Ami az egész kínai hadsereget illeti, nagy létszáma következtében erőinek egy részét a frontális védelem biztosítására, másik részét pedig a decentralizált erőkkel való partizánháború folytatására kell felhasználni; a fő erőknek rendszerint koncentráltan kell működniök, s az ellenség szárnyaira kell csapásokat mérniök. A hadművészet legelső parancsa az, hogy kímélni kell saját erőinket és meg kell semmisíteni az ellenség erőit. E cél elérése érdekében önálló, független partizánháborút kell viselni, ki kell fejleszteni a reguláris csapatok mozgó hadműveleteit, s kerülni kell a hadviselés passzív, szokványos módszereit. Ha a csapatok zöme mozgóháborút fog viselni, a 8. hadsereg pedig a maga partizán-akcióival segíteni fog nekik, akkor a győzelem biztosítéka kétségtelenül a mi kezünkben lesz.

Rátérek a politikai munka kérdésére. A 8. hadseregnek van egy további rendkívül fontos és világosan körvonalazott sajátossága is — a politikai munkája. A 8. hadseregben végzett politikai munka három alapelvre épül: 1. A parancsnokok és a katonák összetartásának elve. Ez azt jelenti, hogy a hadseregben megszüntettünk minden feudális szokást, végetvetettünk a testi fenyítésnek és a szidalmazásnak, bevezettük a tudatos fegyelmet — olyan életformát teremtettünk, amelyben a parancsnokok és a katonák megosztják egymással minden örömüket és bajukat. Mindez tömör egységbe kovácsolja a hadsereget. 2. A hadsereg és a nép összetartásának elve. Ez azt jelenti, hogy a hadseregben uralkodó fegyelem a lakosság érdekeinek

legcsekélyebb mérvű megsértését sem tűri. A hadsereg propagandamunkát végez a nép tömegei között, szervezi és fegyverrel látja el a néptömegeket, könnyít gazdasági terheiken, ártalmatlanná teszi a hadsereg és a nép ügyének ártó hazaárulókat. Mindez megteremti a hadsereg és a nép összetartását, és azt eredményezi, hogy a nép mindenütt szeretettel tekint a hadseregre. 3. Az ellenséges csapatok szétbomlasztásának és a hadifoglyokkal való nagylelkű bánásmódnak az elve. Győzelmünket nemcsak hadseregünk hadműveletei fogják biztosítani, hanem az ellenség csapatainak szétbomlasztása is. Jóllehet ennek a módszernek — az ellenséges csapatok szétbomlasztása és a hadifoglyokkal való nagylelkű bánásmód módszerének — az eredményei ma még nem mutatkoznak meg észrevehetően, ez a módszer a jövőben kétségkívül meghozza majd a maga gyümölcseit. Minden egyébtől eltekintve, a 8. hadsereg a második elv alapján nem a lakosság kényszersorozása útján tölti fel sorait, hanem a harcoló hadseregbe való önkéntes belépés érdekében kifejtett agitáció útján. Ez sokkal hatékonyabb, mint a kényszerítés.

Kína ezidőszerint elvesztette Hopej, Csahar, Szujjüan tartományt és Sanhszi tartomány egy részét, de mi egyáltalán nem csüggedünk el, hanem határozottan felszólítjuk hadseregünket, hogy a többi kínai hadsereggel együtt az utolsó csepp vérig harcoljon Sanhszi tartomány megvédéséért és az elvesztett területek visszaszerzéséért. A 8. hadsereg együtt fog működni a többi kínai haderővel, erélyesen fogja támogatni a Sanhszi tartományban

előrenyomuló japán betolakodókkal szemben kifejtett ellenállást, s ennek óriási szerepe lesz a háború folyamán általában, az északkínai hadműveletek során különösképpen.

K é r d é s : Véleménye szerint lehet-e ezeket a 8. hadsereg előnyeit jelentő elveket a többi kínai haderőre is alkalmazni?

V á l a s z : Természetesen, teljes mértékben lehet. Annakidején a Kuomintang-hadsereg szelleme lényegében ugyanolyan volt, mint a mostani 8. hadseregé. Ez 1924—1927-ben volt így. Abban az időben a Kínai Kommunista Párt és a Kuomintang közös erőfeszítéssel egy új rendszerű hadsereget hozott létre. Eleinte csak két ezredünk volt, de ezek köré sok csapatrészt tudtunk tömöríteni, és kivívtuk első győzelmünket Csen Csiung-ming fölött. Ezután ezeket az ezredeket hadtestté fejlesztettük, és még több csapat került a befolyásunk alá. Csak akkor vált lehetővé az északi hadjárat. A hadseregben új légkör alakult ki abban az időben: a parancsnokok és a katonák, a hadsereg és a nép között lényegében sikerült megvalósítani az összefogást; a csapatokat hősi, támadó, forradalmi szellem töltötte el. A hadseregben bevezettük a politikai megbízottak és a politikai osztályok intézményét, ami eladdig ismeretlen volt Kína történetében. Éppen ennek volt köszönhető, hogy a hadsereg arculata teljesen megváltozott, új vonásokat nyert. 1927 után ezeket az új vonásokat a Vörös Hadsereg — a mostani 8. hadsereg — örökölte és fejlesztette tovább. Az 1924—1927-es forradalom időszakában olyan hadsereg alakult ki, amelyet új szellem hatott

át, s ennek a hadseregnek hadviselési módszerei természetesen megfeleltek politikai arculatának : ezek nem passzív, szokványos hadműveletek voltak többé, hanem kezdeményező, aktív, támadó szellemtől áthatott hadműveletek, s ennek köszönhető, hogy az északi hadjárat győzelemmel végződött. Ma a japán bitorlók ellen viselt háború csatamezőin ilyen hadseregre van szükség. Egyáltalán nem szükséges, hogy ez a hadsereg többmillió emberből álljon; a japán imperializmus fölötti győzelem kivívásához elegendő egy néhány százezer harcosból álló erős mag. Mi mélységes tisztelettel adózunk azoknak az áldozatoknak, melyeket országunk hadseregei hoztak a japán betolakodók elleni háborúban. Ezek a súlyos áldozatok azonban arra kötelezneknek bennünket, hogy bizonyos következtetéseket is levonjunk belőlük.

K é r d é s : Nem gondolja, hogy a japán hadseregben uralkodó fegyelem mellett aligha biztosíthat pozitív eredményeket az a politika, melynek értelmében Önök nagylelkűen bánnak a hadifoglyokkal? Hiszen például azokat az embereket, akiket Önök elbocsátanak a fogságból, visszatérésükkor halálbüntetéssel sujtják; a japán hadsereg számára teljesen ismeretlen marad az Önök politikájának az értelme.

V á l a s z : Ez nem lehetséges. Minél több olyan embert ölnek meg a japánok, akit mi elengedtünk a fogságból, annál mélyebben fognak együttérezni a japán katonák a kínai hadsereggel. Ezeket a tényeket nem lehet eltitkolni a katonatömegek elől. Mi szilárdan követjük ezt a politikát. A japán

hadsereg ma már egészen nyiltan kijelenti például azt, hogy mérgező anyagokat fog alkalmazni a 8. hadsereg ellen, de mi még ebben az esetben sem változtatunk a foglyokkal való nagylelkű bánásmód politikáján. Továbbra is nagylelkűen fogunk bánni a foglyulejtett japán katonákkal és altisztekkel, akiket erőszakkal kényszerítettek harcra, nem fogjuk őket bántalmazni és becsmérelni, hanem meg fogjuk nekik magyarázni népeink közös érdekeit és visszaengedjük őket. Azoknak, akik nem akarnak visszatérni, megengedjük, hogy a 8. hadseregben szolgáljanak. Ha pedig a jövőben a japán betolakodók ellen viselt háború színterén megjelenik egy nemzetközi brigád, akkor a hadifoglyoknak módjukban lesz oda beállni és fegyverrel a kezükben harcolni a japán imperializmus ellen.

A JAPÁN MEGSZÁLLÓK ELLENI HÁBORÚ SORÁN ÉSZLELHETŐ KAPITULÁNS TÖREKVÉSEK

K é r d é s : Értesülésem szerint, a japánok folytatják a háborút, s közben Sanghajban békehíreket terjesztenek. Mi hát végeredményben Japán célja?

V á l a s z : A japán imperializmus, miután terveinek végrehajtása során bizonyos eredményeket ért el, most újból megpróbálkozik azzal, hogy a békehíresztelések ködfüggönye mögött elérje három célját. Ezek a célok a következők : 1. A már elfoglalt állások megszilárdítása, hogy ezeket a támadás második szakaszában stratégiai felvonulási

területként használhassa fel. 2. A Kínában létrejött japánellenes front szétzúzása. 3. A Kínának nyujtott segítség nemzetközi frontjának felrobbantása. A mostanában terjesztett békehírek csak annyit jelentenek, hogy Japán már hozzálátott a ködösítéshez. Ezek a híresztelések azért veszélyesek, mert Kínában természetesen vannak olyan ingadozó elemek, akik már-már készülnek bekapni az ellenség csalétkét, méghozzá hazaárulók settenkednek közöttük, akik mindenféle álhíreket terjesztenek, s a japán betolakodók előtti kapitulációra próbálják rávenni Kínát.

K é r d é s : Véleménye szerint mire vezethet ez a veszélyes helyzet?

V á l a s z : Csak két lehetőség van: vagy legyűri a kínai nép a kapituláns törekvéseket, vagypedig ezek kerekednek felül, s akkor Kínában zavargások támadnak és a japánellenes front felbomlik.

K é r d é s : Melyik valószínűbb e két lehetőség közül?

V á l a s z : Az egész kínai nép azt követeli, hogy a japán területrablók ellen az utolsó csepp vérig kell folytatni a háborút. Még ha Kína kormánykőreinek egy bizonyos része gyakorlatilag rá is lép a kapituláció útjára, a másik része, mely határozottan a háború mellett foglal állást, feltétlenül szembefordul majd a kapitulánsokkal, és a néppel együtt folytatni fogja a háborút. A kapituláció természetesen szerencsétlenség lenne a Kínában létrejött japánellenes front szempontjából. Én azonban hiszem, hogy a kapitulánsoknak nem sikerül

megszerezniök a néptömegek támogatását, a néptömegek leküzdik a kapituláns törekvéseket, s a háborút erélyesen fogjuk folytatni egészen a győzelemig.

K é r d é s : Mondja meg kérem, hogyan lehet leküzdeni a kapituláns törekvéseket?

V á l a s z : Élőszóval és sajtó útján rá kell mutatni a kapituláns törekvések veszélyességére, gyakorlatilag pedig mozgósítani kell a néptömegeket a kapitulánsok probálkozásainak meghiúsítására. A kapituláns törekvések forrása a defetizmus, vagyis a pesszimizmus. A pesszimisták úgy gondolkoznak, hogy Kína azok után a vereségek után, melyeket a frontokon elszenvedett, nem bír tovább ellenállni a japán betolakodóknak. Nem értik meg, hogy a vereség a siker szülőanyja, s hogy a vereségek tapasztalataiból olyan tanulságokat vontunk le, melyek az eljövendő győzelem alapját alkotják. A pesszimisták csak a frontokon elszenvedett vereségeket látják, de nem akarják meglátni a háborúban aratott sikereket, és még kevésbbé akarják meglátni azt, hogy ezekben a mi vereségeinkben már benne rejlenek a győzelem elemei, míg az ellenfél győzelmeiben vereségének elemei rejlenek. Fel kell tárnunk a néptömegek előtt végső győzelmünk perspektíváját, meg kell győznünk a néptömegeket arról, hogy a vereségek és a nehézségek átmeneti jellegűek, s hogy szívós, kitartó harc esetén a végső győzelem kétségtelenül a mienk lesz. A kapitulánsok, ha nem találnak támaszra a tömegek között, nem jutnak messzire mesterkedéseikkel, s a japánellenes front megszilárdul.

A DEMOKRATIKUS RENDSZER ÉS A JAPÁN MEGSZÁLLÓK ELLENI HÁBORÚ

K é r d é s : Mi az értelme a demokrácia követelésének, melyet a Kommunista Párt állított fel az általa előterjesztett programmban? Összeegyeztethető a demokrácia és a „háborús idő kormánya"?

V á l a s z : Teljes mértékben összeegyeztethető. A Kommunista Párt már 1936 augusztusában kiadta a demokratikus köztársaság megalapításának jelszavát. Ennek a jelszónak politikai és szervezeti tartalma a következő három tételben foglalható össze: 1. Nem *egy* osztály állama és kormánya, hanem a japán betolakodókkal szembeni ellenállást pártoló valamennyi osztály koalíciójának állama és kormánya, olyan állam és olyan kormány, ahol a hazaárulóknak nincs helyük. Ebben a koalícióban feltétlenül helyet kell kapniok a munkásoknak, helyet kell kapniok a parasztoknak és a kisburzsoázia más rétegeinek. 2. Ezt a kormányt a demokratikus centralizmus elve alapján kell megszervezni. Demokratikusnak és ugyanakkor központosítottnak kell lennie, vagyis meghatározott formában két, látszólag egymásnak ellentmondó elvet kell magában egyesítenie — a demokráciát és a centralizmust. 3. A kormány megad a népnek minden szükséges politikai szabadságjogot, mindenekelőtt pedig biztosítja a szervezkedés, a tanulás és az önvédelmi osztagok felfegyverzésének szabadságát. Mint ebből a három tételből látható, a demokrácia és az úgynevezett „háborús idő kormánya" teljes mértékben összeegyeztethető. Éppen ez az az államrend és kormány-

zati rendszer, mely kedvez a japán betolakodók elleni hadviselésnek.

K é r d é s : De nincs-e belső ellentmondás magában a „demokratikus centralizmus" kifejezésben?

V á l a s z : Nemcsak a szavakat kell nézni, hanem a dolog lényegébe is be kell hatolni. A demokrácia meg a centralizmus között egyáltalán nem tátong áthidalhatatlan szakadék, és Kínának erre is, arra is szüksége van. Egyrészt, annak a kormánynak, amelyet követelünk, olyan kormánynak kell lennie, amely valóban kifejezésre tudja juttatni a nép akaratát. Ennek a kormánynak feltétlenül élveznie kell az egész Kína néptömegei részéről jövő támogatást és védelmet, a népnek viszont **meg kell kapnia** azt a lehetőséget, hogy szabadon **támogathassa a kormányt**; meg kell kapnia minden lehetőséget arra nézve is, hogy befolyást gyakoroljon a kormány politikájára. Ez a demokratikus rendszer lényege. Másrészt, feltétlenül szükség van a közigazgatási hatalom központosítására. Mihelyt azt a politikát, amelyet a nép követel, a nép akaratát kifejező szervek fogadják el, s ennek a politikának a vezetését olyan kormányra bízzák, melyet maga a nép választott, akkor ezt a politikát ez a kormány haladéktalanul valóra fogja váltani. Ha ennek a politikának a megvalósítása során nem szenved sérelmet az az elfogadott vonal, mely a nép akaratát fejezi ki, akkor ez a politika kétségkívül sikeresen és akadálytalanul meg fog valósulni. Ez a centralizmus rendszerének a lényege. Csakis a demokratikus centralizmus mellett rendelkezhet a kormány valóban nagy erővel. A nemzetvédelem

kormányának a japán bitorlók ellen viselt háború időszakában feltétlenül el kell fogadnia a demokratikus centralizmus rendszerét.

K é r d é s : Ez pedig, ugyebár, nem felel meg a háborús kabinetek rendszerének?

V á l a s z : Úgy van, ez nem felel meg a történelemben ismeretes bizonyos háborús kabinetek rendszerének.

K é r d é s : Talán voltak olyan esetek, amikor megfelelt?

V á l a s z : Igen, előfordultak ilyen esetek is. A háborús időszak politikai rendszereit általánosságban két kategóriára lehet felosztani : a demokratikus centralizmus rendszereire és az abszolút centralizmus rendszereire. A rendszert a háború jellege határozza meg. A történelemben ismert háborúkat jellegük szerint két kategóriába sorolhatjuk: az igazságos háborúk és az igazságtalan háborúk kategóriájába. Például a több mint húsz évvel ezelőtt Európában lezajlott háború, jellege szerint, igazságtalan, imperialista háború volt. Akkor az imperialista államok kormányai arra kényszerítették a népeket, hogy az imperializmus érdekeiért, a népek érdekei ellen harcoljanak. Ilyen körülmények között olyan típusú kormányokra volt szükség, amilyen a Lloyd George-kormány volt Angliában. Lloyd George elnyomta az angol népet, nem engedte meg, hogy a nép az imperialista háború ellen nyilatkozzék, nem engedélyezett semmiféle olyan szervezetet vagy gyűlést, ahol kifejezésre juthatott volna a nép háborúellenes hangulata. Ami pedig a parlamentet illeti, továbbra is megmaradt ugyan, de olyan

parlament volt, mely felsőbb utasításra megszavazta a háborús költségvetéseket és maga is az imperialista banda szerve volt. Ebben a háborúban a kormány és a nép nem voltak egyek, és ennek következtében jelent meg az abszolút centralista kormány, amelynek csupán a centralizmusra volt szüksége, a demokrácia távol állt tőle.

Voltak azonban a történelemben forradalmi háborúk is, mint például Franciaország forradalmi háborúi, az oroszországi forradalmi háborúk, a most Spanyolországban folyó forradalmi háború. Az ilyen háborúkban a kormány nem fél attól, hogy a nép megtagadja tőle támogatását, mert a nép maga akarja az ilyen háborút; a kormány a nép önkéntes támogatását élvezi, s ezért a kormánynak nemcsak hogy nem kell félnie a néptől, hanem éppen ellenkezőleg, talpra kell állítania a népet, buzdítania kell nézeteinek nyilvánítására, abból a célból, hogy a nép aktívan résztvegyen a háborúban. Kína nemzeti-felszabadító háborúja a nép teljes helyeslésével találkozik, s a népnek a háborúban való részvétele nélkül a győzelem nem is lehetséges. Ezért a demokratikus centralizmus szükségszerűvé válik. Az 1926—1927-es kínai északi hadjárat sikere is a demokratikus centralizmus elvének megvalósítása következtében vált lehetővé. Világosan következik ebből, hogy ha a háború céljai közvetlenül a nép érdekeit fejezik ki, akkor minél demokratikusabb valamely kormány, annál könnyebben tud háborút viselni. Az ilyen kormánynak cseppet sem kell félnie attól, hogy a nép a háború ellen fordul; ellenkezőleg, legfeljebb csak amiatt kell nyugtalankodnia, hogy

a nép passzívan viselkedik és közömbös a háborúval szemben. A háború jellege határozza meg a kormány és a nép kölcsönös viszonyát — ez a történelem törvénye.

K é r d é s : Ebben az esetben milyen útonmódon készülnek Önök megvalósítani az új politikai rendszert?

V á l a s z : A megoldás kulcsa a Kuomintang és a Kommunista Párt együttműködése.

K é r d é s : Miért?

V á l a s z : A legutóbbi tizenöt esztendő folyamán a kínai politikai helyzet döntő tényezője volt a Kuomintang és a Kommunista Párt kölcsönös viszonya. A két párt együttműködése biztosította 1924—1927-ben az első forradalom sikerét. 1927-ben a két párt között bekövetkezett szakadás olyan bajokat zúdított az országra, melyek teljes tíz évig tartottak. Ezért a szakadásért azonban nem bennünket terhel a felelősség. Rákényszerültünk arra, hogy a Kuomintang-elnyomással szembeni ellenállás útjára lépjünk. Mi továbbra is magasra tartottuk Kína felszabadításának dicsőséges lobogóját. Most elkövetkezett a harmadik szakasz, amikor a japán betolakodókkal szembeni ellenállás érdekében, a haza megmentése érdekében arra van szükség, hogy a két párt teljes egyetértésben, meghatározott programm alapján együttműködjék. Megállapíthatjuk, hogy fáradhatatlan erőfeszítéseinkkel már elértük az ilyen együttműködés megvalósulását, és most már csak arról van szó, hogy a két fél elismerje a közös programmot, s ennek alapján kezdjen

működni. Ennek a programmnak legfontosabb része az új politikai rendszer megteremtése.

K é r d é s : Hogyan lehet a két párt együttműködése útján eljutni az új rendszer megteremtéséhez?

V á l a s z : Most terjesztünk elő egy javaslatot az államapparátus átszervezésére és a hadsereg rendjének megváltoztatására vonatkozóan. Hogy megbirkózzunk a jelenlegi rendkívüli helyzettel, ideiglenes Nemzetgyűlés összehívását javasoljuk. Ebbe a Nemzetgyűlésbe úgy kell megejteni a választásokat, hogy az alapjában megfeleljen Szun Jat-szen 1924-ben tett nyilatkozatainak, tehát úgy, hogy meghatározott arányban bekerüljenek mindazoknak a pártoknak, csoportoknak, hadseregeknek, tömegszervezeteknek és kereskedői szervezeteknek a képviselői, amelyek a japán betolakodók elleni háború mellett vannak. Ennek a gyűlésnek az ország legfőbb hatalmi szervévé kell válnia. Funkciói közé tartozik majd a haza megmentését célzó politika meghatározása, az alkotmány alapvető tételeinek jóváhagyása és a kormány kinevezése. Véleményünk szerint a japán megszállók ellen viselt háború menetében már bekövetkezett az a kritikus, döntő pillanat, amikor csak a nép akaratát kifejezni tudó, teljhatalmú Nemzetgyűlés sürgős összehívása képes teljesen megváltoztatni az ország politikai arculatát és kivezetni Kínát a jelenlegi válságból. Most tárgyalunk ezzel a javaslatunkkal kapcsolatban a Kuomintanggal, és reméljük, hogy megnyerjük hozzájárulását.

K é r d é s : Hát nem jelentette be a nemzeti

kormány, hogy visszavonta a Nemzetgyűlés összehívását?

V á l a s z : Ez a visszavonás helyes intézkedés. Annak a Nemzetgyűlésnek az összehívását vonta vissza, amelyet a Kuomintang készített elő a multban. Ennek a Nemzetgyűlésnek, ahogy a Kuomintang tervezte, nem lett volna semilyen hatalma, s a választások szöges ellentétben álltak a nép akaratával. Sem mi, sem pedig a többi társadalmi körök nem értenek egyet egy ilyen nemzetgyűlés összehívásával. Az az ideiglenes Nemzetgyűlés, amelyet mi most javasolunk, gyökeresen különbözik attól a gyűléstől, amelynek összehívását most visszavonták. Amikor majd az ideiglenes Nemzetgyűlés megkezdi a munkáját, az egész ország átalakul és létrejönnek mindazok az előfeltételek, melyek az államapparátus átszervezéséhez, a hadsereg újjászervezéséhez és a nép mozgósításához szükségesek. Valóban, ettől függ, hogy fordulat következzék be a japán megszállók elleni háborúban.

A JAPÁN TERÜLETRABLÓK ELLENI HÁBORÚBAN SANGHAJ ÉS TAJJÜAN ELESTE UTÁN KIALAKULT HELYZET, ÉS AZ EBBŐL ADÓDÓ FELADATOK*

(1937 november 12)

** Mao Ce-tung elvtársnak Jenanban, egy pártaktíva-ülésen, 1937 novemberében tartott beszámolójához írt tézisei. A pártonbelüli jobboldali opportunista elemek azonnal harcot kezdtek az e tézisekben kifejtett irányelvek ellen, és csak 1938 októberében, a VI. kongresszuson választott Központi Bizottság hatodik teljes ülésén sikerült alapjában véve leküzdeni ezt a jobboldali elhajlást.*

I.

JELENLEG AZ EGYOLDALÚ HÁBORÚRÓL A JAPÁN TERÜLETRABLÓK ELLENI ÁLTALÁNOS HÁBORÚRA VALÓ ÁTMENET IDŐSZAKÁBAN ÉLÜNK

1. Mi a japán imperializmus támadása ellen irányuló bármilyen háború mellett vagyunk, még akkor is, ha az egyoldalú háború, mivel ez is egy lépést jelent előre ahhoz képest, amikor nem tanúsítunk ellenállást az ellenséggel szemben, mivel forradalmi jellege van, mivel a haza megvédéséért folyik.

2. Már régen megmondottuk azonban (a jenani pártaktíva-ülésen ez év áprilisában, az Összkínai Pártkonferencián ez év májusában, valamint a Központi Bizottság Politikai Irodájának határozatában ez év augusztusában[1]), hogy a japán betolakodók elleni egyoldalú háború, vagyis az olyan háború, melyet a kormány egymaga visel a saját erőivel, nem vonva be a néptömegeket, elkerülhetetlenül vereségre van kárhoztatva, mivel az ilyen háború nem igazi nemzeti-forradalmi háború, mivel nem a néptömegek háborúja.

3. Mi az igazi nemzeti-forradalmi háború mellett vagyunk, amely feltételezi a nép általános mozgósítását, másszóval — a japán területrablók elleni általános háború mellett vagyunk, mert csak az

ilyen háború lesz a néptömegek háborúja és csak az ilyen háborúban tudjuk megvédeni a hazát.

4. Bár a japán betolakodók elleni egyoldalú háború, amely mellett a Kuomintang kardoskodik, szintén nemzeti háború, s jellegénél fogva szintén forradalmi háború, forradalmisága igen korlátozott. Egyoldalú háborút viselni annyit jelent, mint elkerülhetetlenül a vereség felé haladni: ilyen háborúban a haza megvédése teljesen lehetetlen.

5. Éppen ebben rejlik az elvi eltérés a Kommunista Párt álláspontja és a Kuomintang mostani álláspontja között, a japán betolakodók elleni háború kérdését illetően. Ha a kommunisták megfeledkeznek ennek az eltérésnek elvi jellegéről, akkor nem vezethetik helyesen a háborút, akkor nem lesznek képesek leküzdeni a háború kuomintangista egyoldalúságát, és olyan elvtelen álláspontra siklanak át, amely a Kommunista Pártot a Kuomintang színvonalára süllyeszti le. Ezzel a kommunisták bűnt követnének el a szent nemzeti-forradalmi háború és a haza megvédése érdekében megoldásra váró feladatok ellen.

6. Az igazi nemzeti-forradalmi háborúban, vagyis a japán területrablók elleni általános háborúban, feltétlenül meg kell valósítani a Kommunista Párt által előterjesztett 10 pontból álló programmot: „A Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének programmját", s olyan kormányt és olyan hadsereget kell létrehozni, amely teljesen megvalósítja ezt a programmot.

7. A Sanghaj és Tajjüan eleste után kialakult helyzet a következő:

a) Észak-Kínában már befejeződtek azok a hadműveletek, melyeket a Kuomintang vezetése alatt álló reguláris hadsereg hajtott végre, a Kommunista Párt vezetése alatt álló partizánháború viszont alapvető jelentőségre tett szert. Csiangszu és Csöcsiang tartomány térségében a japán betolakodók áttörték a Kuomintang-csapatok arcvonalát, támadást indítottak Nanking ellen, és a Jangce folyó medencéjének belseje felé törnek. Világosan kitűnt, hogy a japán betolakodók ellen a Kuomintang által folytatott egyoldalú háborúban nem tarthatjuk magunkat sokáig;

b) Kína megsegítése, amiről Anglia, az Egyesült Államok és Franciaország kormányai beszélnek, ugyanakkor, amikor saját imperialista érdekeiket tartják szem előtt, még mindig csak a szavakban való együttérzésre korlátozódik, s ezek az államok semmiféle reális segítséget nem adnak;

c) a német meg az olasz fasiszták minden erejükkel segítik a japán imperializmust;

d) a Kuomintang még mindig nem hajlandó elvi változtatásokat eszközölni politikájában, amely egy párt diktatúrájának és a néppel szemben megnyilvánuló parancsuralomnak a politikája, s éppen ennek a politikának az alapján visel egyoldalú háborút a japán bitorlók ellen.

Ez a helyzet egyik oldala.

Ami a másik oldalt illeti, kiderült, hogy

a) a Kommunista Párt és a 8. hadsereg politikai befolyása rendkívül széles körben és rendkívül gyorsan terjed. Dicső hírnevük, mint a nemzet megmentőinek hírneve, az egész országban szájról-

szájra jár. A Kommunista Pártot és a 8. hadsereget az a szilárd elhatározás tölti el, hogy keményen folytatják a partizánháborút Észak-Kínában, s így megvédik az egész országot és szétverik a japán betolakodóknak Közép- és Északnyugat-Kína ellen irányuló támadását;

b) a néptömegek mozgalma bizonyos mértékben kiszélesedett;

c) a nemzeti burzsoázia balra tolódik;

d) a Kuomintangon belül növekednek azok az erők, amelyek a jelenlegi helyzet megváltoztatását kívánják;

e) szélesedik a világ népeinek Japán ellen, Kína megsegítésére irányuló mozgalma;

f) a Szovjetunió reális segítséget készül nyujtani Kínának.

Ez a helyzet másik oldala.

8. Ilyenformán tehát most az egyoldalú háborúról a japán megszállók elleni általános háborúra való átmenet időszakában vagyunk. Az elsőt folytatni már nem lehet, a második még nem kezdődött meg. Igen válságos közbeeső, átmeneti időszak ez.

9. Ebben az átmeneti időszakban a Kínában folyó egyoldalú háború fejlődése a következő három irány valamelyike szerint alakulhat.

Az első irány — az egyoldalú háborúról való lemondás és annak általános háborúval való felváltása. Ez a nép óriási többségének a követelése, de a Kuomintang még mindig nem szánja el magát erre.

A második irány — a japán betolakodók elleni háborúról való teljes lemondás és annak kapitulá-

cióval való felváltása. Ez a japán rablók, a nemzetárulók és a japánbarát elemek követelése, amely azonban a kínai nép óriási többségének ellenállásába ütközik.

A harmadik irány — a japán betolakodók elleni háború és emellett a kapitulációs törekvések érvényesülése. Ez annak következtében állhat elő, hogy a japán rablók, a kínai nemzetárulók és a japánbarát elemek, mivel nem képesek elérni a második irány szerinti fejlődést, a kínai japánellenes front felbomlasztásának alattomos terveit kezdik majd megvalósítani. Most minden erejükkel ennek előkészítésén munkálkodnak. Ez a veszedelem teljesen reális.

10. Az ezidőszerint kialakult helyzet alapján ítélve, mind az országon belül, mindpedig a nemzetközi küzdőtéren azok a tényezők vannak túlsúlyban, amelyek nem engedik meg, hogy a kapitulánsok kerekedjenek felül. Ezek a tényezők a következők: Japánnak Kína teljes leigázására irányuló törekvése, ami arra kényszeríti Kínát, hogy harcoljon; a Kommunista Párt és a 8. hadsereg fennállása; a kínai nép követelései; a Kuomintang-tagok többségének követelései; Angliának, az Egyesült Államoknak és Franciaországnak az az aggodalma, hogy a Kuomintang kapitulációja hátrányos következményekkel jár érdekeikre; a Szovjetunió fennállása és Kína megsegítésére irányuló politikája; a kínai népnek a Szovjetunióval kapcsolatban táplált nagy reményei (és ezek a remények nem alaptalanok) stb. Ha mindezeket a körülményeket helyesen használjuk ki, akkor nemcsak azokat a tényezőket sikerül leküz-

denünk, amelyek ösztönzően hatnak a kapitulációs hangulatra, és szakadást idézhetnek elő, hanem azokat a tényezőket is, melyek az országot az egyoldalú háború stádiumában tartják.

11. Eszerint fennáll az egyoldalú háborúról az általános háborúra való átmenet perspektívája. Ezért a perspektíváért küzdeni — ez a közös és halasztathatatlan feladat, mely a Kínai Kommunista Párt minden tagja, a Kuomintang haladó elemei, az egész kínai nép előtt áll.

12. Kínának a japán rablók ellen viselt nemzeti-felszabadító háborújában most komoly válság következett be. Ez a válság elhúzódhat, de aránylag hamar le is küzdhető. Itt a döntő tényezők a következők: Kínán belül — a Kuomintang és a Kommunista Párt együttműködése, fordulat ennek az együttműködésnek az alapján a Kuomintang politikájában, a munkás- és paraszttömegek ereje; Kínán kívül — a Szovjetunió segítsége.

13. A Kuomintangot politikai és szervezeti vonatkozásban át kell szervezni, s ennek az átszervezésnek megvan a lehetősége[2]. Ennek az átszervezésnek a lehetőségét főleg az a nyomás teremti meg, amelyet Japán gyakorol Kínára, továbbá az egységfront politikája, melyet a Kommunista Párt követ, a kínai nép követelései, azoknak az erőknek a növekedése a Kuomintangon belül, melyek pártjuk megújhodását kívánják. A mi feladatunk — elérni azt, hogy a Kuomintang végrehajtsa ezt az átszervezést, aminek alapul kell szolgálnia a kormány és a hadsereg átszervezéséhez. Ehhez az átszervezéshez kétségkívül a Kuomintang Központi Végrehajtó

Bizottságának a hozzájárulása szükséges; mi csupán javaslatot teszünk az átszervezésre.

14. A kormány átszervezéséről. Javasoltuk egy ideiglenes Nemzetgyűlés összehívását, ami szintén szükséges és lehetséges. Ehhez az átszervezéshez kétségkívül ugyancsak szükséges a Kuomintang hozzájárulása.

15. A hadsereg átszervezése egy új hadsereg létrehozását és a régi újjászervezését jelenti. Ha egy félév vagy egy év alatt sikerül egy 250—300 000 főből álló, új politikai szellemmel áthatott hadsereget létrehozni, akkor a japán területrablók elleni háború csataterein kétségkívül fordulat következik be. Ez az új hadsereg befolyásolni fogja és egybeforrasztja valamennyi régi hadsereget. Ez az az alap, mely a japán betolakodók elleni háborúban katonailag biztosítja majd az áttérést a stratégiai ellentámadásra. Ehhez az átszervezéshez hasonlóképpen szükség van a Kuomintang hozzájárulására. Az átszervezés mintájául a 8. hadseregnek kell szolgálnia. Magának a 8. hadseregnek a létszámát fel kell emelni.

II.

HARCOLJUNK A KAPITULÁNS TÖREKVÉSEK ELLEN MIND A PÁRTBAN, MIND AZ ORSZÁGBAN

A PÁRTBAN HARCOLJUNK AZ OSZTÁLY-KAPITULÁNS TÖREKVÉSEK ELLEN

16. Csen Tu-hsziu kapituláns vonala 1927-ben a forradalom vereségét vonta maga után. A történelemnek ezt a véres leckéjét egyetlen kommunistának sem szabad elfelejtenie.

17. A lukoucsiaói események előtt a Párton belül a mi vonalunk, a japánellenes nemzeti egységfront vonala szempontjából a fő veszélyt a „baloldali" opportunizmus, vagyis a szektás elzárkózás jelentette. Ez főleg azzal magyarázható, hogy a Kuomintang akkoriban még nem tanúsított ellenállást a japán betolakodókkal szemben.

18. A lukoucsiaói események után a Párton belül már nem a „baloldali" szektás elzárkózás jelentette a fő veszélyt, hanem a jobboldali opportunizmus, vagyis a kapituláns törekvések. Ez főleg azzal magyarázható, hogy a Kuomintang már a japán betolakodókkal szembeni ellenállás útjára lépett.

19. Mi már a jenani pártaktíva áprilisi ülésén, a májusban megtartott Összkínai Pártkonferencián és különösképpen a Központi Bizottság Politikai Irodájának augusztusi értekezletén (a locsuani értekezleten) felvetettük a kérdést: vajjon az egységfronton belül a proletariátus fogja-e vezetni a burzsoáziát, vagypedig a burzsoázia a proletariátust? Vaj-

jon a Kuomintang fogja-e maga után vonni a Kommunista Pártot, vagy a Kommunista Párt a Kuomintangot? Az aktuális konkrét politikai feladatok szempontjából ez a kérdés azt jelenti, hogy vajjon a Kuomintang emelkedik-e fel a mi 10 pontból álló programmunk, „A Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének programmja" magaslatára, a japán területrablók elleni általános háborúnak, annak a háborúnak a magaslatára, amelyet a Kommunista Párt sürget, vagypedig a Kommunista Párt süllyed le addig, hogy elismeri a kuomintangista földbirtokos-burzsoá diktatúrát és az egyoldalú háborút.

20. Miért kell ennyire élesen felvetni ezt a kérdést? Ennek több oka van.

Egyrészt, a kínai burzsoázia megalkuvó jellege; a Kuomintang reális erőinek túlsúlya; azok a Kommunista Párt ellen irányuló rágalmazó és sértő kirohanások, amelyek a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes ülésén elfogadott nyilatkozatban és határozatokban találhatók; az olyan hangoskodó szólamok, hogy „be kell szüntetni az osztályharcot"; a Kuomintang titkos reményei, hogy „a Kommunista Párt kapitulálni fog", s az ezzel a témával kapcsolatban kifejtett igen széleskörű propagandája; Csang Kaj-sek arra irányuló próbálkozásai, hogy ellenőrzése alá vegye a Kommunista Pártot; a Kuomintangnak a Vörös Hadsereg korlátozására és meggyengítésére irányuló politikája; a Kuomintangnak a japán megszállók ellen létesített demokratikus támaszpontok korlátozására és meggyengítésére irányuló politikája;

az a Kuomintang júliusi lusani[3] párttanfolyamán előterjesztett alattomos terv, amely szerint „a japán betolakodók elleni háborúban kétötödére kell csökkenteni a Kommunista Párt erőit"; a Kuomintangnak az a kísérlete, hogy a könnyű karrier, a vagyonszerzés, a henye és gondtalan élet perspektívájával elcsábítsa a Kommunista Párt vezető funkcionáriusait; a kispolgárság bizonyos radikális elemeinek kapituláns politikai beállítottsága (például Csang Naj-csi[4]) stb.

Másrészt az a körülmény, hogy a Kommunista Párt tagságának egy része el van maradva az elméleti felkészültség terén; sok kommunista nem rendelkezik a két párt által az északi hadjárat idején való együttműködés során szerzett tapasztalatokkal; Pártunkban jelentős kispolgári réteg van; a párttagság egy része nem akar továbbra is olyan kemény katonai életet élni, mint eddig; van egy tendencia, mégpedig az egységfronton belül a Kuomintanghoz való elvtelen alkalmazkodás tendenciája; a 8. hadseregben újabb militarista tendenciák mutatkoznak; felmerült a Kommunista Pártnak a Kuomintang-hatalom szerveiben való részvételét illető kérdés; a japán megszállók ellen létesített demokratikus támaszpontokon felütötte fejét az elvtelen alkalmazkodás szelleme stb.

A fentebb felsorolt kétféle jellegű, komoly körülmények következtében éles formában kell felvetni azt a kérdést, hogy ki kit fog vezetni, erélyesen kell harcolni a kapituláns törekvések ellen.

21. A legutóbbi hónapok folyamán, különösen

a japán betolakodók elleni háború kitörése óta, a Kommunista Párt Központi Bizottsága és valamennyi szervezete céltudatos és erélyes harcot folytatott a kapituláns törekvések már észlelhető megnyilvánulásai ellen, és megtette a szükséges intézkedéseket, hogy elejét vegye azok esetleges jövőbeli megnyilvánulásának. Ez a harc nem volt eredménytelen:

a kommunistáknak a hatalmi szervekben való részvételét illető kérdésben a Központi Bizottság szétküldte határozattervezetét[5];

a 8. hadseregben megkezdődött a harc az újabb militarista tendenciák ellen. Ezek a tendenciák abban jutnak kifejezésre, hogy a Vörös Hadsereg újjászervezése után egyesek nem akarják magukat feltétlenül alávetni a Kommunista Párt vezetésének, egyéni hírnevet hajhásznak, kitüntetésnek tartják a Kuomintang részéről történő kinevezéseket (azaz karriervadászok) stb. Bár ezeknek az újabb militarista tendenciáknak a gyökerei (a Kommunista Pártnak a Kuomintang színvonalára süllyesztése) és következményei (a tömegektől való elszakadás) ugyanazok, mint a régebbi militarista tendenciáké, melyek olyan cselekedetekben jutottak kifejezésre, mint a tettlegesség, a szidalmazás, a fegyelem megsértése stb., mégis mivel az újabb militarista tendenciák most bukkantak fel, amikor a Kuomintang és a Kommunista Párt egységfrontja már megvan, különösen veszélyessé válnak, s éppen ezért különleges figyelmet követelnek, megkövetelik, hogy erélyes harcot folytassunk ellenük. Most már újra megszerveztük a politikai megbízottak intézményét, amely a Kuomintang beavatkozása követ-

keztében annakidején megszűnt, és újra bevezettük a politikai osztályok elnevezést, melyeket ugyancsak a Kuomintang beavatkozása következtében annakidején politikai oktatási osztályoknak neveztünk el; felvetettük és szilárdan meg is valósítjuk az önálló, független hegyvidéki partizánháború új stratégiai elvét, ami alapjában véve biztosítja a 8. hadsereg sikereit mind a hadműveletek során, mind a hadsereg munkájában; elutasítottuk a Kuomintangnak azt a követelését, hogy tagjai közül parancsnokokat nevezhessen ki a 8. hadseregbe, és megvédtük azt az elvet, hogy a 8. hadsereget osztatlanul a Kommunista Párt vezesse. A japán megszállókkal szembeni ellenállás forradalmi támaszpontjain ugyancsak felvetettük a „függetlenség és önállóság az egységfrontban" elvét, felszámoltuk a „parlamentarista"[6] elhajlást (természetesen nem a II. Internacionále parlamentarizmusáról van szó; ilyen parlamentarizmusra senki sem gondol a Kínai Kommunista Pártban), keményen harcolunk a banditák, az ellenséges kémek és a bomlasztó elemek ellen;

Hszianban felszámoltuk a Kuomintanghoz való viszonyban mutatkozott elvtelenséget (az elvtelen alkalmazkodást), és újból kifejlesztettük a tömegmozgalmat;

körülbelül ugyanezt tettük Kanszu tartomány keleti részében;

Sanghajban elítéltük Csang Naj-csi elgondolását — „kevesebb felhívást, több javaslatot" —, és megkezdtük a haza megmentésére irányuló hazafias mozgalom terén észlelhető elvtelen alkalmazkodás felszámolását;

ami a déli partizán-körzeteket illeti (ezek a körzetek a Kuomintang ellen vívott évtizedes, véres harcokban elért eredményeink egy részét alkotják, s a déli tartományokban a japán megszállók elleni nemzeti-forradalmi háború stratégiai támaszpontjai; ezek a körzetek alkotják azt az erőt, amelyet a Kuomintang abban a törekvésében, hogy „kicsalja a tigrist a hegyekből", még a hsziani események után is megpróbált „hadjáratok" útján megsemmisíteni, a lukoucsiaói események után pedig meggyengíteni), ezekben a körzetekben arra összpontosítottuk figyelmünket, hogy 1. ne engedjük meg a partizán-erőknek egy pontra való összevonását (az e támaszpontok felszámolását követelő Kuomintang kedvéért), illetve csak bizonyos meghatározott feltételek esetén engedjük meg; 2. ne engedjünk oda olyan embereket, akiket a Kuomintang nevezett ki; 3. vigyázzunk arra, hogy meg ne ismétlődhessék az a katasztrófa, mely Ho Minget érte, azaz ne fenyegethessen az a veszély, hogy a Kuomintang-csapatok bekerítik és lefegyverzik a mieinket[7];

a „Csiefang Csoukan"[8] című hetilap hasábjain állandóan keményen bíráltuk a kapituláns nézeteket.

22. A japán betolakodók elleni háború kitartó folytatása, a végső győzelem kivívása és az egyoldalú háború általános háborúvá változtatása érdekében szilárdan kell ragaszkodnunk a japánellenes nemzeti egységfront vonalához, szélesítenünk és erősítenünk kell az egységfrontot. Nem szabad megtűrnünk semmiféle olyan akciót, mellyel meg akarják bontani a Kuomintang és a Kommunista Párt egységfrontját.

Továbbra is óvintézkedéseket kell tennünk a „baloldali" szektás elzárkózás ellen. Ugyanakkor azonban az egységfronton belül végzett egész munkánk során hajthatatlanul ragaszkodnunk kell Pártunk függetlenségének és önállóságának elvéhez. Egységfrontunk a Kuomintanggal vagy bármilyen más csoporttal egy meghatározott programm megvalósításán alapszik; e nélkül az alap nélkül nem lehetséges semmiféle egységfront; e nélkül az alap nélkül az együttműködés elvtelen akciókká válik és a kapituláns beállítottság megnyilvánulása lesz. Ezért „az egységfronton belüli függetlenség és önállóság" elvének megmagyarázása, megvalósítása és következetes betartása központi láncszeme annak a feladatnak, hogy biztosítsuk a győzelmet a japán betolakodók elleni nemzeti-felszabadító háborúban.

23. Milyen célok érdekében tesszük ezt? Egyrészt, azt a feladatot tűzzük magunk elé, hogy megtartsuk eddig kivívott pozícióinkat. Ezek a mi stratégiai kiinduló pozícióink: ha ezek elvesznének, akkor még csak beszélni sem lehetne semmiről. Fő célunk azonban nem ez, hanem másvalami: az, hogy kiszélesítsük pozícióinkat, hogy megvalósítsuk napirenden levő feladatunkat — a sokmilliós tömegek mozgósítását a japánellenes nemzeti egységfrontban való részvételre a japán imperializmus szétzúzása érdekében. Pozícióink megtartása elválaszthatatlanul összefügg kiszélesítésükkel. A legutóbbi hónapok folyamán a kisburzsoázia balszárnyának még nagyobb tömegei tömörültek a mi befolyásunk hatására; a Kuomintang táborában növekednek azok az erők, melyek pártjuk megújhodását követelik, Sanhszi tartomány-

ban kibontakozik a néptömegek harca, sokhelyütt megnövekedtek a pártszervezetek.

24. Világosan meg kell azonban értenünk, hogy az ország egészét tekintve a mi pártszervezetünk még gyenge, és a tömegszervezetek is igen gyengék; a munkások és parasztok zöme még nincs megszervezve. Mindez egyrészt a Kuomintang represszió s, elnyomó politikájának, másrészt pedig annak a következménye, hogy mi magunk még nem dolgoztunk vagy nem dolgoztunk eléggé ebben az irányban. Ez a mi Pártunk legnagyobb gyengéje a japán betolakodók ellen most folyó nemzeti-forradalmi háborúban. Ha nem küzdjük le ezt a gyengeséget, lehetetlen kivívni a győzelmet a japán imperializmus fölött. E cél elérése érdekében feltétlenül meg kell valósítanunk „az egységfronton belüli függetlenség és önállóság" megőrzésének elvét, feltétlenül le kell küzdenünk a kapituláns törekvéseket, vagy más szóval kifejezve — az elvtelen alkalmazkodást.

AZ ORSZÁGBAN — HARCOLJUNK A NEMZETI-KAPITULÁNS TÖREKVÉSEK ELLEN

25. Fentebb az osztály-kapituláns törekvésekről beszéltünk. Az ilyen kapituláns törekvések arra vezetnek, hogy a proletariátus elvtelenül alkalmazkodik a burzsoá reformizmushoz és a burzsoázia következetlenségéhez. Ha nem küzdjük le ezt az elhajlást, akkor lehetetlen győzelmesen folytatni a japán betolakodók elleni nemzeti-forradalmi háborút, akkor az egyoldalú háborút lehetetlen általános

háborúvá változtatni, akkor nem lehet megvédeni a hazát.

Van azonban a kapituláns törekvéseknek egy további fajtája, nevezetesen — a nemzeti-kapituláns törekvések. Ez arra az útra vezeti Kínát, hogy alkalmazkodjék a japán imperializmus érdekeihez, s azzal a veszéllyel fenyeget, hogy Kínát a japán imperializmus gyarmatává, az egész kínai népet gyarmati rabszolgává teszik. Ez az elhajlás jelentkezik most a japánellenes nemzeti egységfront jobbszárnyának soraiban.

26. A japánellenes nemzeti egységfront balszárnyát a Kommunista Párt vezetése alatt álló néptömegek alkotják: a proletariátus, a parasztság és a városi kisburzsoázia tömegei. Nekünk az a feladatunk, hogy minden erőnkkel szélesítsük és erősítsük ezt a szárnyat. E feladat teljesítése alapvető feltétele a Kuomintang átszervezésének, a kormány átszervezésének, a hadsereg átszervezésének, alapvető feltétele az egységes demokratikus köztársaság megteremtésének, alapvető feltétele az egyoldalú háború általános háborúvá változtatásának, alapvető feltétele a japán imperializmus szétzúzásának.

27. A japánellenes nemzeti egységfrontban a centrumot a nemzeti burzsoázia és a kisburzsoázia felső rétege alkotja. A burzsoáziának az a része, melynek a nagy sanghaji ujságok a szócsövei, balra tolódott[9]; a „Fuhszingsö" egyesület egy része kezd ingadozni; a „Hszi-hszi" szövetség egy része szintén ingadozik[10]. A japán bitorlók ellen viselt háborúban résztvevő hadseregek komoly leckét kaptak, s egyiknek-másiknak az átszervezése már megkezdődött

vagy készülőben van. A mi feladatunk az, hogy a centrum állásfoglalásában balratolódást és fordulatot érjünk el.

28. A japánellenes nemzeti egységfront jobbszárnyát a nagybirtokosság és a nagyburzsoázia alkotja. Ez a nemzeti-kapituláns törekvések legfőbb fészke. Az idetartozó emberek attól is félnek, hogy a háború kárt okoz tulajdonuknak, meg attól is, hogy a néptömegek felkelnek; soraikban elkerülhetetlenek a kapituláns törekvések. Ezek közül az emberek közül sokan máris nemzetárulókká váltak, mások japánbarátok lettek, vagy azon az úton vannak, hogy azok legyenek, ismét mások pedig ingadoznak, s csak egyesek mutatnak különleges körülmények folytán szilárdságot. Ha egyik-másik ideiglenesen résztvesz a nemzeti egységfrontban, ez a részvétel kényszeredett; kénytelen-kelletlen állnak rá erre. Általában szólva, a japánellenes nemzeti egységfrontból való kilépésük — rövid idő kérdése. A nagybirtokosság és a nagyburzsoázia legszélsőségesebb elemei közül sokan máris a japánellenes nemzeti egységfront szakadását igyekeznek előidézni. Ezek valósággal gyártják a hazugságokat és a rágalmakat; egyre gyakrabban terjesztenek olyasfajta rémhíreket, mint például a „kommunista lázadásokról" vagy „a 8. hadsereg visszavonulásáról" szóló hírek. A mi feladatunk az, hogy erélyesen harcoljunk a nemzeti-kapituláns törekvések ellen, ebben a harcban szélesítsük és erősítsük az egységfront balszárnyát, s a centrum állásfoglalásában érjünk el balratolódást és fordulatot.

AZ OSZTÁLY-KAPITULÁNS ÉS A NEMZETI-KAPITULÁNS TÖREKVÉSEK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉS

29. A japán bitorlók ellen viselt nemzeti-forradalmi háborúban az osztály-kapituláns törekvések ténylegesen a nemzeti-kapituláns törekvések tartalékai, igen káros elhajlást jelentenek, mely a jobboldali tábort segíti és Kínát a háborús vereség felé taszítja. Ha ki akarjuk vívni a kínai nemzet és dolgozó tömegeinek felszabadítását, ha következetesen és erélyesen akarunk harcolni a nemzeti-kapituláns törekvések ellen, harcolnunk kell a Kommunista Párt és a proletariátus soraiban megbúvó osztály-kapituláns törekvések ellen, s ezt a harcot munkánk minden területén meg kell indítanunk.

JEGYZETEK

[1] „Határozat a jelenlegi helyzetről és a Párt feladatairól" című határozatról van szó, melyet a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Irodájának Locsuanban (Senhszi tartomány északi része) megtartott értekezletén 1937 augusztus 25-én fogadtak el. E határozat teljes szövege a következő:

„1. A lukoucsiaói provokáció, valamint Peking és Tiencsin elfoglalása csupán a kezdetét jelenti a japán banditák Kína belseje felé irányuló nagyszabású támadásának. A japán rablók már megkezdték országukban az általános katonai mozgósítást. Azok a világgá kürtölt állításaik, hogy «lemondanak a további terjeszkedésről», csak a támadásukat álcázó ködfüggönyt jelentik.

2. A nankingi kormány a japán betolakodók támadásának és a támadás által kiváltott népharagnak a nyomása alatt kezdi magát elszánni arra, hogy ellenállást tanúsítson. Már országszerte megkezdődött a

védelem megszervezése, és sokhelyütt már kezdetét vette az ellenséggel szembeni tényleges ellenállás. Kína és Japán között elkerülhetetlen a nagy háború. A Lukoucsiaónál július 7-én tanúsított ellenállás a japán betolakodók elleni összkínai háború kezdetét jelentette.

3. A kínai politikai helyzet terén mostantól fogva új szakasz kezdődött — a japán bitorlók ellen viselt háború szakasza. A háborúra való felkészülés szakasza már lezárult. Az új szakaszban az a központi feladat, hogy minden erőt mozgósítsunk a győzelem kivívására ebben a háborúban. Az előző szakaszban a Kuomintang vonakodása és a néptömegek hiányos mozgósítása miatt a demokrácia kivívásának feladata teljesítetlen maradt, ezt a feladatot tehát most kell megoldani, mégpedig a japán betolakodók elleni háborúban való győzelem kivívása során.

4. A jelenlegi, új szakaszban a Kuomintanggal és más japánellenes érzelmű csoportokkal való nézeteltéréseink és vitáink már nem arra a kérdésre vonatkoznak, hogy kell-e háborút viselni a japán betolakodók ellen, hanem arra, hogy milyen módon vívjuk ki a győzelmet ebben a háborúban.

5. A japán területrablók elleni háborúban való győzelem kulcsa most az, hogy a már megkezdett háborút általános nemzeti háborúvá kell fejleszteni. Csak egy ilyen általános nemzeti háború útján vívhatjuk ki a végleges győzelmet. A Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének 10 pontból álló programmja, melyet Pártunk most tett közzé — az a konkrét út, amely elvezet bennünket a végső győzelemhez.

6. Igen nagy veszély rejlik abban, ahogyan a háború most folyik. Ez a veszély mindenekelőtt abból adódik, hogy a Kuomintang még mindig vonakodik mozgósítani az egész népet a háborúban való részvételre. A Kuomintang az egész nép mozgósítása helyett a japán betolakodók elleni háborút csak a kormány ügyének tartja, lépten-nyomon elárulja, hogy fél a háborúban való részvételre irányuló népi mozgalomtól, s korlátok közé szorítja ezt a mozgalmat, akadályozza a kormány és a hadsereg összefogását a néptömegekkel, vonakodik megadni a népnek azokat a demokratikus jogokat, amelyekre szükség van a betolakodókkal szembeni ellenállás

és a haza megmentése érdekében, nem hajtja végre az államigazgatás rendszerének következetes átszervezését, amelyre szükség van, ha azt akarjuk, hogy a mostani kormány összkínai nemzetvédelmi kormánnyá legyen. Az ilyen hadviselés mellett csupán részleges sikereket lehet majd elérni, de egyáltalán nem vívhatjuk ki a végső győzelmet a japán területrablók fölött. Ellenkezőleg, az ilyen hadviselésben a súlyos vereség lehetősége rejlik.

7. A japán betolakodók elleni hadviselésben jelenleg megmutatkozó komoly hiányosságok következ ében a háború további menete során sokszor előfordulhatnak katonai kudarcok, visszavonulások, szakadások, árulások az országon belül, ideiglenes és részleges megegyezések az ellenséggel. Ezért számolni kell azzal, hogy ez a háború nehéz és hosszantartó háború lesz. De meg vagyunk győződve róla, hogy a japán betolakodók ellen már megindult háború Pártunk és az egész nép erőfeszítései nyomán folytatódni fog, kibontakozik, s minden akadályt elsöpör az útjából. Le kell küzdenünk minden nehézséget, és erélyes harcot kell folytatnunk Pártunk 10 pontból álló programmjának megvalósításáért, mely azt a célt szolgálja, hogy kivívjuk a győzelmet ebben a háborúban. Erélyes harcot kell folytatnunk az ezzel a programmal ellenkező minden hibás célkitűzés ellen, és egyidejűleg küzdenünk kell a pesszimizmussal és csüggetegséggel áthatott defetizmus ellen is.

8. A Kommunista Párt tagjainak, a Párt vezette néptömegeknek és fegyveres erőknek a legnagyobb aktivitással a harc első vonalába kell állniok, a nemzet erőinek szilárd magvává kell lenniök ebben a háborúban, minden módon fejleszteniök kell a japán betolakodók ellen irányuló tömegmozgalmat. Egyetlen percet sem szabad elvesztegetniök, a tömegek közötti propagandamunkának, a tömegek szervezésének és a tömegek felfegyverzésének egyetlen lehetőségét sem szabad elmulasztaniok. Ha igazán meg tudjuk szervezni és be tudjuk vonni a nemzeti egységfrontba a sokmilliós tömegeket, akkor a japán területrablók elleni háborúban kétségkívül miénk lesz a győzelem."

[3] A háború kezdeti időszakában a Kuomintang és Csang Kaj-sek, a nép igen erős nyomásának hatására, egész sor ígéretet tettek különféle reformokra vonatkozóan,

de utóbb álnok módon egymásután megszegték ezeket az ígéreteket. Az a „lehetőség", hogy a Kuomintang megvalósítja a reformokat, amiben a kínai nép akkoriban reménykedett, nem vált valósággá; az történt, amiről később Mao Ce-tung elvtárs „A koalíciós kormányról" című munkájában a következőket írta: „Akkoriban egész népünk, mi, kommunisták, és más demokratikus pártok és csoportok nagy reményeket fűztünk a Kuomintang-kormányhoz, mert azt hittük, hogy a nemzeti válságnak és a népi szellem hatalmas fellendülésének körülményei között végrehajtja a demokratikus reformokat, és valóra váltja Szun Jat-szen három forradalmi népi elvét. De ezek a remények nem teljesültek."

[3] Lusani tanfolyam — a Kuomintang párt- és kormányszerveinek felső és közép vezető funkcionáriusai részére rendezett tanfolyam, melyet Csang Kaj-sek szervezett Lusanban (Csianghszi tartomány), reakciós rendszerét kiszolgáló káderek képzése céljából.

[4] Csang Naj-csi akkoriban a „Kevesebb felhívást, több javaslatot" jelszót adta ki. Az akkori körülmények között, amikor, mint tudjuk, a Kuomintang elnyomta a népet, lényegében semmi értelme sem volt annak, hogy a Kuomintanghoz benyujtott javaslatokra szorítkozzanak: közvetlenül a néptömegekhez kellett fordulni, mégpedig azzal a felhívással, hogy harcoljanak a Kuomintang ellen. Enélkül nem lehetett volna szilárdan kitartani a japán betolakodók elleni háborúban, és nem lehetett volna szembeszállni a Kuomintang reakciós intézkedéseivel. Ezért Csang Naj-csi álláspontja hibás volt. Később fokról-fokra felismerte ezt a hibát.

[5] „A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának határozat-tervezete a Kommunista Pártnak a hatalmi szervekben való részvételéről" című, 1937 szeptember 25-i tervezetről van szó. E határozat-tervezet teljes szövege a következő:

„1. A japán bitorlók ellen viselt háborúban jelenleg kialakult helyzet sürgősen megköveteli a japánellenes nemzeti egységfront össznemzeti kormányának megalakítását, a japán betolakodók elleni nemzeti-forradalmi háború vezetése és a japán imperializmus fölötti győzelem

kivívása érdekében. A kommunisták készek belépni egy ilyen kormányba, azaz hajlandók közvetlenül és hivatalosan közigazgatási tisztségeket elvállalni és aktív szerepet vinni ebben a kormányban. Ilyen kormány azonban mindezideig még nincsen. A mostani kormány — a Kuomintang egypárt-diktatúrájának a kormánya.

2. A Kínai Kommunista Párt csak akkor vehet részt a kormányban, ha a Kuomintang egypárt-diktatúrájának kormánya az egységfront össznemzeti kormányává válik, vagyis ha a kormány: a) elfogadja „A Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének programmja" címmel Pártunk által előterjesztett programm alapvető tételeit, s ezek alapján kormányprogrammot tesz közzé; b) gyakorlati tevékenységében őszinte jóakarat nyilvánul meg, erőfeszítéseket tesz e programm megvalósítása érdekében, és ebben az irányban bizonyos eredményeket ér el; c) megengedi a Kommunista Párt szervezeteinek legális működését, és biztosítja a Kommunista Párt számára a néptömegek mozgósításának, szervezésének és nevelésének jogát.

3. Mindaddig, amíg a Párt Központi Bizottsága határozatot nem hoz a központi kormányban való részvételre vonatkozóan, a Kommunista Párt tagjai általában nem vehetnek részt a helyi hatalmi szervekben, nem vehetnek részt a közigazgatási kérdésekkel foglalkozó, s akár a központban, akár vidéken a kormány végrehajtó szerveinek alárendelt különféle tanácsok és bizottságok munkájában sem. A kormányszervek munkájában való részvétel csak elkendőzné a kommunisták politikai arculatát, meghosszabbítaná a Kuomintang diktátori uralmát és ártana a demokratikus egységkormány létrehozása ügyének.

4. A különleges helyzetben levő körzetekben, például a hadműveleti körzetekben, tekintettel arra, hogy a régi kormányon levők már nem tudnak a régi módon kormányozni és alapjában véve hajlandók megvalósítani a Kommunista Párt javaslatait, a Kommunista Párt pedig már kiharcolta a legális működés jogát, továbbá tekintettel a mostanra kialakult, kritikus helyzetre, amelyben a néptömegek szempontjából s maguknak a hatalmi szerveknek a szempontjából is szükségessé válik, hogy a Kommunista Párt résztvegyen e szervek

munkájában — a kommunisták bekapcsolódhatnak a hatalmi szervek munkájába. Azokban a körzetekben, melyeket elfoglaltak a japán rablók, a Kommunista Pártnak méginkább kötelessége, hogy nyiltan a japánellenes egységfront hatalmának szervezője legyen.

5. Mindaddig, amíg a Kommunista Párt nem vesz részt hivatalosan a kormányban, elvileg megengedhető, hogy résztvegyen az olyan képviseleti szervekben, mint az összkínai Nemzetgyűlés, amelyek a demokratikus alkotmánynak és a haza megmentését célzó harc irányvonalának megvitatásával foglalkoznak. A Kommunista Pártnak tehát erélyes harcot kell folytatnia tagjainak a Nemzetgyűlésbe való beválasztásáért, hogy a Nemzetgyűlés szószékét felhasználhassák a Kommunista Párt álláspontjának propagálására, s ezúton is munkálkodhassanak a nép mozgósításán, Pártunk köré tömörítésén és a demokratikus egységkormány létrehozásának meggyorsításán.

6. A Kommunista Párt Központi Bizottsága és helyi bizottságai a Kuomintang központi és helyi bizottságaival közösen kidolgozott programm és a teljes egyenlőség elve alapján létrehozhatnak egységfront-szervezeteket, például különféle egyesített bizottságokat, mint amilyen a Nemzeti Forradalom Egyesült Harci Szövetsége, a tömegmozgalmi bizottságok, a frontkörzetekben a mozgósító bizottságok stb.

A Kommunista Pártnak a Kuomintanggal közösen lefolytatott ilyen közös akciók útján kell elérnie a két párt — a Kuomintang és a Kommunista Párt — együttműködését.

7. Miután a Vörös Hadsereg neve Nemzeti-Forradalmi Hadsereg lett, a vörös hatalom szerveiből pedig a Külön Körzet hatalmi szervei lettek, ezek képviselői, kiharcolt legális helyzetüket felhasználva, beléphetnek minden olyan katonai és tömegszervezetbe, amely a japán területrablókkal szembeni ellenállás és a haza megmentése ügyét szolgálja.

8. A volt Vörös Hadsereg alakulataiban és valamennyi partizánosztagban meg kell maradnia a Kommunista Párt osztatlan vezetésének. Ebben a kérdésben a kommunisták számára megengedhetetlen minden néven nevezendő elvi jellegű ingadozás."

[6] Egyes olyan párttagok nézeteiről van szó, akik akkoriban azt javasolták, hogy a forradalmi támaszpontokon érvényben levő rendszert — a népképviselők gyűléseinek hatalmát — a kapitalista országok mintájára parlamentáris rendszerré kell átalakítani.

[7] Miután a Központi Körzet Vörös Hadserege 1934 októberében északra vonult, a Vörös Hadsereg partizánalakulatai, melyek nyolc tartomány (Csianghszi, Fucsien, Kuangtung, Hunan, Hupej, Honan, Csöcsiang, Anhuj) tizennégy körzetében visszamaradtak, rendkívül súlyos körülmények között szívósan tovább folytatták a partizánháborút. Amikor fellángolt a japán betolakodók elleni háború, ezek az alakulatok a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának utasítására tárgyalásokba bocsátkoztak a Kuomintanggal, beszüntették a polgárháborút, átszervezték soraikat, *egy* hadseregben olvadtak egybe (az Új 4. Hadseregben, amely később a Jangce folyótól délre és északra keményen küzdött a japán megszállók ellen), és elindultak a frontra, hogy harcbaszálljanak a megszállókkal. Csang Kaj-sek azonban a tárgyalásokat arra akarta kihasználni, hogy megsemmisítse ezeket a partizánosztagokat. Ebben az időben Fucsien és Kuangtung tartomány határvidéke egyike volt ennek a tizennégy partizánkörzetnek, s Ho Ming elvtárs volt az e körzetben működő partizánosztagok egyik vezetője. Ho Ming elvtárs nem volt éber, nem látott át Csang Kaj-sek alattomos szándékán; ennek következtében, amikor a parancsnoksága alatt álló több mint ezer partizán összegyűlt egy helyen, a Kuomintang emberei bekerítették és lefegyverezték őket.

[8] A „Csiefang Csoukan" című hetilap — a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának sajtószerve — 1937-ben jelent meg először, Jenanban. 1941-ben, amikor megindult a „Csiefangzsipao" című ujság, a hetilap kiadását beszüntették.

[9] Itt a nemzeti burzsoáziának arról a részéről van szó, amelynek érdekeit abban az időben a „Senpao" és más ujságok fejezték ki.

[10] A „Fuhszingsö" („Újjászületés") egyesület és a „Hszihszi" szövetség — a Kuomintang fasiszta szervezetei,

melyek Csang Kaj-sek és Csen Li-fu vezetése alatt működtek és a nagybirtokos oligarchia meg a nagyburzsoázia érdekeit képviselték. De ezekben a szervezetekben jelentős számmal voltak kispolgárok is, akiket vagy az erőszak, vagy az ámítás vitt oda. Itt a „Fuhszingsö" egyesületnek főleg az a része értendő, mely az akkori Kuomintang-hadsereg középső és alsó tisztikarából állott. A „Hszi-hszi" szövetség tagságának szintén főként az a része értendő, amelynek a szervezetben nem volt vezető szerepe.

A SENHSZI—KANSZU—NINGHSZIA HATÁRTERÜLET KORMÁNYÁNAK ÉS A 8. HADSEREG HÁTORSZÁGI PARANCSNOKSÁGÁNAK HIRDETMÉNYE*

(1938 május 15)

* *A Senhszi—Kanszu—Ninghszia Határterület kormányának és a 8. hadsereg hátországi parancsnokságának ezt a hirdetményét Mao Ce-tung elvtárs a Csang Kaj-sek klikk bomlasztó tevékenységének ellensúlyozása érdekében írta. Abban az időben, nem sokkal a Kuomintang és a Kommunista Párt közötti együttműködés létre-*

hozása után, a Csang Kaj-sek klikk olyan tevékenységbe kezdett, mely a Kommunista Párt vezette forradalmi erők aláásasára irányult A Senhszi—Kanszu—Ninghszia Határterületen végzett aknamunka szerves része volt ennek az alattomos tervnek. Mao Ce-tung elvtárs azon a véleményen volt, hogy a forradalom érdekeinek védelmében határozott állaspontot kell elfoglalni ebben a kérdésben. E hirdetmény megírásával Mao Ce-tung elvtárs csapást mért a párttagság egy részének opportunizmusára, mely a Csang Kaj-sek klikknek a japánellenes egységfronton belüli intrikáival kapcsolatban nyilvánult meg.

A lukoucsiaói események napjától fogva minden hazafias érzelmű honfitársunk erélyesen harcol a japán megszállók ellen. Parancsnokok és katonák vérüket ontják a fronton, életüket hozzák áldozatul. Az ország valamennyi pártja és csoportja őszintén összetart. A lakosság minden rétege egyesíti erőfeszítéseit, hogy megmentse a hazát a leigázástól. Ez nagy és fényes utat tár fel a kínai nép előtt, szilárd biztosítéka a japán betolakodók fölötti győzelemnek. Országunk minden egyes polgárának ezen az úton kell haladnia. Senhszi—Kanszu—Ninghszia Határterület[1] hadserege és lakossága a kormány vezetésével minden erejét a haza megmentése ügyének szenteli. Nagyok és dicsőségesek a tetteik, súlyos és kegyetlen az a harc, amelyet zúgolódás nélkül, fáradságot nem ismerve folytatnak. Hőstetteik híre szájról-szájra jár a nép körében. Határterületünk kormányának és a 8. hadsereg hátországi parancsnokságának most már az a feladata, hogy az ügy sikeres befejezése érdekében további erőfeszítésekre lelkesítse az egész Határterület néptömegeit: nem szabad megengedni, hogy akár egyetlen ember is

kivonja magát kötelességének teljesítése alól, akár egyetlen olyan lépés történjék, amely nem a haza megmentésének ügyét szolgálja.

Ennek ellenére az utóbbi időben megállapítottuk, hogy a Határterületen még mindig akadnak olyanok, akik se szó, se beszéd, figyelmen kívül hagyják az ország általános helyzetét, s egy vagy más módon a földosztáskor kapott földek és épületek visszaadására kényszerítik a parasztokat[2], a már eltörölt adósságok megfizetésére kényszerítik az adósokat, a Határterületen már bevezetett demokratikus rendszer megváltoztatására kényszerítik a lakosságot, vagy arra vetemednek, hogy szétrombolják a már meglevő katonai, gazdasági, kulturális szervezeteket és tömegszervezeteket. Mi több, kémkedéssel foglalkoznak, rablóbandákkal lépnek összeköttetésbe, lázadásra bujtogatják a csapatokat, terepfelvételeket készítenek, titokban információkat gyüjtenek és nyiltan agitálnak a Határterület kormánya ellen. Az ilyen cselekedetek durván megsértik a japán betolakodókkal szembeni ellenállás érdekében való összefogás alapelvét, ellenkeznek a Határterület egész lakosságának akaratával, és arra irányuló kísérletet jelentenek, hogy belső viszályokat provokáljanak, megingassák az egységfrontot, ártsanak a nép érdekeinek, aláássák a Határterület kormányának tekintélyét, s az erőknek a japán betolakodók elleni háborúra való mozgósítása terén növeljék a nehézségeket.

És mindez azért van, mert egy maroknyi önfejű ember, aki sem nemzeti, sem állami érdekeket nem ismer, szabadon tesz-vesz és gyalázatos dolgo-

kat művel. De ez még nem elég. Néhányan közülük, akiket még a japán rablók is felhasználnak, összeesküvő tevékenységüket különféle cégérek mögé rejtik. Az utóbbi hónapokban a különböző kerületek lakosságától igen sok olyan kérés érkezik, hogy vessünk már véget ennek az aknamunkának. A kormányszerveket és a hátországi parancsnokságot a szó szoros értelmében elárasztják ezekkel a kérelmekkel.

A japán területrablókkal szembeni ellenállás erőinek növelése, a mögöttes terület erősítése és a lakosság érdekeinek megvédése érdekében a Határterület kormánya és a 8. hadsereg hátországi parancsnoksága kénytelen intézkedéseket hozni a fentemlített akciók megszüntetése céljából. A felsoroltakkal kapcsolatban ezennel mindenkinek tudomására hozzák:

1. A kormány és a hátországi parancsnokság, a nép vívmányainak megvédése érdekében, megtiltja a már felosztott földek és épületek újrafelosztását, valamint a megszüntetett fizetési kötelezettségek újólagos bevezetését azokon a területeken, amelyek az ország belső békéjének megteremtésekor a Határterülethez kerültek.

2. A kormány és a hátországi parancsnokság védelme alá veszi mindazokat a katonai, politikai, gazdasági, kulturális szervezeteket és egyéb tömegszervezeteket, amelyek még az ország belső békéjének megteremtése előtt alakultak, majd később újjáalakultak és a japánellenes nemzeti egységfront elvei alapján fejlődtek, támogatni fogja fejlődésüket és véget fog vetni minden ellenük irányuló összeesküvő aknamunkának.

3. A kormány és a hátországi parancsnokság, amely határozottan érvényt szerez „A Japánnal szembeni ellenállásnak és az állam felépítésének programmjá"-ban lefektetett elveknek, hajlandó hozzájárulni minden olyan kezdeményezéshez, mely megfelel a háború és a haza megmentése érdekeinek, s üdvözli a lakosság bármely rétegének mindazokat a képviselőit, kivétel nélkül, akik őszintén segíteni kívánnak nekünk. Ezzel szemben a magukat álcázó elemek behatolásának megelőzése, s a provokáció és a kémkedés megakadályozása érdekében megtilt mindennemű tevékenységet — függetlenül attól, hogy milyen tevékenységről van szó — kivétel nélkül mindazoknak a személyeknek, akik letelepedés céljából kívülről jönnek a Határterületre, ha nem rendelkeznek a kormány vagy a parancsnokság írásos engedélyével.

4. A japán betolakodók elleni háború jelenlegi feszült időszakában a lakosság kötelessége, hogy jelentést tegyen mindazon elemekről, akik a Határterületen összeesküvő, felforgató tevékenységgel vagy szándékos zavarkeltéssel, ügynökök toborzásával, izgatással és katonai kémkedéssel foglalkoznak. Azokat, akik ellen hitelt érdemlő bizonyítékok vannak, azonnal le lehet tartóztatni. A bűnösöket a bűncselekmény tényének kivizsgálása és bebizonyítása után azonnal meg kell büntetni. Nincs helye semmiféle elnézésnek.

A Határterület minden katonai szolgálatot teljesítő lakosának és polgárának kivétel nélkül következetesen tartania kell magát a fenti négy ponthoz. A jövőben, ha a bűnös elemek összeesküvő és bom-

lasztó tevékenységgel merészelnének foglalkozni, a Határterület kormánya és a 8. hadsereg hátországi parancsnoksága szigorú rendszabályokat fog hozni, s a jelen hirdetmény nemismerésére való semmiféle hivatkozást nem vesz figyelembe.

JEGYZETEK

[1] A Senhszi—Kanszu—Ninghszia Határterület kezdetben forradalmi támaszpont volt, mely fokozatosan alakult ki 1931 után, a Senhszi tartomány északi részén folyó forradalmi partizánháború során. Miután a Központi Körzet Vörös Hadserege a Hosszú Menetelést bevégezve, Senhszi tartomány északi részébe érkezett, ez a körzet lett a forradalom legfontosabb támaszpontja és a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának tartózkodási helye. 1937-ben, amikor létrejött a japánellenes nemzeti egységfront, Senhszi—Kanszu—Ninghszia Határterület lett a körzet neve. Senhszi, Kanszu és Ninghszia tartomány határán levő 23 kerület tartozott hozzá.

[2] A Senhszi—Kanszu—Ninghszia Határterület nagy részén akkor már elkobozták a földesúri birtokokat és átadták a parasztoknak. A parasztok adósságait is eltörölték. 1936 után a széleskörű japánellenes nemzeti egységfront létrehozása érdekében a Kínai Kommunista Párt a földesúri birtokok elkobzásának politikáját az egész országban a földhaszonbér és a kamatláb leszállításának politikájával váltotta fel, de emellett határozottan védelmezte mindazt, amit a forradalmi agrárreformok nyomán a parasztság már korábban kivívott magának.

A JAPÁN TERÜLETRABLÓK ELLENI PARTIZÁNHÁBORÚ STRATÉGIÁJÁNAK KÉRDÉSEI*

(1938 május)

** A japán területrablók elleni háború kezdetén a Pártban és a Párton kívul is sokan lebecsülték a partizánháború fontos stratégiai szerepét, és minden reményuket kizárólag a reguláris csapatok, elsősorban a Kuomintang-hadsereg hadműveleteibe helyezték.*

Mao Ce-tung elvtárs elítélte ezt az álláspontot, s e

munkájában kijelölte a japán megszállók elleni partizánháború kifejlesztésének helyes útját. Ezen az alapon e háború során az 1937-ben alig több mint 40 000 főből álló 8. és az Új 4. Hadsereg 1945-ig, Japán kapitulációjáig hatalmas, milliós hadsereggé fejlődött, számos forradalmi támaszpontot hozott létre, és óriási szerepet játszott a japán területrablók ellen viselt háborúban. Mindez azt eredményezte, hogy a háború alatt Csang Kaj-sek nem mert sem kapitulálni Japán előtt, sempedig országos méretű polgárháborút indítani, mikor pedig 1946-ban megindította a polgárháborút, a Felszabadító Néphadsereg, amely a 8. és az Új 4. Hadseregből alakult, már elég erős volt ahhoz, hogy megbirkózzék Csang Kaj-sek támadásával.

I. fejezet

MIÉRT VETJÜK FEL A PARTIZÁNHÁBORÚ STRATÉGIÁJÁNAK KÉRDÉSÉT?

A japán területrablók ellen viselt háborúban a reguláris hadsereg hadműveletei játsszák a főszerepet, a partizánháború pedig kisegítő szerepet játszik. E kérdés helyes megoldási módját már megtaláltuk. Annak alapján, hogy a partizánháborúnak kisegítő szerep jut, azt hihetnők, a partizánháborúban csak taktikai kérdések merülhetnek fel. Miért vetjük fel hát akkor a stratégia kérdéseit is?

Ha Kína kis ország volna, amelyben a partizánok hadműveletei csupán valamelyes kisegítő szerepet játszanának közvetlenül azoknak a reguláris csapatoknak a hadműveleteihez viszonyítva, amelyeknek közelében a partizánok működnek, akkor a partizánháborúban természetesen csak taktikai kérdések merülnének fel, és nem merülne fel semilyen stratégiai kérdés. Másrészt, ha Kína olyan hatalmas állam volna, mint a Szovjetunió, ahonnan betörés esetén nagyon gyorsan ki lehetne űzni az ellenséget, vagy ha nem is lehetne nagyon gyorsan kiűzni, az ellenség semmiesetre sem szállhatna meg nagy területet, akkor a partizánok hadműveletei ebben az esetben is csak kisegítő szerepet játszanának a reguláris hadsereg had-

műveleteihez viszonyítva, és akkor természetesen ez esetben is csak taktikai kérdések, s egyáltalán nem stratégiai kérdések merülnének fel a partizánháborúban.

A partizánháborúban stratégiai kérdések a következő körülmények folytán merülnek fel: Kína nem kis állam, de nem is olyan állam, mint a Szovjetunió; Kína nagy, de gyenge állam. Ezt a nagy, de gyenge államot megtámadta egy másik, nem nagy, de erős állam; ugyanakkor ez a nagy, de gyenge állam most fejlődésében a fellendülés korszakát éli. Ez mindennek a magyarázata. E körülmények folytán sikerült az ellenségnek meglehetősen nagy területet elfoglalnia, e körülmények folytán vált a háború elhúzódó jellegűvé. Az a terület, amelyet az ellenség roppant országunkból elfoglalt, igen nagy, de a mi ellenségünk kis állam, amelynek nincs elegendő embere, s az ellenség által elfoglalt terület sok részén nincsenek megszállók; ezért a japán területrablók ellen viselt partizánháború alapjában véve a reguláris hadsereg hadműveleteihez viszonyítva nem kisegítő, belső vonalakon végrehajtott hadműveleteket, hanem külső vonalakon végrehajtott önálló hadműveleteket fog jelenteni. Továbbá, mivel Kína a fellendülés korszakát éli, vagyis mivel Kínában a Kommunista Párt erős hadsereget és nagy néptömegeket vezet, a japán betolakodók ellen viselt partizánháború nem kis-, hanem nagyarányú háború lesz. Éppen ebből erednek az olyan problémák, mint a stratégiai védelem, a stratégiai támadás stb. A háború elhúzódó s éppen ezért kíméletlen jellege az oka annak, hogy a partizánháború során sok, a partizánháború szempontjából egyébként szokatlan problémával kell foglalkoznunk:

felmerül a támaszpontok kérdése, felmerül annak szükségessége, hogy a partizánháborút a reguláris csapatok mozgóháborújává fejlesszük stb. Kitűnik tehát, hogy a japán rablók ellen viselt partizánháború Kínában túllépi a taktika kereteit és a stratégia ajtaján kopogtat, hogy a partizánháború kérdéseit a stratégia szemszögéből is meg kell vizsgálnunk.

Különös figyelmet érdemel az a körülmény, hogy ez a nagyarányú és hosszantartó partizánháború teljesen új valami az emberiség háborúinak történetében; ez a körülmény a legszorosabban összefügg korunkkal — a XX. század harmincas-negyvenes éveivel, a legszorosabban összefügg a Kommunista Párt és a Vörös Hadsereg fennállásával. Ez a kérdés kulcsa. Ellenségünk valószínűleg még mindig édes álmokban ringatja magát: látja magát a mongolok szerepében, akik a Szung-dinasztia* idején, vagy a mandzsuk szerepében, akik a Ming-dinasztia** idején leigázták Kínát, az angolok szerepében, akik meghódították Észak-Amerikát és Indiát, az európai latin országok hódítóinak szerepében, akik elfoglalták Közép- és Dél-Amerikát stb. A mai Kínában az ilyen álmok nem válhatnak valóra, mert Kínában ma sok olyasmi van, ami nem volt az imént említett történelmi események idején. Az egyik tényező az ilyen, teljesen újszerű partizánháború is. Ha ellenségünk lebecsülte ezt, kegyetlenül megfizet érte.

---

* A Szung-dinasztia 960-tól 1279-ig kormányozta Kínát, s az országnak a mongolok részéről történt leigázása következtében bukott meg.

** A Ming-dinasztia 1368-tól 1643-ig kormányozta Kínát, amikor a mandzsuk leigázták az országot.

Éppen az imént említett körülmények folytán a stratégia szemszögéből is meg kell vizsgálnunk a partizán-hadműveleteket, jóllehet ezek a japán betolakodók ellen viselt háború egészében csak kisegítő szerepet játszanak.

Ebben az esetben miért ne alkalmazzuk a partizán-hadműveletekre a japán bitorlók ellen viselt háború általános stratégiai tételeit?

A japán hódítók ellen irányuló partizánháború stratégiájának kérdései lényegében szorosan összefüggenek az egész háború stratégiai kérdéseivel — sok bennük a közös vonás.

Másrészt azonban a partizánháború különbözik a reguláris csapatok háborújától, megvan a maga sajátszerűsége; ezért a partizánháború stratégiájának is sok sajátszerű vonása van. A japán betolakodók elleni háború általános stratégiai tételeit egyáltalán nem vihetjük egyszerűen át a partizánháborúra, amelynek megvan a maga sajátszerűsége.

II. fejezet

A HÁBORÚ ALAPELVE — SAJÁT ERŐINK MEGŐRZÉSE, AZ ELLENSÉG ERŐINEK MEGSEMMISÍTÉSE

Mielőtt konkrétan beszélnék a partizánháború stratégiájának kérdéseiről, ki kell térnem általában a háborúk egyes főbb kérdéseire.

A hadműveletek valamennyi főbb elve egyetlen alapelvből következik: minden lehető módon meg-

őrizni saját erőinket és megsemmisíteni az ellenség erőit. Forradalmi háborúban ez az elv közvetlenül összefügg a háború politikai alapelvével. Például a Kína részéről a japán betolakodók ellen viselt háború politikai alapelve, vagyis e háború politikai célja: a japán imperialisták kiűzése, a független, szabad és boldog új Kína felépítése. Katonai téren ez annyit jelent, hogy fegyveres erővel meg kell védelmeznünk hazánkat és ki kell űznünk a japán banditákat. E cél elérése érdekében a csapatoknak hadműveleteik során törekedniök kell egyrészt arra, hogy saját erőiket minden módon megőrizzék, másrészt pedig arra, hogy minden módon megsemmisítsék az ellenség erőit.

Miért buzdítanak akkor a háborúban hősi önfeláldozásra? A győzelmet minden háborúban áldozatokkal, sőt olykor óriási áldozatokkal kell megvásárolni. Nincs ez ellentmondásban azzal az elvvel, hogy megőrizzük saját erőinket? Cseppet sincs ellentmondásban. Ellentétek ezek, de feltételezik egymást, mivel az áldozatok nemcsak az ellenség erőinek megsemmisítéséhez, hanem saját erőink megőrzéséhez is szükségesek; ez a részleges és ideiglenes lemondás saját erőink megőrzéséről (feláldozásuk, más szóval a győzelem díja) éppen az erők összességének megőrzése, mégpedig egyszersmindenkorra való megőrzése érdekében szükséges.

Az imént idézett alapelvből a hadviselés elveinek egész sora következik, kezdve a tűzharc folytatásának szabályain (fedezd magad és tüzelj: az előbbi — saját erőink megőrzése, az utóbbi — az ellenség erőinek megsemmisítése), egészen a stratégia törvényeiig.

Mindegyiket ennek az alapelvnek a szelleme hatja át. A harcászati kiképzés valamennyi elve, a taktika, a harcvezetési művészet és a stratégia valamennyi törvénye ennek az alapelvnek a megvalósulását hivatott biztosítani. Saját erőink megőrzésének és az ellenséges erők megsemmisítésének elve az egész hadászat alapja.

III. fejezet

A JAPÁN TERÜLETRABLÓK ELLENI PARTIZÁNHÁBORÚ STRATÉGIÁJÁNAK HAT KONKRÉT KÉRDÉSE

Most pedig vizsgáljuk meg azokat a tételeket vagy elveket, amelyeket szem előtt kell tartanunk a japán bitorlók ellen viselt partizánháborúban, hogy biztosítsuk saját erőink megőrzését és az ellenség erőinek megsemmisítését. A partizánosztagok a japán betolakodók elleni háborúban (és minden forradalmi háborúban) általában szólva a „semmiből" fejlődnek valamivé, kis egységből fejlődnek nagy egységgé; ezért a saját erőink megőrzésének elvét ki kell egészítenünk a saját erőink gyarapításának elvével. A kérdés tehát így áll: milyen célkitűzéseknek vagy elveknek kell vezérelniök bennünket, hogy elérjük a célt, saját erőink megőrzését és gyarapítását, az ellenséges erők megsemmisítését? A fő feladat itt a következő hat kérdés megoldása:

1. A támadó hadműveletek kezdeményező, rugalmas és tervszerű folytatása a védelmi háború során, gyors hadműveletek a halogató háború során, külső

vonalakon vívott ütközetek és harcok a belső vonalakon folyó háború során.

2. Kölcsönös együttműködés a reguláris csapatok hadműveleteivel.

3. Támaszpontok létrehozása.

4. Stratégiai védelem és stratégiai támadás.

5. A partizánháborúnak reguláris csapatok mozgó hadműveleteivé fejlesztése.

6. A hadvezetés különböző szervei közötti helyes kapcsolatok.

Ez a hat tétel alkotja a japán betolakodók elleni egész partizánháború stratégiai programmját, ezek mutatják meg az egyetlen lehetséges utat ahhoz, hogy megvalósítsuk saját erőink megőrzésének és gyarapításának, az ellenséges erők megsemmisítésének és kiűzésének elvét, hogy a reguláris csapatokkal együttműködve kivívjuk a végső győzelmet.

IV. fejezet

A TÁMADÓ HADMŰVELETEK KEZDEMÉNYEZŐ, RUGALMAS ÉS TERVSZERŰ FOLYTATÁSA A VÉDELMI HÁBORÚ SORÁN, GYORS HADMŰVELETEK A HALOGATÓ HÁBORÚ SORÁN, KÜLSŐ VONALAKON VÍVOTT ÜTKÖZETEK ÉS HARCOK A BELSŐ VONALAKON FOLYÓ HÁBORÚ SORÁN

Ezt a kérdést négy részre bonthatjuk: 1. összefüggés a védelmi háború és a támadó hadműveletek között, a halogató háború és a gyors hadműveletek között, a belső vonalakon folyó háború és a külső vonalakon folytatott hadműveletek között; 2. a kezdeménye-

zés megőrzése minden hadműveletben; 3. az erők rugalmas felhasználása; 4. tervszerűség minden hadműveletben.

Kezdjük az első kérdéssel.

Mivel Japán erős állam és támadó fél, mi pedig gyenge állam és védekező fél vagyunk, a japán betolakodók elleni háborúnk stratégiai szempontból egészében mint védelmi és halogató háború alakult ki. Ami a vonalakat illeti, amelyeken a hadműveletek kibontakoznak, az ellenség külső vonalakon folytatja, mi pedig belső vonalakon folytatjuk a hadműveleteket. Ez a helyzet egyik oldala. De van egy másik, homlokegyenest ellentétes oldal is. Noha az ellenség hadserege (bizonyos tekintetben, fegyverzetének minősége és személyi állományának kiképzése szempontjából) erős, létszáma nem nagy; bár a mi hadseregünk (szintén csak bizonyos tekintetben, fegyverzetének minősége és személyi állományának kiképzése szempontjából) gyenge, létszáma igen nagy; ráadásul azt is számításba kell vennünk, hogy az ellenség idegen, aki betört országunkba, mi pedig saját országunkban állunk ellen a külföldi invázionak. Éppen ezek a körülmények határozzák meg a következő stratégiai vonalat: a védelmi háború stratégiáját érvényesítve támadó ütközeteket és harcokat lehet és kell kezdeményeznünk; a halogató háború stratégiáját érvényesítve gyorsan lehet és kell operálnunk az ütközetekben és a harcokban; belső stratégiai vonalakon állva operatív és taktikai jellegű harci műveleteket lehet és kell folytatnunk külső vonalakon. Ezt a stratégiai vonalat kell érvényesítenünk a japán betolakodók elleni egész háború-

ban. Egyformán vonatkozik ez mind a reguláris csapatok, mind a partizánok harci műveleteire. Az egyetlen, ami a partizánháborút megkülönbözteti a reguláris csapatok hadműveleteitől: a szóbanforgó vonal megvalósításának foka és formája. A partizánháborúban a támadó hadműveletek alapjában véve hirtelen rajtaütések formáját öltik. Igaz ugyan, hogy a reguláris hadsereg hadműveleteiben is lehet és kell hirtelen rajtaütésekhez folyamodni, ezek azonban kevésbbé lesznek váratlanok az ellenség számára. A partizánháborúban a hadműveleteknek igen gyorsaknak kell lenniök. Ugyanakkor a bekerítő gyűrűknek, amelyekbe a partizánok a külső vonalakon vivott ütközetek és harcok során bezárják az ellenséget, nagyon kicsiknek kell lenniök. Ebben különböznek a partizánok hadműveletei a reguláris csapatok hadműveleteitől.

Ebből az következik, hogy a partizánosztagoknak hadműveleteik során maximálisan összpontosítaniok kell erőiket, leplezve és villámgyorsan kell cselekedniök, hirtelen rajtaütésekkel kell meglepniök az ellenséget, a harc igen gyors befejezésére kell törekedniök; mindenképpen kerülniök kell a passzív védelmet és a harcok elhúzását; különösen tartózkodniok kell az erők szétforgácsolásától a harci műveletek végrehajtása során. Persze, a partizánháború során nem elegendő a stratégiai védelem, hanem taktikai védelemre is szükség van; az ellenség lekötésével és a harcbiztosítással kapcsolatos harci műveletek, a védelem megszervezése a hegyszorosokban, a nehezen járható helyeken, a folyóknál és a lakott területeken az ellenség kimerítése és fel-

morzsolása céljából, az elszakadást fedező csapatok akciói stb. — mindezek a taktikai védelem elemei a partizánháborúban. De a legfőbb célkitűzés a partizánháborúban az irányvétel a támadásra, s ugyanakkor a támadásnak sokkal gyorsabbnak kell lennie a reguláris csapatok támadásánál. Emellett a partizánok támadásának meglepetésszerűnek kell lennie; a partizánoknak még kevésbbé szabad nagyhangú kérkedéssel elárulniok magukat, mint a reguláris csapatoknak. Noha a partizánháborúban is vannak esetek, amikor a harcok néhány napig elhúzódnak, például amikor elszigetelt, kislétszámú, a külső segítségtől elzárt ellenséget támadunk, a partizánoknak a reguláris csapatoknál általában nagyobb mértékben kell törekedniök a harc gyors befejezésére. Ezt az teszi szükségessé, hogy az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk. A partizánháborút általában decentralizált erőkkel folytatják, ennélfogva a partizánok hadműveletei mindenhová elérnek. A partizánokra ezenkívül számos olyan feladat vár — például az ellenség dezorganizálása, lekötése, diverzió és a lakosság közti munka —, amelyek teljesítése során szintén az erők decentralizálásához kell folyamodni. A partizánosztagok és partizánalakulatok azonban az ellenség erőinek megsemmisítésével kapcsolatos feladataik teljesítése idején, különösen, amikor az ellenség támadását igyekeznek szétzúzni, mégiscsak kénytelenek összpontosítani főerőiket. „Nagy erőket összpontosítva megverni az ellenség kis alakulatait" — ez az elv a partizánháború hadszínterein változatlanul a harci műveletek egyik elve marad.

Ebből következik az is, hogy a japán betolakodók elleni egész háború szempontjából csakis a reguláris csapatok és a partizánosztagok nagyszámú támadó ütközete és harca nyomán, vagyis csak akkor érhetjük el a stratégiai védelem célját és vívhatjuk ki a végső győzelmet a japán imperialisták fölött, ha sok győzelmet aratunk támadó ütközetekben és harcokban. Csakis sok gyorslefolyású ütközettel és harccal, vagyis sok támadó ütközetben és harcban végrehajtott villámgyors harci művelet útján aratott siker esetén érhetjük el stratégiai célunkat, azt, hogy a japán rablók ellen viselt háborút elhúzódó háborúvá változtassuk, és egyrészt időt nyerjünk a háborút viselő erők gyarapítására, másrészt elősegítsük a nemzetközi helyzet megváltozását és az ellenséges tábor bomlását, amikor pedig mindez megvalósul, stratégiai ellentámadásba menjünk át és kiűzzük a japán megszállókat Kínából. És csakis úgy, hogy sok megsemmisítő harcot folytatunk, hogy minden ilyen harcban túlerőt összpontosítunk, s mind a stratégiai védelem, mind a stratégiai ellentámadás időszakában külső vonalakon vívott ütközeteket és harcokat kezdeményezünk, hogy bekerítjük és megsemmisítjük az ellenséget, ha pedig nem lehet az egészet bekeríteni — bekerítjük erőinek egy részét, ha nem lehet teljesen megsemmisíteni bekerített erőit — megsemmisítjük ezeknek az erőknek egy részét, ha nem lehet tömegesen foglyul ejteni az ellenség bekerített csapatait — maximális veszteséget okozunk a bekerített ellenségnek halottakban és sebesültekben — csakis ezen az úton változtathatjuk meg az ellenség és köztünk levő erőviszonyokat,

csakis ezen az úton törhetjük át véglegesen a stratégiai bekerítést, vagyis csakis ezen az úton hiúsíthatjuk meg az ellenségnek azt a tervét, hogy külső vonalakon viselje a háborút, és végül csakis ezen az úton érhetjük el, hogy összehangolva saját akcióinkat a nemzetközi erők akcióival és a japán nép forradalmi harcával, vállvetve rárontunk a japán imperializmusra és egycsapásra végzünk vele.

Mindezt főleg a reguláris hadsereg erőfeszítéseivel érjük el, míg a partizánosztagok hadműveleteinek kevésbbé jelentős a szerepük. A reguláris hadsereg hadműveleteinek és a partizánosztagok hadműveleteinek azonban van egy közös vonásuk: egyaránt igen sok kis győzelmet halmoznak fel, amelyek összességükben a nagy győzelmet eredményezik. Éppen ebben az értelemben mondjuk, hogy a partizánhadműveleteknek igen nagy stratégiai jelentőségük van a japán betolakodók elleni egész háború során.

Térjünk most rá a partizánháborúban megnyilvánuló kezdeményezés, rugalmasság és tervszerűség kérdésére.

Mit jelent a kezdeményezés a partizánháborúban?

Minden háborúban mindkét harcoló fél azon van, hogy minden lehető módon magához ragadja a kezdeményezést a harcmezőn, a csatatéren, az egyes hadszíntereken és az egész stratégiai fronton, mivel a kezdeményezés a csapatok számára cselekvési szabadságot jelent. Azok a csapatok, amelyeknek a kezéből kicsúszott a kezdeményezés, passzivitásra vannak kárhoztatva, elvesztik a cselekvési szabadságot, s az ilyen csapatokat a szétverés vagy meg-

semmisítés veszélye fenyegeti. Igaz ugyan, hogy stratégiai védelem és belső vonalakon végrehajtott hadműveletek során kissé nehezebb megragadni a kezdeményezést, mint külső vonalakon végrehajtott támadó hadműveleteknél. A japán imperializmusnak azonban két fő sebezhető pontja van: először, emberhiánnyal küzd, és másodszor, idegen földön visel háborút. Ezenkívül Kína erőinek lebecsülése és a japán militaristák táborában tapasztalható ellentétek azt eredményezték, hogy a japán hadvezetőség számos hibát követett el, mint például: lassan gyarapította erőit, nem biztosította a kölcsönös stratégiai együttműködést, néha nem összpontosította az erőket egy meghatározott frontszakaszon döntő csapásra, számos hadművelet során elszalasztotta a kedvező alkalmat, nem tudta megsemmisíteni a bekerített csapatokat stb. Mindez együttvéve már az ellenség harmadik sebezhető pontjának tekinthető. Ilymódon az ellenség emberhiánya (ráadásul országa nem nagy, és kevés lakosa van, erőforrásai nem elegendők, a japán állam feudális-imperialista állam stb.), az idegen földön történő hadviselés (mégpedig barbár jellegű imperialista háború viselése stb.) és a japán hadvezetés nehézkessége arra vezet, hogy a japán militaristák kezéből napról napra egyre jobban kicsúszik a kezdeményezés, jóllehet az a körülmény, hogy támadó háborút folytatnak, mégpedig külső vonalakon, előnyöket biztosít számukra. Japán most még nem akarja, de nem is tudja befejezni a háborút, stratégiai támadása is folytatódik még, a japán támadás azonban, bizonyos határt elérve, elkerülhetetlenül meg-

akad. Az ellenség fentebb említett három sebezhető pontja múlhatatlanul ezt fogja eredményezni. Egész Kína elnyeléséhez nincs elég ereje. Elérkezik majd a nap, amikor Japán kezéből teljesen kicsúszik a kezdeményezés. Ennek jelei már most is mutatkoznak. Ezzel szemben Kína a háború elején meglehetősen passzív volt, de jelenleg annak következtében, hogy tapasztalatokat szerzett és megkezdődött az áttérés az új irányzatra — a mozgóháborúra, vagyis az operatív és taktikai jellegű gyors támadó hadműveletekre, meg a külső vonalakon végrehajtott harci műveletekre, továbbá annak következtében, hogy irányt vett a partizánháború általános kifejlesztésére — fokozatosan magához ragadja a kezdeményezést.

A partizánháborúban a kezdeményezés kérdése különösen nagyjelentőségű. Hiszen a partizánosztagok legtöbbnyire nehéz helyzetben működnek, nincs hátországuk, náluk erősebb ellenséggel harcolnak, nincs elég tapasztalatuk (ha újonnan szervezett partizánosztagokról van szó), el vannak szigetelve egymástól stb.

Mindamellett a partizánháborúban is biztosíthatjuk magunknak a kezdeményezést. Ennek az a legfőbb feltétele, hogy kihasználjuk az ellenség imént említett három sebezhető pontját. A partizánok az ellenség emberhiányát (az egész háború szempontjából fennálló emberhiányt) kihasználva bátran nagy területet foghatnak át hadműveleteikkel; kihasználva azt, hogy az ellenség idegen földön harcol és amellett rendkívül barbár politikát folytat, a partizánok bátran megnyerhetik a sokmilliós tömegek támogatását; kihasználva az ellenség hadvezetősé-

gének nehézkességét, a partizánok bátran latbavethetik harci jártasságukat. A reguláris hadseregnek természetesen szintén ki kell használnia és győzelme eszközeivé kell változtatnia az ellenség e sebezhető pontjait, de a partizánosztagok számára ez különösen szükséges. Maguknak a partizánosztagoknak a fogyatékosságait pedig a harc folyamán fokozatosan ki lehet küszöbölni. Néha éppen ezek a fogyatékosságok szolgálhatnak a kezdeményezés megragadásának előfeltételéül. Így például éppen a kis létszám teszi lehetővé, hogy a partizánosztagok az ellenség hátában tevékenykedjenek, megjelenjenek és eltűnjenek mintegy varázsütésre, úgy, hogy az ellenség képtelen legyen bármit is tenni ellenük. Ilyen nagyarányú cselekvési szabadság elképzelhetetlen a nehézkes reguláris csapatoknál.

Amikor az ellenség több irányból előnyomulva koncentrált támadást folytat, a partizánosztagok nehezen tudják megtartani és könnyen elveszthetik a kezdeményezést. Ha ilyen viszonyok között helytelenül ítéljük meg a helyzetet és helytelen döntést hozunk, könnyen a passzivitás állapotába juthatunk és képtelenekké válhatunk arra, hogy kitörjünk a bekerítésből. Ugyanez a helyzet akkor is, amikor az ellenség védekezik, mi pedig támadunk. A kezdeményezés megszerzésének tehát az a feltétele, hogy helyesen ítéljük meg a helyzetet (saját helyzetünket és az ellenség helyzetét), s hogy helyes katonai és politikai döntéseket hozzunk. Ha az objektív helyzetnek meg nem felelő pesszimista megítélésből indulunk ki, s ebből a megítélésből kiindulva passzív jellegű döntéseket hozunk, kétségtelenül sajátmagunk

fosztjuk meg magunkat a kezdeményezéstől és kárhoztatjuk magunkat passzivitásra. Ugyanúgy, ha az objektív helyzetnek meg nem felelő, alaptalanul optimista megítélésből indulunk ki és ebből a megítélésből kiindulva kalandor jellegű döntéseket hozunk (indokolatlan kockázat), ez ugyancsak a kezdeményezés elvesztésére vezet és ezzel ugyanarra az útra lyukadunk ki, mint amelyre a pesszimizmus vezet. Nincs olyan zseniális ember, aki már természettől fogva rendelkeznék a kezdeményezés kiváltságával; a kezdeményezés csak az objektív helyzet elmélyült tanulmányozásának és helyes megítélésének, a bölcs vezető helyes katonai és politikai döntéseinek lehet az eredménye. Tehát a kezdeményezés sohasem adódik kész formában, tudatosan harcolnunk kell érte.

Ha úgy alakul a helyzet, hogy a megítélésben és a döntések során elkövetett hibák következtében, vagy azért, mert az ellenség ellenállhatatlan nyomást gyakorol ránk, passzivitásra kényszerülünk, akkor az a feladat vár ránk, hogy igyekezzünk kijutni a passzivitás állapotából. Hogy milyen úton-módon juthatunk ki belőle, az a konkrét helyzettől függ. Ismételten sor kerülhet arra, hogy „el kell szakadnunk". A partizánok egyik jellemző vonása, hogy értenek az elszakadáshoz. Az elszakadás a legfőbb módja annak, hogy kijussunk a passzivitás állapotából és visszaszerezzük a kezdeményezést. Ez azonban nem az egyetlen mód. Nagyon gyakran megesik, hogy az ellenséges nyomás tetőpontja és a ránk nézve rendkívül nehéz helyzet idején elérkezik az a pillanat, amelytől kezdve a helyzet kedvezőtlenné kezd válni az ellenségre nézve és kedvezővé ránk nézve.

Gyakran megtörténik, hogy az előnyös helyzet és a kezdeményezés visszaszerzése azokból az erőfeszítésekből születik meg, amelyeket azért teszünk, hogy „még egy ideig kitartsunk".

Most pedig térjünk át a rugalmasságra.

A rugalmasság a kezdeményezés konkrét megnyilvánulása. A partizánháborúban az erők rugalmas felhasználása méginkább szükséges, mint a reguláris hadsereg hadműveleteiben.

A partizánháború vezetőinek meg kell érteniök, hogy az erők rugalmas felhasználása a legfőbb eszköz arra, hogy megváltoztassuk a köztünk és az ellenség között levő erőviszonyokat, és magunkhoz ragadjuk a kezdeményezést. A partizánháború sajátosságai azt követelik, hogy az erőket rugalmasan, a kitűzött feladatokkal, az ellenség helyzetével, a terep jellegével, a helyi lakosság hangulatával és más feltételekkel összhangban használjuk fel. Az erők felhasználásának fő formái: decentralizált felhasználásuk, koncentrált felhasználásuk és átcsoportosításuk. A partizánháború vezetői ugyanúgy járnak el a partizánosztagokkal, mint a halász a hálójával; a halász hol kiveti, hol bevonja hálóját. Amikor kiveti, jól kell ismernie a víz mélységét, az ár sebességét, tudnia kell, nincs-e a víz alatt valamilyen akadály. Amikor a partizánosztagokat decentralizáltan használjuk fel, ügyelnünk kell arra, hogy ne szenvedjenek kárt a helyzet tisztázatlansága és hibás harci műveletek következtében. A halásznak, hogy bevonhassa a hálót, jól meg kell fognia a háló végét. Amikor a partizánosztagokat decentralizáltan használjuk fel, ugyanígy biztosítanunk kell velük az össze-

köttetést és kezünkben kell tartanunk egy megfelelő létszámú válogatott alakulatot. Halászat közben gyakran kell változtatnunk a helyünket; a partizánosztagok is gyakran változtassák helyüket. Decentralizálás, koncentrálás, átcsoportosítás — ez az erők rugalmas felhasználásának három formája a partizánháborúban.

A partizánháborúban az erők decentralizálását, vagy mint mondani szokás, az „egész részekre bontását", általában főleg a következő esetekben alkalmazzuk: 1) amikor az ellenség védelembe vonul, koncentrált erőkkel ideiglenesen nem működhetünk és kiterjedt fronton akarjuk veszélyeztetni az ellenséget; 2) amikor olyan körzetekben, ahol az ellenségnek nincsenek nagy erői, mindenütt dezorganizálni akarjuk ezeket az erőket és diverziókat akarunk végrehajtani; 3) amikor nincs lehetőségünk az ellenség összpontosított támadásának áttörésére és meg kell osztanunk figyelmét, hogy könnyebben elszakadhassunk tőle; 4) amikor a terep jellege vagy az ellátási nehézségek követelik; 5) amikor kiterjedt területen kell munkát végeznünk a lakosság között.

Bármilyen helyzetben decentralizáljuk is azonban az erőket, gondolnunk kell a következőkre: 1) nem szabad teljesen egyenletesen elosztanunk az erőket, hanem viszonylag nagy részüket mindig olyan körzetben kell tartanunk, amely előnyös a manőverezés szempontjából, hogy ezáltal egyrészt reagálhassunk az előre nem látott eseményekre, másrészt pedig felhasználhassuk az erőknek ezt a részét a decentralizált erők elé tűzött feladatok közül a legfőbb feladat teljesítésére; 2) a decentralizálás

során mindegyik osztag elé világos feladatot kell kitűznünk, meg kell jelölnünk számára a működési területet, a hadműveletek időtartamát, a gyülekezési helyet, az összeköttetés módjait stb.

Az erők koncentrált felhasználását, vagy mint mondani szokás, „a részek összefogását", többnyire akkor alkalmazzuk az ellenség erőinek megsemmisítése céljából, amikor az ellenség támad. Ezt a módszert néha olyankor is alkalmazhatjuk az ellenség egyes veszteglő alakulatainak megsemmisítése céljából, amikor az ellenség védekezik. Az erők koncentrálása egyáltalán nem jelent abszolút koncentrálást. A főerőket koncentráltan használjuk fel valamely fontos szakaszon; ami a többi szakaszt illeti, hagyjuk ott vagy irányítsuk oda az erők egy részét, hogy lekösse, dezorganizálja az ellenséget, diverziókat hajtson végre vagy a lakosság között végezzen munkát.

Az erőknek a helyzettel összhangban történő rugalmas decentralizálása és koncentrálása a partizánháború viselésének fő módszere; értenünk kell azonban az erők rugalmas átcsoportosításához (helyváltoztatásához) is. Mihelyt az ellenség érzi, hogy a partizánok komoly veszélyt jelentenek számára, rögtön csapatokat küld megsemmisítésükre, támadni kezdi őket. Ekkor a partizánok mérjék fel a helyzetet, és ha harcba bocsátkozhatnak, bocsátkozzanak harcba a kérdéses helyen, ha pedig ez nem lehetséges, haladéktalanul és gyorsan menjenek másfelé. Néha az ellenség részenként történő szétzúzásához az szükséges, hogy miután az ellenséget az egyik helyen megsemmisítettük, tüstént új frontszakaszra menjünk át, hogy ott is megsemmisítsük; az is előfordul, hogy

azon a helyen, ahol éppen vagyunk, kedvezőtlen a helyzet a harc számára; ilyenkor azonnal szakadjunk el az ellenségtől és menjünk más helyre, s ott ütközzünk meg. Ha azon a helyen, ahol éppen vagyunk, az ellenség különösen nagy erőkkel rendelkezik, a partizánok ne időzzenek sokáig ott, hanem változtassanak helyet, akárcsak a folyó víz vagy a gyors szél. A helyváltoztatást általában titokban és gyorsan kell végrehajtani; a partizánoknak állandóan különféle fortélyokhoz kell folyamodniok, hogy becsapják, kelepcébe csalják és megtévesszék az ellenséget, például hadmozdulatokat kell színlelniök, hol itt, hol ott kell megjelenniök, hol támadniok kell az ellenséget, hol meg el kell szakadniok tőle, éjszaka kell működniök stb.

Rugalmasság az erők decentralizálásánál, koncentrálásánál és átcsoportosításánál — ez a kezdeményezés konkrét megnyilvánulása a partizánháborúban. A merevség és a nehézkesség minden esetben a kezdeményezés elvesztésére és fölösleges veszteségekre vezet. A bölcs parancsnoknak nem az az erénye, hogy megérti az erők rugalmas felhasználásának fontosságát, hanem az, hogy idejében tudja decentralizálni, koncentrálni és átcsoportosítani az erőket, a konkrét helyzettel összhangban. A helyzet megítélésének és a cselekvésre alkalmas időpont szerencsés megválasztásának képességét nem könnyű megszerezni. Ezt a képességet csak azok tudják elsajátítani, akik objektívek a tanulmányozásban, alaposak a kutatásban és elmélyülten tudnak gondolkozni. Ha azt akarjuk, hogy a rugalmasság ne váljék hebehurgyasággá, alaposan kell ismernünk a helyzetet.

Végül néhány szót a tervszerűségről.

Ha a partizánháborúban győzelmet akarunk aratni, nem nélkülözhetjük a tervszerűséget. Aki vaktában, megfontolás nélkül jár el, az vagy csak partizánháborúsdit játszik, vagy kontár. Mindig előre és a lehető legnagyobb gonddal dolgozzuk ki a haditerveket — az egész partizánkörzet és az egyes partizánosztagok vagy partizánkötelékek számára egyaránt. Ennek az előkészítő munkának meg kell előznie minden harci műveletet. A helyzet tisztázása, a feladatok kitűzése, az erők elosztása, a katonai kiképzés és politikai nevelés, az ellátás biztosítása, a felszerelés rendbehozása, a lakosság segítségének biztosítása stb. — mindez hozzátartozik a vezető munkájához, akinek mindent alaposan mérlegelnie kell, jól át kell gondolnia, hogyan történjék az intézkedések végrehajtása és a végrehajtás ellenőrzése. Enélkül lehetetlen minden kezdeményezés és rugalmasság, lehetetlen minden támadás. Igaz ugyan, hogy a reguláris hadsereg harci műveleteiben több a tervszerűség. A partizánháború feltételei nem engednek meg nagy tervszerűséget. Hiba volna, ha a partizánháborúban túlságosan szigorú tervezésre törekednénk; mindamellett az objektív feltételek nyujtotta lehetőségekhez képest szükséges a minél gondosabb tervezés. Gondoljunk arra, hogy az ellenség elleni harc nem tréfadolog.

Amit eddig elmondottunk, megmagyarázza a partizánháború stratégiájának első tételét: a támadó hadműveletek kezdeményező, rugalmas és tervszerű folytatása a védelmi háború során, gyors hadműveletek a halogató háború során, külső vonalakon vívott

ütközetek és harcok a belső vonalakon folyó háború során. Ez a partizánháború stratégiájának sarkalatos tétele. Ha ezt a feladatot megoldjuk, a partizánháború katonai vezetése szempontjából óriási mértékben biztosítottuk e háború győzelmes viselését.

Fentebb sokmindenről szó volt, de amit elmondottunk, mind egy és ugyanazon probléma, az operatív és taktikai jellegű támadó hadműveletek körül forog. A kezdeményezést véglegesen csak úgy szerezhetjük meg, ha győzelmet aratunk a támadásban. Minden támadó hadműveletet saját kezdeményezésünkből indítsunk meg, ne pedig úgy, hogy kényszerítenek bennüket a támadásra. Az erők rugalmas felhasználása egyetlen központi feladatot szolgál — támadó hadműveletek folytatását; a tervszerűség követelményét is főleg az a törekvés szabja meg, hogy győzelmet arassunk a támadásban. A taktikai védelemnek nincs semmi értelme, ha közvetlenül vagy közvetve nem segíti elő a támadást. A gyorsaság jellemzi a támadás ütemét, a külső vonalak pedig meghatározzák a támadó helyzetét az ellenséghez képest. A támadás — az ellenséges erők megsemmisítésének egyetlen eszköze és saját erőink megőrzésének fő eszköze. A passzív védelem és a visszavonulás saját erőink megőrzésében csak ideiglenes és jelentéktelen szerepet játszik, az ellenséges erők megsemmisítésének pedig egyáltalán nem lehet eszköze.

Az imént említett törvény alapjában véve egyformán érvényes a reguláris csapatok hadműveleteire és a partizánháborúra, csupán érvényesülésének foka különböző az előbbi és az utóbbi esetben. A partizánháború során azonban fölöttébb fontos és

szükséges, hogy ne tévesszük szem elől ezt a különbséget. Éppen e különbség folytán térnek el a partizánháború viselésének módszerei a reguláris csapatok hadviselésének módszereitől. Ha nem veszünk tudomást erről a különbségről, képtelenek leszünk győzelemre vinni a partizánháborút.

V. fejezet

KÖLCSÖNÖS EGYÜTTMŰKÖDÉS A REGULÁRIS CSAPATOK HADMŰVELETEIVEL

A partizánháború stratégiájának második kérdése — az együttműködés a partizánháború és a reguláris hadsereg hadműveletei során. Itt a partizánok konkrét hadműveletei alapján különböző szemszögből meg fogjuk világítani a partizánok és a reguláris hadsereg harci műveletei közti összefüggést. Ennek az összefüggésnek a megértése igen fontos ahhoz, hogy érzékeny csapásokat mérhessünk az ellenségre.

A partizánháború és a reguláris hadsereg hadműveletei során való együttműködésnek három fajtája van: stratégiai, operatív és taktikai együttműködés.

Az a szerep, amelyet a partizánoknak az ellenség mögöttes területein folytatott hadműveletei összességükben véve játszanak — az ellenség gyengítése, az ellenség erőinek lekötése, utánpótlásának akadályozása, az erkölcsi lelkesedés, amelyet a reguláris csapatokban és az egész ország lakosságában keltenek stb. — mindez együttvéve olyan támoga-

tás, amelyet a partizánok hadműveletei stratégiai vonatkozásban nyujtanak a reguláris hadsereg hadműveleteinek. Vegyük szemügyre például a három keleti tartományban* folyó partizánháborút. A japán betolakodók elleni összkínai háború kitörése előtt ezekben a tartományokban természetesen szó sem lehetett együttműködésről, de a háború kitörése után ennek az együttműködésnek a jelentősége egyszerre nyilvánvalóvá vált. Azt lehet mondani, hogy az e tartományokban működő partizánosztagok, amikor megölik az ellenség még egy katonáját, arra kényszerítik az ellenséget, hogy még egy töltényt elpazaroljon, magukra vonnak még egy ellenséges katonát és ezáltal meggátolják, hogy a Nagy Faltól délre küldjék, bizonyos mértékben növelik a mi erőnket a japán bitorlók ellen viselt háborúban. Ugyanígy nyilvánvaló az is, hogy a partizánok működése demoralizáló hatással van az ellenség hadseregére és országára, s ugyanakkor nagyszerű, lelkesítő hatást gyakorol a mi hadseregünkre és a mi népünkre. Ami a Peking—Szujjüan, Peking—Hankou, Tiencsin—Pukou, Tatung—Pucsou, Csenting—Tajjüan és Sanghaj—Hangcsou vasútvonalak mindkét oldalán folyó partizánháborút illeti, itt még nyilvánvalóbb a stratégiai együttműködés szerepe. A reguláris csapatok hadműveleteivel összehangolt partizánhadműveletek jelentősége nem szorítkozik arra, hogy ezeknek bizonyos szerepük van a stratégiai védelemben jelenleg, amikor az ellenség stratégiai támadást folytat. A reguláris csapatokkal szorosan együttműködő

* Liaoning, Kirin és Hejlungcsiang tartomány.

partizánok meg fogják hiúsítani az ellenség hadműveleteit, amikor majd a stratégiai támadást beszüntetve áttér a megszállt terület megerősítésére. A partizánok akkor, harci műveleteiket a reguláris csapatokkal összehangolva, űzni fogják az ellenséget, s vissza fogják szerezni az elvesztett területeket, amikor majd a reguláris hadsereg stratégiai ellentámadásba megy át. Nem szabad lebecsülnünk a partizánháború óriási kisegítő stratégiai szerepét. A partizánosztagok vezetőinek és a reguláris hadsereg parancsnokainak jól meg kell érteniök ezt a szerepet.

A partizánháború továbbá mint együttműködési tényező szerepel az operatív jellegű hadműveletek során is. Például a Tajjüantól északra fekvő Hszinkou környékén vívott csata idején a Jenmenkuantól északra és délre fekvő körzetekben működő partizánok lerombolták a Tatung—Pucsou vasútvonalat és a pinghszingkuani meg a jangfangkoui autóutat, s ezzel igen fontos kisegítő szerepet játszottak ebben a hadműveletben.

Még fontosabb operatív jellegű kisegítő szerepet játszottak azok a partizánhadműveletek (ezeket alapjában véve reguláris csapatok erőivel hajtották végre), amelyek kiterjedtek egész Sanhszi tartományra, és azoknak az egységeknek a támogatására irányultak, amelyek védelmi harcokat vívtak a Huangho folyó jobbpartján Senhszi és Honan tartományban, miután az ellenség elfoglalta Fenglindut. Továbbá, amikor az ellenség támadást indított Santung tartomány déli része ellen, az öt északkínai tartományban működő partizánok ugyancsak nem kis erőfeszítéseket tettek

Santung tartomány déli részén működő reguláris csapataink hadműveleteinek támogatására.

Ha azt akarjuk, hogy az ellenség mögöttes területén létesült partizán-támaszpontok és a különleges céllal összeállított partizánkötelékek valamennyi vezetője teljesítse az operatív együttműködés feladatait, az idő és a hely feltételeivel összhangban, minél ügyesebben kell elosztanunk erőinket, különböző módszerekkel élve fokoznunk kell harci tevékenységünket, ki kell választanunk az ellenség legkönnyebben sebezhető és leggyengébb pontjait, s el kell érnünk, hogy gyengítsük az ellenséget, lekössük erőit, akadályozzuk utánpótlását és erkölcsileg lelkesítsük belső vonalakon küzdő csapatainkat. Ha mindegyik partizánkörzet és mindegyik partizánosztag csak önmagát szem előtt tartva folytatja harci műveleteit, és nem gondoskodik a reguláris csapatokkal való operatív együttműködésről, akkor, jóllehet általános stratégiai szemszögből játszanak némi kisegítő szerepet, az operatív együttműködés hiánya csökkenti a partizánháborúnak mint kisegítő stratégiai tényezőnek a jelentőségét. Erre a körülményre különösen nagy figyelmet kell fordítania a partizánmozgalom valamennyi vezetőjének. Az operatív együttműködés megvalósítása érdekében elengedhetetlen, hogy valamennyi többé-kevésbbé nagy partizánosztag és partizánkötelék rádió-kapcsolatot létesítsen egymással.

Végül, a taktikai együttműködés, vagyis az együttműködés a harcmezőn, feladata mindazoknak a partizánosztagoknak, amelyek a belső vonalakon harcoló reguláris csapatok közelében működnek; ez

a reguláris csapatok közelében működő partizánosztagok mellett azokra a partizánosztagokra vonatkozik, amelyeket a reguláris csapatok soraiból állítottak össze ideiglenes megbizatással. Ezekben az esetekben a partizánosztagoknak a reguláris csapatok parancsnokságától kapott utasítások alapján kell teljesíteniök az eléjük tűzött feladatokat, melyek rendszerint abban állnak, hogy lekössék az ellenség erőinek egy részét, akadályozzák az ellenség utánpótlását, felderítést végezzenek, híreket vigyenek stb. Ha a reguláris csapatok parancsnokságától nem kapnak utasításokat, a partizánosztagoknak saját kezdeményezésük alapján kell teljesíteniök ezeket a feladatokat; semmiképpen sem szabad ölbetett kézzel ülniök, tétlenkedniök vagy fölöslegesen kószálniok, s közben elmulasztaniok, hogy csapásokat mérjenek az ellenségre.

VI. fejezet

TÁMASZPONTOK LÉTREHOZÁSA

A japán területrablók ellen viselt partizánháború stratégiájának harmadik kérdése — a támaszpontok, ilyenek létrehozásának kérdése; a támaszpontok szükségessége és fontossága a háború elhúzódó és kíméletlen jellegéből következik. Mivel az elvesztett területek visszaszerzése csak akkor válik lehetővé, amikor majd országos méretekben megindítjuk a stratégiai ellentámadást, addig az ellenség hadseregei mélyen beékelődnek országunk testébe, kettévágják országunkat, és hazánk kisebbik, sőt esetleg nagyobb

fele az ellenség kezébe kerülve az ellenség mögöttes területévé válik. Ezen az ellenség által elfoglalt egész óriási területen mindenütt meg kell indítanunk a partizánháborút, az ellenség mögöttes területét is első vonallá kell változtatnunk, úgy, hogy az ellenség kénytelen legyen szakadatlanul hadműveleteket folytatni az egész elfoglalt területen. Amíg nem kezdhetjük meg stratégiai ellentámadásunkat, amíg nem szerezzük vissza az elvesztett területeket, szakadatlanul és szívósan folytatnunk kell a partizánháborút az ellenség mögöttes területén. Bár nem határozhatjuk meg pontosan, hogy mennyi, az azonban kétségtelen, hogy eléggé sok idő telik el addig. Ez azt jelenti, hogy háborúnk tartós lesz. Ugyanakkor az ellenség a megszállt területek biztosítása érdekében okvetlenül napról napra fokozni fogja harcát a partizánok ellen, mindent el fog követni, hogy kíméletlenül elnyomja a partizánmozgalmat, különösen, amikor stratégiai támadása megakad. A háború tehát nemcsak elhúzódó, hanem igen kíméletlen is lesz, s a partizánok támaszpontok nélkül nem tarthatják majd magukat sokáig az ellenség mögöttes területén.

Mi voltaképpen a partizánháború támaszpontja? A támaszpont stratégiai bázis, amelyre támaszkodva a partizánosztagok teljesítik stratégiai feladataikat és elérik céljukat — saját erőik megőrzését és gyarapítását, az ellenség erőinek megsemmisítését és kiűzését. Ilyen bázis nélkül nem lesz támaszunk a partizánháború valamennyi stratégiai feladatának teljesítéséhez és céljainak megvalósításához. Általában, a mögöttes terület nélküli hadviselés jellemző vonása az ellenség mögöttes területén folyó partizán-

háborúnak, mivel ott a partizánok el vannak szakadva az ország közös mögöttes területétől. A partizánháború azonban nem folyhat hosszú időn át és nem fejlődhet támaszpontok nélkül; éppen ezek a támaszpontok alkotják a partizánok mögöttes területét.

A történelem sok olyan paraszthábort ismer, amelyet a portyázó betyár-csapatok módszereivel folytattak, de ezek mind sikertelenek voltak. Korunkban, a fejlett közlekedési eszközök és a technikai haladás korában, már eleve teljesen hiú ábránd volna, ha ilyen módszerekkel remélnénk kivívni a győzelmet. Ennek ellenére a betyár-csapatra jellemző beállítottság ma még él a tönkrement parasztok sorában, s ez az alapja annak, hogy a partizánháború egyes vezetői, akik az ilyen tönkrement parasztok nézeteinek hatása alá kerülnek, tagadják vagy lebecsülik a támaszpontok jelentőségét. Ha tehát támaszpontok létesítését akarjuk kitűzni célunkul, előbb ki kell irtanunk a betyár-csapatra jellemző beállítottságot a partizánmozgalom vezetőinek tudatából. Az a kérdés, hogy szükség van-e támaszpontokra és hogyan értékeljük szerepüket, másszóval a támaszpontok gondolata és a betyár-csapatra jellemző beállítottság közti harc általában minden partizánháború folyamán felmerülhet, és ez alól bizonyos mértékig a japán területrablók ellen viselt partizánháború sem lehet kivétel. Ezért a betyár-csapatra jellemző beállítottság elleni ideológiai harc elkerülhetetlen lesz. Csak e beállítottság radikális leküzdése, a támaszpontok gondolatának felvetése és megvalósítása segítheti elő, hogy eredményesen viselhessünk hosszantartó partizánháborút.

Miután tisztáztuk a támaszpontok szükségességét és fontosságát, térjünk át az ebből fakadó kérdésekre, amelyeket a támaszpontok létrehozása során meg kell értenünk és meg kell oldanunk. A következő kérdéseket vizsgáljuk meg: a támaszpontok formái, a partizánkörzetek és partizán-támaszpontok, a támaszpontok létrehozásának feltételei, a támaszpontok megerősítése és kiszélesítése, az általunk és az ellenség által alkalmazott bekerítés formái.

1. A TÁMASZPONTOK FORMÁI

A japán megszállók ellen viselt partizánháború támaszpontjai általában a következő három kategóriába oszthatók: hegyi támaszpontok, síkségi támaszpontok és folyók meg tavak sűrű hálózatával borított helyeken létrehozott támaszpontok.

Az, hogy a támaszpontok hegyes vidékeken történő létrehozása előnyös, mindenki előtt világos. Ilyen támaszpontok azok, amelyeket a Csangposan[1], a Vutajsan[2], a Tajhangsan[3], a Tajsan[4], a Jensan[5], és a Maosan[6] hegységben már létrehoztunk, illetve most hozunk létre, vagy ezután fogunk létesíteni. Ezek a bázisok olyan támasszá válnak, amely a leginkább képes biztosítani a partizánháború huzamos viselését, a japán betolakodók elleni háború fontos bástyái lesznek. Az ellenség hátában levő valamennyi hegyvidéken ki kell fejlesztenünk a partizánháborút, s ezeken a hegyvidékeken támaszpontokat kell létesítenünk.

A síkságok ebben a tekintetben természetesen elmaradnak a hegyek mögött, de ez egyáltalán nem

azt jelenti, hogy a síkságokon nem lehetséges partizánháború és semmiféle támaszpontot sem lehet létesíteni. Hopej tartomány sík területén, valamint Santung tartomány északi és északnyugati részének sík vidékén a partizánháború már nagy lendületet vett, s ez azt bizonyítja, hogy a síkságokon is lehet partizánháborút viselni. Hogy lehet-e ezeken a vidékeken hosszú időre szóló támaszpontokat létesíteni, az egyelőre még nincs bebizonyítva, de meg kell jegyeznünk, hogy az ideiglenes támaszpontok létesítésének lehetősége már beigazolódott, a kis osztagok számára szolgáló támaszpontok vagy idényjellegű támaszpontok létesítésének lehetősége pedig teljesen reális, mivel az ellenségnek nincs annyi embere, hogy az egész területre jusson, és az ellenség hallatlanul kegyetlen politikát folytat. Kínának viszont roppant területe és sokmilliós, japánellenes érzelmű lakossága van. Mindez megteremti a kedvező objektív feltételeit annak, hogy a síkságokon partizánháborút folytassunk és ideiglenes támaszpontokat létesítsünk; s ha parancsnokságunk kellő színvonalon áll majd, akkor természetesen teljesen lehetséges, hogy ha nem is állandó jellegű, de hosszú időre szóló támaszpontokat létesítsünk a síkságokon kisebb osztagok számára[7]. Általában kétségtelen, hogy az ellenség, ha majd beszünteti stratégiai támadását és áttér az elfoglalt terület megerősítésére, elkeseredett támadást fog indítani a partizánháború valamennyi támaszpontja ellen, s a síkságokon létrehozott partizán-támaszpontokat magától értetődően elsőnek fogja érni a csapás. Akkor az ezeken a vidékeken működő nagy partizánalakulatok nem tudják majd sokáig

tartani magukat és kénytelenek lesznek — amilyen mértékben majd a körülmények megkövetelik — fokozatosan a hegyekbe vonulni. Például Hopej tartomány sík vidékéről a Vutajsan és a Tajhangsan hegységbe, Santung tartomány sík vidékéről pedig a Tajsan hegységbe vagy a Csiaotung félszigetre vonulnak*. A kiterjedt síkságok különböző részein azonban még sok kis partizánosztag marad majd hátra, amelyek szét lesznek szórva az egyes kerületekben; ezek az osztagok áttérnek a hol itt, hol ott létesített mozgó bázisok kihasználására támaszkodó villámakciók taktikájára. Nemzeti háború viszonyai között ez a lehetőség nincs kizárva. Még inkább lehetségesek nyáron a növénytakaró, télen a befagyott folyók kihasználására támaszkodó idényjellegű partizánakciók. Most, amikor az ellenség nem ér rá a partizánokkal törődni, elengedhetetlenül szükséges, hogy a síkságokon hozzálássunk a partizánháború széleskörű kifejlesztéséhez és ideiglenes támaszpontok berendezéséhez. Később, amikor az ellenség a partizánok ellen fordul, de aligha tudja majd az egész területet felgöngyölíteni, ugyanígy szükség lesz arra, hogy kis osztagokkal viseljünk szívós partizánháborút, vagy legalábbis arra, hogy idényjellegű partizán harci műveleteket folytassunk és nem állandó jellegű támaszpontok létesítésére térjünk át.

A folyók és tavak sűrű hálózatával borított vidékek, az objektív feltételeket tekintve, nagyobb lehetőségeket nyujtanak a partizánháború kifejlesz-

* A Csiaotung félsziget Santung tartomány keleti részén terül el. A földrajzi irodalomban Santungi félszigetnek szokták nevezni.

tésére és támaszpontok létesítésére, mint a síkságok, és ebben a tekintetben csak a hegyvidékek mögött maradnak el. A történelem számtalan olyan esetet ismer, amikor az úgynevezett „tengeri kalózok" és „folyami rablók" egész csatákat folytattak le. Abban az időszakban, amikor hadseregünket Vörös Hadseregnek neveztük, a Hunghu tavon több éven át folyt partizánháború. Mindez azt bizonyítja, hogy a folyók és tavak sűrű hálózatával borított vidékeken lehetséges a partizánháború kifejlesztése és támaszpontok létesítése. A japán betolakodók elleni harc mellett síkraszálló pártok és csoportok, valamint a lakosság japánellenes érzelmű tömegei azonban mindeddig nem fordítottak erre kellő figyelmet. Bár a partizánháború megindításának szubjektív feltételei ezeken a vidékeken még nem jöttek létre, kétségtelen, hogy erre a feladatra komoly figyelmet kell fordítanunk és dologhoz kell látnunk. Annak rendje és módja szerint meg kell szerveznünk a partizánháborút és hosszú időre szóló támaszpontokat kell létesítenünk az ellenség által megszállt területen a Jangce folyótól északra elterülő Hungcöhu tó vidékén, a Jangcetől délre elterülő Tajhu tó vidékén, a Jangce medencéjében levő folyók, tavak, mellékfolyók és öblök hálózatában, valamint a tengerpart mentén. Ez a partizánháború országos méretű kifejlesztésének egyik eleme lesz. Ha ezt szem elől tévesztjük, lehetőséget nyujtunk az ellenségnek arra, hogy szabadon használja a vízi közlekedési vonalakat, s ez kétségtelenül hézag volna a japán területrablók elleni háború stratégiai terveiben. Ezt a hézagot idejében ki kell töltenünk.

2. A PARTIZÁNKÖRZETEK ÉS PARTIZÁN-TÁMASZPONTOK

Az ellenség mögöttes területén folyó partizánháborúban a partizánkörzetek és a támaszpontok különböznek egymástól. Azok a területek, amelyeket az ellenség minden oldalról bekerített, de nem foglalt el, vagy amelyeket elfoglalt ugyan a multban, de már felszabadítottunk — például egyes kerületek a Vutajsan hegység vidékén (Sanhszi—Csahar—Hopej Határterületen), meg egyes területek a Tajhangsan és a Tajsan hegység vidékén — már kész támaszpontok; ezekre támaszkodva a partizánok nagyon könnyen kifejleszthetik a partizánháborút. E támaszpontok közelében fekvő más területeken azonban más a helyzet. Például a Vutajsan hegység vidékének keleti és északi részén, vagyis Hopej tartomány nyugati részének egyes területein és Csahar tartomány déli részén, valamint Paoting várostól keletre és Cangcsou várostól nyugatra sok helyen a partizánháború még a fejlődés kezdeti szakaszában van, a partizánok még nem tudják teljesen elfoglalni az említett területeket, és be kell érniök azzal, hogy állandóan portyázó jellegű partizán harci műveleteket folytatnak. A partizánosztagok megérkezésével ezek a területek a partizánok hatalmába kerülnek, távozásukkal pedig újra a bábkormány hatalma alá jutnak. Ezek a területek még nem partizán-támaszpontok, hanem csak úgynevezett partizánkörzetek. Amikor azonban ezek a partizánkörzetek átesnek a partizánháború fejlődésének szükséges szakaszain, amikor ezekben a körzetekben megsemmisítik vagy

szétverik az ellenség jelentős erőit, megdöntik a bábkormány hatalmát, aktív harcra mozgósítják a néptömegeket, létrehozzák a japán hódítók elleni harc tömegszervezeteit, megteremtik a népi fegyveres erőket és megszervezik a japánellenes hatalmat — akkor ezek a partizánkörzetek támaszpontokká válnak. Az ilyen új támaszpontoknak a már meglevő támaszpontokhoz csatolását nevezzük a támaszpontok kibővítésének.

Egyes helyeken a partizánok működése által felölelt egész terület kezdettől fogva még mindig csak partizánkörzet. Példaként felhozhatjuk erre Hopej tartomány keleti részét, ahol már régóta fennállnak a bábhatalom szervei, s ahol ugyanakkor a felkelt helyi lakosság soraiból toborzódó fegyveres erők, és a Vutajsan hegység vidékéről átdobott egyes partizánosztagok működnek. A partizánok tevékenységének ez az egész körzete még mindig nem több, mint partizánkörzet. E körzet területén a partizánok eleinte csak alkalmas pontokat tudtak kiválasztani ideiglenes mögöttes területük, vagy másszóval, ideiglenes támaszpontjaik számára. De amikor majd ezen a területen megsemmisítik az ellenség erőit, amikor nagy arányokban bontakozik majd ki a néptömegek mozgósítására irányuló munka, akkor véget érnek a partizánkörzetet jellemző állapotok, és a szóbanforgó terület viszonylag szilárd támaszponttá válik.

Ebből az következik, hogy valamely partizánkörzet támaszponttá változtatása érdekében szívós harcot kell vívni. A partizánkörzet támaszponttá válása attól függ, hogy mennyire semmisítettük meg

az ellenség erőit és mennyire mozgósítottuk a tömegeket az illető körzet területén.

Sok vidék hosszú ideig a partizánkörzet szerepét fogja betölteni. Noha az ellenség minden erejével rajta lesz, hogy ezeket a vidékeket ellenőrzése alá vegye, nem lesz képes létrehozni szilárd bábhatalmat; ugyanígy mi is, bár minden erőnkkel rajta leszünk, hogy kifejlesszük ezeken a vidékeken a partizánháborút, nem fog sikerülni japánellenes hatalmat létrehoznunk. Példaként felhozhatjuk erre az ellenség által elfoglalt vasutak és nagyvárosok közelében fekvő területeket, és felhozhatunk egyes sík vidékeket.

És végül, ami az ellenség jelentős erői által elfoglalt nagyvárosokat, vasútállomásokat és egyes sík területeket illeti, itt más a helyzet: a partizánosztagok ezeket csak megközelíthetik, benyomulni ezekre a helyekre nem tudnak. Itt a bábkormány mindenütt viszonylag szilárd lábon áll.

A mi hibás vezetésünk vagy az ellenség erős nyomása következtében lehetséges az ellenkező folyamat is: a támaszpontok partizánkörzetekké, a partizánkörzetek pedig az ellenség által viszonylag tartósan megszállt területekké válhatnak. Ez lehetséges, és ezért a partizánháború vezetőinek mindig résen kell lenniök.

Eszerint a partizánháború és az ellenséggel vívott egész harcunk következtében az ellenség által elfoglalt terület háromféle területre oszlik: az első — a japán betolakodókkal szembeni ellenállás támaszpontjainak területe, amely a mi partizánosztagaink és a mi hatóságaink kezén van; a második — a meg-

szállt vidékek területe, amely a japán imperialistáknak és a bábhatalom szerveinek kezén van; a harmadik — azoknak a vidékeknek a területe, amelyekért a két fél harcol egymással, vagyis az úgynevezett partizánkörzetek területe. A partizánháború vezetőire az a kötelesség hárul, hogy minden lehető módon bővítsék a partizán-támaszpontok és a partizánkörzetek területét, s minden lehető módon csökkentsék a megszállt területet. Ez a partizánháború stratégiai feladata.

3. A TÁMASZPONTOK LÉTREHOZÁSÁNAK FELTÉTELEI

A támaszpont létrehozásának fő feltétele az, hogy az illető körzetben legyenek olyan fegyveres erők, amelyek harcolnak a japán megszállók ellen, s hogy ezeket az erőket felhasználják az ellenség szétzúzására és a néptömegek mozgósítására. A támaszpont létrehozásának problémája ezért mindenekelőtt a fegyveres erők problémája. A partizánmozgalom vezetőinek minden erejüket latba kell vetniök egy, esetleg több partizánosztag alakítása érdekében, és arra kell törekedniök, hogy a harc során ezek az osztagok fokozatosan partizánalakulatokká, majd a reguláris hadsereg egységeivé és alakulataivá fejlődjenek. A fegyveres osztagok megszervezése a fő láncszem a támaszpontok létrehozásában. Ha nincsenek ilyen osztagok, vagy csak gyenge osztagok vannak, szó sem lehet támaszpontok létrehozásáról. Ez az első feltétel.

A támaszpontok létrehozásának második elenged-

hetetlen feltétele az, hogy a fegyveres erőket a néptömegekkel közösen lefolytatott harci műveletek során felhasználjuk az ellenség szétverésére. Az ellenség ellenőrzése alatt álló minden körzet az ellenség támaszpontja, nem pedig a partizánháború támaszpontja. Magától értetődik, hogy az ellenség támaszpontját nem változtathatjuk a partizánháború támaszpontjává, ha nem verjük szét az ellenséget. De a partizánok ellenőrzése alatt álló vidékeken is az a helyzet, hogy ha nem verjük vissza az ellenség támadását, ha nem verjük szét az ellenséget, az ellenőrzésünk alatt álló körzet az ellenség által ellenőrzött körzetté válik, és itt sem létesíthetünk támaszpontot.

A támaszpontok létrehozásának harmadik elengedhetetlen feltétele az, hogy minden erőt — a fegyveres erőket is beleértve — felhasználjunk a néptömegeknek a japán megszállók elleni harcra való mozgósítása érdekében. E harc folyamán fel kell fegyvereznünk a népet, vagyis önvédelmi osztagokat és partizánosztagokat kell alakítanunk. E harc folyamán tömegszervezeteket kell létrehoznunk. A munkások, a parasztok, a fiatalok, a nők, a gyermekek, a kereskedők, a szabadfoglalkozásúak politikai öntudatának és harci szellemének növekedése arányában egyesítenünk kell őket a japán megszállók elleni harc megfelelő szervezeteiben, s fokozatosan egyre jobban ki kell építenünk ezeket a szervezeteket. Ha a néptömegek nincsenek megszervezve, nem mutathatják meg erejüket a betolakodók elleni harcban. E harc folyamán meg kell semmisítenünk a nyilt és leplezett nemzetárulókat, de ezt is csak a néptömegek erejére

támaszkodva tehetjük meg. Különösen fontos, hogy a harc folyamán mozgósítsuk a néptömegeket a japánellenes hatalom helyi szerveinek megalakítására és erősítésére. Ott, ahol a régi kínai hatalmi szerveket nem zúzta szét az ellenség, ezeket a szerveket a néptömegek támogatására támaszkodva át kell alakítanunk és meg kell erősítenünk; ott, ahol már szétzúzták, a néptömegek erőfeszítéseivel helyre kell azokat állítanunk. Ennek a hatalomnak a japánellenes nemzeti egységfront politikáját kell folytatnia; egyesítenie kell a nép minden erejét az egyetlen ellenség — a japán imperializmus és ennek csatlósai, a reakciósok, a nemzetárulók elleni harcra.

A partizánháború igazi támaszpontjait csak akkor hozhatjuk létre, amikor már fokozatosan biztosítottuk az említett három fő előfeltételt: a fegyveres erők megszervezését, az ellenség szétzúzását és a néptömegek mozgósítását.

Ezenkívül tüzetesebben kell foglalkoznunk a földrajzi és gazdasági feltételekkel is. Fentebb, „A támaszpontok formái" című fejezetben már érintettük a földrajzi feltételek kérdését, amikor rámutattunk e feltételek három típusára. Itt csak a legfőbb követelményről lesz szó, nevezetesen arról, hogy a területnek nagynak kell lennie. A hegyvidék természetesen a legjobb feltételeket nyujtja hosszú időre szóló támaszpontok létrehozásához olyan körülmények között, amikor a partizánok négy vagy három oldalról be vannak kerítve; a legfontosabb feltétel azonban az, hogy legyen tér a partizánosztagok manőverezéséhez, vagyis legyen nagy terület. Ha megvan

ez a feltétel, vagyis van nagy terület, megindíthatjuk a partizánháborút és tarthatjuk magunkat még a síkságokon is, nem is szólva a folyók és tavak sűrű hálózatával borított vidékekről. A partizánháború megindításának ez a feltétele Kína egészét tekintve már megvan, mivel területe kiterjedt és az ellenségnek nincs elég embere. A partizánháború viselésének lehetősége szempontjából ez a feltétel fontos, sőt elsőrangú jelentőségű. Az olyan kis országokban, mint például Belgium, amelyekben ez a feltétel nincs meg, a partizánháború viselésének lehetősége igen korlátozott, sőt esetleg teljesen ki van zárva. Kínában viszont ezt a lehetőséget a természet nyujtja, csak ki kell használnunk; nem kell kivívnunk, ez a feltétel nem probléma.

A gazdasági feltételekkel — ha a gazdasági feltételekről önmagukban véve beszélünk — ugyanaz a helyzet, mint a földrajzi feltételekkel. Mivel most nem sivatagi támaszpontok létesítésének kérdését vizsgáljuk — a sivatagokban ugyanis nincs ellenség —, hanem azt a kérdést, hogyan kell létrehozni támaszpontokat az ellenség mögöttes területén, és mivel mindenütt, ahová az ellenség el tud hatolni, régóta kínaiak élnek, természetesen, abból kell kiindulnunk, hogy ezeken a területeken megvan az élelem megszerzésének gazdasági alapja is, tehát a támaszpontok létrehozása során a gazdasági feltételek megválasztásának kérdése nem merül fel. Mindenütt, ahol kínaiak élnek és ahová az ellenség behatolt, a gazdasági feltételektől függetlenül minden erőnkkel fejlesztenünk kell a partizánháborút, és állandó vagy ideiglenes támaszpontokat kell létesítenünk.

Ha viszont politikai szempontból vizsgáljuk a gazdasági feltételek kérdését, más a helyzet. Ebben az esetben már van megoldást követelő probléma — a gazdaságpolitika problémája. Ez a körülmény nagyon fontos a támaszpontok létrehozása szempontjából. A partizánháború támaszpontjainak területén folytatott gazdaságpolitikánkban szem előtt kell tartanunk a japánellenes nemzeti egységfront elveit, vagyis észszerűen kell elosztanunk a háború terheit és védenünk kell a kereskedelmet. A helyi hatóságoknak és a partizánoknak semmiesetre sem szabad megsérteniök ezeket az elveket, különben cselekedeteik rossz hatással lesznek a támaszpontok létrehozására és a partizánháború viselésére. A háborús terhek észszerű elosztása az „Akinek pénze van — adjon pénzt" jelszó megvalósítását jelenti. De bizonyos keretek között a parasztoknak is el kell látniok élelmiszerrel a partizánosztagokat. A kereskedelem védelmének abban kell állnia, hogy a partizánosztagoknak, a fegyelem szigorú betartásával, nem szabad önkényesen elkobozniok egyetlen kereskedelmi vállalatot sem, kivéve azokat, amelyek vitathatatlanul leleplezett nemzetárulók tulajdonában vannak. Nehéz dolog ez, de ezt a politikát következetesen kell folytatnunk.

4. A TÁMASZPONTOK MEGERŐSÍTÉSE ÉS KISZÉLESÍTÉSE

Ha a Kínába betört ellenséget kisszámú támaszpontjának, vagyis a nagyvárosoknak és a fő közlekedési vonalaknak területére akarjuk összeszorítani,

akkor elengedhetetlenül szükséges, hogy a partizántámaszpontok körül mindenfelé minél nagyobb arányokban folytassuk a partizánháborút, nyomást gyakoroljunk az ellenség valamennyi támaszpontjára, létében fenyegessük és megingassuk hadseregének harci szellemét. Ez az az út, amelyen haladva elérhetjük a partizánháború támaszpontjainak kiszélesítését. Erre feltétlenül szükség van. Harcolnunk kell a partizánháború viselésében megnyilvánuló konzervativizmus ellen. Függetlenül attól, hogy a konzervativizmust a nyugodt élet keresése vagy az ellenség erőinek túlbecsülése szüli, mindkét esetben kárt okoz a japán megszállók elleni háború ügyének, s kedvezőtlen kihatással van a partizánháború viselésére és maguknak a támaszpontoknak a létezésére. Ugyanakkor nem szabad megfeledkeznünk maguknak a támaszpontoknak a megerősítéséről sem; ebben a tekintetben igen fontos feladat a néptömegek mozgósítása és megszervezése, valamint a partizánosztagoknak és a helyi lakosság fegyveres osztagainak kiképzése. A támaszpontok megerősítése elengedhetetlenül szükséges az elhúzódó háború viseléséhez, de szükséges a támaszpontok további kiszélesítéséhez is, mivel a támaszpontok megerősítése nélkül elképzelhetetlen erőteljes kiszélesítésük. Azok a partizánosztagok, amelyek csak a támaszpontok kiszélesítésére törekednek, de megfeledkeznek a támaszpontok megerősítéséről, nem lesznek képesek visszaverni az ellenség támadását, s ennek következtében nemcsak elvesztik a támaszpont kiszélesítése során szerzett területet, hanem magának a támaszpontnak a létét is veszélyeztetik. A helyes célkitűzés az, hogy a

támaszpont megerősítésével párhuzamosan törekedjünk annak kiszélesítésére; és ez a legjobb mód arra, hogy biztosítsuk a sikeres előrenyomulás lehetőségét a támadáskor, s ugyanígy a sikeres védekezés lehetőségét a visszavonuláskor. Mivel hosszantartó háborúról van szó, a támaszpontok megerősítésének és kiszélesítésének kérdése állandóan időszerű minden partizánosztag számára. Ez a kérdés a mindenkori helyzettől függő konkrét megoldást követel. Egyes időszakokban a súlypontot a támaszpontok kiszélesítésére, vagyis a partizánkörzetek területének kibővítését és a partizánosztagok létszámának növelését szolgáló munkára kell helyezni. Más időszakokban a súlypontot a támaszpontok megerősítésére, vagyis a néptömegek megszervezését és a fegyveres osztagok kiképzését szolgáló munkára kell helyeznünk. Mivel ezek a feladatok jellegüket tekintve különbözők, ennek megfelelően különbözők lesznek a katonai rendszabályok és a munkamódszerek is. Ezzel a problémával csak akkor birkózhatunk meg sikeresen, ha az időtől és a körülményektől függően hol az egyik, hol meg a másik feladatra helyezzük a súlypontot.

5. AZ ÁLTALUNK ÉS AZ ELLENSÉG ÁLTAL ALKALMAZOTT BEKERÍTÉS FORMÁI

Ha a japán rablók ellen viselt háborút egészében véve vizsgáljuk, meg kell állapítanunk, hogy kétségtelenül stratégiai gyűrűbe kerültünk, mégpedig azért, mert az ellenség stratégiai támadást folytat és külső vonalakon működik, mi pedig stratégiai véde-

lemben vagyunk és belső vonalakon működünk. Ez az ellenség által történő bekerítésünk első formája. Mi a több irányból külső vonalakon támadó ellenséggel vívott ütközetek és harcok során, számszerű túlerőnkre támaszkodva, azon vagyunk, hogy külső vonalakon folytassunk támadó hadműveleteket, s ilyenformán az egyes irányokban előrenyomuló ellenséges alakulatok a mi gyűrűnkbe kerülnek. Ez az ellenség általunk történő bekerítésének első formája.

Továbbá, ha a partizánháborúnak az ellenség mögöttes területén levő támaszpontjairól beszélünk, meg kell állapítanunk, hogy minden ilyen elszigetelt támaszpontot négy vagy három oldalról vesz körül az ellenség. Az előbbiekhez tartozik például a Vutajsan vidéke, az utóbbiakhoz Sanhszi tartomány északnyugati része. Ez az ellenség által történő bekerítésünk második formája. Ha azonban a partizánháború egyes támaszpontjait kölcsönös összefüggésükben vizsgáljuk, és minden egyes támaszpontot a reguláris hadsereg frontjával való összefüggésében vizsgálunk, azt látjuk, hogy az ellenség sok alakulatát mi kerítettük be. Sanhszi tartományban például már három oldalról bekerítettük a Tatung—Pucsou vasútvonalat (keletről, nyugatról és délről), minden oldalról bekerítettük Tajjüan városát; Hopej és Santung tartományban szintén sok példát találhatunk az ilyen bekerítésre. Ez az ellenség általunk történő bekerítésének második formája.

Szinte azt mondhatjuk, hogy a kölcsönös bekerítésnek ez a két formája olyan, mint a „vejcsi"[8] játék: azok az ütközetek és harcok, amelyeket az ellenség folytat ellenünk és mi folytatunk ellene, a bábuk

„megevésére" hasonlítanak, az ellenség támaszpontjai és a mi partizán-támaszpontjaink pedig a tábla „ablakocskáira" emlékeztetnek. Aki tudja, milyen fontos a játékos számára ilyen „ablakocskák" kialakítása, az megérti azt is, hogy milyen fontos stratégiai szerepük van a partizánháború során az ellenség mögöttes területén létrehozott támaszpontoknak.

Ha ezt a kérdést a japán területrablók elleni háború egészének szempontjából vizsgáljuk, arra az eredményre jutunk, hogy egyfelől az országos katonai parancsnokságnak, másfelől pedig a partizánháború helyi vezetőinek napirendre kell tűzniök a szóbanforgó feladatot. Még nagyobb arányokban kell folytatniok a partizánháborút az ellenség mögöttes területén, s támaszpontokat kell létesíteniök mindenütt, ahol csak lehetséges. Ezt a feladatot stratégiai feladatnak kell tekinteniök és hozzá kell látniok végrehajtásához. Ha a nemzetközi küzdőtéren sikerülne a Csendes-óceánon japánellenes frontot létrehoznunk, amelyben Kína *egy* stratégiai egységként lépne fel, a Szovjetunió és esetleg más államok pedig szintén megfelelő számú stratégiai egységet alkotnának, túlerőbe kerülnénk az ellenséggel szemben a bekerítő gyűrű egyik felén: a Csendes-óceánon külső vonal alakulna ki, amelyről rátörnénk a fasiszta Japánra. Persze gyakorlatilag ma még korai erről beszélni, de ez a perspektíva nincs kizárva.

VII. fejezet

STRATÉGIAI VÉDELEM ÉS STRATÉGIAI TÁMADÁS A PARTIZÁNHÁBORÚBAN

A partizánháború stratégiájának negyedik kérdése — a stratégiai védelem és a stratégiai támadás kérdése a partizánháborúban. A kérdés lényege a következő: hogyan valósítsuk meg konkrétan a japán betolakodók elleni partizánháborúban a támadó hadműveletek folytatásának célkitűzését — azt a célkitűzést, amelyről a IV. fejezetben volt szó — mind a védelem, mind pedig a támadás esetén.

Az egész államra kiterjedő stratégiai védelem és stratégiai támadás (helyesebben: stratégiai ellentámadás) során kis méretekben stratégiai védelem és stratégiai támadás folyik mindegyik partizán-támaszpont körzetében és annak környékén is. Az első esetben olyan stratégiai helyzettel van dolgunk, amely akkor alakul ki, amikor az ellenség támad, mi pedig védelemben vagyunk, és azzal a stratégiai iránnyal, amelyet mi jelölünk ki erre az időszakra. A második esetben olyan stratégiai helyzettel van dolgunk, amely akkor alakul ki, amikor az ellenség védelemben van, mi pedig támadunk, és ismét azzal a stratégiai iránnyal, amelyet mi jelölünk ki erre az időszakra.

1. STRATÉGIAI VÉDELEM A PARTIZÁNHÁBORÚBAN

Amikor majd a már megkezdődött partizánháború bizonyos lendületet vesz, elkerülhetetlen lesz az ellenségnek a partizán-támaszpontok ellen intézett

támadása; még inkább elkerülhetetlenné válik ez, amikor majd az ellenség beszünteti az egész országra kiterjedő stratégiai támadást és áttér az elfoglalt terület megerősítésére. Ennek elkerülhetetlenségét meg kell értenünk, ellenkező esetben a partizánháború vezetői, akiket teljesen készületlenül ér az ellenség komoly támadása, zavarba jönnek, elvesztik fejüket, és a partizánerőket szétveri az ellenség.

A partizánok és a partizán-támaszpontok felszámolása céljából az ellenség gyakran fog koncentrált támadáshoz folyamodni: a Vutajsan vidékére például már négyszer-ötször küldtek úgynevezett „büntető expedíciókat", és mindegyik esetben tervszerűen három-négy, de az is előfordult, hogy egyidejűleg hathét irányból folytatták a támadást. Minél nagyobb arányokban bontakozik ki a partizánháború, minél nagyobb jelentőségre tesznek szert támaszpontjai, minél nagyobb veszélybe kerülnek az ellenség stratégiai támaszpontjai és fontos közlekedési vonalai, annál elkeseredettebben folytatja majd az ellenség támadását a partizánok és a partizán-támaszpontok ellen. Ha tehát az ellenség valamelyik szakaszon nagyobb erővel támadja a partizánokat, az azt mutatja, hogy azon a szakaszon a partizánháború sikeresebben folyik, és hatékonyabban segíti a reguláris hadsereg hadműveleteit.

Az ellenség több irányból jövő koncentrált támadása idején a partizánoknak az a feladatuk, hogy megfelelő ellen-hadműveletekkel szétzúzzák ezt a támadást. Ha az ellenség több irányból támad, de ugyanakkor mindegyik irányból csak egy nagy vagy kis alakulata támad, amelyet amellett nem erősítenek

meg későbbi utánpótlások, s amelynek nem áll módjában helyőrség hátrahagyása, erődítések és autóutak építése támadási útvonala mentén, az ilyen koncentrált támadást könnyű szétzúzni. Az ellenség ebben az időben külső vonalakon támad, mi pedig belső vonalakon védekezünk. Csapatainkat olyan számítással kell elhelyeznünk, hogy erőink kisebb részével több irányban lekössük az ellenséget, a fő erőket pedig az ellenség egyik hadoszlopa ellen vessük be, olyanformán, hogy a harcokban és ütközetekben váratlan (főleg lesből végrehajtott) rajtaütések módszeréhez folyamodunk, és menetközben verjük az ellenséget. Számos ilyen váratlan rajtaütés után még az erős ellenség is meggyengül, s gyakran elvonul, anélkül hogy elérte volna célját. Ekkor a partizánok még jobban meggyengíthetik, ha az üldözés során továbbra is váratlan csapásokat mérnek rá. Amíg az ellenség folytatja a támadást vagy amikor visszavonul, mindig foglal el kerületi központokat és nagy helységeket a támaszpontok területén. Ilyen esetekben az a feladatunk, hogy az ellenséget e kerületi központokban és helységekben bekerítve, elvágjuk élelmiszerforrásaitól és elvágjuk utánpótlási vonalait, amikor pedig az ellenség nem tudja tovább tartani magát és kezd elszakadni, ki kell használnunk ezt a pillanatot üldözésére. Miután az egyik szakaszon szétzúztuk az ellenséget, vessük át az erőket egy másik szakaszra és így részenként verjük szét a koncentrált támadást folytató ellenséget.

Az olyan nagy támaszpont, mint például a Vutajsan vidéke, amely egyetlen katonai körzetet jelent, négy, öt vagy több katonai „alkörzetre"

oszlik, s mindegyik alkörzetben önállóan működő fegyveres osztagok vannak, amelyek a hadviselés fentebb leírt módszereit alkalmazva gyakran egyidejűleg vagy különböző időben zúzzák szét az ellenség támadó alakulatait.

Az ellenség koncentrált támadásának visszaverésére irányuló hadműveletek terve rendszerint előírja fő erőink elosztását a belső vonalakon. Ha viszont teljesen elegendő erőnk van, fel kell használnunk a kisegítő erőket (például a kerületi és körzeti partizánosztagokat, sőt, a reguláris csapatok külön erre a célra összeállított alakulatait is) a külső vonalakon az ellenség utánpótlási vonalainak elvágására és erősítéseinek lekötésére. Ha az ellenség sokáig tartja magát támaszpontunk területén, ellenkezőleg is eljárhatunk, vagyis az erők egy részét az ellenség lekötésére a támaszponton hagyva, a fő erőkkel rohamozzuk meg azt a körzetet, ahonnan az ellenség jött, fejtsünk ki ott aktív hadműveleteket, s így kényszerítsük, hogy elhagyja támaszpontunkat és üldözőbe vegye fő erőinket; tehát alkalmazzuk a „Vejt ostromolva, megmenteni Csaót" módszert[9].

Az ellenség koncentrált támadásának visszaverésére irányuló hadműveletek idején a helyi lakosság japánellenes önvédelmi osztagait és a tömegszervezeteket teljes számban mozgósítani kell a hadműveletekben való részvételre, ezeknek az erőknek minden lehetséges módon segíteniök kell csapatainkat, és ellenállást kell kifejteniök az ellenséggel szemben. Az ellenséggel szembeni ellenállás során fontos, hogy gondoskodjunk két intézkedés életbeléptetéséről: a helységekben ki kell hirdetni az ostromállapotot és

a lehetőséghez képest „meg kell erősíteni a falakat és meg kell tisztítani a mezőket". Az előbbi (az ostromállapot kihirdetése) azért szükséges, hogy elnyomjuk a nemzetárulók tevékenységét és elvágjuk az ellenséget a hírszerzés lehetőségétől; az utóbbi azért, hogy támogassuk csapataink hadműveleteit („meg kell erősíteni a falakat") és hogy megfosszuk az ellenséget az élelmiszertől („meg kell tisztítani a mezőket"). A „mezők megtisztításán" itt azt értjük, hogy az érett termést a legrövidebb időn belül be kell takarítani.

Az ellenség abban a törekvésében, hogy tönkretegye a partizánháború támaszpontjait, visszavonuláskor gyakran felgyujtja az útjába eső városok és falvak házait, de így megfosztja magát a szállástól, meg az élelmiszertől egy új támadás esetén, és csak saját magának árt. Ez egyik konkrét igazolása annak a tételnek, hogy egy és ugyanannak a jelenségnek két ellentétes oldala van.

A partizánháború vezetőinek gondolniok sem szabad arra, hogy elhagyják támaszpontjukat és egy másik támaszpontra vonuljanak át, mielőtt nem próbálták meg többizben visszaverni az ellenség koncentrált támadását, és nem győződtek meg róla, hogy a folyamatban levő nagy koncentrált támadást azon a helyen lehetetlen szétzúzni. Ilyen esetekben ne tűrjék, hogy pesszimista hangulat üsse fel a fejét. Ha csak a vezetésben nem követnek el elvi hibákat, minden hegyes vidéken mindig szét lehet verni az ellenség koncentrált támadását, és meg lehet tartani a támaszpontokat. A sík területeken viszont az ellenség nagyszabású koncentrált támadása esetén a konkrét helyzetből kiindulva a következő rendszabá-

lyokat kell megfontolás tárgyává tennünk: hogyan hagyjunk hátra az illető körzetben sok kis partizán-osztagot decentralizált akciókra, és hogyan dobjunk át ideiglenesen nagy partizánalakulatokat a hegyes területekre azzal, hogy az ellenség fő erőinek elvonulása után visszatérjenek.

Annak az ellentmondásnak következtében, amely Kína területének nagysága és az ellenség emberhiánya között van, az ellenség rendszerint nem folyamodhat a „kiserődháború" módszeréhez, amelyet a Kuomintang a kínai polgárháború idején alkalmazott. Nekünk azonban számolnunk kell azzal, hogy egyes olyan partizán-támaszpontokkal szemben, amelyek különösen veszélyeztetik az ellenség számára fontos stratégiai pontokat, az ellenség bizonyos mértékig alkalmazhatja ezt a módszert is. Ebben az esetben is készen kell állnunk arra, hogy kitartóan folytassuk a partizánháborút. Ha, mint a polgárháború tapasztalatai mutatják, még azok között a feltételek között is képesek voltunk kitartó partizánháborút folytatni, kétségtelenül még inkább megvalósítható ez ma, amikor nemzeti-felszabadító háborút viselünk. Mert még ha az ellenség tud is egyes támaszpontjaink ellen olyan erőket összpontosítani, amelyek nemcsak minőség, hanem mennyiség tekintetében is abszolút fölényben vannak a mieinkkel szemben, az ellenség és köztünk levő nemzeti ellentétek megoldatlanok maradnak, s az ellenséges csapatok parancsnokságának baklövései elkerülhetetlenek lesznek. A mi győzelmeinket a tömegek közti komoly munka és a hadviselés rugalmas módszereinek alkalmazása biztosítja.

2. STRATÉGIAI TÁMADÁS A PARTIZÁNHÁBORÚBAN

Az az idő, amikor az ellenség támadását megtörtük és az ellenség még nem kezdett új támadást, olyan időszak, amikor az ellenség stratégiai védelemben van, mi pedig stratégiai támadásba megyünk át.

Az ilyen időszakokban, ha nem tudjuk biztosan legyőzni az ellenséget, és ha az ellenség szilárdan tartja védelmi állásait, harci műveleteink során tartózkodnunk kell a támadástól és arra kell törekednünk, hogy tervszerűen megsemmisítsük és meghatározott területekről kiűzzük az ellenségnek azokat a kis erőit és az árulóknak azokat a fegyveres alakulatait, amelyekkel a partizánosztagok meg tudnak birkózni, továbbá, hogy kibővítsük az általunk elfoglalt területet, mozgósítsuk a néptömegeket a japán betolakodók elleni harcra, feltöltsük és kiképezzük a partizánosztagokat, és új osztagokat szervezzünk. Ha az után, hogy ezeket a feladatokat bizonyos mértékig teljesítettük, az ellenség még mindig védekezik, hozzákezdhetünk az általunk elfoglalt területek további kibővítéséhez, megrohamozhatjuk, s a körülményektől függően, tartósan vagy ideiglenesen elfoglalhatjuk az ellenség jelentéktelen erőivel megszállva tartott városokat és közlekedési vonalakat. Mindezek a stratégiai támadás feladatai, amelynek az a célja, hogy kihasználva azt az időszakot, amikor az ellenség védelemben van, hatékonyan növeljük fegyveres erőinket és a néptömegek erőit, hatékonyan munkálkodjunk az ellenség erőinek csökkenésén, s felkészüljünk arra, hogy amikor az ellenség új

támadást indít, tervszerű és erélyes hadműveleteinkkel szétzúzzuk.

Szükség van a csapatok pihentetésére és kiképzésére. Az az időszak, amikor az ellenség védelembe megy át, a legjobb idő a pihentetésre és a kiképzésre. Ez azonban nem jelenti azt, hogy mindent szögre akaszthatunk, és semmi egyébbel nem törődve, a pihenésnek és kiképzésnek szentelhetjük magunkat. Az általunk elfoglalt terület kibővítése, az ellenség kis csoportjainak megsemmisítése és a néptömegek mozgósítására irányuló munka során kell időt találnunk a pihenésre és a tanulásra. Rendszerint éppen ilyenkor oldunk meg olyan nehéz feladatokat, mint az élelem, felszerelés beszerzése stb.

A partizánosztagok ugyanakkor nagy arányokban rombolják az ellenség közlekedési vonalait, meghiúsítják utánpótlását, s ezzel közvetlenül támogatják a reguláris hadsereg hadműveleteit.

Ebben az időszakban a partizán-támaszpont és a partizánkörzetek egész lakosságának, valamennyi partizánosztagnak kitűnő a hangulata, azok a körzetek pedig, amelyeket az ellenség tönkretett, fokozatosan magukhoz térnek, megélénkülnek. Az ellenség által elfoglalt vidékek néptömegeinek körében szintén igen megjavul a hangulat, mindenütt a partizánosztagok dicső tetteiről beszélnek. Az ellenség és csatlósai — a nemzetárulók táborában nő a pánik, fokozódik a bomlás, másrészt azonban nő az ellenség gyűlölete is a partizánokkal és támaszpontjaikkal szemben, s az ellenség fokozott ütemben készíti elő a partizánok ellen az újabb csapásokat. Ezért a stratégiai támadás ideje alatt a partizánvezetőknek nem

szabad elbízniok magukat, nem szabad lebecsülniök az ellenség erejét, s nem szabad abbahagyniok a saját soraik tömörítésére és a támaszpontok, valamint a partizánosztagok megerősítésére irányuló munkát.

Ilyenkor éber figyelemmel kell kísérni, hogy mi történik az ellenség táborában, kutatnunk kell azokat a jeleket, amelyekből megítélhetjük, nem szándékozik-e az ellenség újra támadásba átmenni, hogy mihelyt megkezdődik ez a támadás, a szükséghez képest tüstént beszüntessük saját stratégiai támadásunkat, és stratégiai védelemre térve át, e védelem folyamán szétzúzzuk az ellenség újabb támadását.

VIII. fejezet

A PARTIZÁNHÁBORÚNAK REGULÁRIS CSAPATOK MOZGÓ HADMŰVELETEIVÉ FEJLESZTÉSE

A japán területrablók elleni partizánháború stratégiájának ötödik kérdése — a partizánháborúnak reguláris csapatok mozgó hadműveleteivé fejlesztéséről szóló kérdés. Ennek szükségessége és lehetősége szintén a háború hosszantartó és kíméletlen jellegéből következik. Ha Kína gyorsan legyőzhetné a japán banditákat és gyorsan visszaszerezhetné az elvesztett területeket, ha tehát nem volna hosszantartó és kíméletlen háború, akkor nem volna szükség a partizánháborúnak reguláris csapatok mozgó hadműveleteivé fejlesztésére sem. Csakhogy éppen ellenkezőleg áll a dolog: a háború hosszantartó és kíméletlen, és ilyen háború feladataival csak azzal a feltétel-

lel birkózhatunk meg, ha a partizánháborút reguláris csapatok mozgó hadműveleteivé fejlesztjük. A háború elhúzódása és kíméletlensége arra vezet, hogy a partizánosztagok kellőképpen megedződve fokról fokra reguláris alakulatokká válnak; ennek folytán az általuk alkalmazott harci formák is fokozatosan közeledni fognak a reguláris alakulatok harci formáihoz, s ilymódon a partizánháború reguláris csapatok mozgó hadműveleteivé fejlődik. A partizánháború vezetőinek jól meg kell érteniök ezt a szükségszerűséget és lehetőséget; csak így tudnak majd szilárdan arra törekedni, hogy a partizánháborút reguláris csapatok mozgó hadműveleteivé fejlesszék, s csak így tudják majd ezt a törekvésüket tervszerűen megvalósítani.

A partizánháború most sok vidéken azért bontakozik ki nagyobb erővel, mert a reguláris hadseregből erős egységeket küldenek oda. Erre a Vutajsan vidéke és több más terület szolgálhat például. Bár a harci műveletek ezeken a területeken általában partizánhadműveletek, már kezdettől fogva a reguláris csapatok mozgó hadműveleteinek elemeit is magukban foglalják. Amilyen mértékben a háború elhúzódik, olyan mértékben fognak ezek az elemek fokozatosan növekedni. Éppen ebben rejlik a japán területrablók elleni mostani partizánháború előnye, amely nemcsak a partizánháború gyors kibontakozását mozdítja elő, hanem egyben gyorsan magasabb fokra emeli a partizánháborút, és jóval kedvezőbb feltételeket teremt azoknál a feltételeknél, amelyek között a partizánok a három keleti tartományban működnek.

Ahhoz, hogy a partizánosztagok, amelyek jelenleg partizánháborút folytatnak, olyan reguláris alakulatokká váljanak, amelyek mozgóháborút fognak folytatni, két feltétel szükséges: létszámuk növelése és minőségük javítása. Az előbbihez azon kívül, hogy a lakosságot közvetlenül bevonjuk az osztagokba, a kis osztagok egyesítésének módszerét is fel lehet használni; az utóbbi megköveteli a harcosok megedzését és fegyverzetük minőségének javítását a háború folyamán.

A kis osztagok egyesítése során egyrészt elővigyázatossági intézkedéseket kell tennünk a lokálpatriotizmus ellen, amely csupán a helyi érdekekkel számol, s ezért akadályozza az egyesítést, másrészt pedig a „szűk katonai" szemlélet ellen, amely egyáltalán nem számol a helyi érdekekkel.

Lokálpatriotizmus a helyi partizánosztagokban és a helyi hatalmi szervekben észlelhető. E tendencia képviselői, mivel csupán a helyi érdekekkel törődnek, gyakran megfeledkeznek a közös érdekekről és egyedül igyekeznek működni; a kollektív akciókhoz nem szoktak hozzá. A fő partizánosztagok és partizánalakulatok vezetőinek számolniok kell ezzel, s a fokozatos és részleges egyesítés módszerét kell alkalmazniok, úgy, hogy az egyes helyeken emellett elegendő erő maradjon a partizánhadműveletek további fejlesztéséhez; a kis osztagokat eleinte az osztagok közti együttműködés megszervezése útján kell nagyobb osztagokban összefogni, majd az osztagok összeolvasztása útján is, ugyanakkor azonban nem szabad megbontani az osztagok szervezeti felépítését, s meg kell tartani az osztagok parancsnoki kádereit.

A „szűk katonai" szemlélet a lokálpatriotizmussal ellentétben a fő partizánalakulatok vezetőinek hibás álláspontja, akik csupán saját alakulataik növelésére törekednek, s nem gondoskodnak arról, hogy segítséget nyujtsanak a helyi fegyveres erőknek. Ezek a vezetők nem értik meg, hogy a partizánháborúnak reguláris csapatok mozgó hadműveleteivé fejlesztése egyáltalán nem küszöböli ki magát a partizánháborút. Nem értik meg, hogy a partizánháború széleskörű kibontakozása esetén fokozatosan olyan erők alakulnak ugyan ki, amelyek képesek mozgó hadműveletek folytatására, de e fő erők körül változatlanul meg kell maradnia annak a nagyszámú partizánosztagnak, amely a széleskörű partizánháborút viseli. Ezek a nagyszámú partizánosztagok sűrű hálózatot alkotnak majd a reguláris csapatok körül, s ugyanakkor a reguláris csapatok további növekedésének kimeríthetetlen erőforrásául fognak szolgálni. Ezért ha a fő partizánalakulatok valamelyik vezetőjéről kitűnik majd, hogy „szűk katonai" szemlélet alapján áll, vagyis nem veszi figyelembe a néptömegek és a helyi hatalmi szervek érdekeit, ezt a hibát le kell küzdenünk, hogy a feladat mindkét része — a reguláris hadsereg kibővítése és a helyi fegyveres osztagok számának növelése — elfoglalja az őt megillető helyet.

A partizánosztagok minőségének megjavítása érdekében meg kell javítanunk az ezekben a partizánosztagokban folytatott politikai munkát, a partizánosztagok szervezetét, felszerelését, kiképzését, taktikáját, fegyelmét, fokozatosan át kell venni a reguláris hadsereg rendjét és ki kell küszöbölni a partizán-

szokásokat. A politikai nevelés terén arra kell törekednünk, hogy a parancsnokok és a harcosok megértsék a partizánosztagok magasabb fokra emelkedésének — reguláris csapatokká válásának szükségességét, mindenkit lelkesítenünk kell az ezért való harcra, és politikai munkával biztosítanunk kell e cél elérését. Szervezeti téren fokozatosan meg kell teremtenünk a reguláris alakulatok számára szükséges katonai és politikai apparátust, ki kell képeznünk számára a megfelelő káderekét, át kell vennünk a megfelelő munkamódszereket, továbbá meg kell teremtenünk az állandó ellátó és egészségügyi szerveket. Ami a felszerelést illeti, jobbminőségű és változatosabb fegyverzettel kell ellátnunk a csapatokat, növelnünk kell a szükséges híradóeszközökkel való ellátásukat. A harci kiképzés és a taktika terén a partizánosztagokat a reguláris katonai alakulatok színvonalára kell emelnünk. A fegyelem terén el kell érnünk, hogy mindenütt egységes szabályok legyenek érvényben, hogy a parancsokat és rendelkezéseket feltétlenül végrehajtsák, véget kell vetnünk a fegyelmezetlenségnek és az önkényeskedésnek. Mindezeknek a feladatoknak a teljesítése nem megy egyik napról a másikra, hanem hosszas erőfeszítések eredménye, de mindent meg kell tennünk teljesítésük érdekében. Csakis ezen az úton válthatjuk valóra a partizán-támaszponton a fő erők egyesítését, s csakis így juthatunk el a reguláris csapatok mozgóháborújának formáihoz, amelyek az ellenség szétzúzásának még hatékonyabb formái. Ott, ahol a reguláris hadsereg soraiból összeállított osztagok vagy a reguláris hadseregből kiküldött vezetők működnek, ez a cél

viszonylag könnyen elérhető. Ebből az következik, hogy a reguláris hadsereg valamennyi alakulata köteles elősegíteni a partizánosztagok reguláris alakulatokká fejlődését.

IX. fejezet

A HADVEZETÉS KÜLÖNBÖZŐ SZERVEI KÖZÖTTI HELYES KAPCSOLATOK

A japán területrablók ellen viselt partizánháború stratégiájának utolsó kérdése az a kérdés, hogy miképpen teremtsük meg a helyes kapcsolatokat a hadvezetés különböző szervei között. E kérdés megoldása a partizánháború sikeres kibontakozásának egyik feltétele.

Mivel a partizánosztagok a fegyveres erők szervezetének legalsóbb formáját jelentik, s jellemző sajátosságuk az, hogy decentralizált harci műveleteket folytatnak, a partizánháború nem engedi meg a hadvezetés nagyfokú központosítását, ami a reguláris hadsereget jellemzi. Ha a partizánháborúra megpróbáljuk átvinni a reguláris csapatok hadvezetési módszereit, ez elkerülhetetlenül korlátozni fogja a partizánhadműveletek nagyfokú mozgékonyságát, és a partizánháború elveszti elevenségét. A hadvezetés nagyfokú központosítása összeegyeztethetetlen a partizánháború nagyfokú mozgékonyságával. A messzemenően központosított hadvezetés rendszerét a messzemenően mozgékony partizánháborúban nemcsak nem kell, de nem is lehet alkalmazni.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a partizánháború sikeresen fejlődhet a hadvezetés mindennemű központosítása nélkül. Amikor a reguláris csapatok nagyarányú hadműveleteinkívülnagyarányúpartizánhadműveletek is folynak, szükség van észszerű összehangolásukra. Éppen itt mutatkozik a szüksége az olyan egységes hadvezetésnek, amely biztosítja a reguláris hadsereg és a partizánerők együttműködését, másszóval az olyan egységes stratégiai vezetésnek, amelyet a vezérkar és a frontparancsnokok valósítanak meg. Amikor a partizánkörzetben vagy a partizán-támaszponton jelentős számú — kisegítő szerepet játszó — nagy és kis partizánosztag, továbbá a termelőmunkájukat tovább folytató emberekből toborzott számos népi fegyveres osztag mellett sok olyan partizánosztag van, amelyek közül rendszerint egy vagy néhány alakulat a főerőket alkotja (néha ugyanitt reguláris alakulat is működik) — akkor az ellenség rendszerint összpontosítja ellenük erőit, hogy elnyomja a partizánmozgalmat. Ezért merül fel az ilyen partizánkörzetben vagy partizán-támaszponton az egységes hadvezetésnek, vagyis a hadvezetés központosításának kérdése.

Ebből következnek a partizánháború hadvezetésének elvei, amelyek abban foglalhatók össze, hogy harcolnunk kell egyrészt az abszolút központosítás, másrészt az abszolút decentralizálás ellen, tehát abban, hogy meg kell szerveznünk egyfelől a központosított stratégiai hadvezetést, másfelől a decentralizált operatív és taktikai hadvezetést.

A központosított stratégiai hadvezetés felöleli: országos méretekben — a partizánhadműveletek

tervezését a háború egészét tekintve, az egyes frontokon — a partizánok és a reguláris hadsereg harci műveleteinek összehangolását, és végül az egyes partizánkörzetekben és partizán-támaszpontokon — a körzet mindazon fegyveres erőinek egységes vezetését, amelyek harcolnak a japán betolakodók ellen. Itt az összhang és az egység hiánya, a központosítás hiánya kárt okoz, és éppen ezért mindenképpen összhangra, egységre és központosításra kell törekednünk. Valamennyi általános kérdésben, vagyis a stratégiai jelentőségű kérdésekben, az alsóbb szervek kötelesek jelentést tenni a felsőbb szerveknek és alávetni magukat vezetésüknek, hogy biztosítsák a hatékony együttműködést. A hadvezetés központosításának azonban ennél tovább nem szabad terjednie; ugyanolyan káros, ha túllépjük ezeket a határokat, ha beavatkozunk az alsóbb szervek konkrét akcióiba, például a konkrét operatív és taktikai vezetésbe stb. Hiszen a konkrét akciókat konkrét, nem egyforma, állandóan változó helyzetben kell megvalósítani, ezt a konkrét helyzetet pedig nem ismerhetik a nagy távolságban levő felsőbb parancsnokságok. Éppen ez követeli meg az operatív és taktikai hadvezetés decentralizálását. A szóbanforgó elvet általában alkalmazzuk a reguláris hadsereg hadműveleteire is, különösen, amikor nem vagyunk eléggé ellátva híradó eszközökkel. Egyszóval, a mi álláspontunk: önálló, független partizánhadműveletek egységes stratégiai hadvezetés alatt.

A partizán-támaszponton katonai körzet alakul, amely több katonai „alkörzetre" oszlik; mindegyik katonai „alkörzethez" több közigazgatási kerü-

let tartozik, s mindegyik ilyen kerület több közigazgatási körzetre tagozódik. E felosztás mellett a következő alárendeltségi rendszer áll fenn: a körzeti hatóságok a kerületieknek, a kerületi hatóságok a katonai „alkörzet" parancsnokságnak, a katonai „alkörzet" parancsnoksága a katonai körzet parancsnokságnak, a fegyveres erők pedig jellegüktől függően különböző szerveknek vannak alárendelve. A felsorolt szervek közti kapcsolatok a fentebb kifejtett elvnek megfelelően úgy alakulnak, hogy az általános vonalat a felsőbb szerv szabja meg, a konkrét harci műveleteket pedig a konkrét helyzetnek megfelelően indítják, és itt az alsóbb szervek számára biztosítva van a független és önálló cselekvés joga. Amikor a felsőbb szerveknek valamilyen észrevételük van az alsóbb szervek konkrét harci műveleteit illetően, ezeket az észrevételeket instrukciók formájában — de egyáltalán nem kategorikus parancsok formájában — közölhetik és kell is közölniök. Minél nagyobb a körzet, minél bonyolultabb a helyzet, minél messzebb vannak a felsőbb szervek, annál szélesebbkörű joga kell hogy legyen a helyi hadvezetésnek arra, hogy a konkrét harci műveletek során függetlenül és önállóan járhasson el, annál inkább szükséges, hogy ezek a harci műveletek szoros összhangban legyenek a helyi viszonyokkal és megfeleljenek az adott helyzet követelményeinek. Ez azért szükséges, hogy az alsóbb szerveket és a helyi funkcionáriusokat önálló munkára neveljük, hogy az alsóbb szervek és a helyi funkcionáriusok meg tudjanak birkózni a bonyolult helyzettel és sikeres partizán harci műveleteket tudjanak lefolytatni. Ha olyan alakulatról

vagy kötelékről van szó, amely koncentráltan működik, ebben az alakulatban vagy kötelékben a hadvezetés különböző szervei közötti kapcsolatok a központosítás elve alapján épülnek fel, mivel ebben az esetben a helyzet világos; ha azonban az illető alakulat vagy az illető kötelék decentralizált harci műveletekre tér át, akkor az általános kérdésekben a hadvezetés központosításának elvét, a konkrét harci műveletek tekintetében pedig a decentralizálás elvét alkalmazzuk, mivel a felsőbb hadvezetés nem ismerheti a konkrét helyzetet.

Ha azt, amit központosítani kell, nem központosítják, az mulasztás a felsőbb és önkény az alsóbb szervek részéről. Ez megengedhetetlen általában minden felsőbb és alsóbb szerv, különösen pedig az alsóbb és felsőbb katonai szervek közötti kapcsolatokban. Ha azt, amit decentralizálni kell, nem decentralizálják, az a hatalom monopolizálását jelenti a felsőbb, s a kezdeményezés hiányát az alsóbb szervek részéről. Ez ugyancsak megengedhetetlen általában a felsőbb és az alsóbb szervek közötti kapcsolatokban, s különösen a partizánháború hadvezetésének különböző szervei közötti kapcsolatokban. Csakis a fentebb kifejtett elvek alapján lehet megoldani a hadvezetés különböző szervei közötti helyes kapcsolatok megteremtésének kérdését.

JEGYZETEK

[1] Csangposan — hegylánc Kína északkeleti határán. A Csangposan vidéke az 1931 szeptember 18-i események után vált a Kínai Kommunista Párt vezetése alatt a

japán betolakodók ellen harcoló partizánosztagok támaszpontjává.

[2] Vutajsan — hegylánc Sanhszi, Csahar és Hopej tartomány határán. 1937 októberében a Kínai Kommunista Párt vezette 8. hadsereg hozzálátott a japán betolakodókkal szembeni ellenállás Sanhszi—Csahar—Hopej-i támaszpontjának létrehozásához; a támaszpont központja a Vutajsan hegységben volt.

[3] Tajhangsan — hegylánc Sanhszi, Hopej és Pingjüan tartomány határán. 1937 novemberében a japán betolakodókkal szemben Sanhszi tartomány délkeleti részén tanúsított ellenállás során ez a hegyvidék lett a 8. hadsereg által létesített támaszpont központjává.

[4] A Tajsan hegy Santung tartomány középső részén fekszik, a Tajisan hegylánc egyik legmagasabb csúcsa. 1937 telén a Kínai Kommunista Párt vezette partizánosztagok hozzáláttak a Közép-Santung-i támaszpont létrehozásához; a támaszpont központja a Tajisan hegység vidékén volt.

[5] Jensan — hegylánc Hopej és Zsehol tartomány határán. 1938 nyarán a 8. hadsereg hozzálátott a japán betolakodókkal szembeni ellenállás Kelet-Hopej-i támaszpontjának létrehozásához, s ennek központja a Jensan hegység vidékén volt.

[6] A Maosan hegység Csiangszu tartomány déli részén terül el. 1938 júniusában a Kínai Kommunista Párt vezette Új 4. Hadsereg Csiangszu tartomány déli részén hozzálátott a japán betolakodókkal szembeni ellenállás támaszpontjának megszervezéséhez, s ennek központja a Maosan hegység vidékén volt.

[7] A japán rablók ellen viselt háború további tapasztalatai megmutatták, hogy a sík vidékeken lehet hosszú időre szóló, sőt sok helyen állandó jellegű támaszpontokat létesíteni. Ezt a síksági vidékek területének kiterjedtsége, lakosságuk jelentős száma, a Kommunista Párt helyes politikája, a nép általános mozgósítása, az ellenség emberhiánya és több más feltétel tette lehetővé. Mao Ce-

tung elvtárs későbbi konkrét útmutatásaiban határozott igennel felelt erre a kérdésre.

[8] „Vejcsi" — régi kínai játék. A két játékos arra törekszik, hogy bábuival bekerítse az ellenfél bábuit. Ha az egyik játékos bábuját vagy bábuinak csoportját bekerítették a másik játékos bábui, ezt a bábut vagy csoportot „megeszik". Amíg azonban a bekerített bábuk csoportján belül még van szabad kocka („ablakocska"), a beker tett bábukat nem lehet „megenni"; addig tovább „élnek".

[9] I. e. 353-ban Vej hercegség csapatai Csao hercegség fővárosát, Hantan városát ostromolták. Csi hercegség uralkodója megparancsolta hadvezéreinek, Tien Csinek és Szun Pinnek, hogy siessenek Csao hercegség segítségére. Szun Pin számolva azzal, hogy Vej hercegség válogatott csapatai Csao hercegségben harcolnak és hogy Vej hercegség védtelenül maradt, Vej fővárosát vette ostrom alá. Vej hadserege akkor visszafordult, hogy megmentse hercegségét; Csi hercegség csapatai, kihasználva az ellenség hadseregének kimerültségét, a kujlingi csatában (Pingjüan tartomány mai kocői kerületének északkeleti részén) megverték, és így felszabadították Csao hercegség fővárosát az ostrom alól. Azóta a kínai katonai szakértők ezt a módszert „Vejt ostromolva, megmenteni Csaót" módszernek nevezik.

AZ ELHÚZÓDÓ HÁBORÚRÓL*

(1938 május)

* *Ez a munka Mao Ce-tung elvtársnak Jenanban, a japán **területrablók** elleni háború problémáit tanulmányozó társaság ülésein 1938 május 26-a és június 3-a között tartott előadásait foglalja magában.*

A KÉRDÉS FELTEVÉSE

1. Közeleg július 7-e — a japán területrablók elleni nagy háború kitörésének első évfordulója. Idestova egy esztendeje annak, hogy az egész nemzet összefogott e háború viselésére, s az egységfrontot erősítve állhatatosan és hősiesen harcol az ellenség ellen. Ez a háború egyedülálló a Kelet történetében, és minden bizonnyal kimagasló helyet foglal majd el az egész emberiség történetében is. A világ népei feszült figyelemmel kísérik e háború menetét. A kínaiak, akik vállukon viselik a háború minden terhét s önfeláldozóan harcolnak nemzeti létükért, türelmetlenül várják a győzelem napját. De felmerül a kérdés: hogyan alakul ez a háború? Tudunk-e győzni vagy nem tudunk? Tudunk-e gyorsan győzni ? Sok szó esik az elhúzódó háborúról. De kérdezzuk: miért lesz a háború elhúzódó háború? Hogyan viseljük az elhúzódó háborút? Sok szó esik a végső győzelemről. De kérdezzük: miért lesz mienk a végső győzelem? Hogyan vívjuk ki ezt a végső győzelmet? Még nem mindenki talált választ ezekre a kérdésekre; sőt, a többség eddig nem talált választ rájuk. És ebben a helyzetben megjelennek a színen azok, akik

Kína elkerülhetetlen leigázásának defetista elméletével házalnak, és azt mondják: „Kínát leigázzák, a végső győzelem nem Kínáé lesz." Megszólalnak egyes forrófejű barátaink is, és kijelentik: „Kína igen hamar, minden nagyobb erőfeszítés nélkül kivívhatja a győzelmet." Helyesek-e ezek az okoskodások vagy sem?

Mi mindig is hangoztattuk, és hangoztatjuk most is, hogy ezek az okoskodások helytelenek. Csakhogy a többség még nincs tisztában szavaink értelmével. Ennek részben az a magyarázata, hogy még nem kellő mértékben folytatunk propaganda- és felvilágosító munkát, részben pedig az, hogy a végbemenő események lényege még nem vált mindenki számára teljesen felismerhetővé, jellegük még nem bontakozott ki előttünk egészen világosan, és ezért az emberek még nem képesek átfogni tekintetükkel az események láncolatának fejlődési tendenciáit és távlatait, tehát azt sem tudják eldönteni, hogy mire is törekedjenek voltaképpen, mitévők legyenek. Azért ma már mégiscsak könnyebb helyzetben vagyunk. Tíz hónapja tart a háború, s ennek a tíz hónapnak a tapasztalatai tökéletesen elegendők ahhoz, hogy szétzúzzuk azt a teljesen alaptalan elméletet, amely szerint Kína leigázása elkerülhetetlen, és hogy lehűtsük forrófejű barátainknak — a gyors győzelmet hirdető elmélet híveinek — hevességét.

Ebben a helyzetben sokan összefoglaló magyarázatot követelnek, annál is inkább, mert egyrészt az elhúzódó háború ellen nemcsak a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet híveinek, hanem a

gyors győzelemmel kecsegtető elmélet híveinek is vannak kifogásai, másrészt pedig az elhúzódó háborúval kapcsolatban a legzavarosabb elképzelésekkel találkozunk. Igen divatos a következő formula: „A lukoucsiaói események óta 400 millió kínai egyemberként feszíti meg minden erejét, és a végső győzelem Kínáé lesz." Ez persze igaz, de ezt a formulát konkrét tartalommal kell megtölteni. A japán betolakodók elleni háború kitartó folytatásának és az egységfront megerősítésének lehetősége egész sor erő hatásától függ. Ezek az erők: Kínában valamennyi párt és csoport — a Kommunista Párttól egészen a Kuomintangig, az egész nép — a munkásoktól és a parasztoktól egészen a burzsoáziáig, valamennyi fegyveres erő — a reguláris hadseregtől egészen a partizánosztagokig; a nemzetközi küzdőtéren — a szocializmus országán kezdve az igazságot védelmező valamennyi nép; az ellenséges országban — a háború ellen síkraszálló egyes néprétegektől egészen a háborúellenes beállítottságú frontkatonákig. Röviden: mindezek az erők kisebb-nagyobb mértékben hozzájárulnak a japán területrablók ellen viselt háborúnk sikeréhez. Minden becsületes embernek értékelnie kell ezt. Mi, kommunisták, közös úton járunk mindazokkal a pártokkal és csoportokkal, amelyek azt tartják, hogy háborút kell viselni a japán betolakodók ellen. Együtt haladunk az egész néppel a közös cél felé, amely abban foglalható össze, hogy minden erő szoros összefogása útján kivívjuk a győzelmet a japán banditák fölött. Ez év július 1-én ünnepeljük meg a Kínai Kommunista Párt megalapításának tizenhetedik évfordulóját. Ha azt akar-

juk, hogy a japán betolakodók elleni háború további folyamán minden kommunista eredményesen áldozza minden erejét ennek a háborúnak, akkor komoly tanulmányozás tárgyává kell tennünk az elhúzódó háborút. Ezért szentelem előadásomat az elhúzódó háború tanulmányozásának. Az volt a szándékom, hogy az elhúzódó háborúval kapcsolatos minden kérdéssel foglalkozzam, de ezt nem tehetem meg, mert egy előadás keretében lehetetlenség mindent elmondani.

2. A japán bitorlók ellen viselt háború tíz hónapjának valamennyi tapasztalata megerősíti, hogy hibás az alább megvizsgálásra kerülő két elmélet, nevezetesen az az elmélet, amely szerint Kína leigázása elkerülhetetlen, továbbá a Kína gyors győzelmével kecsegtető elmélet. Az előbbi megalkuvásra, az utóbbi az ellenséges erők lebecsülésére teszi hajlamossá azokat, akik magukévá teszik. És mind a kettőnek a hívei szubjektíven, egyoldalúan, egyszóval tudománytalanul vizsgálják a kérdést.

3. A japán betolakodók elleni háború előtt szép számmal hallottunk defetista beszédeket. Voltak, akik azt mondták: „Kína nincs olyan jól felfegyverezve, mint az ellenség, ha harcba bocsátkozunk, elvesztjük a háborút"; „Katonai ellenállás esetén Abesszínia sorsa vár ránk". A háború kitörése után elnémultak azok, akik nyiltan hirdették Kína elkerülhetetlen vereségének elméletét, de a suttogó propaganda tovább folyik, mégpedig igen aktívan. Ezt bizonyítja a megalkuvás hol sűrűsödő, hol pedig ritkuló légköre. Így például a megalkuvók érvelésük során kijelentik: „A háború folytatása egyértelmű az

elkerülhetetlen pusztulással"[1]. Egy diák a következőket írja Hunan tartományból: „Falusi munkám során lépten-nyomon nehézségekbe ütközöm. Egyedül végzem a propagandamunkát, s minden alkalmat meg kell ragadnom, hogy beszélgethessek az emberekkel. Akikkel beszélgetek, nem tudatlan, nem tanulatlan emberek; bizonyos mértékig kiismerik magukat az eseményekben, és nagy érdeklődéssel hallgatják szavaimat. Össze kellett azonban különböznöm a rokonságommal, a kik szüntelenül csak azt hajtogatja: «Kína nem győzhet, Kína elpusztul». Valósággal hányinger fogja el az embert. Még jó, hogy ők nem folytatnak propagandát, különben ugyancsak rosszul állna a szénánk. A parasztok persze nekik sokkal inkább hisznek, mint nekem!" A Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elméletnek ezek a hívei alkotják a megalkuvás társadalmi bázisát. Ilyen emberek Kína minden sarkában találhatók. Éppen ezért a megalkuvás megnyilvánulásai a japánellenes egységfronton belül bármikor jelentkezhetnek, talán még akkor is, amikor majd a háború már vége felé közeledik. Azt hiszem, hogy most, amikor Hszücsou elesett és Vuhan térségében annyira feszült a helyzet, nem lenne haszontalan, ha méltó választ adnánk azoknak, akik Kína elkerülhetetlen leigázásának elméletével házalnak.

4. A japán bitorlók ellen viselt háború első tíz hónapjában olyan nézetek is felmerültek, amelyek túlságos sietségnek nevezhető betegségre vallanak. Sokan például már a háború első napjaiban minden ok nélkül szertelenül optimista hangot ütöttek meg. Lebecsülték az ellenséget, sőt azt tartották, hogy a

japánok nem jutnak el Sanhszi tartományig. Egyikükmásikuk lebecsülte a partizánhadműveletek stratégiai szerepét a japán betolakodók elleni háborúban. Kétségbevonták azt a tételt, amely szerint „az egész háborút tekintve a reguláris csapatok mozgó hadműveletei alkotják a hadműveletek fő formáját, a partizánhadműveletek pedig a hadműveletek kisegítő formáját, a háború bizonyos szakaszait tekintve viszont a partizánhadműveletek jelentik a hadműveletek fő formáját s a reguláris csapatok mozgó hadműveletei a hadműveletek kisegítő formáját". Nem értettek egyet a 8. hadsereg stratégiai irányvonalával sem, amely szerint „alapjában véve partizánháborút kell viselni, de kedvező feltételek esetén nem szabad lemondani a reguláris csapatok mozgó hadműveleteiről sem", s ezt „mechanisztikus" álláspontnak tartották[2]. A sanghaji harcok idején egyesek kijelentették: „Csak három hónapig tartsunk ki, azalatt a nemzetközi helyzet minden bizonnyal megváltozik, a Szovjetunió okvetlenül beavatkozik a háborúba, és akkor végetér a háború." A japán betolakodók elleni háború kilátásait mérlegelve ezek az emberek főleg a külföldi segítségben reménykedtek[3]. A tajercsuani győzelem[4] után egyesek azt tartották, hogy a hszücsoui ütközet „a döntő ütközet előjátéka", és hogy az elhúzódó háborúra való korábbi irányvételt felül kell vizsgálnunk. Vége-hossza nem volt a nagyhangú kijelentéseknek: „ez az ütközet az ellenség haláltusája", „ha ebben az ütközetben győzünk, a japán militaristák talpa alól kicsúszik az erkölcsi támasz, és nem marad számukra más hátra, mint hogy az ítéletnapját várják"[5].

Egyeseknek már a pinghszingkuangi első győzelemtől fejébe szállt a dicsőség, a következő, a tajercsuani győzelem pedig még több embert megszédített. A győzelem nyomán elkezdődött a találgatás: vajjon megindul-e az ellenség Vuhan ellen? Sokan jól megnyomva a szót csak annyit mondtak: „Aligha". Mások határozottan rávágták: „Semmi esetre sem". Márpedig azzal, hogy milyen választ adunk erre a kérdésre, egész sor nagy és fontos probléma függ össze. Például arra a kérdésre, hogy futja-e az erőből a japán betolakodókkal szembeni ellenállásra, igenlő felelet következhet: ha már mostani erőnkből is futja arra, hogy megfosszuk az ellenséget a támadás folytatásának lehetőségétől, akkor miért növeljük tovább erőinket? Arra a kérdésre viszont, hogy helyes lesz-e ezután is a japánellenes nemzeti egységfront erősítésének és kiszélesítésének jelszava, tagadó felelet következhet: ha az egységfront már mai állapotában is képes visszavetni az ellenséget, akkor miért erősítsük és szélesítsük tovább az egységfrontot? Arra a kérdésre, hogy szükség van-e külföldi diplomáciai tevékenységünk és propagandánk további fokozására, szintén hallhatunk tagadó választ. Következhet tagadó válasz arra a kérdésre is, hogy kell-e komolyan foglalkoznunk olyan dolgokkal, mint a hadsereg belső rendjének megváltoztatása, a politikai rendszer átalakítása, a néptömegek mozgalmának fejlesztése, a közoktatás szigorú alárendelése a nemzetvédelem feladatainak, a nemzetárulók és a trockisták elnyomása, a hadiipar fejlesztése és a nép életkörülményeinek megjavítása; vagy arra a kérdésre, hogy változatlanul helyesek-e a védjük meg

Vuhant, védjük meg Kantont, védjük meg Észak-Nyugatot, fejlesszük minden erőnkkel a partizánháborút az ellenség mögöttes területén jelszavak. Az is előfordul, hogy a háborús események többé-kevésbbé kedvező fordulata esetén egyesek készek kiélezni a Kuomintang és a Kommunista Párt közti surlódásokat, s így a külső problémákról a belsőkre terelni a figyelmet. Ez bekövetkezik jóformán minden többé-kevésbbé nagy győzelem után, vagy akkor, amikor az ellenség ideiglenesen beszünteti támadását. Mindezt együttvéve politikai és katonai rövidlátásnak nevezzük. Ezeknek az embereknek az okoskodásai észszerűnek tűnhetnek, valójában azonban teljesen alaptalanok s nem egyebek üres fecsegésnél, amely csak látszólag hasonlít valamelyest az igazságra. A japán megszállók elleni háború győzelmes viselése szempontjából hasznos lesz, ha végetvetünk ennek a fecsegésnek.

5. Arra a kérdésre tehát, hogy leigázzák-e Kínát, csak egy választ adhatunk: nem, nem igázzák le, a végső győzelem Kínáé lesz; arra a kérdésre pedig, hogy lehetséges-e Kína gyors győzelme, csak ez lehet a válasz: nem, nem lehetséges, a japán betolakodók ellen folyó háború hosszantartó háború lesz.

6. Az érintett kérdésekkel kapcsolatban a legfőbb megfontolásokat nagy vonásokban már két évvel ezelőtt kifejtettük. Már 1936 július 16-án, vagyis öt hónappal a hsziani események előtt és tizenkét hónappal a lukoucsiaói események előtt, Snow amerikai tudósítóval folytatott beszélgetésemben nagy vonásokban értékeltem a kínai-japán háborúban kialakult helyzetet, és megjelöltem a győzelmet biz-

tosító irányvonalat. Nem árt, ha emlékeztetünk ennek a beszélgetésnek egyes részleteire:

„Kérdés: Milyen feltételekkel győzhet Kína és semmisítheti meg a japán imperializmus erőit?

Válasz: Ehhez három feltétel szükséges: először, a japánellenes nemzeti egységfront létrehozása Kínában, másodszor, a nemzetközi japánellenes egységfront létrehozása, harmadszor, a japán nép és a japán gyarmatokon élő népek forradalmi mozgalmának fellendülése. A kínai nép számára e három feltétel közül a legfőbb magának a kínai népnek nagy összefogása.

Kérdés: Az Ön nézete szerint meddig fog tartani ez a háború?

Válasz: Ez attól függ, hogy milyen erős lesz majd Kínában a japánellenes nemzeti egységfront, s emellett sok más, Kínában és Japánban ható döntő tényezőtől. Másszóval, Kína saját erőin kívül, amelyek döntő szerepet játszanak, nagy jelentősége lesz annak, hogy milyen segítséget kap majd Kína nemzetközi méretekben, és milyen segítséget kap a Japánban folyó forradalmi mozgalom részéről. Ha magában Kínában a japánellenes egységfront mind szélességben, mindpedig mélységben nagy arányokban kibontakozik, ha azok a kormányok és népek, amelyek meggyőződnek róla, hogy a japán imperializmus saját érdekeiket veszélyezteti, megadják majd Kínának a szükséges segítséget, s ha Japánban a forradalmi mozgalom gyors fellendülésnek indulhat, akkor a háború gyorsan véget ér majd, és Kína gyorsan kivívja a győzelmet. Ha azonban ezek a feltételek nem válnak egyhamar valóra, akkor a háború okvetlenül elhúzódik, de eredményei ugyanazok lesznek: Japán vereséget szenved, Kína pedig győz, csakhogy ebben az esetben több lesz az áldozat, és súlyos szenvedések időszakát kell majd átélnünk.

Kérdés: Hogyan alakul majd ez a háború az Ön véleménye szerint politikai és katonai tekintetben?

Válasz: Japán kontinentális politikája már hatá-

rozott körvonalakat öltött. Azok, akik úgy vélik, hogy a Japánnal való megegyezéshez elég, ha ismét lemondunk Kína területének valamely részére való szuverén jogainkról, és akkor a japán támadás megáll, illúziókban ringatják magukat. Pontosan tudjuk, hogy még a Jangce alsó folyása és Kína déli kikötői is hozzátartoznak a japán imperializmus kontinentális politikájának hatóköréhez. Másrészt Japán arra készül, hogy elfoglalja a Fülöp szigeteket, Sziámot, Vietnamot, a Maláj félszigetet és Holland-Indiát, elszigetelje Kínát a többi államtól és megvalósítsa egyeduralmát a Csendes óceán délnyugati részén. Ez Japán tengeri politikája. Ilyen körülmények között Kína valóban rendkívül nehéz helyzetbe kerül. A kínaiak túlnyomó többsége azonban hisz abban, hogy ezek a nehézségek leküzdhetők. Csupán a nagy kereskedelmi kikötők nábobjai defetisták, mégpedig azért, mert félnek, hogy elvesztik vagyonukat. Sokan azon a véleményen vannak, hogy mihelyt a japánok blokád alá veszik Kína tengerpartját, Kína képtelenné válik a háború folytatására. Ez ostobaság. E nézet megcáfolása érdekében nem árt emlékeztetnünk akár a kínai Vörös Hadsereg háborújának történetére. A japán betolakodók ellen viselt háborúban Kínának sokkal több előnye lesz, mint amennyi a kínai Vörös Hadseregnek volt a polgárháború időszakában.

Kína óriási ország. Még ha Japánnak olyan nagy területet sikerülne is elfoglalnia, amelyen 100—200 millió ember él, akkor is nagyon messze leszünk a vereségtől: a Japán elleni háború folytatásához még mindig óriási erők állnak majd rendelkezésünkre, Japán pedig az egész háború folyamán kénytelen lesz állandóan védelmi harcokat vívni saját mögöttes területén. Kína gazdasági széttagoltsága, gazdasági fejlődésének egyenlőtlensége még előnyös is lesz a japán betolakodók elleni háború viselése szempontjából. Például, ha Sanghajt elvágnák az ország többi részétől, ez a veszteség korántsem lenne olyan komoly Kína számára, mint amilyen Amerika számára volna az, ha New Yorkot elszigetelnék az Egyesült Államok többi részétől. Még ha Japánnak sikerülne is blokád alá

venni Kína tengerpartját, nem lesz képes blokád alá venni Kína északnyugati, délnyugati és nyugati területeit. Ezért a központi feladat: az egész kínai nép tömörítése és a japánellenes front megteremtése, amelyben az egész ország egyesül. Mi ezt már régen javasoltuk.

K é r d é s: Ha feltételezzük, hogy a háború sokáig elhúzódik és Japán nem szenved teljes vereséget, beleegyezhet-e a Kommunista Párt a békébe, és elismerheti-e a japán uralmat az ország északkeleti részén?

V á l a s z: Nem, nem ismerheti el. A Kínai Kommunista Párt, de az egész kínai nép sem engedi meg, hogy akár egy talpalatnyi kínai föld a japánok kezén maradjon.

K é r d é s: Milyen stratégiai vezérvonalat kell követnie Kínának az Ön véleménye szerint ebben a felszabadító háborúban?

V á l a s z: Nekünk azt a stratégiai vonalat kell követnünk, hogy fő erőinket nagyon széles és nagyon labilis frontokon használjuk fel. A győzelem kivívása érdekében a kínai hadseregnek a legnagyobb mértékben mozgóháborút kell folytatnia nagykiterjedésű hadszíntéren: gyors előrenyomulásra és gyors elszakadásra, gyors összpontosításra és gyors decentralizálásra van szükség. Nagyarányú mozgóháború lesz ez, nempedig olyan állóháború, amely teljes egészében védelmi berendezésekre, mély lövészárkokra, magas sáncokra és számos védelmi övezetre támaszkodik. Ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy el kell hagynunk minden katonai tekintetben fontos pontot. Ilyen pontokon, ha előnyös, állóháborúra kell berendezkednünk. Az egész helyzet megváltoztatására képes stratégiai vonal azonban csak a mozgóháború irányvonala lehet. Bár állóháborúra is szükség van, az csak másodrendű, kisegítő szerepet fog játszani. Azok a térségek, amelyeken a hadműveletek ki fognak bontakozni, annyira nagyok, hogy ezeken a térségeken minden lehetőség megvan a mozgóháború sikeres viselésére. A japán hadseregnek, ha csapataink erélyes harci ellenállásával találkozik, feltétlenül óvatosan kell majd eljárnia. A japán hadsereg hadigépezete fölöttébb nehézkes, nagyon

lassan működik, és hatékonysága korlátolt. Ha erőinket egy keskeny frontszakaszon összpontosítanók és így, kimerítő háború szándékával szállnánk szembe az ellenséggel, hadseregünk nem használhatná ki földrajzi helyzetünk és gazdasági szervezetünk előnyeit, s Abesszínia hibájába esnénk. A háború első időszakában kerülnünk kell minden nagy, döntő ütközetet. Előbb az a feladatunk, hogy mozgó hadműveletek segítségével fokozatosan megrendítsük az ellenséges csapatok harci szellemét és harcképességét.

A mozgó hadműveletekre felhasznált kiképzett csapatokon kívül számos partizánosztagot kell szerveznünk a parasztság soraiból. Hiszen a három keleti tartományban működő japánellenes önkéntes hadsereg csak jelentéktelen részét alkotja a kínai parasztság potenciális erőinek, amelyek mozgósíthatók a japán betolakodók elleni háborúra. A kínai parasztság óriási potenciális erőkkel rendelkezik. Csak meg kell szerveznünk és helyesen kell vezetnünk ezeket az erőket, és akkor — percnyi nyugtot sem hagyva a japán csapatoknak — felmorzsolják, teljesen kimerítik a megszállókat. Ne feledjük, hogy a háború Kínában folyik, ez pedig azt jelenti, hogy a japán hadsereget teljes egészében az ellenséges kínai lakosság gyűrűje fogja körül. A japán hadsereg kénytelen lesz messzi országból szállítani a számára szükséges hadianyagot, s ezt saját magának kell majd őriznie is, azonkívül nagy fegyveres erőket kell felhasználnia utánpótlási vonalainak őrzésére, és állandóan rettegnie kell a hirtelen rajtaütésektől. Ugyanakkor nagy erőket kell majd tartania Madzsuriában és magában Japánban is.

A háború folyamán Kína jelentős számú japán katonát ejthet fogságba, továbbá nagymennyiségű fegyvert meg lőszert zsákmányolhat, amit saját felfegyverzésére fordíthat. Kína ugyanakkor segítséget kaphat más államoktól, s ennek folytán a kínai hadsereg technikai felszerelése fokozatosan javulni fog. Ezért a háború utolsó időszakában Kína áttérhet az állóháború módszereire, és megrohamozhatja a japánoknak az általuk megszállt

területen levő megerősített állásait. Így annak következtében, hogy Japán huzamos időn át kimerül a Kína elleni háborúban, az ország gazdasági élete csődbe jut, a japán katonák harci szelleme pedig megtörik a számtalan kimerítő harcban. Ami viszont Kínát illeti, a japán területrablók ellen viselt háború során potenciális erői egyre jobban felszínre kerülnek, s a forradalmi tömegek szüntelen, hatalmas áradatként özönlenek majd a hadsereg soraiba, hogy harcoljanak a szabadságért. Mindezeknek és más tényezőknek együttes felhasználásával a Japán által megszállt területen megsemmisítő csapást mérhetünk a japán erődítményekre és támaszpontokra, s kiűzhetjük a japán agresszorok hadseregét Kínából." (Lásd E. Snow „Jegyzetek Északnyugat-Kínáról" című könyvét.)

A japán bitorlók ellen viselt háború tíz hónapjának tapasztalatai bebizonyították, hogy ezek a megfontolások helyesek voltak; a jövő ugyancsak igazolni fogja helyességüket.

7. A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága már 1937 augusztus 25-én, vagyis valamivel több mint egy hónappal a lukoucsiaói események után, „A jelenlegi helyzetről és a Párt feladatairól" hozott határozatában világosan megmondta:

„A lukoucsiaói provokáció, valamint Peking és Tiencsin elfoglalása csupán a kezdetét jelenti a japán banditák Kína belseje felé irányuló nagyszabású támadásának. A japán rablók már megkezdték országukban az általános katonai mozgósítást. Azok a világgá kürtölt állításaik, hogy «lemondanak a további terjeszkedésről», csak a támadásukat álcázó ködfüggönyt jelentik.

A Lukoucsiaónál július 7-én tanúsított ellenállás a japán betolakodók elleni összkínai háború kezdetét jelentette.

A kínai politikai helyzet terén mostantól fogva új szakasz kezdődött — a japán bitorlók ellen viselt háború szakasza. A háborúra való felkészülés szakasza már lezárult. Az új szakaszban az a központi feladat, hogy minden erőt mozgósítsunk a győzelem kivívására ebben a háborúban.

A japán területrablók elleni háborúban való győzelem kulcsa most az, hogy a már megkezdett háborút általános nemzeti háborúvá kell fejleszteni. Csak egy ilyen általános nemzeti háború útján vívhatjuk ki a végleges győzelmet.

A japán betolakodók elleni hadviselésben jelenleg megmutatkozó komoly hiányosságok következtében a háború további menete során sokszor előfordulhatnak katonai kudarcok, visszavonulások, szakadások, árulások az országon belül, ideiglenes és részleges megegyezések az ellenséggel. Ezért számolni kell azzal, hogy ez a háború nehéz és hosszantartó háború lesz. De meg vagyunk győződve róla, hogy a japán betolakodók ellen már megindult háború Pártunk és az egész nép erőfeszítései nyomán folytatódni fog, kibontakozik, s minden akadályt elsöpör az útjából."

A japán bitorlók ellen viselt háború tíz hónapjának tapasztalatai bebizonyították, hogy ezek a megfontolások is helyesek voltak; a jövő ugyancsak igazolni fogja helyességüket.

8. Idealizmus és mechanizmus a háborúk kérdéseiben — ezek az imént felsorolt hibás nézetek ismeretelméleti gyökerei. A hibás nézetek hívei szubjektíven és egyoldalúan vizsgálják a kérdést. Egyesek közülük teljesen szubjektív, alaptalan fecsegéssel töltik idejüket, mások pedig a jelenségnek csak egyik oldalát, a jelenségnek valamely adott pillanatban meglevő állapotát nézve, ugyanolyan szubjektív

módon felnagyítják, az egésznek veszik ezt az oldalt, ezt az ideiglenes állapotot. A hibák azonban nem egyformák. Vannak elvi és állandó jellegű hibák — ezeket nehéz kijavítani. Vannak véletlen és ideiglenes jellegű hibák — ezeket könnyű kijavítani. De mivel ezek is, amazok is hibák, ki kell őket javítanunk. Ezért csak akkor juthatunk helyes következtetésekre, ha harcot folytatunk a háború kérdéseiben megnyilvánuló idealista és mechanikus tendenciák ellen, ha ezeket a kérdéseket objektíven és minden részletre kiterjedően vizsgáljuk.

EZZEL A KÉRDÉSSEL KAPCSOLATOS ÉRVELÉSÜNK

9. Miért lesz elhúzódó háború a japán betolakodók elleni háború? Miért lesz Kínáé a végső győzelem? Milyen érvek hozhatók fel ezeknek az állításoknak védelmében?

Kína és Japán háborúja nem egyszerű háború, hanem életre-halálra menő háború, amelyet a félgyarmati, félfeudális Kína és az imperialista Japán folytat a XX. század harmincas éveiben. Egész érvelésünk erre épül. Ha külön-külön vizsgáljuk a hadviselő feleket, meg kell állapítanunk, hogy egész sor kölcsönösen ellentétes sajátosságuk van.

10. Japán. Először is, Japán erős imperialista hatalom, katonai erejét, gazdasági erejét és államgépezetének erejét Keleten elsőrendűnek tekintik; Japán emellett világviszonylatban is egyike az 5—6 legnagyobb imperialista hatalomnak. Ezek Japán agresszív háborújának legfőbb előfeltételei. E háború

elkerülhetetlensége és Kína gyors győzelmének lehetetlensége éppen azzal magyarázható, hogy Japán imperialista állam, és hogy Japánnak hatalmas katonai ereje, erős gazdasága és erős államgépezete van.

Másodszor azonban, Japán társadalmi-gazdasági rendjének imperialista mivoltából szükségszerűen következett háborújának, e reakciós és barbár háborúnak imperialista jellege. A XX. század harmincas éveiben a japán imperializmus belső és külső ellentmondásai folytán rákényszerült arra, hogy egy példátlan méretű kalandor háborút indítson, s ezzel a végleges összeomlás szélére jutott. A társadalmi fejlődés menete szempontjából Japán már nem felemelkedőben levő ország (a háború nem hozza meg Japán uralkodó osztályainak a várt fellendülést; éppen ennek ellenkezőjét érik el — a japán imperializmus pusztulását). Éppen ebből következik Japán háborújának reakciós jellege. Japán különösen barbár hadviselési módja éppen háborújának e reakciós jellegével magyarázható, amit még súlyosbít az a körülmény, hogy a Japán imperializmus katonai-feudális imperializmus. Mindez együttvéve pedig fölöttébb kiélezi az osztályok közti antagonizmust magában Japánban, kiélezi továbbá a japán és a kínai nemzet közti antagonizmust, meg a Japán és a világ államainak túlnyomó többsége közti antagonizmust. Japán háborújának reakciós és barbár jellege — a Japán elkerülhetetlen háborús veresége mellett szóló legfőbb érv.

De ez még nem minden.

Harmadszor, bár Japán elsőrendű katonai erejére, gazdasági erejére és államgépezetére támasz-

kodva viseli a háborút, ez a bázis már eleve elégtelen. Japán katonai ereje, gazdasági ereje és a japán államgépezet ereje ugyanis kétségtelenül nagy, mindamellett mennyiség dolgában nem elegendő. Japán viszonylag nem nagy ország. Japánnak nincs elég embere, katonai, pénzügyi és anyagi erőforrása, s éppen ezért nem bírja a huzamos háborút. Japán urai ezt a nehézséget háború útján szándékoznak megoldani, de itt is éppen ellenkező eredményt érnek el; másszóval, a háborút e nehézségek megoldása céljából robbantották ki, a háború következtében azonban a nehézségek még jobban megnövekednek, a háború még azt is felemészti, amivel Japán eredetileg rendelkezett.

Végül negyedszer, bár Japán kaphat segítséget kívülről, a fasiszta államoktól, ugyanakkor múlhatatlanul olyan nemzetközi erők ellenállásával találja szemközt magát, amelyek nagyobbak a Japánnak segítséget nyujtó erőknél. Ezek a nemzetközi erők fokozatosan egyre hatalmasabbak lesznek, s végülis nemcsak a semmivel teszik egyenlővé a fasiszta államok segítségét, hanem magára Japánra is nyomást fognak gyakorolni. Itt az a törvényszerűség érvényesül, amely Japán háborújának lényegéből következik: aki letért az igazságosság útjáról, az önmagát fosztja meg a támogatástól. Az elmondottakat összegezve arra a következtetésre jutunk, hogy Japán előnye katonai erejében rejlik, gyenge oldala pedig háborújának reakciós és barbár jellege, embertartalékainak és anyagi erőforrásainak elégtelensége, és nemzetközi elszigeteltsége. Ezek a sajátosságok jellemzik Japánt mint hadviselő felet.

11. Kína. Elöszöris, országunk félgyarmati és félfeudális ország. Az ópiumháborútól kezdve a tajping háborún, az 1898-as reformokon[6] és az 1911-es forradalmon át egészen az északi hadjáratig valamennyi forradalmi és reformmozgalom, amely azt tűzte ki célul, hogy kiszabadítsa Kínát a félgyarmati és félfeudális helyzetből, komoly kudarcokat szenvedett, s ezért Kína változatlanul félgyarmati és félfeudális ország maradt. Akárcsak azelőtt, most is gyenge ország vagyunk: katonai és gazdasági erőnk nyilvánvalóan kisebb, államgépezetünk nyilvánvalóan gyengébb, mint az ellenségé. Ilyenformán az, hogy a háború elkerülhetetlen és Kína gyors győzelme nem lehetséges, ebből is következik.

Másodszor azonban, az utóbbi évszázad folyamán Kínában szüntelenül fejlődő felszabadító mozgalom napjainkig olyan sajátosságokra tett szert, amilyeneket egyik előző történelmi időszakban sem mutatott fel. Jóllehet a különféle, egymás ellen küzdő belső és külső erők csapásai nyomán a felszabadító mozgalom komoly kudarcokat szenvedett, ezek a kudarcok ugyanakkor meg is edzették a kínai népet. Annak ellenére, hogy Kína ma katonai, gazdasági és kulturális tekintetben, valamint a polgári közigazgatás szervezetét tekintve Japán mögött marad, Kínában most olyan haladó erők jelentek meg, amilyeneket még egyetlen megelőző történelmi időszakban sem látott. Éppen ezeket a haladó erőket képviseli a Kínai Kommunista Párt és az általa vezetett hadsereg. Éppen ennek a haladó jellegnek köszönhető, hogy Kína mostani felszabadító háborúja

elhúzódó háborúvá válhat, és győzelemmel végződhet. Kína olyan ország, mely egyre felfelé ível, mint a felkelő nap, és ebben a tekintetben ellentéte a hanyatlás útját járó japán imperializmusnak. Kína háborúja haladó jellegű, s e haladó jellege folytán igazságos háború. Mivel ez a háború igazságos háború, egységbe tömöríthetí az egész országot, megnyerheti az ellenséges ország népének rokonszenvét, s Kína segítésére késztetheti a világ országainak többségét.

Harmadszor, Kína igen nagy ország, hatalmas területtel, bőséges anyagi erőforrásokkal, nagy népességgel és nagy hadsereggel rendelkezik; tehát képes huzamos háborút viselni, és ebben a tekintetben megintcsak ellentéte Japánnak.

Végül negyedszer, Kína — háborújának haladó, igazságos jellege folytán — széleskörű nemzetközi támogatást élvez. Ez is szöges ellentéte a nemzetközi elszigeteltség helyzetének, amelybe Japán került.

Az elmondottakat összegezve arra a következtetésre jutunk, hogy Kína sebezhető pontja katonai gyengesége, előnye pedig háborújának haladó, igazságos jellege, területének nagy kiterjedése és az a széleskörű nemzetközi támogatás, amelyet élvez. Ezek a sajátosságok jellemzik Kínát.

12. Ilyenformán, bár Japánnak hatalmas katonai ereje, erős gazdasága és erős államgépezete van, háborúja reakciós és barbár háború, embertartalékai és anyagi erőforrásai elégtelenek, nemzetközi helyzete kedvezőtlen. Ezzel ellentétben, bár Kína katonai ereje, gazdasága és államgépezete viszonylag gyenge, Kína a fellendülés korszakát éli, és háborúja haladó,

igazságos háború. Ehhez járul még, hogy Kína nagy ország, ami lehetővé teszi számára, hogy huzamos háborút viseljen; ezenkívül Kínát segíteni fogja a világ országainak többsége. Ezek Kínának és Japánnak mint hadviselő feleknek alapvető és kölcsönösen ellentétes sajátosságai. Ezek a sajátosságok határozták és határozzák meg a két fél politikájának irányát, katonai stratégiáját és taktikáját, ezek határozták és határozzák meg a háború elhúzódó jellegét és határozzák meg eleve Kína — nempedig Japán — végső győzelmét. Ez a háború bizonyos értelemben vetélkedés a felsorolt sajátosságok között. A háború során ezek a sajátosságok lényegüknek megfelelően változni fognak, és mindaz, ami majd történik, ezeknek a változásoknak lesz a következménye. Mindeme sajátosságok nem demagóg agyrémek, hanem valóban léteznek. Méghozzá olyan sajátosságok, amelyek a háború kimenetelét meghatározó fő elemek összességét jelentik, nempedig a háború véletlenül kiragadott és különálló vonásait. Ezek a sajátosságok áthatják a két fél előtt álló valamennyi kis és nagy problémát, a háború minden szakaszát, tehát nem mellékes tényezők. Elkerülhetetlenül hibát követünk el, ha a kínai-japán háború vizsgálata során megfeledkezünk ezekről a sajátosságokról; az ilyen okoskodások, még ha eleinte helyesnek tűnnek is, és az emberek egy ideig hisznek is bennük, a háború további folyamán szükségképpen megdőlnek, bebizonyosodik helytelenségük. Most pedig, e sajátosságokat számításba véve, lássunk hozzá a vizsgálatunk tárgyát képező kérdések tisztázásához.

A KÍNA ELKERÜLHETETLEN LEIGÁZÁSÁT HIRDETŐ ELMÉLET CÁFOLATA

13. A Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet hívei, akik egyetlen tényezőbe, a köztünk és az ellenség között fennálló erőviszonyokba kapaszkodnak bele, s akik azelőtt a „Katonai ellenállás esetén elveszünk" nótát fújták, most ismét csak váltig egyet hajtogatnak: „A háború folytatása egyértelmű a pusztulással". Ha válaszul csak annyit mondunk nekik, hogy az ellenség erős ugyan, de az országa nem nagy, Kína pedig, bár gyenge, de egyszersmind nagy állam, csupán ezzel az érvvel a szóbanforgó elmélet híveit nem bírjuk jobb belátásra: példákat keresgélhetnek elő a történelemből, amelyek szerint Kínát leigázták a mongolok a Szung-dinasztia idején, vagy a mandzsuk a Ming-dinasztia idején, és e példák segítségével kardoskodhatnak amellett, hogy egy nem nagy, de erős állam igenis leigázhat egy nagy, de gyenge, méghozzá egy elmaradott állam egy élenjáró államot. Ha mi erre azt az ellenvetést tesszük, hogy ez a régmult dolga, és így a szóbanforgó esetben nem szolgálhat bizonyítékul, akkor arra hivatkozva, hogy Indiát leigázta Anglia, megintcsak azt hozhatják fel, hogy egy nem nagy, de erős kapitalista állam igenis leigázhat egy nagy, de gyenge és elmaradott államot. Ezért más érveket is fel kell sorakoztatnunk. Csakis ebben az esetben hallgattathatjuk el és bírhatjuk meghunyászkodásra a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet híveit. Csakis ebben az esetben adhatunk elegendő érvet a propagandamunkát végzők kezébe ahhoz, hogy meggyőzhessék

azokat, akiknek nincsenek világos elképzeléseik és szilárd nézeteik, s hogy erősíthessék bennük a győzelmünkbe vetett hitet.

14. Milyen érveket kell hát felsorakoztatnunk? Ilyen érvek korunk sajátosságai. E sajátosságok konkrét kifejezése: Japán reakciós volta és nemzetközi elszigeteltsége, Kína haladó volta és a Kínának nyujtott széleskörű nemzetközi támogatás.

15. Ez a háború nem közönséges háború, hanem olyan háború, amely a XX. század harmincas éveiben folyik Kína és Japán között. Ami ellenségünket illeti, az mindenekelőtt az imperializmus, amelynek életéből már nem sok van hátra. Japán most a hanyatlás útját járja, és nemcsak az India meghódítása korabeli Angliára nem hasonlít, hiszen akkor a kapitalizmus még fellendülőben volt, hanem még a húsz év előtti Japánra, az első világháború időszakának Japánjára sem. A mostani háború a világimperializmus általános bukásának, és mindenekelőtt a fasiszta államok bukásának előestéjén robbant ki. Éppen ezért indította meg az ellenség a kalandor háborút, amely lényegében az ellenség haláltusája. Ugyanebből az okból kifolyólag a háború nyomán nem Kína, hanem az imperialista Japán kormányzó klikkje pusztul majd el; ez elkerülhetetlen, ez elől nincs menekvés. Továbbá, Japán akkor indította el a háborút, amikor a világ államainak egy része már belesodródott a háborúba, másik része pedig a háború küszöbén áll. A világ minden állama vagy már háborút visel, vagy készül a háborúra, hogy visszaverje a barbár agressziót. Kína érdekei tehát egybefonódnak a világ legtöbb államának és népének érdekeivel.

Ez az alapja annak, hogy a világ országainak és népeinek többsége szembehelyezkedik, s a jövőben még nagyobb erővel fog szembehelyezkedni Japánnal.

16. Milyen helyzetben van Kína? Kína életének mai időszakát már nem lehet összehasonlítani történelmének egyik előző időszakával sem. Kínának a félgyarmati helyzet és a félfeudális társadalom azok a sajátosságai, amelyeknél fogva gyenge országnak tekintjük. Kína azonban ugyanakkor történelmi fejlődésében a fellendülés korszakát éli, és ez legfőbb érvünk amellett, hogy Kína kivívhatja a győzelmet Japán fölött. Amikor azt mondjuk, hogy a japán betolakodók ellen viselt háború haladó háború, nem **általában vett „haladó jellegről"**, nem arról a haladó **jellegről beszélünk**, amely Abesszíniának az olasz agresszió elleni háborúját jellemezte, nem arról a haladó jellegről, amely a tajping háborút vagy az 1911-es kínai forradalmat jellemezte; mi a mai Kína haladó jellegéről beszélünk. Miben rejlik a mai Kína haladó jellege? Abban, hogy Kína már nem a szó teljes értelmében vett feudális állam, Kínában már megjelent a kapitalizmus, megjelent a burzsoázia és a proletariátus, a nép nagy tömegei öntudatos életre ébredtek vagy ébrednek, megjelent a Kommunista Párt, megjelent a politikailag haladó hadsereg, vagyis a Kommunista Párt vezette kínai Vörös Hadsereg, felhalmozódtak több forradalmi évtized hagyományai és tapasztalatai, s különösen a Kínai Kommunista Párt megalapítása óta eltelt 17 esztendő tapasztalatai. Ezeken a tapasztalatokon nevelkedett a kínai nép, nevelkedtek Kína politikai pártjai; ma éppen

ezeknek a tapasztalatoknak az alapján fog össze népünk, hogy szembeszálljon a japán megszállókkal. Ha igaz, hogy Oroszországban az 1905-ös tapasztalatok nélkül lehetetlen lett volna az 1917-es győzelem, mi is elmondhatjuk, hogy ha nem rendelkeznénk az utóbbi 17 év tapasztalataival, lehetetlen volna az eljövendő győzelem is a japán betolakodók ellen viselt háborúban. Ezek a mi belső feltételeink.

A nemzetközi helyzet pedig úgy alakult, hogy Kína most nem elszigetelten viseli a háborút, és ez is az első eset történelmében. A multban Kína is, India is mindig elszigetelten viselte háborúit. Csak napjainkban találkozunk olyan példátlanul nagyarányú és mélyen gyökerező népmozgalommal, amely az egész világon létrejött vagy most jön létre, és azzal a segítséggel, amelyet ez a mozgalom nyujt Kínának. Az 1917-es oroszországi forradalom szintén támogatásra talált az egész világon, s az orosz munkások és parasztok győztek, de ez a támogatás akkor arányait tekintve nem volt olyan nagy, és jellegét tekintve nem volt olyan hatékony, mint az a támogatás, amelyet napjainkban Kína élvez. Most a népi mozgalom az egész világon soha nem látott erővel terebélyesedik mélységben és szélességben. A mai nemzetközi politikának még fontosabb tényezője, rendkívüli fontosságú tényezője a Szovjetunió fennállása, amely kétségtelenül óriási lelkesedéssel segíti Kínát. Húsz évvel ezelőtt ez a tényező teljesen hiányzott. Mindez együttvéve megteremtette és megteremti Kína végső győzelmének elengedhetetlen és fontos előfeltételeit. Noha közvetlen és nagyarányú támogatást egyelőre

ma még nem kapunk, noha ez a támogatás csak a jövőben várható, olyan feltételek, mint Kína haladó volta és területének nagysága, képessé tesznek bennünket arra, hogy elhúzzuk a háborút, biztosítsuk magunknak és megvárjuk a nemzetközi segítséget.

17. Ha az elmondottakhoz még hozzátesszük, hogy Japán nem nagy ország, kis területen fekszik, anyagi erőforrásai korlátozottak, kevés lakosa van és hadserege sem nagy, Kína ellenben nagy ország kiterjedt területtel, bőséges anyagi erőforrásokkal, nagy lakossággal és nagy hadsereggel, akkor Japán és Kína erőviszonyában azon kívül, hogy Japán erős, Kína pedig gyenge ország, meglátjuk a másik oldalt is, azt, hogy egy kis országgal, amely a hanyatlás és a nemzetközi elszigeteltség útján halad, egy nagy állam áll szemben, amely a fellendülés korszakát éli és nagyarányú nemzetközi támogatást élvez. Ez az érv amellett szól, hogy Kínát semmiképpen sem fogják leigázni. Az erőviszonyok első oldala, az, hogy Japán erős, Kína pedig gyenge, lehetővé teszi, hogy Japán bizonyos ideig és bizonyos határokon belül garázdálkodjék Kínában, s múlhatatlanul arra kényszeríti Kínát, hogy megtegye az út e nehéz szakaszát. Ugyanakkor az erőviszonyok első oldalából már eleve az következik, hogy a japán betolakodók elleni háború hosszantartó, nempedig gyorslefolyású háború lesz. Az erőviszonyok másik oldalából azonban, abból, hogy egy kis országgal, amely a hanyatlás és a nemzetközi elszigeteltség útján halad, egy nagy állam áll szemben, amely a fellendülés korszakát éli és nagyarányú nemzetközi támogatást

élvez, ugyancsak már eleve az következik, hogy Japán nem garázdálkodhat Kínában a végtelenségig, s végülis vereséget szenved, Kínát pedig sohasem fogják leigázni, s feltétlenül kivívja a végső győzelmet.

18. Miért igázták le Abesszíniát? Először is, Abesszínia nemcsak gyenge, hanem kis ország is volt. Másodszor, nem volt olyan haladó, mint Kína. Abesszínia olyan állam volt, amely az ősi rabszolgatartó rendről a feudalizmusra tért át. Abesszíniában nem volt kapitalizmus, nem voltak burzsoá politikai pártok és még kevésbbé volt Kommunista Párt. Abesszíniának nem volt olyan hadserege sem, mint Kínának, és még kevésbbé olyan hadserege, mint amilyen a mi 8. hadseregünk. Harmadszor, Abesszínia nem tudta megvárni a nemzetközi segítséget, egymagában kellett viselnie a háborút. Negyedszer — és ez a legfőbb —, az olasz hódítók elleni háború vezetésében hibákat követtek el. E négy körülmény következménye, hogy Abesszíniát leigázták. Abesszíniában azonban még tart a meglehetősen nagyarányú partizánháború, s ha az abesszinek továbbra is szívósan folytatják ezt a háborút, a nemzetközi helyzet későbbi alakulása során e háború révén visszaállíthatják hazájuk függetlenségét.

19. Ha pedig a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet hívei a kínai felszabadító mozgalomnak az utóbbi időben szenvedett vereségeire hivatkoznak annak bizonyítása céljából, hogy „katonai ellenállás esetén elpusztulunk" és hogy „a háború folytatása egyértelmű a pusztulással", erre csupán

egy mondattal felelhetünk: most nem olyan időket élünk. Ma már maga Kína is, Japán helyzete is, a nemzetközi helyzet is más, mint azelőtt volt. Igaz ugyan, hogy Japán erősebb, mint volt, Kína ellenben változatlanul félgyarmati és félfeudális ország, s változatlanul igen gyenge. Ez nagyon komoly körülmény. Japán urainak egyelőre még van lehetőségük arra, hogy népüket fegyelem alatt tartsák, s hogy kínai agressziójuk érdekében kihasználják a nemzetközi ellentmondásokat. Mindez igaz. A hosszantartó háború során azonban elkerülhetetlenül ellenkező irányú változások következnek be. Eddig még nem következtek be, de a jövőben elkerülhetetlenek. Éppen ezzel nem akarnak számolni annak az elméletnek a hívei, amely szerint Kína leigázása elkerülhetetlen. Márpedig mit látunk Kínában? Az utóbbi időben Kínában megjelent új emberek, új párt, új hadsereg és új politika — a japán területrablók elleni harc politikája — már erősen különböznek attól, amit alig több mint tíz évvel ezelőtt láttunk, és mindez elkerülhetetlenül továbbra is fejlődni fog. A kínai szabadságmozgalom története ugyan elég sok kudarcot ismer, amelyek lehetetlenné tették, hogy Kína még jelentősebb erőket halmozzon fel a japán betolakodók ellen most folyó háborúra (ez rendkívül szomorú történelmi tanulság, amelyet a jövőben számításba kell vennünk, ha meg akarjuk akadályozni azt, hogy maguk a kínaiak semmisítsék meg saját forradalmi erőiket), mindamellett, ha komoly erőfeszítéseket teszünk, még a mostani alapon is feltétlenül lehetséges számunkra a fokozatos előrenyomulás és a japán megszállókkal szembeni ellen-

állás erőinek gyarapítása. Ezeknek az erőfeszítéseknek fő iránya a japánellenes nagy nemzeti egységfront.

Ami a nemzetközi támogatást illeti, bár ezt ezidőszerint közvetlenül és nagy arányokban még nem érezzük, a mostani nemzetközi helyzet már gyökeresen különbözik az eddigitől, s a közvetlen és nagyarányú támogatás ma már egyre inkább kilátásban van. A kínai szabadságmozgalomnak az utóbbi időben szenvedett számtalan kudarca objektív és szubjektív okokkal magyarázható, de sem az egyik, sem a másik tekintetben nem hasonlíthatjuk a régi helyzetet a maihoz. Bár ma még sok olyan kedvezőtlen körülmény van, amely a japán betolakodók ellen viselt háborút súlyos háborúvá teszi — mint például az, hogy Japán erős állam, Kína pedig gyenge, az ellenség még csak kezdi érezni a nehézségeket, mi pedig még nem értük el a fellendülés kellő színvonalát stb. stb. —, nagyon sok kedvező feltétellel rendelkezünk ahhoz, hogy győzelmet arassunk az ellenségen. Csak rajtunk áll, hogy megtegyük a kellő erőfeszítéseket, s akkor leküzdhetjük a nehézségeket és kivívhatjuk a győzelmet. Kína történetében még nem volt időszak, amelyet számunkra annyira kedvező feltételek jellemeztek volna, mint a mostanit. Ezek azok az érvek, amelyek amellett szólnak, hogy a japán megszállók ellen viselt mostani háborúban semmiképpen sem szenvedünk olyan vereségeket, amilyeneket szabadságmozgalmunk a multban szenvedett.

MEGALKUVÁS VAGY HÁBORÚ? ROTHADÁS VAGY HALADÁS?

20. Fentebb kimutattuk, hogy tarthatatlan az az elmélet, amely szerint Kína leigázása elkerülhetetlen. De sok kínait, igazi hazafiakat, nem pedig olyanokat, akik a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet hívei, nagyon aggaszt a mostani helyzet. E hazafiakban két aggály merül fel: egyrészt félnek a Japánnal való kompromisszumtól, másrészt kételkednek Kína politikai felemelkedésének lehetőségében. Ezt a két aggasztó problémát széles körökben vitatják, de ezek a körök nem találnak alapot megoldásukra. Vizsgáljuk most meg ezt a két problémát.

21. Az előbb már szó volt arról, hogy a megalkuvásnak megvannak a maga társadalmi gyökerei. Amíg ezek megvannak, harcolnunk kell a megalkuvás ellen. A megalkuvó vonalnak azonban nem lesz sikere. Ennek bizonyítékait megintcsak Kína és Japán helyzetében és a nemzetközi helyzetben kell keresnünk.

Először is, vegyük szemügyre Japánt. Mi már a japán betolakodók elleni háború elején megmondtuk, hogy elérkezhet az a pillanat, amikor a megalkuvás légköre sűrűsödni fog, nevezetesen: Észak-Kína, valamint Csiangszu és Csöcsiang tartomány megszállása után az ellenség megkísérelheti, hogy Kínát kapitulációra bírja. Utóbb valóban történt is erre kísérlet; a válságos pillanat azonban csakhamar elmúlt, többek között azért, mert az ellenség mindenütt barbár politikát kezdett folytatni, és a nyilt

rablás útjára lépett. Kína kapitulációja esetén minden kínaira a gyarmati rabszolgák sorsa várt volna. Az ellenség e Kína leigázására irányuló rablópolitikájának két oldala van — anyagi és szellemi, s ez a politika egyenlő mértékben kiterjed kivétel nélkül minden kínaira, a néptömegekre és a társadalom felsőbb rétegeire egyaránt, bár természetesen az utóbbiakkal szemben kissé kíméletesebb formában érvényesül. A különbség azonban itt csak a fokozatban van, nempedig az elvben. Általában, az ellenség áthozta Belső-Kínába azokat a kipróbált módszereket, amelyeket a három keleti tartományban alkalmaz. Anyagi tekintetben ez abban jut kifejezésre, hogy az ellenség elveszi az egyszerű néptől a ruhát és az élelmet, s így a lakosság széles rétegei éheznek és fáznak. Elveszi a munkaeszközöket is, s ezzel tönkreteszi és gúzsbaköti a kínai nemzeti ipart. Szellemi tekintetben az ellenség a kínai nép nemzeti öntudatának erőszakos elfojtására irányuló politikát folytat. A „felkelő nap" zászlaja alatt a kínai csak engedelmes rabszolga, igavonó barom lehet. Nem engedik meg neki, hogy akár a legkisebb mértékben kifejezésre juttassa a kínai nemzeti szellemet. Ezt a barbár politikát az ellenség egyre jobban ki fogja terjeszteni az ország belső részeire is. Az ellenségnek telhetetlen étvágya van, és nem akarja beszüntetni a háborút. Azt a politikát, amelyet a japán kormány 1938 január 16-án proklamált[7], erélyesen érvényesíti, és most kénytelen is érvényesíteni. Ez felháborította Kína lakosságának valamennyi rétegét. Mindez az ellenség által viselt háború reakciós és barbár jellegének

következménye. És mivel, mint mondani szokás, „a baj elől nem lehet elbújni", az emberek engesztelhetetlen gyűlölettel fordulnak szembe a japán betolakodókkal. Számolnunk kell azzal, hogy alkalomadtán az ellenség ismét megpróbálja kapitulációra bírni Kínát, s akkor a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet egyes hívei megint mozgolódni kezdenek majd, és a végén még összeszűrik a levet bizonyos külföldi elemekkel (s ilyen elemek akadnak Angliában, az Egyesült Államokban, Franciaországban, különösen pedig az angol vezető körök soraiban), hogy közösen végezzék el sötét munkájukat. De az általános helyzet olyan, hogy a kapitulációból semmi sem lesz. Ennek egyik oka az, hogy Japán igen erőszakosan és rendkívül barbár módon folytatja ezt a háborút.

22. Másodszor, vegyük szemügyre Kínát. Kínában három olyan erő van, amely biztosítja a japán rablók ellen viselt háború kitartó folytatását. Az első: a Kommunista Párt, megbízható erő, amely harcba vezeti a népet a betolakodók ellen. A második erő: a Kuomintang. A Kuomintang, mivel függ Angliától és az Egyesült Államoktól, nem kapitulál, amíg Anglia és az Egyesült Államok nem ad neki parancsot erre. A harmadik erő: a többi párt és csoport, amelyek többségükben ellenzik a megalkuvást, és támogatják a háborút. E három erő tömörülése folytán mindenki, aki az ellenséggel való megalkuvás mellett száll síkra, a nemzetárulók oldalára kerül és törvényen kívül helyezi magát, azoknak pedig, akik nem akarnak árulók lenni, tömörülniök kell és kitartóan, mindvégig folytatniok kell a háborút a japán betola-

kodók ellen, ebben az esetben pedig a megalkuvó vonal győzelme gyakorlatilag aligha lehetséges.

23. Harmadszor, vegyük szemügyre a nemzetközi helyzetet. Japán szövetségeseit és a kapitalista országok legfelső köreinek egyes elemeit kivéve az egész világnak az az érdeke, hogy Kína ellenállást tanúsítson a japán területrablókkal szemben, nempedig az, hogy a megalkuvás útjára lépjen. Ez a körülmény erősíti reményeinket. Most egész népünk azt reméli, hogy a nemzetközi erők fokozatosan növelni fogják Kínának nyujtott segítségüket. Ezek a remények nem alaptalanok. Különösen nagy lelkesedéssel tölti el Kínát a japán betolakodók ellen viselt háborúban a Szovjetunió fennállása. A szocialista állam, a Szovjetunió a maga példátlan hatalmával mindig Kína mellett van: örömben, bánatban egyaránt. Szöges ellentétben valamennyi tőkés állammal, ahol a társadalom felső rétege csak a hasznot nézi, a Szovjetunió kötelességének tartja, hogy segítsen minden gyenge és kis nemzetnek, támogasson minden forradalmi háborút. Azt, hogy Kína nem elszigetelten viseli háborúját, nem csupán általában a nemzetközi segítség, hanem különösen a Szovjetunió segítsége biztosítja. Kína és a Szovjetunió földrajzi közelsége súlyosbítja Japán válságos helyzetét, és Kínának kedvez a japán betolakodók elleni háborúban. Kína és Japán földrajzi közelsége súlyosbítja a nehézségeket, amelyekkel Kína ebben a háborúban találkozik. Kína és a Szovjetunió földrajzi közelsége viszont kedvező feltételeket teremt Kína számára a japán területrablók ellen viselt háborúban.

24. Az elmondottakból az alábbi következtetés

vonható le: a megalkuvás veszélye fennáll, de le lehet küzdeni, mert még ha bizonyos mértékig meg is változik az ellenség politikája, gyökeresen nem változhat meg. Noha Kínában a megalkuvásnak megvannak a társadalmi gyökerei, azok, akik ellenzik a megalkuvást, túlnyomó többségben vannak. Jóllehet a nemzetközi erők között szintén akadnak bizonyos elemek, akik helyeslik a megalkuvók álláspontját, a fő erők támogatják Kínának a japán betolakodók ellen viselt háborúját. Ilyenformán ez a három tényező együttvéve teljes mértékben lehetővé teszi, hogy leküzdjük a megalkuvás veszélyét és erélyesen, győzelmes befejezéséig folytassuk a háborút a japán területrablók ellen.

25. Most válaszolok a második kérdésre. Az ország politikai rendszerének átalakítása elválaszthatatlanul összefügg a japán betolakodók elleni háború kitartó folytatásával. Minél sikeresebben halad majd a politikai rendszer átalakítása, annál több lehetőségünk lesz a háború kitartó folytatására, és fordítva, minél kitartóbban folytatjuk a háborút, annál sikeresebben halad majd a politikai rendszer átalakítása. Döntő jelentősége azonban itt annak lesz, hogy milyen kitartóan folytatjuk a háborút. A Kuomintang tevékenységének különböző területein sok egészségtelen jelenség tapasztalható. Ezek az egészségtelen jelenségek, amelyek hosszú évek során halmozódtak fel, erősen nyugtalanítják és aggasztják a hazafiak széles köreit. De mint a japán területrablók ellen viselt háború tapasztalatai már bebizonyították, az utóbbi tíz

hónap alatt a kínai nép olyan nagy lépést tett előre, hogy ahhoz a multban hosszú évekre lett volna szüksége, s ezért semmi ok sincs pesszimizmusra. Az évek alatt felgyülemlett rothadás ugyan rendkívül meglassította a japán betolakodók elleni háborúban résztvevő népi erők növekedésének ütemét, akadályozta katonai sikereinket és fölösleges háborús veszteségekre vezetett, mégis, a Kínában, Japánban és az egész világon fennálló általános helyzet nem engedi meg a kínai népnek, hogy egyhelyben topogjon. Minthogy vannak olyan tényezők — a rothadás jelenségei —, amelyek gátolják a haladást, ez a haladás lassú. A mai helyzetet éppen ez a két körülmény jellemzi: egyfelől a haladás, másfelől e haladás lassú üteme. Az utóbbi sajátosság nyilvánvalóan nem felel meg a háború jelenlegi követelményeinek, és ez elszomorítja a kínai hazafiakat. Mi azonban forradalmi háborút viselünk, a forradalmi háború pedig bizonyos értelemben ellenméreg; nemcsak megtöri az ellenség őrült rohamát, hanem saját sorainkat is megtisztítja minden szennytől. Minden igazságos, forradalmi háború nagy erő, sok mindent átalakíthat, vagy szabaddá teheti az utat az átalakítás számára. A kínai-japán háború Kínát is, Japánt is átalakítja. Csak arra van szükség, hogy Kína erélyesen folytassa a háborút a japán betolakodók ellen és szilárdan kövesse az egységfront politikáját, s akkor a régi Japán elkerülhetetlenül új Japánná, a régi Kína pedig — új Kínává válik. Kínában is, Japánban is minden átalakul, a háború alatt és a háború után egyaránt. Helyesen járunk el, amikor a japán

területrablók ellen viselt háborút összekapcsoljuk az államépítés feladataival. Amikor azt mondjuk, hogy Japán is átalakul, arra gondolunk, hogy az az agresszív háború, amelyet Japán urai folytatnak, vereséggel fog végződni, és ez Japánban népi forradalmat idézhet elő. A japán népi forradalom győzelmének napja Japán átalakulásának napjává válik, és ez szorosan összefügg Kína háborújával. Ezt a távlatot szem előtt kell tartanunk.

A KÍNA ELKERÜLHETETLEN LEIGÁZÁSÁT HIRDETŐ ELMÉLET HIBÁS, DE UGYANOLYAN HIBÁS A GYORS GYŐZELEM ELMÉLETE IS

26. Az előbb mondottak során összehasonlító elemzés alá vettük országunk és az ellenség legfőbb és kölcsönösen ellentétes sajátosságait. Ezek a sajátosságok abban rejlenek, hogy Japán erős, de nem nagy ország, amely a hanyatlás és a nemzetközi elszigeteltség útján halad, Kína pedig gyenge, de nagy állam, amely a fellendülés korszakát éli, és nemzetközi támogatásban részesül. Megbíráltuk a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elméletet. Válaszoltunk arra a kérdésre, hogy miért nem számíthat egykönnyen sikerre a megalkuvás politikája, és miért lehetséges Kínában a politikai haladás.

A Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet hívei túlbecsültek egy ellentmondást, nevezetesen azt, hogy az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk. Túlbecsülték ezt az ellentmondást, s érvként használják fel az egész kérdés megoldására,

ugyanakkor pedig szem elől tévesztik a többi ellentmondást. Egyre csak azt hajtogatják, hogy az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk, és semmi másról nem akarnak tudomást venni. Ebben mutatkozik meg eljárásuk egyoldalúsága. A kérdés egyik oldalát eltúlozták, az egésznek vették, s ebben szubjektivizmusuk mutatkozik meg. Ezért ha behatóan elemezzük a kérdést, megállapíthatjuk, hogy elméletük megalapozatlan és hibás. Vannak azonban olyanok is, akik egyáltalán nem értenek egyet a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélettel, akik nem gyógyíthatatlan pesszimisták, hanem csak ideiglenesen, csak akkor engednek pesszimista hangulatoknak, amikor megzavarják őket az ellenség és közöttünk fennálló erőviszonyok terén mutatkozó átmeneti és részleges jelenségek, meg az országon belüli rothadás jelenségei. Az ilyeneknek be kell bizonyítanunk, hogy az ő nézeteik alapja is egyoldalúság és szubjektivizmus. De ezeket az embereket könnyebb rávezetni a helyes felismerésre: elég rámutatnunk hibáikra, és jobb belátásra jutnak, mivel hazafiak és hibáik ideiglenesek.

27. A gyors győzelem lehetőségét hangoztató elmélet híveinek szintén nincs igazuk. Ezek vagy egészen megfeledkeznek arról, hogy az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk, s csupán a többi ellentmondásra fordítanak figyelmet, vagy a valóságtól elszakadva, eltúlozzák és torzítva tüntetik fel Kína előnyeit, vagypedig az erőviszonyok terén mutatkozó átmeneti és részleges jelenségek hatására ezeket a részleges jelenségeket az erőviszonyok egészének vélik — mint mondani szokás, a szemük

előtt levő falevéltől nem látják a Tajsan hegyet —, és még azt hiszik, hogy igazuk van. Általában, nincs elég bátorságuk beismerni, hogy az ellenség valóban erős, mi pedig gyengék vagyunk. Gyakran elkenik ezt, és ezzel elpalástolják az igazság egyik oldalát. Nincs bátorságuk arra sem, hogy elismerjék előnyeink korlátozott jellegét, s ezzel elpalástolják az igazság egy további oldalát. Ebből fakadnak nagy és kis hibáik. S ez megintcsak az egyoldalúságnak és a szubjektivizmusnak tudható be. Ezek a barátaink jószándékúak, ők is hazafiak, csakhogy — mint mondani szokás — a terv nagyszabású ugyan, de a megvalósítás körül baj van, s ha valaki e derék barátaink útbaigazítását követi, holtbiztosan zsákutcába jut. Aki valamely hadművelet tervének kidolgozása során helytelenül ítéli meg a helyzetet, nem juthat el a kitűzött célhoz. Ha pedig makacskodik, pusztulásba dönti a hadsereget is, a hazát is. Ezért a gyors győzelem elmélete is rossz, mert ugyanazokra az eredményekre vezet, mint a defetizmus.

28. Tagadjuk-e, hogy Kínát a leigázás veszélye fenyegeti? Nem, nem tagadjuk. Elismerjük, hogy Kína előtt két lehetőség áll: felszabadulás vagy leigázás, s e két lehetőség között elkeseredett harc folyik. Feladatunk az, hogy kivívjuk Kína felszabadulását és megakadályozzuk leigázását. A felszabadulás lehetősége alapjában véve a Kínában tapasztalható fellendülésből, az ellenség számos nehézségéből és a nekünk nyujtott nemzetközi segítségből következik. A Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet híveivel ellentétben mi objektíven és sok-

oldalúan vizsgáljuk a kérdést, s elismerjük, hogy egyidejűleg két lehetőség van — Kína leigázása és felszabadulása. Hangsúlyozzuk, hogy a felszabadulás lehetősége nagyobb, rámutatunk a felszabaduláshoz szükséges feltételekre, és minden erőnket latbavetjük e feltételek biztosítására. Ami a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet híveit illeti, szubjektíven és egyoldalúan vizsgálják a kérdést, csak az egyik lehetőséget, Kína leigázásának lehetőségét ismerik el, s tagadják felszabadulásának lehetőségét. Mondanunk sem kell, hogy ezek az emberek nem mutathatnak rá a felszabaduláshoz szükséges feltételekre, s nem fogják latbavetni erejüket e feltételek biztosítására. Azt is elismerjük, hogy vannak megalkuvó tendenciák és rothadásra valló jelenségek, de más tendenciákat és más jelenségeket sem tévesztünk szem elől. S leszögezzük, hogy az utóbbiak fokozatosan fölébe kerekednek az előbbieknek, és hogy ezek meg amazok között ádáz harc dúl. Rámutatunk az utóbbi tendenciák és jelenségek győzelmének feltételeire is, és latbavetjük erőnket, hogy leküzdjük a megalkuvó tendenciákat s kiküszöböljük a rothadás jelenségeit. Ezért a pesszimistákkal ellentétben mi nem csüggedünk el.

29. Mi is örülnénk a gyors győzelemnek; melyikünk ne szeretné, ha a japán „ördögöket" már holnap reggel kiűzhetnénk hazánkból? De azt mondjuk, hogy a gyors győzelem, ha nincsenek meg a szükséges feltételei — puszta álmodozás, fikció, csak a képzeletben létezik, nempedig a valóságban. Ezért objektíven és minden szempontból mérlegelve

az egész helyzetet, vagyis saját helyzetünket és az ellenség helyzetét, a halogató háború stratégiáját jelöljük meg mint az egyetlen utat, amely elvezet a végső győzelem kivívásához, és elvetjük a gyors győzelem minden alapot nélkülöző elméletét. Mi azt mondjuk, hogy minden erőnket meg kell feszítenünk a végső győzelemhez szükséges feltételek kivívása érdekében. Minél inkább meglesznek ezek a feltételek, annál biztosabbak lehetünk a győzelemben, annál hamarabb vívhatjuk ki a győzelmet. Azon a véleményen vagyunk, hogy csak így rövidíthetjük le a háború tartamát, s mint olcsó és üres fecsegést elvetjük a gyors győzelem elméletét.

MIÉRT LESZ A HÁBORÚ ELHÚZÓDÓ JELLEGŰ?

30. Most pedig térjünk át az elhúzódó háború kérdésének megvizsgálására. Arra a kérdésre, hogy miért lesz a háború elhúzódó jellegű, csak úgy találhatjuk meg a helyes választ, ha figyelembe vesszük Kína és Japán valamennyi főbb, kölcsönösen ellentétes sajátosságát. Például, ha csak azt vennők figyelembe, hogy Japán erős imperialista hatalom, Kína pedig gyenge, félgyarmati, félfeudális ország, az a veszély fenyegetne bennünket, hogy lesüllyedünk a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélethez, mert abból az egy körülményből, hogy a szóbanforgó esetben gyenge áll szemben az erőssel, egyáltalán nem következik sem elméletileg, sem gyakorlatilag, hogy a háború elhúzódó háború lesz. Nem következik ez abból az egy körülmény-

ből sem, hogy az egyik ország nagy, a másik kicsiny, az egyik haladó, a másik reakciós, az egyik nagyarányú külső támogatásban részesül, a másik pedig el van szigetelve. Az életben megesik, hogy a nagy elnyeli a kicsit, és fordítva, az is előfordul, hogy a kicsi nyeli el a nagyot. Előfordul, hogy a haladó államot vagy a haladó jelenséget, ha még gyenge, megsemmisíti a nagy, reakciós állam vagy jelenség. Annak a segítségnek a nagysága, amelyet a hadviselő országok kívülről kapnak, bár fontos, de mégis járulékos tényező, amelynek jelentőségét megintcsak a hadviselő országok legfőbb sajátosságai határozzák meg. Ezért az a következtetésünk, hogy a japán bitorlók ellen viselt háború elhúzódó háború lesz, a bennünket és az ellenséget jellemző valamennyi sajátosság kölcsönhatásának számbavételén alapul. Abban, hogy az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk, benne rejlik leigázásunk veszélye. De az ellenségnek ugyanakkor vannak gyenge oldalai is, nekünk pedig vannak előnyeink. Erőfeszítéseinkkel gyengíthetjük az ellenség előnyeit, gyenge oldalait pedig súlyosbíthatjuk. Másrészt ugyancsak erőfeszítéseinkkel megsokszorozhatjuk előnyeinket és leküzdhetjük gyenge oldalainkat. Ezért vagyunk képesek arra, hogy kivívjuk a végső győzelmet és elkerüljük a leigázást, s ezért van az, hogy az ellenség véglegesen vereséget szenvedhet és nem kerülheti el imperialista rendszerének teljes bukását.

31. Ha az ellenségnek csak egyetlen előnye van, többi sajátossága pedig gyenge oldalaihoz tartozik, nekünk viszont csak egyetlen gyenge

oldalunk van, valamennyi többi sajátosságunk pedig előnyeinkhez tartozik, akkor miért nem jön létre erőegyensúly, és miért alakulnak az erőviszonyok most mégis az ellenség javára? Világos, hogy nem szabad ilyen formálisan vizsgálnunk a kérdést. A helyzet az, hogy ezidőszerint az ellenség erőfölénye még túlságosan nagy. Az ellenség gyenge oldalai még nem mélyültek el és nem is mélyülhetnek el egyszerre annyira, hogy semmivé tehessék erejét. A mi előnyeink még nem érvényesültek, de nem is érvényesülhetnek egyszerre annyira, hogy ellensúlyozhassák gyengeségünket. Ezért nem jöhetett még létre az erőegyensúly, és ezért egyenlőtlenek **még ezidőszerint az erők.**

32. Az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk; a túlerő az ellenség oldalán van, nempedig a mi oldalunkon. A japán betolakodók elleni háborúban és az egységfront erősítése érdekében tett kitartó erőfeszítéseink nyomán ez a helyzet a mi javunkra kissé megváltozott, de gyökeres változás egyelőre még nem következett be. Ezért az ellenség a háború bizonyos korlátozott szakaszán arathat egyes győzelmeket, mi pedig bizonyos vereségeket fogunk szenvedni. De az ellenség győzelmei is, a mi vereségeink is csak ezen a korlátozott szakaszon fognak előfordulni, s korlátozott jellegűek lesznek. Ennél tovább a dolog nem mehet: az ellenség nem képes arra, hogy teljes győzelmet arasson, mi pedig nem szenvedünk teljes vereséget. Mi a magyarázata ennek? Először is az, hogy az ellenség kezdeti túlereje nem abszolút, hanem viszonylagos jellegű volt. Másodszor az, hogy a japán betolakodók elleni háborúban

és az egységfront erősítése érdekében tett kitartó erőfeszítéseink nyomán ez a túlerő még inkább viszonylagossá vált. Vizsgáljuk meg az eredeti helyzetet: noha az ellenség erős volt, más, számára kedvezőtlen tényezők aláásták erejét; egyelőre azonban még nem ásták alá annyira, hogy semmivé tehessék fölényét. Ami bennünket illet, noha gyengék vagyunk, más, számunkra kedvező tényezők ellensúlyozzák gyengeségünket; e tényezők azonban még nem ellensúlyozták gyengeségünket annyira, hogy az erőviszonyok a mi javunkra megváltozhassanak. Ilyenformán kiderül, hogy az ellenség csak viszonylag erős, mi pedig csak viszonylag vagyunk gyengék, hogy az ellenség csak viszonylag van túlerőben, mi pedig csak viszonylag vagyunk gyengébbek nála. Az a helyzet, hogy az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk, és hogy a túlerő az ellenség oldalán van, nem pedig a mi oldalunkon, már kezdettől fogva sem volt abszolút; ehhez még hozzá kell tennünk, hogy a japán területrablók elleni háború során a háború viselése és az egységfront erősítése terén tett kitartó erőfeszítéseink ezeket a számunkra kedvezőtlen erőviszonyokat még inkább viszonylagossá teszik. Eszerint az ellenség győzelmei is, a mi vereségeink is csupán egy kisebb, korlátozott szakaszon fognak előfordulni és korlátozott jellegűek lesznek, s ezért a háború elhúzódó háború lesz.

33. De a helyzet tovább változik. Ha a háború folyamán helyes katonai és politikai vonalat tudunk érvényesíteni, ha nem követünk el elvi hibákat és maximális erőfeszítéseket teszünk, akkor mindazok

a tényezők, amelyek számunkra kedvezőek, az ellenség számára pedig kedvezőtlenek, a háború elhúzódása arányában erősödni fognak, egyre jobban meg fogják változtatni az eredeti erőviszonyokat és az ellenség fölényét a mi fölényünkké fogják változtatni. Egy bizonyos szakasz elérkeztekor az erőviszonyokban gyökeres változások következnek majd be, amelyek biztosítják számunkra a fölényt az ellenséggel szemben, s ez Japánt vereségbe viszi, Kínát pedig győzelemre vezeti.

34. Ezidőszerint a túlerő tényezőjét az ellenség egyelőre bizonyos mértékig még kihasználhatja; a japán betolakodók ellen viselt háborúnk még nem rendítette meg az ellenség erejének alapjait. Az olyan tényezők, hogy az ellenségnek nincs elegendő embere és nincs elég anyagi erőforrása, egyelőre még nem akadályozhatják meg az ellenség támadását; ellenkezőleg, ezek az erőforrások egyelőre még lehetővé teszik számára, hogy bizonyos határokon belül folytassa a támadást. Az a tényező, amely kiélezheti az osztályok közti antagonizmust magában Japánban és erősítheti a kínai nép ellenállását, nevezetesen Japán háborújának reakciós és barbár jellege, egyelőre még szintén nem teremtette meg azt a helyzetet, amely már eleve akadályozná az ellenség támadását. Végül, Japán nemzetközi elszigeteltségének tényezője egyelőre még ugyancsak a keletkezés és fejlődés szakaszában van, és Japán egyelőre még nincs teljesen elszigetelve. Több olyan országból, amely bevallottan arra törekszik, hogy segítséget nyujtson Kínának, a fegyverrel és stratégiai nyersanyaggal kereskedő tőkések a profithajsza

során egyelőre még nagymennyiségű hadianyaggal látják el Japánt[8]. Kormányaik[9] egyelőre még ugyancsak nem jelentették ki, hogy hajlandók a Szovjetunióval együtt hatékony szankciókat alkalmazni Japán ellen. Mindebből már eleve következik, hogy a japán területrablók ellen viselt háborúnkat nem koronázhatja gyors győzelem, hogy ez a háború csak elhúzódó háború lehet. Ami Kínát illeti, jóllehet katonai, gazdasági és kulturális tekintetben, s a polgári közigazgatás megszervezése terén, vagyis azokon a területeken, amelyeken gyengesége nyilvánul meg, a japán betolakodók elleni háború első tíz hónapja folyamán ért el bizonyos előrehaladást, ez az előrehaladás még korántsem olyan arányú, amilyen szükséges ahhoz, hogy megállítsuk az ellenség támadását és előkészítsük ellentámadásunkat. Ráadásul mindezeken a területeken bizonyos mennyiségi veszteséget kellett elszenvednünk. Ami a számunkra kedvező tényezőket illeti, bár ezek máris pozitív szerepet játszanak, egyelőre még óriási erőfeszítéseket kell tennünk, hogy elérjék a fejlődésnek azt a színvonalát, amely elegendő lesz ahhoz, hogy megállítsuk az ellenség támadását és előkészítsük ellentámadásunkat. Ma az országon belül egyelőre még nem küszöbölődtek ki a rothadás jelenségei, nincs gyors előrehaladás, Kína határain túl pedig nincsenek leküzdve azok az erők, amelyek segítséget nyujtanak Japánnak, nem növekednek kellő mértékben a japánellenes erők. Mindebből ismétcsak már eleve az következik, hogy háborúnkat nem koronázhatja gyors győzelem, hogy háborúnk csak elhúzódó háború lehet.

AZ ELHÚZÓDÓ HÁBORÚ HÁROM SZAKASZA

35. Mivel a kínai-japán háború elhúzódó háború és mivel a végső győzelem Kínáé lesz, teljes joggal feltételezhetjük, hogy ez az elhúzódó háború konkrét fejlődése során három szakaszon megy majd át. Az első szakasz az ellenség stratégiai támadásának és a mi stratégiai védelmünknek a szakasza, a második az ellenség stratégiai védekezésre való berendezkedésének és a mi ellentámadási előkészületeinknek a szakasza, a harmadik a mi stratégiai ellentámadásunknak és az ellenség stratégiai visszavonulásának a szakasza. Hogy milyen konkrét helyzet alakul majd ki az egyes szakaszokban, azt lehetetlen előre megmondani, de a mostani feltételekből kiindulva mégis rámutathatunk a háború fejlődésének egyes főbb tendenciáira. Az objektív helyzet alakulása rendkívül eseménydús lesz és zegzugos utat fog követni, s egyikünk sem tudja összeállítani a kínai-japán háború „horoszkópját", mindamellett stratégiai hadvezetésünk számára vázolnunk kell a háború fejlődési tendenciáinak főbb körvonalait. Ezért, jóllehet nem felelhetnek meg teljesen a további események tényleges menetének — az események során módosulni fognak —, az elhúzódó háború szilárd és célratörő stratégiai vezetése érdekében mégis fel kell vázolnunk ezeket a körvonalakat.

36. A háború első szakasza jelenleg még nem ért véget. Az ellenség azzal próbálkozik, hogy elfoglaljon három pontot — Kantont, Vuhant és Lancsout —, s ezeket összefüggő frontvonallal kapcsolja

össze. E cél elérése érdekében az ellenségnek legalább ötven hadosztályt — mintegy másfélmillió katonát — kell kiállítania, ezzel másfél-két évet kell eltöltenie, s több mint tízmilliárd jent kell rá költenie. Az ellenséget rendkívüli nehézségek elé állítja az a körülmény, hogy ilyen mélyen behatol országunkba, és e behatolás következményeit elképzelni sem tudjuk. Ami az ellenségnek azt a kísérletét illeti, hogy teljesen elfoglalja a Kanton—Hankou vasútvonalat és a Hszian—Lancsou autóutat, ennek sikere érdekében a japánoknak rendkívül kockázatos ütközeteket kellene vállalniok, és e szándékukat aligha válthatják majd valóra teljesen. Mi azonban a háborúval kapcsolatos terveinkben abból a lehetőségből indulunk ki, hogy az ellenség megszállhatja az említett három pontot, sőt azon felül egyes más vidékeket is elfoglalhat, továbbá abból a lehetőségből, hogy az ellenség összeköthetí ezeket egy egységes frontvonallal, s éppen ezért hosszantartó háborúra kell felkészülnünk, hogy ne legyünk tehetetlenek, ha az ellenség ezt megvalósítja. Számunkra a hadműveletek fő formáját az első szakaszban a reguláris csapatok mozgó hadműveletei fogják jelenteni, kisegítő formáját pedig a partizánháború és az állóháború.

Bár a Kuomintang-hadvezetés hibái folytán e szakasz elején az állóháború került az első helyre, az egész szakasz szempontjából az állóháború kisegítő szerepet fog játszani. Ebben a szakaszban már kialakult Kínában a széleskörű egységfront, elértük az eddig még sohasem tapasztalt szoros összefogást. Bár az ellenség alkalmazott és fog is alkal-

mazni aljas és szégyenletes eszközöket, hogy kapitulációra bírja Kínát, s ezáltal nagy erőpazarlás nélkül megvalósítsa a háború gyors befejezésére és egész Kína leigázására irányuló terveit, a multban nem sikerült és a jövőben is aligha sikerül majd eredményt elérnie. A háború első szakaszában Kína jelentős veszteségeket szenvedett, de emellett jelentős haladást is ért el. Ez a haladás a legfőbb alapja annak, hogy a háború második szakaszában folytathassuk a háborút a japán betolakodók ellen. Az első szakaszban a Szovjetunió már nagy segítséget nyujt országunknak; ami az ellenséget illeti, harci szelleme máris kezd hanyatlani; a japán szárazföldi hadsereg támadó lendülete e szakasz derekán a kezdeti állapothoz képest már gyengült; a szakasz végére még gyengébb lesz. Olyan jelek is vannak, amelyek arra vallanak, hogy az ellenség pénzügyi és gazdasági tekintetben már kezd kimerülni; Japán lakossága és katonasága már kezd megcsömörleni a háborútól; a háború menete csüggedést kezd előidézni a vezető katonai klikk soraiban, és a háború kilátásait illetően nő a pesszimizmus.

37. A második szakaszt a stratégiai egyensúly szakaszának nevezhetjük. Az első szakasz végén az ellenség, emberhiánya és a mi makacs ellenállásunk következtében, kénytelen lesz kijelölni stratégiai támadásának meghatározott végpontjait. Amikor ezeket a pontokat eléri, megkezdődik a következő szakasz, amikor az ellenség beszünteti a stratégiai támadást és áttér az elfoglalt terület megerősítésére. A második szakaszban az ellenség megkísérli majd, hogy szilárdan biztosítsa magának az elfoglalt te-

rületet. A megtévesztés legkülönfélébb eszközeihez fog folyamodni. Megpróbál bábkormányokat alakítani, s ezen az úton igyekszik majd kézbekaparintani ezt a területet és minden lehető módon fosztogatni a kínai népet. De itt szemtől-szembe találja magát a szívós partizánháborúval. A partizánok kihasználják azt a körülményt, hogy az ellenség mögöttes területén maradnak olyan vidékek, amelyeket az ellenség erőhiány következtében nem lesz képes megszállás alatt tartani, s már az első szakaszban mindenütt megindítják a partizánháborút, és sok támaszpontot létesítenek, ami komoly veszélyt jelent az ellenség számára olyan értelemben, hogy nehézségeket támąszt az elfoglalt terület megerősítése terén. Ezért az első szakaszhoz hasonlóan a második szakaszban is lesznek nagyarányú hadműveletek. Ami pedig a hadviselés formáit illeti, itt már a partizánháború lesz számunkra a legnagyobb jelentőségű, a reguláris csapatok mozgó hadműveletei pedig kisegítő szerepet fognak játszani.

Kína eddig az ideig meg tudja őrizni nagy reguláris hadseregét, de nehéz lesz egyszerre áttérni a stratégiai ellentámadásra — részben azért, mert az ellenség az általa elfoglalt nagyvárosokban és fő utánpótlási vonalakon stratégiai védelemre rendezkedik be, részben pedig azért, mert a kínai hadsereg még nem lesz teljes mértékben technikailag felszerelve. Reguláris csapataink egy része védelemben lesz a frontokon, s emellett nagy erőket dobunk majd át az ellenség mögöttes területére, ahol ezeket az erőket viszonylag decentralizáltan fogjuk felhasználni. Ezek a csapatok az ellenség mögöttes területén

levő meg nem szállt vidékekre támaszkodva, a lakosság fegyveres osztagaival együttműködve, nagyarányú és szívós partizánháborút fognak folytatni a megszállt területen, minden erejükkel mozgó hadműveletekre fogják késztetni az ellenséget és megsemmisítik erőit, ahogy most Sanhszi tartományban történik. A háború ebben a szakaszban igen elkeseredett lesz, a hadműveleti területek súlyos pusztításoknak lesznek kitéve. Ha helyesen és sikeresen viseljük a partizánháborút, elérhetjük, hogy az ellenség kezén az általa elfoglalt területnek mindössze körülbelül egyharmada marad meg, kétharmadát pedig változatlanul mi tartjuk majd a kezünkben, ami súlyos vereség lesz az ellenség számára és nagy győzelem Kína számára. Addigra az ellenség által elfoglalt terület háromfajta körzetre tagozódik majd: az elsőt az ellenség támaszpontjai fogják alkotni, a másodikat a partizánháború támaszpontjai, a harmadikat pedig a partizánkörzetek, amelyeknek birtoklásáért a két fél harcolni fog.

E szakasz tartama a közöttünk meg az ellenség között fennálló erőviszonyokban bekövetkező változások fokától és a nemzetközi helyzetben bekövetkező változásoktól függ. Általában, el kell készülnünk arra, hogy a második szakasz viszonylag hosszú lesz, és hogy meg kell tennünk ezt a nehéz utat. Ez a szakasz Kína számára a súlyos szenvedések időszaka lesz; az ország előtt két fölöttébb komoly probléma fog állni: a gazdasági nehézségek és a nemzetárulók aknamunkája. Az ellenség lázas igyekezettel próbálja majd megbontani a kínai egységfrontot, az ellenség által megszállt területen pedig

a nemzetárulók valamennyi szervezetét össze fogják fogni és megalakítják belőlük az úgynevezett „egységkormányt". A nagyvárosok elvesztésével és a háborús nehézségekkel kapcsolatban a sorainkban található ingadozó elemek erőteljesen kezdik majd terjeszteni megalkuvó eszméiket. Jelentősen megerősödik a pesszimista hangulat. Feladatunk ebben a szakaszban az lesz, hogy mozgósítsuk az egész ország néptömegeit a háború egyetértő, kitartó és ingadozás nélküli viselésére, az egységfront kiszélesítésére és erősítésére, s mindenfajta pesszimista és megalkuvó hangulat leküzdésére. Ha meg akarjuk tenni ezt a nehéz utat, fel kell majd hívnunk az országot, hogy álljon csatasorba és tartson ki a nehéz harcban, s érvényesítenünk kell a háborús idők új politikáját. A második szakaszban fel kell hívnunk az egész országot, hogy erélyesen támogassa az egységfront kormányát, harcolnunk kell a szakadás ellen, tervszerűen növelnünk kell katonai felkészültségünket, újjá kell szerveznünk a hadsereget, mozgósítanunk kell az egész népet és fel kell készülnünk az ellentámadásra. Ebben a szakaszban a nemzetközi helyzet még kedvezőtlenebbé válik majd Japán számára, bár az a lehetőség sincs kizárva, hogy különböző trükkökhöz fognak folyamodni Chamberlainnek az úgynevezett „befejezett tényekhez" való „realista" alkalmazkodása szellemében. Mindamellett a fő nemzetközi erők számottevőbb segítséget nyujtanak majd Kínának. Japán egyre nagyobb veszélyt fog jelenteni a csendesóceáni országokra és Szibériára nézve, sőt új háború is kitörhet.

Ami az ellenséget illeti, néhány tucat Kínában

lekötött hadosztálya nem lesz képes arra, hogy kitörjön országunkból. A nagyarányú partizánháború és a japánellenes népi mozgalom felőrli ezt az óriási japán hadsereget. Egyfelől az ellenség nagy veszteségeket szenved majd, másfelől hadserege, harci szellemének leromlása folytán, bomlásnak indul: erősödni fog benne a honvágy, a háborútól való csömör, sőt még a háborúellenes hangulat is. Bár nem mondhatjuk, hogy Kína kifosztása egyáltalán semmit sem nyujt Japánnak, a tőkehiány és a partizánháborúnk okozta nehézségek következtében a japánok nem tudnak majd gyors és nagy sikereket elérni ebben az irányban. A második szakasz átmeneti és egyben a legnehezebb szakasz lesz, de ugyanakkor fordulópontot fog jelenteni az egész háborúban. Azt a kérdést, hogy Kína független országgá vagy gyarmattá válik-e, nem a nagyvárosoknak az első szakaszban történt elvesztése, hanem az egész nemzet által a második szakaszban kifejtett erőfeszítések foka dönti majd el. Ha állhatatosan folytatjuk a háborút a japán betolakodók ellen, erősítjük az egységfrontot és kitartóan folytatjuk az elhúzódó háborút, akkor Kína a második szakaszban kikovácsolja a szükséges erőt ahhoz, hogy gyenge hadviselő félből erős hadviselő féllé váljék. Kína nemzeti felszabadító háborújának háromfelvonásos drámájában ez lesz a második felvonás, azután pedig az egész színészi együttes erőfeszítéseivel gyönyörűen eljátszhatjuk a ragyogó finálét.

38. A harmadik szakasz az ellentámadás szakasza, az elvesztett területek visszaszerzésének szakasza lesz. Kína az elvesztett területeket úgy szerzi

majd vissza, hogy főleg az előző szakaszban előkészített és a harmadik szakaszban tovább növekedő saját erőire támaszkodik. Pusztán a saját erői azonban nem lesznek elegendőek. Szükség lesz arra, hogy a nemzetközi erők segítségére és az ellenség országában bekövetkező belső változásokra is támaszkodjunk. Máskülönben nem győzhetünk. Ennélfogva megnő Kína külföldi propagandájának és diplomáciai tevékenységének jelentősége. Ebben a szakaszban már nem leszünk stratégiai védelemben, hanem stratégiai ellentámadásba megyünk át, amely a valóságban olyan lesz, mint a stratégiai támadás. A háború akkor már nem belső stratégiai vonalakon fog folyni, hanem fokozatosan átterjed a külső stratégiai vonalakra. A háború csak akkor ér majd véget, amikor elérjük a Jalu folyót. A harmadik szakasz az elhúzódó háború befejező szakasza. Amikor azt mondjuk: „mindvégig szívósan folytassuk a háborút", az azt jelenti, hogy az útnak ezt az egész szakaszát meg kell tennünk. A hadműveletek fő formáját számunkra a harmadik szakaszban ismét a reguláris csapatok mozgó hadműveletei fogják jelenteni. Fontos szerepe lesz azonban az állóháborúnak is. Míg az első szakaszban a meglevő feltételek folytán nem tulajdoníthatunk nagy jelentőséget az álló védelemnek, a harmadik szakaszban a háború feltételei és feladatai terén bekövetkezett változások folytán az ellenség megerősített állásai ellen indított támadásnak meglehetősen fontos szerepe lesz. A partizánháború, eltérően a második szakasztól, amikor a hadműveletek fő formája volt, ebben a szakaszban, a reguláris csapatok mozgóháborújával és álló-

háborújával való stratégiai kölcsönhatásban, ismét kisegítő szerepet fog játszani.

39. Ilyenformán nyilvánvaló, hogy a háború hosszantartó, tehát kíméletlen háború lesz. Az ellenség nem kebelezheti be egész Kínát, de meglehetősen sokáig elfoglalva tarthatja sok vidékét. Kína nem űzheti ki gyorsan a japánokat, de az ország területének nagy része változatlanul a mi kezünkön marad. Végső soron az ellenség vereséget szenved, mi pedig győzünk, de ennek érdekében nehéz utat kell megtennünk.

40. Ebben a hosszantartó és kíméletlen háborúban a kínai nép számottevő mértékben megedződik. A háborúban résztvevő különböző politikai pártok szintén megedződnek, kiállják a háború tűzpróbáját. Szilárdan ki kell tartanunk az egységfront politikája mellett. Csakis akkor folytathatjuk szívósan a háborút, ha szilárdan kitartunk az egységfront politikája mellett. Csakis akkor vívhatjuk ki a végső győzelmet, ha szilárdan kitartunk az egységfront politikája mellett és szívósan folytatjuk a háborút. Ilyen körülmények között minden nehézséget le tudunk győzni. Amikor majd átesünk a háború súlyos megpróbáltatásain, kijutunk a győzelem széles útjára. Ez a háború természetes logikája.

41. A közöttünk és az ellenség között fennálló erőviszonyok ebben a három szakaszban a következőképpen fognak változni. Az első szakaszban az ellenség fölényben lesz, mi pedig hátrányos helyzetben leszünk. De számításba kell vennünk, hogy ez a hátrányos helyzetünk az első szakasz végére kétféle változáson mehet át a japán bitorlók ellen viselt

háborút megelőző időszakhoz képest. Egyrészt lehetségesek számunkra még hátrányosabb változások. Kína kezdeti hátrányos helyzetét az első szakasz folyamán súlyosbíthatja a terület, a lakosság, a gazdasági erőforrások, a katonai erő és a kulturális értékek részleges elvesztése. Nincs kizárva, hogy az első szakasz végére ezek a veszteségek meglehetősen nagy méreteket öltenek, különösen gazdasági téren. Ezt érvül fogják felhasználni a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet és a megalkuvás mellett. Nem szabad azonban megfeledkeznünk a másirányú változásokról, vagyis a mi javunkra történő változásokról, nevezetesen arról, hogy a háború folyamán tapasztalatokat szerzünk, tovább tökéletesítjük hadseregünket, politikai téren előrehaladunk, mozgósítjuk a népet, a kulturális élet terén új irányzat alakul ki, kibontakozik a partizánháború, több nemzetközi segítséget kapunk stb. Az első csoportba tartozó változások (a hátrányos változások) a szóbanforgó szakaszban a régi mennyiség és minőség elvesztését jelentik majd, és ezek főleg mennyiségi változások lesznek. A második csoportba tartozó változások (az előnyös változások) az új mennyiség és minőség megszerzését jelentik majd, és főleg minőségi változások lesznek. E második csoportba tartozó változások elkerülhetetlensége olyan érv, amely alátámasztja az elhúzódó háború kitartó folytatásának és a végső győzelem kivívásának lehetőségét.

42. Kétféle változások következnek majd be az első szakaszban az ellenség helyzetében is. Az első csoportba a hátrányos változások tartoznak, amelyek

abban jutnak majd kifejezésre, hogy az ellenség halottakban és sebesültekben többszázezer embert veszít, fegyverzetet és lőszert fogyaszt, hanyatlik csapatainak harci szelleme, növekszik Japán lakosságának elégedetlensége, csökken a kereskedelem, elköltenek több mint tízmilliárd jent, Japánt elítéli a nemzetközi közvélemény stb. Az e csoportba tartozó változások szintén egyikét jelentik azoknak az érveknek, amelyek alátámasztják az elhúzódó háború folytatásának és végső győzelmünk kivívásának lehetőségét. De számításba kell vennünk az ellenség helyzetében bekövetkező változások másik csoportját, az előnyös változásokat is: több terület, több népesség, több anyagi erőforrás kerül az ellenség kezébe. Ez is újabb érv amellett, hogy a japán területrablók ellen viselt háború elhúzódó háború lesz és hogy nem vívhatunk ki gyors győzelmet; ugyanezt egyesek érvül fogják felhasználni a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet és a megalkuvás mellett. Figyelembe kell azonban vennünk, hogy az ellenség helyzetében bekövetkező előnyös változások ideiglenes és részleges jellegűek lesznek. Ellenségünk a pusztulásra ítélt imperializmust testesíti meg, és a kínai föld ellenséges megszállása ideiglenes. A kínai partizánháború rohamos fejlődése a megszállt vidékeket ténylegesen a terület egy keskeny sávjára korlátozza. Ráadásul a kínai terület megszállása új ellentéteket szült Japán és más államok között, a régi ellentéteket pedig kiélezte. Továbbá, a három keleti tartomány tapasztalataiból ítélve Japán viszonylag hosszú időn át lényegében csak költeni fog, de bevétele nem lesz. Mindez

együttvéve még meggyőzőbb bizonyítékát szolgáltatja azoknak az érveinknek, amelyek segítségével szétzúzzuk a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elméletet és a megalkuvás elméletét, s alátámasztjuk azokat a tételeinket, amelyek szerint a háború elhúzódó háború lesz és kivívjuk a végső győzelmet.

43. A második szakaszban az említett változások a küzdő felek helyzetében folytatódni fognak. Nem találhatjuk ki előre a változások konkrét alakulását, de általában Japán helyzete rosszabbodni, Kínáé pedig javulni fog[10]. A Kínában folyó partizánháború például hatalmas mennyiségben fogja felemészteni Japán katonai és pénzügyi erőforrásait; még jobban fokozódik majd Japán lakosságának elégedetlensége, még jobban hanyatlik majd csapatainak harci szelleme, még nagyobb arányokat fog ölteni Japán nemzetközi elszigeteltsége. Kína ellenben még előbbre jut a polgári közigazgatás, a hadügyek, a kultúra megszervezése és a néptömegek mozgósítása terén; egyre nagyobb arányokban bontakozik majd ki a partizánháború, a gazdaság pedig bizonyos mértékig szintén továbbfejlődik a kisipar és a hatalmas belsőkínai mezőgazdasági vidékek nagyarányú fellendülése alapján; a nemzetközi segítség fokozatosan növekedni fog és egészen másképp fest majd, mint most. Nincs kizárva, hogy a második szakasz meglehetősen hosszantartó lesz. Ez alatt az idő alatt óriási változások következnek majd be a közöttünk és az ellenség között fennálló erőviszonyokban: Kína egyre erősebb, Japán pedig egyre gyengébb lesz. Kína megszabadul hátrányos helyzetétől, Japán pedig elveszti fölényét. Előbb erőegyensúly jön létre,

majd Kína és Japán az erőfölény tekintetében helyet cserél egymással. Azután Kína alapjában befejezi a stratégiai ellentámadás előkészítését és új szakaszba — az ellentámadásnak és az ellenség kiűzésének szakaszába lép. Ismét hangsúlyoznunk kell, hogy az, amit a hátrányos helyzet erőfölénnyé változásának nevezünk és az ellentámadás előkészítésének befejezése, feltételezi Kína erőinek növekedését, Japán nehézségeinek növekedését és a Kínának nyujtott nemzetközi segítség növekedését. E tényezők együttes hatása folytán az erőfölény Kína kezébe megy át, s Kína befejezi az ellentámadás előkészítését.

44. Kína politikai és gazdasági fejlődésének egyenlőtlensége következtében a harmadik szakasz kezdeti időszakában a stratégiai ellentámadás nem lesz általános és egyenletes, hanem szétforgácsolt és egyenetlen jellegű lesz. Mivel az ellenség a szóbanforgó szakaszban változatlanul próbálkozni fog azzal, hogy minden lehetséges eszközzel megbontsa az egységfrontot, Kína belső tömörítésének feladata még nagyobb jelentőségre tesz szert: semmi esetre sem szabad megengednünk, hogy belső egyetértés hiánya miatt stratégiai ellentámadásunk megálljon félúton. Ebben a szakaszban a nemzetközi helyzet már rendkívül kedvező lesz Kína számára, s Kínának ezt arra kell majd felhasználnia, hogy kivívja végleges felszabadulását, felépítse független, demokratikus államát, s ezzel segítse az antifasiszta világmozgalmat.

45. A kínai-japán háború menete a következőképpen alakul majd: Kína számára: hátrányos helyzet — erőegyensúly — fölény; Japán számára:

fölény — erőegyensúly — hátrányos helyzet. Kína számára: védelem — a front megszilárdulása és azután — ellentámadás; Japán számára: támadás — védelemre való berendezkedés és utána — visszavonulás.

Ilyen szükségszerű tendenciákat mutat ennek a háborúnak a fejlődése.

46. Eszerint a feltett kérdésekre az alábbi válaszokat kapjuk. Leigázzák-e Kínát? Válasz: nem, nem igázzák le, a végső győzelem Kínáé lesz. Lehetséges-e Kína gyors győzelme? Válasz: nem, nem lehetséges, a háború elhúzódó háború lesz.

Helytállók-e ezek a válaszok? Úgy vélem, hogy helytállók.

47. E következtetések hallatára azok, akik Kína elkerülhetetlen leigázásának elméletével házalnak, no és a megalkuvók, újra színrelépnek és kijelentik: ahhoz, hogy Kína kijusson a hátrányos helyzetből és az erőegyensúly állapotába kerüljön, Japánéval egyenlő katonai és gazdasági erőre kell szert tennie, ahhoz pedig, hogy az erőegyensúly állapotából fölénybe kerüljön, túl kell majd szárnyalnia Japán katonai és gazdasági erejét; persze, ez lehetetlen, tehát a fent kifejtett következtetések nem helytállók.

48. Így okoskodnak azok, akik „a fegyver határtalan erejének elméletét”[11], ezt a háború problémáinak mechanikus, szubjektív és egyoldalú vizsgálatát tükröző elméletet követik. Nekünk homlokegyenest ellenkező a nézetünk, mert mi nemcsak a fegyvert, hanem az embert is látjuk. A fegyver fontos, de nem döntő tényezője a háborúnak. A döntő tényező az ember, nempedig a tárgy. Az erőviszonyokat nem csupán a katonai és gazdasági erők

viszonya határozza meg, hanem az embertartalékok és a közszellem viszonya is. A katonai erők és a gazdaság vezetéséhez emberek kellenek. Ha a kínaiak, a japánok és a világ más országaiban élő emberek túlnyomó többsége a japán betolakodók elleni háború híve lesz, beszélhetünk-e majd annak a katonai és gazdasági erőnek a fölényéről, amelyet Japánban egy maroknyi csoport erőszakkal tart a kezében? Nem, ez nem lesz többé fölény. És vajjon akkor az erőfölény nem Kína oldalán lesz-e, amelynek viszonylag kisebb katonai és gazdasági ereje van? Cseppet sem kétséges, hogy ha Kína kitartóan folytatja a háborút a japán területrablók ellen, és szilárdan kitart az egységfront politikája mellett, katonai és gazdasági ereje fokozatosan növekedni fog. Ezzel szemben az ellenség katonai és gazdasági ereje feltétlenül ellenkező változásokat szenved majd annak következtében, hogy Japán a hosszantartó háború folyamán elgyengül, s mivel belső és külső ellentmondások marcangolják. Vajjon ebben az esetben nem Kína oldalán lesz-e az erőfölény? De még ez sem minden. Ezidőszerint még az a helyzet, hogy nem számíthatjuk a javunkra szóló tényezők közé más államok nagyarányú és nyilt katonai és gazdasági támogatását. De hol van megírva, hogy a jövőben sem kerülhet erre sor? Ha Japán ellensége nem egyedül Kína lesz, ha elérkezik az az idő, amikor valamelyik állam vagy több állam nyiltan felhasználja katonai és gazdasági erejének jelentős részét Japán támadásának visszaverésére vagy Japán leverésére, és nyiltan segítséget nyujt nekünk, vajjon ebben az esetben nem lesz-e még nagyobb a mi erőfölényünk? Japán

kis ország; háborúja reakciós és barbár jellegű; nemzetközi elszigeteltsége fokozódni fog. Kína nagy állam; háborúja haladó és igazságos háború; a neki nyujtott nemzetközi segítség növekedni fog. Vajjon mindeme tényezők huzamos erősödése nyomán nem következnek-e be érezhető változások az erőviszonyokban?

49. Ami a gyors győzelem elméletének híveit illeti, nem értik meg, hogy a háború erőverseny, és hogy teljesen értelmetlen dolog döntő stratégiai ütközeteket kezdeményezni, és idő előtt, tehát még mielőtt a hadviselő felek erőviszonyában határozott változások következnének be, azon gondolkozni, hogy hozzákezdjünk az ország felszabadításához. A gyors győzelem elméletének hívei, ha valóban hozzálátnak eszméik megvalósításához, menthetetlenül zátonyra futnak, vagypedig saját gyönyörködtetésükre üres fecsegéssel fogják tölteni idejüket, s nem is gondolnak majd arra, hogy a szavakat tettekre váltsák. Végül azonban mégis előlép egy bölcs tanító, előlépnek a tények, és hideg vizet zúdítanak e fecsegők nyakába. A tények majd bebizonyítják, hogy ezek az emberek csak fecsegők, akik olcsón szeretnék megúszni a dolgot, minél kevesebb fáradsággal minél nagyobb terméstszeretnének betakarítani. Ilyen fecsegést hallottunk már a multban, hallunk most is, csak egyelőre még nem túl sokat. Mikor azonban a háború elérkezik az erőegyensúly szakaszába, utána pedig az ellentámadás szakaszába, valószínűleg jócskán megszaporodnak majd a fecsegők is. Ugyanakkor, ha Kína veszteségei az első szakaszban viszonylag nagyok lesznek, és

ha a második szakasz sokáig húzódik, még jobban elterjed majd az az elmélet, amely szerint Kína leigázása elkerülhetetlen, még jobban elterjed majd a megalkuvás hirdetése. A tüzet ezért mindenekelőtt a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet és a megalkuvás propagálása ellen kell majd irányítanunk, s csak azután a fecsegők, a gyors győzelem mellett kardoskodók elmélete ellen.

50. Megállapítottuk tehát, hogy a háború hosszadalmas lesz. De senki sem mondhatja meg előre, hány évig és hány hónapig fog tartani. Ez teljes mértékben a közöttünk és az ellenség között fennálló erőviszonyokban bekövetkező változásoktól függ. Azok, akik le akarják rövidíteni a háború tartamát, ezt csak egy módon érhetik el: ha latbavetik minden erejüket saját erőink növelésére és az ellenség erőinek csökkentésére. Konkrétan szólva ez csak úgy érhető el, ha latbavetjük erőnket annak érdekében, hogy a hadműveletek során minél több ütközetet nyerjünk meg, s az ellenség minél több csapatát morzsoljuk fel; ha latbavetjük erőnket a partizánháború kibontakozása érdekében, azért, hogy a lehető legkisebbre szorítsuk össze az ellenség által megszállt területet; ha latbavetjük erőnket azért, hogy megszilárdítsuk és kiszélesítsük az egységfrontot, tömörítsük az ország minden erejét, új hadsereget teremtsünk, fejlesszük az új hadiipart, meggyorsítsuk a politikai, gazdasági és kulturális haladást, mozgósítsuk a lakosság minden rétegét — a munkásokat, a parasztokat, a kereskedői köröket és az értelmiséget —, bomlasszuk az ellenséges hadseregeket, a mi oldalunkra állítsuk katonáikat, propagandát

folytassunk külföldön a nemzetközi segítség érdekében, s megnyerjük a japán nép és minden elnyomott nemzet támogatását. Csakis így rövidíthetjük le a háború tartamát. Itt semmiféle furfang nem segít.

BEÉKELŐDÉS AZ ELLENSÉG VONALAIBA

51. Bátran állíthatjuk, hogy a japán megszállók ellen viselt elhúzódó háborúnkkal nagyszerű, dicső lapot írunk be az emberiség háborúinak történetébe. Az ellenség vonalaiba való beékelődés ennek a háborúnak igen jellemző sajátossága. Ennek magyarázatát a hadviselő felek kölcsönösen ellentétes sajátosságaiban kell keresnünk, nevezetesen abban, hogy az ellenség barbár és emberhiánnyal küzd, Kína pedig haladó és nagy területtel rendelkezik. A történelem ismer olyan háborúkat, amelyeknek jellemző vonása volt az ellenség vonalaiba való beékelődés: így volt például Oroszországban az Októberi Forradalom után, a hároméves polgárháború idején. Kínában azonban a beékelődés sajátossága az lesz, hogy rendkívül hosszú időn át fog tartani és nagy arányokat ölt; ebben a tekintetben meg fogjuk dönteni a történelem minden eddig ismert rekordját. Az ellenség vonalaiba való beékelődést a következő vonások jellemzik.

52. B e l s ő é s k ü l s ő v o n a l a k. A japán bitorlók ellen viselt háború egészét tekintve belső vonalakon folyik, de ha szemügyre vesszük a hadsereg fő erőinek a partizánosztagokkal való együttműködését, azt látjuk, hogy hadseregünk fő erői

belső vonalakon működnek, a partizánosztagok pedig külső vonalakon, s ennek folytán sajátos kép alakul ki: az ellenség harapófogóba kerül. Ugyanez vonatkozik a partizánkörzetek közötti együttműködésre is. Önmagában véve mindegyik partizánkörzet belső vonalakon, a többi partizánkörzet pedig hozzá képest külső vonalakon működik, s ez megintcsak sok-sok harapófogót jelent az ellenség számára. A háború első szakaszában a belső stratégiai vonalakon működő reguláris hadsereg visszavonul, de a külső stratégiai vonalakon működő partizánosztagok nagyarányú támadó hadműveleteket folytatnak az ellenség mögöttes területén; a második szakaszban ezek a támadó hadműveletek még erélyesebbek lesznek. Ennek nyomán a visszavonulásnak és a támadásnak párját ritkítóan sajátos kombinációja jön létre.

53. A mögöttes terület és annak hiánya. A hadsereg fő erői az ország fő mögöttes területére támaszkodva az ellenség által elfoglalt terület határán húzódó arcvonalon folytatnak hadműveleteket. A partizánosztagok viszont az ország fő mögöttes területétől elszakadva, az ellenség mögöttes területén húzódó arcvonalakon folytatják harci műveleteiket. De mindegyik partizánkörzetnek van saját kisebb mögöttes területe is, amelyre a változékony arcvonal támaszkodik. Ettől eltérően annak a partizánosztagnak, amelyet ideiglenes harci műveletek céljából küldünk ki a partizánkörzetből az azon a vidéken működő ellenség hátába, nemcsak mögöttes területe, de arcvonala sincs. A mögöttes terület nélküli hadműveletek jellemző sajátosságát

alkotják az új kor forradalmi háborúinak olyan országokban, amelyek területe kiterjedt, amelyek lakossága haladó érzelmű, s amelyekben vannak élenjáró politikai pártok és van élenjáró hadsereg. Nincs miért tartanunk az ilyen hadműveletektől, csak jó eredményekre vezethetnek. Az ilyen hadműveleteket minél szélesebb körben népszerűsíteni kell. Ebben a tekintetben nincs helye ingadozásnak.

54. Bekerítés és ellenbekerítés. Ha a háborút egészében vizsgáljuk, meg kell állapítanunk, hogy kétségtelenül stratégiai gyűrűbe kerültünk, mégpedig azért, mert az ellenség stratégiai támadást folytat és külső vonalakon működik, mi pedig stratégiai védelemben vagyunk és belső vonalakon működünk. Ez az ellenség által történő bekerítésünk első formája. Másrészt, mivel olyan ellenséggel van dolgunk, amely külső stratégiai vonalakon működve több irányból támad ellenünk, mi, annak az irányvonalnak alapján, hogy számbeli túlerővel külső vonalakon vívjunk ütközeteket és harcokat, bekeríthetjük egy vagy több szakaszon a támadó ellenséget. Ez az ellenség általunk történő ellenbekerítésének első formája. Továbbá, ha a partizánháborúnak az ellenség mögöttes területén levő támaszpontjairól beszélünk, meg kell állapítanunk, hogy minden ilyen elszigetelt támaszpontot négy vagy három oldalról vesz körül az ellenség. Az előbbiekhez tartozik például a Vutajsan vidéke, az utóbbiakhoz Sanhszi tartomány északnyugati része. Ez az ellenség által történő bekerítésünk második formája. Ha azonban a partizánháború egyes támaszpontjait kölcsönös összefüggésükben vizsgáljuk, és minden egyes támasz-

pontot a reguláris hadsereg frontjával való összefüggésében vizsgálunk, azt látjuk, hogy az ellenség sok alakulatát mi kerítettük be. Sanhszi tartományban például már három oldalról bekerítettük a Tatung—Pucsou vasútvonalat (keletről, nyugatról és délről), minden oldalról bekerítettük Tajjüan városát; Hopej és Santung tartományban szintén sok példát találhatunk az ilyen bekerítésre. Ez már az ellenség általunk történő ellenbekerítésének második formája. Szinte azt mondhatjuk, hogy a kölcsönös bekerítésnek ez a két formája olyan, mint a „vejcsi" játék*; azok az ütközetek és harcok, amelyeket az ellenség folytat ellenünk és mi folytatunk ellene, a „bábuk megevésére" hasonlítanak, az ellenség támaszpontjai (például Tajjüan városa) és a mi partizán-támaszpontjaink (például a Vutajsan vidéke) pedig a tábla „ablakocskáira" emlékeztetnek. Ha a „vejcsit" világméretekben képzeljük el, felfedezzük az ellenség által történő bekerítésünknek és az ellenség általunk történő bekerítésének egy harmadik fajtáját is: az agresszió frontja és a béke frontja közti viszonyt. Az előbbi front segítségével az ellenség bekeríti Kínát, a Szovjetuniót, Franciaországot, Csehszlovákiát és más államokat, az utóbbi front segítségével pedig mi alkalmazunk ellenbekerítést Németország, Japán és Olaszország ellen. De a mi bekerítésünk olyan, mint Buddha tenyere: a világmindenségen uralkodó öt hegyláncca válik, és az újdonsült szunvukungokat — a fasiszta agresz-

* Lásd ebben a kötetben „A japán területrablók elleni partizánháború stratégiájának kérdései" című munkához fűzött 8. jegyzetet. 203. old.

szorokat — úgy agyonnyomja, hogy soha többé lábra nem állnak[12]. Ha a nemzetközi küzdőtéren működve létre tudnánk hozni egy csendesóceáni japánellenes frontot, amelyben Kína *egy* stratégiai egységként lépne fel, a Szovjetunió és esetleg más államok pedig szintén megfelelő számú stratégiai egységet alkotnának, a Japánban folyó népmozgalom pedig egy további stratégiai egységet alkotna, akkor hatalmas háló jönne létre, amelyből a fasiszta szunvukungok semerre sem menekülhetnének, s akkor ütne az ellenség végórája. És valóban, a japán imperializmus végleges szétzúzásának napja kétségtelenül akkor érkezik el, amikor ez a hatalmas háló alapjában létrejön. Ez egyáltalán nem tréfa; ez a háború fejlődésének megmásíthatatlan tendenciája.

55. Óriási térségek és szigetecskék. Nincs kizárva az a lehetőség, hogy az ellenség által elfoglalt terület belső Kína nagyobbik része lesz, a megmaradt terület pedig csak kisebb része. Ez a dolog egyik oldala. Kína megszállt nagyobbik felében azonban az ellenség a három keleti tartomány kivételével mindenütt ténylegesen csak a nagyvárosokat, a fő közlekedési vonalakat és egyik-másik síkségi területet, vagyis azokat az objektumokat szállhatja meg, amelyek elsőrendű fontosságúak ugyan, de területüket és lakosságukat tekintve esetleg csak kisebb részét képezik az elfoglalt területnek; a partizánkörzetek viszont ellenkezőleg, mindenütt elterjednek, s az ellenség által elfoglalt területnek nagyobbik részét fogják jelenteni. Ez a dolog másik oldala. Ha ellenben nem szorítkozunk belső Kínára, és számításba vesszük a mongol területeket, Hszin-

csiangot, Csinghajt és Tibetet is, a meg nem szállt Kína területe nagyobb lesz az ellenség által megszállt egész területnél, a három keleti tartományt is beleértve. Ez a dolog harmadik oldala. Az ellenség által el nem foglalt területeknek számunkra természetesen igen nagy jelentőségük lesz. Nagy erőfeszítéseket kell majd tennünk, hogy ezeken a területeken megszervezzük nemcsak a polgári közigazgatást, a katonai és a gazdasági építést, hanem — és ez igen fontos — a kulturális munkát is. Régi kultúrközpontjainkat az ellenség már kulturális tekintetben elmaradott vidékekké változtatta. Nekünk a kulturális tekintetben eddig elmaradott vidékeket kultúrközpontokká kell fejlesztenünk. Ugyanakkor rendkívül fontos, hogy meginduljon a vérkeringés az ellenség mögöttes területén létesített nagykiterjedésű partizánkörzetekben. Ezeket a körzeteket minden tekintetben fejlesztenünk kell és kultúrmunkát kell végeznünk bennük. Összefoglalva a dolgokat elmondhatjuk, hogy Kína óriási térségei, amelyeken a mi birtokunkban levő falvak vannak, a haladás, a világosság földjévé válnak, az ellenség által elfoglalt vidékek pedig, különösen a nagyvárosok, ideiglenesen az elmaradottság és a sötétség kis szigetei lesznek.

56. A japán betolakodók elleni hosszantartó és nagyarányú háború tehát a szó legteljesebb értelmében az ellenség vonalaiba való beékelődés háborújává válik — beékelődünk az ellenség vonalaiba katonai téren is, a polgári közigazgatás terén is, gazdasági és kulturális téren is; ez a háború a háborúk történetében ritkaságszámba menő képet mutat majd,

a kínai nép nagy műve, dicső hőstette lesz, amely bámulatba ejti az egész világot. Ez a háború nemcsak Kínára és Japánra lesz hatással, olyan értelemben, hogy erős lökést ad e két ország előrehaladásának, hanem az egész világra is, mivel haladásra fogja ösztökélni valamennyi ország elnyomott népeit, elsősorban az olyan országok népeit, mint India. A beékelődésnek ebben a háborújában minden kínainak tudatosan részt kell vennie. Ilyen formákat ölt a kínai nép szabadságháborúja, ilyenek annak a felszabadító háborúnak sajátos formái, amelyet egy roppant kiterjedésű félgyarmati ország folytat a XX. század harmincas-negyvenes éveiben.

HÁBORÚ AZ ÖRÖK BÉKÉÉRT

57. Annak a háborúnak elhúzódó jellege, amelyet Kína visel a japán területrablók ellen, elválasztha-tatlan a Kína és az egész világ örök békéjének kivívásáért folyó harc feladataitól. A történelemben még nem volt olyan időszak, amikor a háború annyira közel vitt volna bennünket az örök békéhez, mint a mostani. Az osztályok kialakulása következtében az emberiség története évezredeken át a háborúk véget nem érő sorozata volt. Hány meg hány háborút kellett végigszenvednie minden népnek! Háborúk dúltak az egyes nemzeteken belül és a különböző nemzetek között. Amióta a kapitalista társadalom fejlődése elérkezett az imperializmus szakaszába, a háborúk különösen nagy arányúakká és kegyetlenekké váltak. A húsz évvel ezelőtti első

világháború a történelemben példátlan, de nem az utolsó háború volt. A most kitört háború közelebb visz bennünket az utolsó háborúhoz, vagyis ahhoz az időponthoz, amikor beköszönt az örök béke az egész emberiség számára. Ezidőszerint már az emberiség egyharmada belesodródott a háborúba: Olaszország, Japán, Abesszínia, Spanyolország, majd utána Kína is. Ezekben az országokban, amelyek már résztvesznek a háborúban, mintegy 600 millió ember, vagyis a világ lakosságának majdnem egyharmada él. A mostani háborúnak az a sajátossága, hogy állandó jellegű és közelebb visz bennünket az örök békéhez.

Felmerül a kérdés: miért állandó jellegű? Olaszország Abesszínia ellen viselt háborúja után Olaszországnak Spanyolország elleni háborúja következett, s ebbe a háborúba beavatkozott Németország is; majd Japánnak Kína elleni háborúja következett. Vajjon most ki van soron? Most kétségtelenül Hitlernek a nagyhatalmak elleni háborúja következik. Hiszen „a fasizmus — háború"[13]. A mostani háború világháborúvá fejlődik, szünet nem lesz. Az emberiség nem kerülheti el a háború szenvedéseit. Miért visz közelebb bennünket ez a háború az örök békéhez? Ez a háború a világkapitalizmus általános válságának kibontakozása alapján jött létre. Az általános válság, amely az első világháború idején kezdődött, rászorítja a kapitalista országokat arra, hogy az új háború útjára lépjenek. Elsősorban a fasiszta országokat kényszeríti, hogy újabb háborús kalandokba bocsátkozzanak. Előre látható, hogy ez a háború a kapitalizmust nem menti meg, hanem közelebb viszi a pusztuláshoz. Ez a háború

nagyobb arányú és kegyetlenebb lesz a húsz év előtti háborúnál. Elkerülhetetlenül minden nép belesodródik. A háború nagyon hosszadalmas lesz, az emberiségre igen nagy szenvedések várnak. Mivel azonban fennáll a Szovjetunió, és egyre nő a világ népeinek öntudata, e háború során kétségtelenül nagy forradalmi háborúk törnek ki, amelyek szembefordulnak minden ellenforradalmi háborúval, s ennek következtében ez az egyetemes háború az örök békéért folyó háború jellegét ölti majd. Ha később be is következik még egy háborús időszak, az örök világbéke korszaka nincs már messze. Mihelyt az emberiség megsemmisíti a kapitalizmust, az örök béke korszakába lép, és akkor már nem lesz szükség háborúkra. Akkor nem lesz szükség hadseregekre, hadihajókra, harci repülőgépekre és mérgesgázokra. Akkor az emberiségnek már soha többé nem lesz háborúban része. A már megkezdődött forradalmi háború egy része ennek az örök békéért folyó háborúnak. Az összesen több mint 500 milliós lakossággal rendelkező Kína és Japán háborúja fontos szerepet tölt be ebben az örök békéért folyó háborúban. A kínai nép ebben a háborúban vívja ki felszabadulását. A jövő felszabadult új Kínája elválaszthatatlan a jövő felszabadult új világától. Ezért a japán betolakodók ellen viselt háborúnk egyben az örök békéért folyó háború is.

58. A történelem folyamán lezajlott háborúk két csoportra oszthatók: igazságos és igazságtalan háborúkra. Minden haladó háború igazságos háború, minden haladást gátló háború igazságtalan háború. Mi, kommunisták, harcolunk minden haladást gátló,

igazságtalan háború ellen, de nem ellenezzük a haladó, igazságos háborúkat. Mi, kommunisták, nemcsak nem ellenezzük az igazságos háborúkat, hanem aktívan részt is veszünk bennük. De ellenezzük az igazságtalan háborúkat, amilyen például az első világháború is volt. Az első világháborúban mindkét hadviselő fél imperialista érdekekért hadakozott, s ezért az egész világ kommunistái elszántan harcoltak ez ellen a háború ellen. A háború elleni harc útja a következő: addig, amíg a háború ki nem tört, minden erőnkkel azon kell lennünk, hogy megakadályozzuk, de amikor kitört, meg kell ragadnunk minden lehetőséget, hogy háborúval harcoljunk a háború ellen, vagyis igazságos háborút indítsunk az igazságtalan háború ellen. Japán háborúja igazságtalan háború, amely gátolja a haladást. A világ népeinek, köztük a japán népnek is, harcolniok kell és már harcolnak is ellene. Ami Kínát illeti, Kínában mindenki — a néptömegektől a kormányig, a Kommunista Párttól a Kuomintangig — felemelte az igazságosság zászlaját, és nemzeti forradalmi háborút folytat az agresszió ellen. A mi háborúnk szent háború, igazságos és haladó háború, amely a békéért folyik, mégpedig nem csupán egyetlen ország békéjéért, hanem az egész világ békéjéért, és nem rövid ideig tartó békéért, hanem örök békéért. Hogy ezt a célt elérhessük, életre-halálra kell harcolnunk, vállalnunk kell minden áldozatot, szívósan ki kell tartanunk a végsőkig, és nem szabad abbahagynunk a harcot addig, amíg célhoz nem jutunk. Ha nagyok lesznek is az áldozatok, ha sok időbe kerül is, világosan kirajzolódik

előttünk annak az új világnak a képe, amelyben örök béke és örök világosság uralkodik majd.

A mostani háborúban az a biztos tudat lelkesít bennünket, hogy olyan új Kínát, olyan új világot harcolunk ki, amelyben örök béke és örök világosság fog majd uralkodni. A fasiszták és az imperialisták azt akarják, hogy a háborúknak sohase szakadjon végük. Ami bennünket illet, mi a közeljövőben véget akarunk vetni a háborúknak. Ehhez az emberiség többségének igen nagy erőfeszítéseire van szükség. Kína 450 millió lakosa az emberiség egynegyedrésze. Ha egyesült erővel szétzúzzuk a japán imperializmust és megteremtjük a szabad, egyenjogú, új Kínát, ezzel kétségtelenül nagymértékben hozzájárulunk az örök világbéke kivívásához. Ez nem üres álmodozás. A világ társadalmi és gazdasági fejlődésének menete már közelebb visz bennünket ehhez; csupán az emberiség többségének erőfeszítéseire van szükség, és néhány évtized multán kétségtelenül elérjük célunkat.

TUDATOS TEVÉKENYSÉG A HÁBORÚBAN

59. A fent elmondottak megvilágítják azt, hogy miért lesz ez a háború elhúzódó és miért lesz Kínáé a végső győzelem. Eddig főleg arról volt szó, hogy *mi* tartozik kutatásunk tárgyához és *mi nem* tartozik. Most rátérünk arra a kérdésre, hogyan *kell*, és hogyan *nem szabad* tenni azt, amit teszünk. Hogyan viseljük az elhúzódó háborút? Hogyan vívjuk ki a végső győzelmet? Ezekre a kérdésekre akarunk az alábbi-

akban válaszolni. Ezzel kapcsolatban a következő problémákat világítjuk meg: tudatos tevékenység a háborúban; háború és politika; politikai mozgósítás a japán területrablók elleni háborúban; a háború céljai; támadó hadműveletek a védelmi háborúban, villámgyors hadműveletek az elhúzódó háborúban, külső vonalakon végrehajtott hadműveletek a belső vonalakon folyó háborúban; kezdeményezés, rugalmasság és tervszerűség; a reguláris csapatok mozgó hadműveletei, partizánháború, állóháború; megsemmisítő háború és kimerítő háború; az ellenség által elkövetett baklövések kihasználásának lehetősége; a döntő ütközetek kérdése a japán területrablók elleni háborúban; a nép és a hadsereg — a győzelem alapja.

Kezdjük a tudatos tevékenység kérdésével.

60. Amikor szembeszállunk a kérdések szubjektivista felfogásával, az azt jelenti, hogy harcolunk egyes emberek olyan nézetei ellen, amelyek nem az objektív valóságon alapulnak és nem felelnek meg az objektív valóságnak, hanem vagy kitalálások, vagy hamis tételek; hiszen ha e nézetek alapján járunk el, a kudarc elkerülhetetlen. Ezért kell harcolnunk az ilyen nézetek ellen. Mindent emberek csinálnak; emberek részvétele nélkül, önmagától sem hosszantartó háború nem lesz, sem a végső győzelem nem jön el. Az embereknek, mielőtt valamit tennének, az objektív valóság alapján meghatározott eszméket, tételeket, nézeteket kell kidolgozniok, terveket kell összeállítaniok, meg kell határozniok, hogy milyen vonalat, politikát, stratégiát, taktikát fognak követni, mert csak így lehet

eredményes az, amit tesznek. Az eszmék, a tételek stb. — szubjektív jelenségek, a cselekedetek vagy tettek pedig — a szubjektív megnyilvánulásai az objektívban. Az eszmék és cselekedetek alkotják az embert jellemző tevékenységet. Ezt a tevékenységet „tudatos tevékenységnek" nevezzük, és ez az ember megkülönböztető vonása. Minden olyan eszme, amely az objektív valóságon alapul és megfelel az objektív valóságnak, helyes, és minden olyan tett vagy cselekedet, amely helyes eszméken alapul, szintén helyes. Ilyen eszméket kell kimunkálnunk, ilyen tetteket kell véghezvinnünk, ilyen tudatos tevékenységet kell kifejtenünk. A japán betolakodók ellen viselt háború célja az imperialisták kiűzése és a régi Kína új Kínává változtatása. Hogy e célt elérhessük, mozgósítanunk kell az egész kínai népet, és minden tekintetben kibontakozáshoz kell segítenünk a japán megszállók ellen irányuló tudatos tevékenységet. Ha ölbetett kézzel ülünk, csak a leigázás várhat ránk; ebben az esetben sem hosszantartó háborúra, sem végső győzelemre nem kerülhet sor.

61. A tudatos tevékenység az ember megkülönböztető vonása. Ez a vonás különösen kidomborodik a háború idején. Persze, a háború kimenetele a két hadviselő félnél meglevő több más feltételtől, így például katonai, politikai, gazdasági és földrajzi feltételektől, továbbá a háború jellegétől és a nemzetközi segítségtől is függ. De a háború kimenetele nemcsak ezektől a feltételektől függ. Ezek a feltételek a háború ilyen vagy olyan kimenetelének csupán a lehetőségét rejtik magukban. Önmagukban sem

győzelemre nem vezetnek, sempedig vereséget nem okoznak. A háború kimenetelének eldöntéséhez szubjektív erőfeszítésekre, vagyis a háború vezetésére és a háború viselésére, másszóval a háborúban kifejtett tudatos tevékenységre is szükség van.

62. A katonai vezető nem vívhatja ki a győzelmet, ha túllépi az objektív feltételek szabta kereteket, de erőteljesen törekedhet és kell is törekednie arra, hogy e feltételek keretei között kivívja a győzelmet. A katonai vezető tevékenységi köre arra korlátozódik, amit az objektív feltételek lehetővé tesznek, ezen a területen azonban sok szép, nagyszerű kombinációt dolgozhat ki. Az adott objektív anyagi alapon parancsnokainknak a japán betolakodók elleni háborúban fel kell vonultatniok minden erőnket, és a hadsereg élére állva le kell verniök nemzetünk ellenségeit, hogy át lehessen alakítani az agressziótól és elnyomástól szenvedő társadalmunkat és országunkat, s fel lehessen építeni a szabad, egyenjogú új Kínát. Ehhez elengedhetetlenül szükséges az a szubjektív képesség, hogy tudjunk vezetni. Ellene vagyunk annak, hogy a parancsnok a japán betolakodók elleni háború objektív feltételeitől elszakadva puszta „vagdalkozóvá" váljék, aki vakon ide-oda csapkod; arra kell törekednünk, hogy ebben a háborúban minden parancsnok bátor és bölcs hadvezér legyen. A hadvezérnek nemcsak vitézségre van szüksége, amellyel rémületbe ejti az ellenséget, hanem arra is, hogy képes legyen a háború egész menetének, módosulásainak és fejlődésének irányítására. A parancsnoknak nem szabad elmerülnie a háború óceánjában; ügyesen és biztosan

kell úsznia, s el kell érnie a győzelem partját. Aki ismeri a stratégiát és a taktikát, a háború vezetésének e törvényeit, az megtanult a háború óceánjában úszni.

HÁBORÚ ÉS POLITIKA

63. „A háború a politika folytatása . . .” Ez azt jelenti, hogy a háború politika; a háború mint olyan, politikai jellegű cselekvés, és a legrégibb időktől kezdve nem volt olyan háború, amely ne lett volna politikai jellegű. A japán területrablók elleni háború össznemzeti forradalmi háború. A győzelem ebben a háborúban elválaszthatatlan a háború politikai céljától: a japán imperialisták kiűzésétől és a szabad, egyenjogú új Kína megteremtésétől. A győzelem lehetetlen, ha nem váltjuk valóra vezérvonalunkat, nem folytatjuk kitartóan a háborút, nem követjük következetesen az egységfront politikáját. A győzelem lehetetlen, ha nem mozgósítjuk az egész népet, ha nem valósítunk meg olyan politikai elveket, mint a tisztek és katonák, a hadsereg és a nép összefogása, az ellenséges hadsereg bomlasztása stb. A győzelem lehetetlen, ha nem valósítjuk meg helyesen az egységfront politikáját, ha nem hajtunk végre mozgósítást a kultúrfronton, ha nem teszünk erőfeszítéseket a nemzetközi segítség megszerzése érdekében és nem biztosítjuk magunknak az ellenséges ország népének támogatását. Egyszóval, a háborút egy pillanatra sem szabad különválasztanunk a politikától. Ha a japán betolakodók ellen háborút viselő katonák lebecsülik a politikát,

a háborút el akarják különíteni a politikától, ha mindent kizárólag a háborúra építenek, az olyan hiba, amelyet feltétlenül ki kell javítani.

64. De a háborúnak megvan a maga sajátszerűsége is. Ez azt jelenti, hogy a háború nem egyértelmű általában a politikával. „A háború a politika folytatása más eszközökkel"[14]. Amikor a politika a fejlődés meghatározott szakaszába érve nem fejlődhet tovább az addigi eszközök alkalmazásával, kirobban a háború, hogy elsöpörje az akadályokat a politika útjából. Igy például Kína félig független helyzete akadály volt a japán imperializmus politikájának fejlődése számára, és Japán, hogy ezt az akadályt elsöpörje az útból, agresszív háborút indított. Ami viszont Kínát illeti, az imperialista járom már régen akadállyá vált a kínai polgári-demokratikus forradalom útjában. Kínában éppen ezért sokszor voltak felszabadító háborúk, amelyek abból a törekvésből fakadtak, hogy eltakarítsák az útból ezt az akadályt. Most Japán azért folyamodott háborúhoz, hogy teljesen eltorlaszolja a kínai forradalom előrehaladásának útját. Ezért kénytelenek vagyunk háborút viselni a japán megszállók ellen, és szilárd elhatározásunk, hogy elsöpörjük utunkból ezt az akadályt. Amikor ezt az akadályt eltakarítottuk és elérjük a politikai célt, a háború végetér. Addig, amíg az akadályt nem söpörjük el teljesen, folytatnunk kell a háborút, hogy tető alá hozzuk a dolgot. Ha például akadnának olyanok, akik a japán betolakodók elleni háború feladatainak elvégzése előtt kísérletet tennének arra, hogy egyességre lépjenek az ellenséggel, kísérleteik mindenképpen teljes ku-

darccal végződnének; sőt, ha bizonyos okok következtében sikerülne is egyességet létrehozniok, a háború úgyis újra kitörne, a milliós néptömegek nem fogadnák el a háború ilyen kimenetelét, s feltétlenül folytatnák a háborút egészen addig, amíg teljesen el nem érik azokat a politikai célokat, amelyekért a háború elkezdődött. Ezért elmondhatjuk, hogy a politika vértelen háború, a háború pedig véres politika.

65. A háború sajátszerűségének megfelelően létrejön a háború szolgálatába állított sajátszerű szervezetek egész rendszere, a hadviselés sajátszerű módszereinek egész rendszere, a háború sajátszerű folyamata. Ilyen szervezet a hadsereg és mindaz, ami hozzá tartozik; ilyen módszer a stratégia és a taktika, amely a hadműveletek vezetését szolgálja; a háború folyamata az emberek tevékenységének sajátszerű formája, amikor a küzdő hadseregek magukra nézve előnyös és az ellenségre nézve hátrányos stratégiát és taktikát alkalmazva támadnak vagy védekeznek. Éppen ezért a háború sajátszerű valami, s a háború minden részvevőjének le kell mondania a békés idők szokásairól, és a háborús viszonyoknak megfelelően kell berendezkednie. Csakis így lehet kivívni a győzelmet.

POLITIKAI MOZGÓSÍTÁS A JAPÁN TERÜLETRABLÓK ELLEN VISELT HÁBORÚBAN

66. A nép nagyarányú politikai mozgósítása nélkül ilyen nagy nemzeti-forradalmi háborúban lehetetlen kivívni a győzelmet. Az a körülmény,

hogy a háború előtt nem folytattunk politikai mozgósítást a japán területrablók elleni harcra, súlyos mulasztás volt Kína részéről, és így mindjárt elmaradtunk egy lépéssel az ellenség mögött. De még most, a háború kitörése után sem folyik mindenütt politikai mozgósítás, arról pedig, hogy ez a mozgósítás nagyarányú volna, beszélni sem lehet. A lakosság túlnyomó többsége az ellenség ágyútüzéből és repülőbombáiból szerez tudomást a háborúról. Bizonyos értelemben ez is mozgósítás, csakhogy ezt nem mi magunk végezzük, hanem az ellenség végzi helyettünk. Azok, akik távoli vidékeken laknak és nem hallják az ágyúdörejt, még most is zavartalan nyugalomban élnek. Ezen a helyzeten változtatnunk kell, különben ebben az életre-halálra menő háborúban nem vívjuk ki a győzelmet. Semmiképpen sem szabad többé egyetlen lépéssel sem elmaradnunk az ellenség mögött; ellenkezőleg, minden erőnkkel azon kell lennünk, hogy behozzuk az elmulasztott lépést: teljes erővel meg kell indítanunk a politikai mozgósítást, hogy megbirkózzunk az ellenséggel. Nagyon sok függ ettől a lépéstől. Az, hogy fegyverzetben és egyéb tekintetben mögötte maradunk az ellenségnek, másodrendű dolog. A politikai mozgósítás ellenben valóban elsőrendű fontosságú lépés. Ha az egész népet mozgósítani fogjuk, ezzel súlyos csapást mérünk az ellenségre, s egyszersmind a fegyverzet stb. terén mutatkozó hézagok kitöltéséhez és a háború minden nehézségének leküzdéséhez szükséges előfeltételeket is megteremtjük. Ha győzni akarunk, kitartóan kell folytatnunk a háborút, következetesen kell érvényesítenünk az egységfront politikáját, követ-

kezetesen kell követnünk az elhúzódó háború viselésével kapcsolatos irányvonalunkat. Mindez azonban lehetetlen, ha nem mozgósítjuk a népet. Ha kívánjuk ugyan a győzelmet, de semmibevesszük a politikai mozgósítást, az ugyanannyi, mint ha valaki „farkával előre fogja be a lovat"; így természetesen szó sem lehet győzelemről.

67. Mit jelent voltaképpen a politikai mozgósítás? Mindenekelőtt beszélnünk kell a hadseregnek és a népnek a háború politikai céljáról. Minden katonának, minden állampolgárnak meg kell értenie, miért kell harcolnunk, hogyan érinti a háború őt személyesen. A japán betolakodók elleni háború politikai célja a japán imperialisták kiűzése és a szabad és egyenjogú új Kína felépítése. Az egész hadseregnek és az egész népnek beszélnünk kell erről a célról. Csakis így ébreszthetjük fel bennük azt a szenvedélyes törekvést, hogy harcoljanak a japán betolakodók ellen. Ha ezt elérjük, akkor a százmilliók egy akarattal követnek majd el mindent ennek a háborúnak diadalrajuttatása érdekében. De menjünk tovább. A háború céljának megmagyarázása egymagában még nem elegendő. Azt is meg kell magyaráznunk, hogy milyen úton-módon, milyen politika folytatásával érhetjük el ezt a célt. Ez pedig azt jelenti, hogy szükség van politikai programmra is. Most már ki van dolgozva „A Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének programmja", amely 10 pontból áll, továbbá „A Japánnal szembeni ellenállásnak és az állam építésének programmja". Ezeket népszerűsítenünk kell a hadseregben és a nép között, megvalósításukra mozgósítanunk kell

az egész hadsereget és az egész népet. Szabatos és konkrét politikai programm nélkül nem mozgósíthatjuk az egész hadsereget és az egész népet arra, hogy következetesen végigharcolja a japán betolakodók elleni háborút. Felmerül továbbá az a kérdés, hogy hogyan mozgósítsunk? Mozgósítsunk élőszóval, s használjuk fel a röplapokat, kiáltványokat, ujságokat, brosúrákat, könyveket, a színházat, a mozit, az iskolát, a népi tömegszervezeteket és az aktívákat is. Az a kevés, amit most a Kuomintang-uralom körzeteiben tesznek, csak csepp a tengerben, de meg e munka módszerei sincsenek ínyére a néptömegeknek: szellemüknél fogva idegenek a nép számára. Ezen a helyzeten gyökeresen változtatnunk kell. És végül, nem elégedhetünk meg egyszeri kampánnyal. A japán területrablók elleni háborúban állandóan szükség van a politikai mozgósításra. Persze, nem szabad vég nélkül ismételgetnünk a népnek a bemagolt politikai programmot — az ilyen unos-untalan hallott szavakra már senki sem fog hallgatni. A politikai mozgósítást össze kell kapcsolnunk a háború menetével, a katonák és az egyszerű emberek életével, s állandó munkává kell tennünk. Ez óriási feladat. Elsősorban ettől függ, hogy kivívjuk-e a háborúban a győzelmet.

A HÁBORÚ CÉLJAI

68. Ebben a fejezetben nem a háború politikai céljairól lesz szó, mivel a japán betolakodók elleni háború politikai céljáról fentebb már beszéltünk,

s megmondtuk, hogy ez a cél a japán imperialisták kiűzése s a szabad és egyenjogú új Kína felépítése. Ebben a fejezetben a háborúnak mint „véres politikának", a háborúnak mint két hadsereg egymás kölcsönös megsemmisítésére irányuló törekvésének fő céljaival foglalkozunk. A háborúnak nincs egyéb célja, mint „saját erőink megőrzése és az ellenség erőinek megsemmisítése" (az ellenség erőinek megsemmisítésén az ellenség lefegyverzését és, mint mondani szokták, „az ellenálló erőtől való megfosztását" értjük, nempedig teljes fizikai kiirtását). Az ókori háború fegyvere a lándzsa és a pajzs volt. A lándzsa szolgálta a támadást, az ellenség megsemmisítését, a pajzs pedig a védelmet, az önvédelmet. Egész napjainkig valamennyi fegyver e két fegyverfajta továbbfejlesztését jelenti. A bombázók, a géppuskák, a messzehordó ágyúk, a mérgesgázok, mind a lándzsa továbbfejlesztett válfajai, az óvóhely, az acélsisak, a betonerőd, a gázálarc pedig — a pajzs továbbfejlesztett válfajai. A harckocsi új fegyver, amely egyesíti a lándzsát és a pajzsot. A támadás az ellenséges erők megsemmisítésének fő eszköze, de nem szabad kihagyni a számításból a védelmet sem. A támadás célja az ellenség erőinek közvetlen megsemmisítése, s ugyanakkor saját erőink megőrzése, mivel ha nem semmisítjük meg az ellenséget, az semmisít meg bennünket. A védelem közvetlen célja saját erőink megőrzése, de ugyanakkor a támadás kisegítő eszköze, illetve a támadásba való átmenet előkészítésének eszköze. A visszavonulás a védelemhez tartozik és a védelem folytatása, az üldözés pedig a támadás folytatása. Rá kell mutat-

nunk arra, hogy a háború céljai közül az ellenség erőinek megsemmisítése a fő cél, saját erőink megőrzése pedig alárendelt cél, mivel csak az ellenség erőinek tömeges megsemmisítése biztosíthatja hathatósan saját erőink megőrzését. Ebből következik, hogy a támadás, mint az ellenséges erők megsemmisítésének fő eszköze, főszerepet játszik, ezzel szemben a védelem, mint az ellenséges erők megsemmisítésének kisegítő eszköze és saját erőink megőrzésének egyik eszköze, alárendelt szerepet tölt be. Bár a háború gyakorlatában az idő nagyobbik felét a védelem köti le, a kisebbet pedig a támadás, mégis, ha a háború menetét egészében vizsgáljuk, a támadás a fő eszköz.

69. Mi a magyarázata annak, hogy a háborúban hősi önfeláldozásra buzdítunk? Nem ellenkezik ez a „saját erőink megőrzésének" követelményével? Nem, nem ellenkezik. Ezek ellentétek, de feltételezik egymást. A háború véres politika, amelyért fizetni kell, mégpedig olykor igen drága árat. Az erők egy részének ideiglenes feláldozása (lemondás saját erőink megőrzéséről) azt a célt szolgálja, hogy egyszersmindenkorra megőrizzük az erők összességét. Amikor azt mondjuk, hogy a támadás mint olyan eszköz, amely lényegében az ellenség erőinek megsemmisítését szolgálja, egyidejűleg saját erőink megőrzésének funkcióját is betölti, éppen ebből indulunk ki. Az a tétel, hogy a védelemnek feltétlenül magában kell foglalnia egyidejűleg a támadást is, nempedig csupán a védelmet annak tiszta formájában, ugyanebből az okból helyes.

70. Saját erőink megőrzése és az ellenség erői-

nek megsemmisítése mint a háború célja — a háború lényege, minden hadművelet alapja. A háború e legfőbb lényege minden ízében áthatja a háborút, a merőben technikai módszerektől egészen a stratégiáig. A háború említett célja — saját erőink megőrzése és az ellenség erőinek megsemmisítése — a háború fő elve, és ettől a harci felkészülésnek, a taktikának, a harcvezetés művészetének, a stratégiának tételei és elvei semmiképpen sem választhatók el. A tűzharc szabálya — „fedezd magad és tüzelj". Mit jelent ez? Az előbbi saját erőink megőrzéséhez, az utóbbi az ellenség erőinek megsemmisítéséhez szükséges. Az előbbiből fakadnak az önvédelemnek olyan módjai, mint a terepdomborzat és a terep-tárgyak kihasználása, a szökellésszerű előnyomulás, a nyitott alakzatok, az utóbbiból pedig az előtereptisztítás a kilövés biztosítására, a tűzmegszervezés rendszerének kidolgozása stb. A taktikában ütőerőket, lekötőerőket és tartalékokat alkalmazunk. Az ütőerők az ellenség erőinek megsemmisítését, a lekötőerők saját erőink megőrzését szolgálják, a tartalékokat pedig a helyzettől függően mindkét célra felhasználjuk: az ütőerők támogatására illetve az ellenség üldözésére, vagyis az ellenség erőinek megsemmisítésére, és a lekötőerők támogatására illetve fedezésére, vagyis saját erőink megőrzésére egyaránt. Eszerint mind a harci felkészülés elvei, mind a taktikának, a harcvezetés művészetének és a stratégiának a törvényei, mindpedig a technikai módszerek, a taktikai, operatív és stratégiai hadműveletek elválaszthatatlanok a háború céljától. E célnak kell alárendelnünk az egész háborút,

és ez a cél hatja át a háború egész menetét elejétől végéig.

71. A katonai vezetők — akármilyen a beosztásuk és a rendfokozatuk — nem vezethetik a japán betolakodók elleni háborút, ha nem veszik figyelembe Kína és Japán kölcsönösen ellentétes fő sajátosságait és a háború e célját. A két hadviselő fél kölcsönösen ellentétes fő sajátosságai a gyakorlatban nyilvánulnak meg a hadműveletek során, és az erők megőrzéséért, illetve az ellenséges erők megsemmisítéséért folytatott kölcsönös harcban öltenek testet. Számunkra a háború feladata abban áll, hogy minden egyes ütközetben minden erőnkkel nagyobb vagy kisebb győzelem kivívására törekedjünk, hogy minden egyes ütközetben lefegyverezzük az ellenséges erők egy részét, harcképtelenné tegyük az ellenség embereinek és technikájának egy részét. Az ellenség megsemmisítése terén elért ilyen részleges sikerek halmozódása hozza majd meg számunkra a nagy stratégiai győzelmet, és akkor elérjük politikai célunkat — végleg kiűzzük az ellenséget országunkból, megvédjük hazánkat és felépítjük az új Kínát.

TÁMADÓ HADMŰVELETEK A VÉDELMI HÁBORÚBAN, VILLÁMGYORS HADMŰVELETEK AZ ELHÚZÓDÓ HÁBORÚBAN, KÜLSŐ VONALAKON VÉGREHAJTOTT HADMŰVELETEK A BELSŐ VONALAKON FOLYÓ HÁBORÚBAN

72. Vizsgáljuk most meg a japán területrablók ellen viselt háború konkrét stratégiai vonalát. Már mondottuk, hogy a japán betolakodók elleni háború-

ban a mi stratégiai vonalunk az elhúzódó háború vonala és ez tökéletesen helyes. De ez a vonal általános, nempedig konkrét meghatározása. Hogyan viseljük konkrétan az elhúzódó háborút? Tisztázzuk ezt a kérdést. A válasz a következő: az első és a második szakaszban, vagyis amikor az ellenség támad, majd áttér arra, hogy védelemre rendezkedjék be az elfoglalt területen, stratégiai védelem mellett támadó ütközeteket és harcokat kell folytatnunk, az elhúzódó háború stratégiai irányvonala mellett operatív és taktikai jellegű villámgyors hadműveleteket kell végrehajtanunk, stratégiailag belső vonalakon állva külső vonalakon kell ütközeteket és harcokat vívnunk. A harmadik szakaszban viszont stratégiai ellentámadásba megyünk át.

73. Mivel Japán erős imperialista állam, mi pedig gyenge, félgyarmati és félfeudális állam vagyunk, Japán stratégiai támadást folytat, mi pedig stratégiai védelemben vagyunk. Japán a gyorslefolyású háború stratégiáját próbálja alkalmazni, nekünk pedig tudatosan kell alkalmaznunk az elhúzódó háború stratégiáját. Japán több tucat hadosztályból (jelenleg már mintegy 30 hadosztályból) álló, rendkívül nagy harci erőt képviselő szárazföldi hadseregét és hajóhadának egy részét arra használja fel, hogy Kínát a szárazföld és a tenger felől bekerítse és blokád alá vegye, légiereje pedig bombázza Kínát. Hadserege ezidőszerint már széles frontot foglal el Paotou és Hangcsou között, hajóhada Fucsian és Kuangtung tartomány partvidékére vonult fel, s ilyenformán Japán roppant kiterjedésű külső vonalakon folytatja a háborút. Mi viszont belső vonalakon

hadakozunk. Mindez annak a sajátosságnak a következménye, hogy az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk. Ez a helyzet egyik oldala.

74. Másfelől azonban egészen más képet látunk. Bár Japán erős, emberhiánnyal küzd, Kína pedig, jóllehet gyenge, roppant területtel, nagyszámú lakossággal és nagy hadsereggel rendelkezik. Ennek két fontos következménye van. Először is, az ellenség, amely kislétszámú hadsereggel betört egy nagy országba, az illető ország nagyvárosainak, legfontosabb közlekedési vonalainak és egyes sík vidékeinek csak bizonyos részét szállhatja meg. Tehát a japánok által elfoglalt területen kiterjedt vidékek maradnak, amelyeket nem lesznek képesek megszállni. Ez a körülmény lehetővé teszi számunkra, hogy nagy arányokban fejlesszük ki a partizánháborút. Még ha az ellenség elfoglalja is a Kanton—Vuhan—Lancsou vonalat és a hozzátartozó egész térséget, az e vonalon túl fekvő területeket már bajosan tudja elfoglalni. S ez a körülmény biztosítja Kína számára az elhúzódó háború viseléséhez és a végső győzelem kivívásához szükséges fő hátországot és a központi támaszpontot. Másodszor, az ellenség, amely kis erőkkel támad és nagylétszámú hadsereggel áll szemben, menthetetlenül bekerítő gyűrűbe kerül. Az ellenség, amikor különböző irányokból támad bennünket, külső stratégiai vonalakon van, mi pedig belső vonalakon állunk, az ellenség stratégiai támadást folytat, mi pedig stratégiai védelemben vagyunk. Ez látszólag nagyon hátrányos számunkra. A valóságban azonban lehetőségünk nyílik arra, hogy kihasználjuk két előnyünket — területünk óriási

méreteit és hadseregünk nagy létszámát —, s állóháború helyett, egyes pontokat szívósan védelmezve, a mozgóháború rugalmas módszereit alkalmazzuk, az ellenség egy hadosztályával több hadosztályt állítsunk szembe, tízezer ellenséges harcos ellen többtízezer harcosunkat vessük be, támadásának minden szakaszán több irányból rontsunk rá az ellenségre, egy szakaszon hirtelen bekerítsük és külső vonalakról indulva rohamozzuk az ellenséget. Ilyenformán a stratégiailag külső vonalakon működő és stratégiai támadást folytató ellenség kénytelen lesz az ütközetekben és a harcokban belső vonalakon működni és védelembe átmenni. A mi csapataink viszont, amelyek stratégiailag belső vonalakon működnek és stratégiai védelemben vannak, az ütközetek és harcok során külső vonalakon fognak működni és támadni fognak. Ez lesz a helyzet az ellenség egyik előrenyomulási szakaszán, s ez lesz a helyzet a többin is. Az említett két körülmény abból a sajátosságból következik, hogy az ellenség országa kicsiny, a mienk pedig nagy.

Vizsgáljuk most meg ezt a kérdést egy további szempontból. Az ellenség hadserege kislétszámú ugyan, de (felszerelését és személyi állományának harci kiképzését tekintve) erős, a mi hadseregünk viszont nagylétszámú ugyan, de (szintén csak felszerelését és személyi állományának harci kiképzését, nempedig harci szellemét tekintve) gyenge. Ezért az ütközetek és a harcok során nemcsak arra kell törekednünk, hogy számbeli fölényünkkel legyűrjük az ellenséget, s külső vonalakról csapásokat mérjünk belső vonalakon álló csapataira, hanem

arra is, hogy hadműveleteink villámgyorsak legyenek. Ehhez rendszerint az szükséges, hogy menet közben mérjünk csapást az ellenségre, s tartózkodjunk helyőrségeinek és elhelyezkedett alakulatainak megrohamozásától. Titokban jó előre nagy erőket kell összpontosítanunk az utak mentén, amelyeken az ellenségnek nyilván el kell vonulnia, és amikor menetel, váratlan rajtaütéssel minden oldalról meg kell rohamoznunk, s mielőtt még magához térne a meglepetésből, villámgyorsan be kell fejezni a harcot. Ha a rajtaütés sikerül, az eredmény vagy az ellenség teljes megsemmisítése, vagy az ellenséges erők kisebb-nagyobb részének megsemmisítése lesz. De mégha a harc nem is jár sikerrel számunkra, az ellenség mindenesetre nagy veszteséget szenved sebesültekben és halottakban. Így kell alakulnia a helyzetnek egy ütközetben, így kell alakulnia valamennyi többiben is. Nem kívánunk sokat, de ha havonta akárcsak egyszer sikerülne megnyernünk egy olyan viszonylag nagy ütközetet, mint amilyen a pinghszingkuangi vagy a tajercsuani ütközet volt, ez erősen megrendítené az ellenség harci szellemét, növelné a mi hadseregünk harci szellemét és meleg fogadtatásra találna az egész világon. Eszerint ugyanakkor, amikor stratégiai irányvonalunk a halogató háború, az összecsapások és ütközetek során villámgyors hadműveletekre törekszünk, az ellenség viszont, amely a gyorslefolyású háború irányvonalát követi, az összecsapások és ütközetek során elszenvedett számos vereség következtében kénytelen lesz halogató háborúra áttérni.

75. Az operatív és taktikai jellegű hadmű-

veletek imént ismertetett irányvonalát a következő általános formulával fejezhetjük ki: „villámgyors támadó hadműveletek külső vonalakon". Ez ellentétben van stratégiai irányvonalunkkal, amely a „halogató védelmi háború belső vonalakon", de éppen ez szükséges ennek a stratégiai irányvonalnak a megvalósításához. Ha az operatív és taktikai jellegű hadműveletek terén is belső vonalakon folytatott halogató védelmi ütközetekre és harcokra törekednénk, mint például a japán területrablók elleni háború kezdeti időszakában történt, ez egyáltalán nem felelne meg annak a két körülménynek, hogy az ellenség kis országával a mi nagy országunk, az erős japán hadsereggel pedig a mi gyenge hadseregünk áll szemben. Ebben az esetben sohasem érnénk el stratégiai célunkat, nem érnénk el a háború elhúzását, és az ellenség szétzúzna bennünket. Ezért ragaszkodtunk mindig és ragaszkodunk most is ahhoz, hogy megfelelő számú nagy hadseregcsoportot szervezzünk, amelyeknek létszáma kétszeresen, háromszorosan, sőt négyszeresen felülmúlja az ellenség bármely bevetett haderejét. Ezek a csoportok a fentebb kifejtett irányvonalat követve kiterjedt hadszíntereken fognak küzdeni az ellenség ellen. Ez az irányvonal nemcsupán a reguláris hadsereg hadműveletei során alkalmazható, hanem a partizánháborúban is, és itt az alkalmazása kötelező. Ez az irányvonal nemcsupán a háború egy bizonyos szakaszában, hanem az egész háború folyamán alkalmazható. Ha a stratégiai ellentámadás szakaszában, amikor technikai ellátottságunk jelentősen fokozódik, sőt, még akkor is, amikor az ellenség túlereje

teljesen megszűnik, túlerővel továbbfolytatjuk a gyors támadó hadműveleteket a külső vonalakon, még az előző szakaszoknál is több lehetőségünk lesz arra, hogy tömegesen szerezzünk foglyokat és zsákmányt. Képzeljük el például, hogy az ellenség egy gépesített hadosztálya ellen két, három vagy négy hadosztályunkat — még hozzá gépesített hadosztályunkat — vetjük be. Nyilvánvaló, hogy még biztosabban megsemmisíthetjük ezt az ellenséges hadosztályt. Sok erős ember könnyen győz le egyet — ez elemi igazság.

76. Ha a csatatereken következetesen érvényesítjük a külső vonalakon végrehajtott gyors támadó hadműveletek irányvonalát, ezzel nemcsak a csatatereken, hanem fokozatosan az egész háborúban is javunkra változtatjuk meg az erőviszonyokat. Ha a csatatereken fogunk támadni, s az ellenség fog védekezni, ha túlerővel külső vonalakon fogunk hadműveleteket folytatni, s a nálunk kisebb létszámú ellenség fog működni belső vonalakon, ha villámgyors hadműveleteket fogunk lefolytatni, s az ellenség már nem lesz képes arra, hogy halogassa az ütközeteket, bár erősítések reményében meg fogja ezt kísérelni — akkor majd az ellenség erős félből gyenge féllé válik, s elveszti fölényét, mi pedig ellenkezőleg, gyenge félből erős féllé leszünk és fölénybe kerülünk. Sok győzelmes ütközet nyomán az általános erőviszonyok is megváltoznak. Ez azt jelenti, hogy mialatt sok győzelmet aratunk a csatatereken a külső vonalakon végrehajtott villámgyors támadó hadműveletek során, fokozatosan megsokszorozzuk saját erőinket és meggyengítjük az ellenséget, ez pedig

szükségképpen arra vezet, hogy megváltoznak a közöttünk és az ellenség között fennálló általános erőviszonyok, az ellenség hátrányos helyzetbe jut, mi viszont előnyös helyzetbe kerülünk. És akkor, ha ezeken a győzelmeken kívül a számunkra Kínában meglevő valamennyi többi kedvező feltételt, a Japán belső helyzetében bekövetkező változásokat és a kedvező nemzetközi helyzetet is kihasználjuk, elérhetjük, hogy az erők kiegyensúlyozódnak, majd túlerőbe kerülünk az ellenséggel szemben. S akkor beköszönt majd az az idő, amikor ellentámadásba lendülünk és kiűzzük az ellenséget országunkból.

77. A háború az erők vetélkedése, de a háború folyamán maguk az erők is megváltoznak eredeti állapotukhoz képest. Itt már azok a szubjektív erőfeszítések a döntő tényezők, amelyek arra irányulnak, hogy minél több győzelmet arassunk és minél kevesebb hibát kövessünk el. Az objektív feltételek biztosítják az ilyen változások lehetőségét, de e lehetőség valóraváltása helyes vonalat és szubjektív erőfeszítéseket igényel. Ebben a helyzetben a szubjektív tényező játssza a döntő szerepet.

KEZDEMÉNYEZÉS, RUGALMASSÁG ÉS TERVSZERŰSÉG

78. A külső vonalakon folytatott operatív és taktikai jellegű villámgyors támadó hadműveletek fentebb kifejtett irányelvének súlypontja a támadás. Külső vonalakon a támadónak az ellenséghez viszonyított helyzetét értjük, a gyorsaság pedig a

támadás ütemét jellemzi. Ezért mondjuk: „villámgyors támadó hadműveletek külső vonalakon". Ez a leghelyesebb irányvonal az elhúzódó háború viselése szempontjából — a mozgóháború irányvonala. Ennek az irányvonalnak az érvényesítése azonban elképzelhetetlen kezdeményezés, rugalmasság és tervszerűség nélkül. Lássunk most hozzá e három kérdés megvizsgálásához.

79. Az előbb már szóltunk a tudatos tevékenységről, miért beszélünk hát most a kezdeményezés kérdéséről? Mint fentebb már mondottam, tudatos tevékenységen a tudatos cselekvést és a tudatos erőfeszítéseket értjük. Ezek az ember megkülönböztető jellemvonásai, amelyek különösen kézzelfoghatóan nyilvánulnak meg a háborúban. Ami a most szóbanforgó kezdeményezést illeti, ez a csapatok cselekvési szabadságát jelenti, eltérően attól a helyzettől, amikor a csapatok elvesztik cselekvési szabadságukat és tétlenségre vannak kárhoztatva. A hadsereg számára a cselekvési szabadság életszükséglet. Azt a hadsereget, amely elveszti a cselekvési szabadságot, a szétzúzás vagy a megsemmisítés veszélye fenyegeti. A katona lefegyverzése annak a következménye, hogy elveszti cselekvési szabadságát és a kényszerű passzivitás állapotába kerül. A hadsereg vereségének ugyanez az oka. Ennélfogva a két hadviselő fél minden erejével harcol a kezdeményezésért, és minden erejével kerüli a passzivitást. Az általunk ajánlott irányelv: villámgyors támadó hadműveletek külső vonalakon, s a villámgyors támadó hadműveletek folytatásához szükséges rugalmasság és tervszerűség, mondhatni, teljes egészében a kezdeménye-

zés megragadását szolgálja, kezdeményezésre pedig azért van szükségünk, hogy az ellenséget passzivitásra kényszerítsük, s elérjük saját erőink megőrzését és az ellenség erőinek megsemmisítését. Kezdeményezés azonban nem lehetséges erőfölény nélkül (s fordítva, a kezdeményezés hiánya az erőfölény hiányából következik), tehát a kezdeményezés a helyes vezetés (hiánya viszont a hibás vezetés) következménye. Az erőfölényen kívül úgy is kivívhatjuk a kezdeményezést és úgy is passzivitásra kényszeríthetjük az ellenséget, hogy kihasználjuk tájékozatlanságát és meglepetésszerű hadműveleteket hajtunk végre. Alább ezeknek a tételeknek az elemzésével kívánunk foglalkozni.

80. A kezdeményezés lehetetlen erőfölény nélkül, a passzivitás viszont az erőhiányból következik. A túlerő a kezdeményezés megragadásának objektív alapja, az erőhiány viszont a kezdeményezés elvesztésére vezet. Természetes, hogy stratégiai jellegű támadó hadműveletek útján kisebb-nagyobb mértékben magunkhoz ragadhatjuk és fejleszthetjük a kezdeményezést a háborúban, de a háború egész tartamára szóló és minden frontra kiterjedő kezdeményezést, vagyis az abszolút kezdeményezést csak úgy érhetjük el, ha abszolút túlerőben vagyunk az ellenséggel szemben. Az egészséges embernek a súlyos beteggel vívott ökölharcban lehetősége van az abszolút kezdeményezésre. Ha Japán nem viaskodna annyi leküzdhetetlen ellentmondással, ha például képes volna arra, hogy egyszerre állítson talpra egy többmilliós, esetleg tízmillió főt is elérő hadsereget, ha pénzforrásai sokszorosan felülmúlnák

a mostaniakat, ha a japán imperializmus nem volna ellenséges viszonyban országa néptömegeivel és a külföldi államokkal, ha Japán barbár politikája nem ütközne a kínai nép elkeseredett ellenállásába, akkor biztosíthatná magának az abszolút erőfölényt és a háború egész tartama alatt, minden fronton lehetősége volna az abszolút kezdeményezésre. A történelem azonban azt mutatja, hogy ilyen abszolút erőfölény csak a háború vagy az ütközet végefelé figyelhető meg, a kezdeti szakaszban ilyesmi ritkán fordul elő. A háború végefelé kialakult abszolút túlerőre és abszolút erőhiányra például szolgálhatnak azok az erőviszonyok, amelyek az első világháborúban Németország fegyverletétele előtt alakultak ki, amikor ugyanis az antant-országok abszolút túlerőbe jutottak, Németországban pedig abszolút erőhiány állt elő; ennek következtében Németország vereséget szenvedett, az antant-országok pedig győzelmet arattak. Egy másik példa: tajercsuani győzelmünk előtt az abban az időben ott bezárt japán csapatoknál a súlyos harcok nyomán abszolút erőhiány jelentkezett, a mi csapatainknál pedig abszolút túlerő alakult ki. Végül is az ellenség vereséget szenvedett, mi pedig győzelmet arattunk. Ez az ütközet végefelé kialakuló abszolút erőhiány és abszolút erőfölény példája.

Az is előfordul, hogy a háború vagy az ütközet befejezésekor az egyik félnél viszonylagos túlerő, vagy a két félnél erőegyensúly tapasztalható; ebben az esetben a háború kompromisszummal, az ütközet pedig a hadviselő felek közötti operatív erőegyensúly létrejöttével ér véget. A háború vagy

az ütközet kimenetelét azonban legtöbbnyire az abszolút túlerő, illetve az abszolút erőhiány dönti el. Mindez a háború vagy az ütközet befejezésének időszakára, nempedig kezdetére vonatkozik. Előre megmondhatjuk, hogy a kínai-japán háború végleges befejezésekor Japán abszolút erőhiány következtében fog vereséget szenvedni, Kína pedig abszolút túlerő folytán arat majd győzelmet. Ezidőszerint azonban az egyik hadviselő fél túlereje nem abszolút, hanem viszonylagos. A Japán számára kedvező tényezők, mint például az, hogy erős hadserege, erős gazdasága és erős államgépezete van, biztosították számára a fölényt Kínával szemben, amelynek gyenge hadserege, gyenge gazdasága és gyenge államgépezete van, és előkészítették az alapját annak, hogy Japán ragadja meg a kezdeményezést. Mivel azonban Japánnak nincs elég katonája, gazdasági erőforrása stb., s mivel több más kedvezőtlen tényező is közrejátszik, Japán fölénye saját belső ellentmondásai következtében csökkent. Továbbá, még kisebb lett a fölénye akkor, amikor olyan tényezőkkel találta magát szemközt, mint Kína roppant területe, óriási lakossága, nagy hadserege és a nemzeti háborúban kifejtett szívós ellenállása. Japán fölénye ilyenformán általában viszonylagos fölénynek bizonyult, s kezdeményezését már csak bizonyos határok között tudja kifejteni és megtartani: így kezdeményezése is viszonylagosnak bizonyult.

Ami viszont Kínát illeti, meg kell állapítanunk, hogy bár az erőviszonyok nem Kína javára alakultak és ezért bizonyos mértékig stratégiai passzivitásra kényszerült, ugyanakkor azonban kiterjedt

területtel rendelkezik, fölényben van katonáinak és lakosságának száma, a hadsereg és a nép által az ellenséggel szemben táplált gyűlölet, s a hadsereg és a nép harci szelleme tekintetében. Ez Kína számára kedvező más tényezőkkel együtt azt eredményezte, hogy Kína gyengeségének mértéke, ami hadseregét, gazdaságát stb. illeti, csökkent, stratégiai téren fennálló gyengesége pedig viszonylagosnak bizonyult. Ennek következtében csökkent Kína passzivitásának mértéke is, stratégiai passzivitása pedig szintén viszonylagosnak bizonyult. Minthogy azonban minden passzivitás hátrányos, meg kell feszítenünk minden erőnket leküzdése érdekében. Katonai téren ehhez az szükséges, hogy következetesen tartsuk magunkat vonalunkhoz, folytassunk villámgyors támadó hadműveleteket külső vonalakon, és fejlesszük a partizánháborút az ellenség mögöttes területén. Másszóval, a reguláris csapatok által folytatott operatív jellegű mozgó hadműveletek útján és a partizánháború útján törekedjünk arra, hogy sok egyes ütközetben túlerőbe kerüljünk és megragadjuk a kezdeményezést. Ilyenformán, vagyis ha az egyes frontszakaszokon sok ütközetben túlerőbe kerülünk, megragadjuk a kezdeményezést, fokozatosan kiharcolhatjuk a stratégiai fölényt és a stratégiai kezdeményezést, s leküzdhetjük a stratégiai gyengeséget és a stratégiai passzivitást. Ilyen kölcsönös összefüggés áll fenn a kezdeményezés és a passzivitás, az erőfölény és a gyengeség között.

81. Ennek alapján a kezdeményezés, illetve a passzivitás és a vezetés közötti összefüggés is érthetővé válik. Mint már fentebb mondottuk,

leküzdhetjük viszonylagos stratégiai gyengeségünket és stratégiai passzivitásunkat, ha hozzáértő vezetéssel erőfölényt hozunk létre és megragadjuk a kezdeményezést sok egyes frontszakaszon, mégpedig azért, hogy ezeken a frontszakaszokon kiragadjuk az ellenség kezéből a kezdeményezést és a fölényt, s az ellenség erőfölényét gyengeséggé, kezdeményezését pedig passzivitássá változtassuk. Ha sok ilyen részleges sikert érünk el, stratégiai fölénybe kerülünk és magunkhoz ragadjuk a stratégiai kezdeményezést, az ellenség pedig a stratégiai gyengeség és a stratégiai passzivitás állapotába kerül. Ennek a fordulatnak a lehetősége a helyes vezetéstől függ. Miért? Azért, mert ugyanúgy, mint mi, az ellenség is a fölény és a kezdeményezés megszerzésére törekszik. Ebben az értelemben a háború a két küzdő hadsereget irányító hadvezetés szubjektív képességeinek vetélkedése az erőfölény létrehozásáért és a kezdeményezés megragadásáért, olyan vetélkedés, melynek anyagi alapja a katonai erő, a pénzügyi erő stb. Ebből a vetélkedésből az egyik fél győztesként, a másik pedig legyőzöttként kerül ki. Ha az objektív anyagi feltételektől eltekintünk, a győztes okvetlenül az lesz, aki helyesen vezetett, a legyőzött pedig az, aki a vezetésben hibákat követett el. Elismerjük, hogy egy olyan dologban, mint a háború, sokkal nehezebb eligazodni, mint bármely más társadalmi jelenség tekintetében; a háborúban kevesebb a határozott tényező, azaz több az úgynevezett „valószínűség", de a háború nem valami természetfeletti jelenség, hanem olyan jelenség, amelyet az élet szül s amely meghatározott törvényeknek van

alávetve. Ezért Szun-cenek az a szabálya, hogy „Ismerd az ellenséget és ismerd önmagadat, s legyőzhetetlen leszel", tudományos érvényű igazság marad. A háborúban elkövetett hibák oka az, hogy nem ismerjük az ellenséget és önmagunkat; sőt, sok esetben a háború sajátos mivolta nem is teszi lehetővé, hogy teljesen megismerjük az ellenséget is, önmagunkat is, és ebből következik az, hogy az olyan tényezők, mint a hadihelyzet és a hadműveletek, nem elég határozottak, ebből következnek a hibák és a vereségek. Bármilyen is azonban a hadi helyzet és bármilyenek is a hadműveletek, minden lehetőségünk megvan rá, hogy általános, fő vonásaikat megismerjük. A parancsnokok előbb a felderítésre támaszkodva, majd józan mérlegelés és észszerű következtetések útján igenis csökkenthetik a hibák számát, és általában helyesen vezethetnek. Ha elértük ezt az „általában helyes vezetést", több győzelmet arathatunk, a gyengeséget erőfölénnyé, a passzivitást kezdeményezéssé változtathatjuk. Ilyen összefüggés áll fenn a kezdeményezés, illetve a passzivitás és a helyes vagy hibás vezetés között.

82. Az a tétel, hogy a helyes (vagy hibás) vezetés megváltoztathatja az eredeti erőviszonyokat és a passzivitást kezdeményezéssé változtathatja (vagy fordítva), még nyilvánvalóbbá válik, ha szemügyre vesszük a nagy és erős hadseregek vereségeinek s a kis és gyenge hadseregek győzelmeinek történelmi példáit. Ilyen példa Kína és más országok történetében nagyon sok van. Ami a kínai történelmet illeti, a következő ütközetek szolgálhatnak például:

a csengpui ütközet Csin és Csu hercegség között[15], a csengkaói ütközet Csu és Han hercegség között, az az ütközet, amelyben Han Szin leverte Csao hercegség csapatait[16], Vang Mang csapatainak és Han hercegség csapatainak csatája Kunjangnál, a Kuantu-átkelésnél vívott ütközet Jüan Sao és Cao-Cao között, a csepi csata Vu és Vej hercegség között, a jilingi csata Vu és Su hercegség között, a fejsuji csata Csin és Cshin állam között stb.* Más országok történetét illetően példa lehet Napoleon sok csatája[17], és az Októberi Forradalom utáni polgárháború a Szovjetunióban. Mindezek a példák azt mutatják, hogy kis hadseregek legyőzhetnek nagy hadseregeket, az ellenségnél gyengébb hadseregek túlerőben levő hadseregeket. A felsorolt esetekben az illető hadseregnek sikerült előbb egyes frontszakaszokon túlerőbe jutnia és megragadnia a kezdeményezést. A hadsereg az első győzelem után rátört a következő objektumra, részenként felmorzsolta az ellenség erőit, s ennek eredményeképpen kiharcolta az erőfölényt és a kezdeményezést az egész háború viszonylatában. Az ellenség viszont, amely kezdetben fölényben volt és saját kezében tartotta a kezdeményezést, ellenkezőleg, a vezetésben elkövetett szubjektív hibák és a belső ellentmondások következtében elvesztette még a nagyon nagy vagy viszonylag nagy erőfölényt és a kezdeményezést is, hadvezérei pedig, ahogy mondani szokás, vert hadsereg tábornokaivá, rabságba hajtott ország uraivá váltak.

---

* Lásd „A kínai forradalmi háború stratégiai kérdései" című munkához fűzött 24, 25, 26, 27, 28. és 29. jegyzetet. 1. köt. 460—462. old.

Ebből az következik, hogy a háborúban kétségkívül az erőviszony az az objektív alap, amelytől a kezdeményezés is, a passzivitás is függ, de az erőfölény önmagában ténylegesen még nem jelent kezdeményezést, a gyengeség pedig nem jelent passzivitást. Csak a harc nyomán, csak a szubjektív képességek vetélkedése nyomán alakul ki a valóságos kezdeményezés vagy passzivitás. A harc folyamán a gyengeség erőfölénnyé, a passzivitás pedig kezdeményezéssé válhat és fordítva, attól függően, hogy helyes-e vagy hibás a vezetés. Az a tény, hogy Kínában egyik uralkodó dinasztia sem tudott megbirkózni a forradalmi hadseregekkel, azt bizonyítja, hogy az erőfölény önmagában véve még nem jelent kezdeményezést, s még kevésbbé dönti el eleve a végső győzelmet. A kezdeményezést és a győzelmet a passzivitásban levő gyenge fél kiragadhatja az erőfölényben levő és kezdeményezést tanúsító ellenség kezéből, ha ez a gyenge fél a reális helyzetre támaszkodva hatékonyan kihasználja a tudásban rejlő szubjektív előnyét az ehhez szükséges feltételek kivívására.

83. Az erőfölény és a kezdeményezés elvesztése következménye lehet a helyzetről alkotott helytelen elképzeléseknek és az ellenség meglepetésszerű rajtaütéseinek. Ezért az ellenség tervszerű megtévesztése és meglepetésszerű rajtaütésekkel való zavarása az a módszer — mégpedig igen fontos módszer —, amelynek segítségével biztosítani lehet a fölényt az ellenséggel szemben és ki lehet ragadni a kezdeményezést az ellenség kezéből. Mit értsünk az ellenség helytelen elképzelésein? Jó példa erre az az epizód,

amikor a Pakungsan hegységben a füveket és bokrokat katonáknak nézték[18]. Az ellenség megtévesztésének egyik módja az úgynevezett megtévesztő hadmozdulat.

Amikor a néptömegek annyira velünk éreznek, hogy híreink nem szivároghatnak át az ellenség táborába, hathatósan kihasználhatjuk az ellenség megtévesztésének különböző módjait, és olyan nehéz helyzetbe hozhatjuk az ellenséget, hogy ebben a helyzetben helytelen döntéseket hoz, helytelen hadműveleteket hajt végre, s ennek következtében elveszti fölényét és a kezdeményezést. Abban a mondásban, hogy „A háborúban ne vess meg semilyen ravaszságot", éppen erről van szó.

Mit jelent a meglepetés? Azt jelenti, hogy kihasználjuk az ellenség készületlenségét. Az erőfölény felkészültség nélkül nem igazi fölény, és szintén a kezdeményezés hiányát jelenti. Ennek az igazságnak megértése esetén az ellenségnél gyengébb, de készenlétben álló csapatok gyakran meglepetésszerű csapásokat mérhetnek az ellenségre, és szétzúzhatják az erőfölényben levő ellenfelet. Mi azt mondjuk, hogy az ellenséget jobb menetelés közben támadni, mert akkor meglepjük, vagyis készületlenül érjük. E két módszernek — az ellenség megtévesztésének és a meglepetésszerű csapásoknak — az a lényege, hogy az ellenséget olyan helyzetben kényszerítjük cselekvésre, amikor határozatlan, magunknak pedig biztosítjuk a lehető legnagyobb határozottságot, s ezzel kiharcoljuk a fölényt és a kezdeményezést, kivívjuk a győzelmet. Mindennek elengedhetetlen feltétele a néptömegek helyes megszervezése. Ebből

adódik az a rendkívül fontos következtetés, hogy talpra kell állítani az egész népet, mozgósítani kell mindenkit, aki gyűlöli az ellenséget; fel kell fegyverezni a népet, hogy nagy arányokban alkalmazhassuk a rajtaütéseket, s egyidejűleg a lakosság segítségével elvághassuk a hírek átszivárgásának lehetőségét; fedezni kell hadseregünket úgy, hogy az ellenség ne tudhassa, hol és mikor készül támadásra; mindezekkel az eszközökkel meg kell teremteni az objektív alapot ahhoz, hogy megtévesszük az ellenséget és meglepetésszerű csapásokat mérjünk rá. A multban, a forradalmi agrárháború idején, a kínai Vörös Hadsereg gyakran nyert meg ütközeteket kis erőkkel legfőképpen azért, mert szervezett és fegyveres néptömegek támogatták. Nemzeti háborúkban rendszerint még nagyobb néptömegek támogatására lehet számítani, mint a forradalmi agrárháborúban. De a multban elkövetett hibák[19] következtében nem valósult meg a kínai néptömegek összefogása, és kellő előkészítés nélkül nehezen számíthatunk segítségükre; ellenkezőleg, a néptömegeket gyakran az ellenség használja ki a maga javára. Csakis a néptömegek erélyes és széleskörű mozgósítása tár fel a háború minden szükségletének kielégítéséhez szükséges kimeríthetetlen és kiapadhatatlan erőforrásokat. Ennek határozottan óriási szerepe van akkor is, ha a győzelem kivívásának olyan módszerét alkalmazzuk, mint az ellenség megtévesztése és az ellenségre mért meglepetésszerű csapások.

Nem követjük Hsziang-kung szungi herceg példáját[20]; nekünk nincs szükségünk az ő esztelen lovagiaskodására. Nekünk a legalaposabban be kell

kötnürk az ellenség szemét és be kell fognunk a fülét, hogy vak és süket legyen. Minél nagyobb zavarba kell hoznunk parancsnokait, hogy egészen elveszítsék a fejüket, és ezt fel kell használnunk a győzelem kivívására. Ilyen kölcsönös összefüggés áll fenn a kezdeményezés, illetve a kezdeményezés hiánya, és a vezetés között. Helyes vezetés nélkül nem győzhetjük le Japánt.

84. Japán támadásának szakaszában, katonai ereje, továbbá a multban és most elkövetett szubjektív hibáink folytán, általában kezében tartja a kezdeményezést. Ezt a kezdeményezést azonban részben már gyengíti egyfelől számos olyan sajátosság, amely az ellenséget jellemzi s amely számára kedvezőtlen, valamint a háború folyamán elkövetett számos szubjektív hibája (erről alább lesz szó), másfelől több számunkra kedvező tényező. Ragyogó bizonyíték erre az ellenség tajercsuani veresége és az a súlyos helyzet, amelybe az ellenség Sanhszi tartományban került. Az ellenség mögöttes területén folyó partizánháború nagyarányú kibontakozása teljes passzivitásra kárhoztatja az ellenségnek a megszállt területen maradt helyőrségeit. Bár az ellenség most folytatja a stratégiai támadást, s még kezében tartja a kezdeményezést, a támadás megakadásával a kezdeményezést is el fogja veszteni! Az emberhiány következtében az ellenség nem folytathatja támadását a végtelenségig. Ez az első oka annak, hogy a jövőben nem tudja majd megtartani a kezdeményezést. A második ok, amelynél fogva az ellenség bizonyos határ elérése után kénytelen lesz beszüntetni a támadást és nem tudja majd

megtartani a kezdeményezést, a mi operatív jellegű támadó hadműveleteinkben, az ellenség mögöttes területén folyó partizánháborúban és több más körülményben rejlik. A harmadik ok a Szovjetunió fennállása és a nemzetközi helyzetben bekövetkező változások. Ebből láthatjuk, hogy az ellenség kezdeményezése korlátozott és megszüntethető. Később, ha majd Kína a háború vezetésében szilárdan érvényesíteni tudja azt az elvet, hogy a reguláris csapatokkal operatív és taktikai jellegű támadó hadműveleteket folytasson, s gyors ütemben ki tudja fejleszteni a partizánháborút az ellenség hátában, politikai téren pedig végre tudja hajtani a néptömegek széleskörű mozgósítását, akkor a stratégiai kezdeményezés fokozatosan a mi kezünkbe kerül.

85. Most térjünk át a rugalmasság kérdésére. Mit jelent a rugalmasság? A rugalmasság a kezdeményezés konkrét megnyilvánulása a harcban, vagyis a csapatok rugalmas felhasználása. A csapatok rugalmas felhasználása a hadvezetés fő feladata, méghozzá egyáltalán nem könnyű feladat. A hadvezetés, ha eltekintünk a csapatok megszervezésével és nevelésével, a lakosság megszervezésével és nevelésével stb. kapcsolatos feladatoktól, éppen a csapatoknak a harcban való felhasználását jelenti; mindezt pedig alá kell rendelnünk a fő feladatnak, a győzelem kivívásának. A csapatokat megszervezni stb. kétségtelenül nehéz, de a harcban felhasználni még nehezebb, különösen olyankor, amikor gyenge áll szemben erőssel. Ha meg akarunk birkózni ezzel a feladattal, igen nagy szubjektív hozzáértésre van szükségünk, meg kell találnunk a háború sajátos vonásait alkotó

rendezetlenségben, tisztázatlanságban és határozatlanságban a rendet, a világosságot és a határozottságot. Csakis ezáltal lehet a hadvezetés rugalmas.

86. A hadműveletek fő irányvonala a japán betolakodók elleni háború frontján — villámgyors támadó hadműveletek folytatása külső vonalakon. Ezt az irányvonalat különböző taktikai módszerek, illetve eljárások segítségével valósítjuk meg, nevezetesen: az erők decentralizálásával és koncentrálásával, külön hadoszlopokban való előrenyomulással és koncentrált csapásokkal, támadással és védelemmel, csapással és lekötéssel, bekerítéssel és átkarolással, előrenyomulással és elszakadással. Ezeket a taktikai módszereket megérteni könnyű, de nem könnyű rugalmasan alkalmazni és váltogatni. Itt három körülményt kell számításba vennünk: az időt, a helyet és a csapattesteket. Ha nem választjuk meg helyesen az időt, a helyet és a csapattesteket, lehetetlen győzelmet aratnunk. Ha például menetelő ellenséget akarunk támadni, s idő előtt sujtunk le, akkor elárulhatjuk magunkat, és ezzel lehetővé tesszük az ellenségnek, hogy gondoskodjék a csapás elhárításáról; ha viszont késve sujtunk le, az ellenség csatarendbe tud állni, s akkor, mint mondani szokás, „beletörhet a bicskánk" a vállalkozásba. Ez az idő megválasztására vonatkozik. Továbbá, ha a csapás helyét mondjuk a balszárnyon választjuk meg — éppen az ellenség sebezhető pontját érjük és könnyen győzelmet arathatunk; ha ellenben a jobbszárnyat választjuk — szuronyokba ütközünk és nem arathatunk győzelmet. Így áll a dolog, ami a hely megválasztását illeti. Végül, ha valamely fel-

adat megoldására egy bizonyos csapattestet választunk ki — könnyen győzelmet arathatunk, ha ellenben ugyanannak a feladatnak a megoldására egy másik csapattestet választunk ki — nehezen vívhatjuk ki a győzelmet. Így áll a dolog, ami a csapattestek kiválasztását illeti. De nemcsak ahhoz kell értenünk, hogy különböző taktikai módszereket alkalmazzunk, hanem ahhoz is, hogy ezeket váltogassuk: támadásról védelemre, védelemről támadásra, előrenyomulásról elszakadásra, elszakadásról előnyomulásra térjünk át; a lekötő alakulatokat támadó alakulatokká, a támadó alakulatokat lekötő alakulatokká változtassuk, hol a bekerítést, hol az átkarolást alkalmazzuk stb. Ezeknek a módszereknek a saját csapataink állapotával és az ellenséges csapatok állapotával, saját terepünk és az ellenséges terep domborzatával összhangban történő hozzáértő váltogatása, idejében történő és helyes váltogatása elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy a vezetés rugalmas legyen. Egyformán vonatkozik ez a taktikai, az operatív és a stratégiai vezetésre.

87. Egy régi mondás szerint „a hozzáértő alkalmazás titkát ki-ki a fejében hordja". Ezt a „titkot" nevezzük mi rugalmasságnak. A rugalmasság a hozzáértő parancsnok alkotásának gyümölcse. A rugalmasság nem meggondolatlanság, a meggondolatlanságot el kell vetnünk. A rugalmasság az okos parancsnoknak az a képessége, hogy az objektív helyzettel összhangban, vagy mint mondani szokás, az idő és a helyzet figyelembevételével (a helyzethez tartozik az ellenség és saját csapataink helyzete, a terep domborzata stb.), idejében helyes döntéseket tud

hozni. Ebben van „a hozzáértő alkalmazás titka". Erre támaszkodva több győzelmet arathatunk a külső vonalakon folytatott villámgyors támadó hadműveletekben, a magunk javára változtathatjuk meg az erőviszonyokat, kiragadhatjuk a kezdeményezést az ellenség kezéből, legázolhatjuk és szétzúzhatjuk az ellenséget — és akkor a végső győzelem a mienk lesz.

88. Most pedig térjünk át a tervszerűségre. A háborúra jellemző bizonytalansági tényezők folytán a háborúban sokkal nehezebb a tervszerűség, mint bármilyen más dologban. De igaza van a mondásnak: „Minden olyan ügy, melyet jóelőre előkészítettek, sikerrel jár, az az ügy pedig, amely nincs előkészítve, kudarcba fullad." Terv és előkészítés nélkül nem arathatunk győzelmet a háborúban. A háború során nincs abszolút határozottság, de ez nem azt jelenti, hogy nincs némi viszonylagos határozottság. Saját helyzetünket viszonylag alaposan ismerjük, az ellenség helyzetét ellenben fölöttébb felületesen. Ennek ellenére vannak jelek, amelyekből következtethetünk az ellenség helyzetére is; vannak szálak, amelyeket követve az egész csomót kibogozhatjuk; megvan a jelenségek meghatározott egymásutánja, amely támaszpontul szolgál a következtetéshez. Mindez bizonyosfokú viszonylagos határozottságot teremt, amely objektív alapja lehet a háború tervszerű viselésének. A modern technika fejlődése (a távíró, a rádió, a repülőgép, a gépkocsi, a vasút, a gőzhajó stb.) növelte a hadműveletek tervezésének lehetőségét. Mivel azonban a háborúban a határozottság meglehetősen korlátozott és rövid ideig tartó valami,

a hadműveletek tervszerűsége nem lehet teljes és állandó. A tervek a háború menetével (folyásával, alakulásával) változnak, e változások foka pedig a hadműveletek arányaitól függ. A taktikai terveket, például az alakulatoknak és az alakulatok egy részének támadási és védelmi terveit gyakran naponta többször is meg kell változtatnunk. Az operatív tervek, vagyis a nagy csapattestek hadműveleti tervei alapjában végesvégig számbavehetik az ütközet egész menetét, de gyakran előfordul, hogy az ütközet folyamán részben, sőt olykor teljesen meg kell azokat változtatnunk. A stratégiai tervet ellenben a két hadviselő fél általános helyzetének figyelembevételével dolgozzuk ki, ennélfogva a stratégiai terv még állandóbb jellegű; de ez is csak egy meghatározott stratégiai szakaszban alkalmas; amikor a háború új szakaszba megy át, a stratégiai tervet meg kell változtatni. A taktikai, operatív és stratégiai tervek kidolgozása és megváltoztatása az egyes parancsnokok hatáskörén belül és a helyzettel összhangban — a hadműveletek vezetésének fontos része. Éppen ez a rugalmasság konkrét megvalósítása a hadműveletek során, vagyis az „alkalmazás művészete". A japán betolakodók elleni háborúban résztvevő különböző rendfokozatú parancsnokoknak különösen nagy figyelmet kell erre fordítaniok.

89. Egyesek a háborút jellemző változékonyságra hivatkozva már eleve tagadják a haditervek és katonai célkitűzések viszonylagos állandóságát. Azt állítják, hogy a haditervek és a katonai célkitűzések „mechanikusak". Ez a nézet hibás. Mint már fentebb mondottuk, teljes mértékben elismerjük,

hogy a terv vagy a célkitűzés a háborúban — mivel a harci helyzet terén csak viszonylagos határozottság létezik, a háború viszont nagyon gyorsan folyik (halad, alakul) — csak viszonylag lehet állandó. Ezért a haditerveket, a helyzet változásaival és a háború menetével összhangban, idejében meg kell változtatni vagy ki kell javítani. Ha ezt nem tesszük meg, mechanikusakká válunk. És mégsem tagadhatjuk, hogy a haditervek és katonai célkitűzések egy meghatározott időközben viszonylag állandóak. Aki ezt tagadja, az tagad mindent, tagadja magát a háborút, még önmagát is tagadja. Mivel a hadihelyzetet és a hadműveleteket viszonylagos állandóság jellemzi, viszonylag állandóakká kell tennünk az általuk megszabott haditerveket és katonai célkitűzéseket is. Például azért, mert a mostani konkrét szakaszban az északkínai front helyzete és a 8. hadseregnek a harci műveletekre való decentralizálása állandó jellegű, elengedhetetlenül szükséges, hogy ebben a szakaszban viszonylag állandóvá tegyük a 8. hadsereg stratégiai célkitűzését is: „Alapjában véve partizánháborút kell folytatni, de kedvező feltételek esetén nem szabad lemondani reguláris csapatok mozgó hadműveleteiről sem." Az operatív célkitűzés rövidebb ideig érvényes, mint az imént említett stratégiai célkitűzés, a taktikai célkitűzés pedig még rövidebb ideig. Egy bizonyos ideig azonban mindegyik célkitűzés állandó. Ha ezt tagadjuk, odajutunk, hogy a katonai vezetők nem tudják majd, mitévők legyenek, és relativistákká válnak a hadügyekben, vagyis nem lesz szilárd önálló véleményük, hanem arra úsznak majd, amerre az ár sodorja őket.

Hiszen senki sem tagadja, hogy az egyik vagy a másik célkitűzés, amelyet egy bizonyos időn át követünk, szintén változik, mert ha nem volnának ilyen változások, nem kerülne sor a célkitűzések teljes megváltoztatására sem. De a célkitűzések megváltoztatásának megvan a határa, ami annyit jelent, hogy az illető célkitűzés megváltoztatása mindig a különböző hadműveletek során történő megvalósításának keretei között megy végbe; nem változik meg a célkitűzésnek mint egésznek a lényege, vagyis a célkitűzésben csak mennyiségi, nempedig minőségi változások mennek végbe. Ezalatt a célkitűzés lényege egyáltalán nem változik. Éppen erre gondoltunk, amikor egy bizonyos ideig tartó viszonylagos állandóságról beszéltünk. Viszonylagos állandóság az abszolút változékony háború egyes szakaszain belül — ez a mi elképzelésünk a haditerv vagy katonai célkitűzés lényegéről.

90. Miután beszéltünk arról a stratégiai irányvonalról, amelynek értelmében elhúzódó védelmi háborút kell folytatnunk belső vonalakon, és operatív meg taktikai jellegű villámgyors támadó hadműveleteket kell végrehajtanunk külső vonalakon, s miután már beszéltünk a kezdeményezésről, a rugalmasságról és a tervszerűségről is, néhány szóban összefoglalhatjuk az elmondottakat.

A japán területrablók elleni háborút meghatározott terv szerint kell folytatnunk. A haditerveknek, vagyis stratégiánk és taktikánk konkrét alkalmazásának, rugalmasaknak kell lenniök, és összhangban kell lenniök a hadihelyzettel. Mindenütt törekednünk kell arra, hogy a gyengeséget fölénnyé, a passzivitást

kezdeményezéssé változtassuk, s ezzel a mi javunkra változtassuk meg az erőviszonyokat. Mindennek pedig együttvéve operatív és taktikai téren a külső vonalakon végrehajtott villámgyors támadó hadműveletekben, stratégiai téren a belső vonalakon folytatott elhúzódó védelmi háborúban kell kifejezésre jutnia.

A REGULÁRIS CSAPATOK MOZGÓ HADMŰVELETEI, PARTIZÁNHÁBORÚ, ÁLLÓHÁBORÚ

91. Háborúnk fő tartalma: külső vonalakon folytatott operatív és taktikai jellegű villámgyors támadó hadműveletek a belső vonalakon viselt elhúzódó védelmi háborúban — konkrétan mozgóháború formájában nyilvánul meg. A mozgóháború az egyik formája az olyan operatív és taktikai jellegű villámgyors támadó hadműveletek folytatásának, amelyeket nagy térségre terjedő frontokon és óriási csatatereken működő reguláris csapatkötelékek erőivel külső vonalakon hajtanak végre. A mozgó hadműveletekhez tartozik az úgynevezett mozgó védelem is, amelyet egyes szükséges esetekben a támadó hadműveletek megkönnyítése céljából alkalmazunk, továbbá az ellenség megerősített állásai ellen intézett támadás és az állóvédelem, amelyek kisegítő szerepet játszanak. A mozgóháború jellemző vonásai: reguláris csapatkötelékek, erőfölény az operatív és taktikai jellegű hadműveletek során, a hadműveletek támadó jellege és a mozgékonyság.

92. Kínának hatalmas területe és nagylétszámú

hadserege van, de hadseregének technikai felszerelése és kiképzése nem üti meg a kívánt mértéket. Az ellenségnek nincs elég embere, de a felszerelés és a hadsereg harci kiképzése tekintetében fölényben van velünk szemben. Ilyen körülmények között a hadműveletek fő formájának kétségtelenül a mozgó támadó hadműveleteket kell tekintenünk, más formáit pedig mint kisegítő formákat kell felhasználnunk olymódon, hogy a háború egészét tekintve mozgóháború legyen. Harcolni kell a megfutamodás irányvonala ellen, amelynek hívei csak a visszavonulást hajlandók elismerni, és nem ismerik el a támadást, s egyszersmind harcolni kell az esztelen vitézkedés rajongói ellen is, akik csak a támadást ismerik el, és nem hajlandók elismerni a visszavonulást.

93. A mozgóháború egyik sajátossága a mozgékonyság, amely nemcsak megengedi, hanem meg is követeli, hogy a frontalakulatok nagy meneteléseket hajtsanak végre mind az előrenyomulás, mindpedig elszakadás esetén. Ennek az elszakadásnak azonban semmi köze Han Fu-csü fejvesztett megfutamodásához[21]. A háború fő követelménye az ellenség erőinek megsemmisítése, másik követelménye pedig — saját erőink megőrzése. Saját erőink megőrzésének célja az ellenség erőinek megsemmisítése, az ellenség erőinek megsemmisítése pedig a leghatékonyabb módja saját erőink megőrzésének. Ezért, amikor mozgóháborúról, manőverező háborúról beszélünk, ezen egyáltalán nem csak a mozgást, a manőverezést — minden előrenyomulás nélkül egyszerűen a hátországba menekülést — értjük, ahogy Han Fu-csü és kompániája állítja, hogy igazolni próbálja

álláspontját, mert az efféle „manőverezés" ellentétben van a mozgóháború fő jellegzetességével, ami a támadás. Ilyen „manőverezéssel" „elmanőverezhetik" az egész kínai földet, ha mégoly hatalmas is.

94. Van azonban egy másik elítélendő véglet is, mégpedig az esztelen vitézkedés; ennek hívei csak a támadást ismerik el és nem hajlandók elismerni a visszavonulást. Mi az olyan mozgóháború mellett vagyunk, amelynek tartalmát az összecsapásokban és az ütközetekben a külső vonalakon végrehajtott villámgyors támadó hadműveletek alkotják; az ilyen háború mint kisegítő eszközt magában foglalja az állóháborút is, az állóvédelmet is, a visszavonulást is. Enélkül nem folytathatunk mozgóháborút a szó teljes értelmében. Az esztelen vitézkedést katonai rövidlátásnak nevezhetjük; forrása leggyakrabban a területvesztéstől való félelem. Az ilyen „vitézkedők" nem értik meg, hogy a mozgóháború egyik sajátossága a mozgékonyság, amely nemcsak megengedi, hanem meg is követeli, hogy a frontalakulatok nagy meneteléseket hajtsanak végre támadás és elszakadás esetén. Amikor aktív műveleteket szándékozunk folytatni, vagyis az ellenséget olyan helyzetbe akarjuk kényszeríteni, amely számára hátrányos, számunkra pedig előnyös, gyakran arra van szükség, hogy az ellenség mozgásban legyen, s hogy számos előnnyel rendelkezzünk, amilyen például: a vidék kedvező domborzata; az ellenség olyan elhelyezkedése, amely lehetővé teszi, hogy csapást mérjünk rá; a lakosság jóindulatú beállítottsága, amely kizárja annak lehetőségét, hogy hírek szivárogjanak át az ellenség táborába; az ellenség fáradt-

sága, csapásunk meglepetésszerűsége stb. Tehát arra van szükség, hogy az ellenség előrenyomuljon, akár területünk egy részének ideiglenes elvesztése árán is; ezen kár sajnálkoznunk, hiszen az ideiglenes és részleges területelvesztés a díja annak, hogy egész területünket megőrizzük és egyszersmindenkorra felszabadítsuk. Amikor passzív műveleteket szándékozunk folytatni — mindazokban az esetekben, amikor olyan kedvezőtlen helyzetbe kerülünk, hogy erőink megőrzése igen komoly veszélyben forog —, ugyancsak habozás nélkül el kell szakadnunk, hogy megőrizzük erőinket és alkalmas időpontban újból csapást mérjünk az ellenségre. Ezt az igazságot sehogysem tudják megérteni az „esztelen vitézkedők"; ők nyilvánvalóan kedvezőtlen helyzetben is tovább verekszenek minden városért, minden talpalatnyi földért, s végül nemcsak a várost és a területet vesztik el, hanem saját erőiket sem tudják megőrizni. Mi éppen azért voltunk mindig „az ellenség területünk mélyébe csalogatása" mellett, mert a stratégiai védelem során valóban ez a leghatékonyabb módja annak, hogy egy gyenge hadsereg erős hadsereg ellen harcoljon.

95. A japán területrablók ellen viselt háborúban a hadműveletek fő formáját a reguláris csapatok mozgó hadműveletei, a fontosság szerinti következő formát pedig a partizánhadműveletek jelentik. Amikor azt mondjuk, hogy a háború egészét tekintve a reguláris csapatok mozgó hadműveletei a fő hadműveletek, a partizánhadműveletek pedig kisegítő hadműveletek, arra gondolunk, hogy a háború sorsát alapjában véve a reguláris hadsereg, mindenek-

előtt a reguláris hadsereg mozgó hadműveletei döntik el, mert a háború sorsának eldöntésében a partizánosztagok nem vállalhatják a főszerepet. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a partizánhadműveleteknek nincs fontos stratégiai szerepük a japán területrablók elleni háborúban. A partizánhadműveletek stratégiai jelentősége a mostani háború egészét tekintve csak nagyon kevéssé marad el a reguláris csapatok mozgó hadműveleteinek jelentősége mögött, mivel a partizánerők támogatása nélkül nem lehet legyőzni az ellenséget. Ebből az következik, hogy stratégiai feladatként a partizánháborúnak reguláris csapatok mozgó hadműveleteivé fejlesztése merül fel előttünk. A hosszantartó és kíméletlen háború során a partizánhadműveletek nem maradnak meg egy és ugyanazon a színvonalon, hanem a reguláris csapatok mozgó hadműveleteinek színvonalára emelkednek. A partizánhadműveleteknek ilymódon kettős stratégiai szerepük van: egyrészt előmozdítják a reguláris hadsereg hadműveleteinek sikerét, másrészt maguk is egyre inkább reguláris csapatok hadműveleteinek jellegét öltik. Ha számításba vesszük, hogy a japán betolakodók ellen viselt háborúban a partizánhadműveletek példátlanul nagyarányúak lesznek és példátlanul elhúzódnak, akkor még kevésbbé szabad stratégiai szerepüket lebecsülnünk. Eszerint a Kína területén folyó partizánháborúban nem csupán taktikai, hanem sajátszerű stratégiai feladatok is felmerülnek. Ezzel a kérdéssel foglalkozik „A japán területrablók elleni partizánháború stratégiájának kérdései" című cikkem.

Már mondottuk, hogy a japán betolakodók elleni

háború három stratégiai szakaszában végrehajtott hadműveletek formái közül az első szakaszban a fő formát a reguláris csapatok mozgó hadműveletei alkotják, a partizánháború és az állóháború pedig kisegítő szerepet játszik; a második szakaszban a partizánháború válik a fő formává, a reguláris csapatok mozgó hadműveletei és az állóháború pedig kisegítő formává lesznek; a harmadik szakaszban megint a reguláris csapatok mozgó hadműveletei válnak a fő, az állóháború és a partizánháború pedig a kisegítő formává. A harmadik szakaszban azonban már nemcsak az eredeti reguláris csapatok erői fognak végrehajtani mozgó hadműveleteket: a mozgó hadműveletek egy részét, mégpedig esetleg meglehetősen jelentős és fontos részét a partizánosztagok vállalják majd magukra, amelyek addigra a reguláris csapatok színvonalára emelkednek. E három szakasz vizsgálata azt mutatja, hogy Kínának a japán betolakodók ellen viselt háborújában a partizánhadműveletek egyáltalán nem csak mellékes tényezők: ellenkezőleg, a partizánhadműveletek ebben a háborúban olyan rendkívül nagy szerepet hivatottak betölteni, amilyenre még nem volt példa a világ hadtörténetében. Ezért elengedhetetlen, hogy a hadseregünket alkotó reguláris csapatok többmillió harcosából kiemeljünk legalább néhány százezer embert, decentralizáljuk őket az ellenség által elfoglalt egész területen, harcba vigyük a helyi lakosság fegyveres osztagait és az ő támogatásukkal partizánháborút folytassunk. Az e célra kijelölt csapatoknak tudatosan kell vállalniok ezt a szent feladatot. Ne tekintsék ezt méltóságukon alulinak, ne gondoljanak arra,

hogy nem válhatnak egyszerre nemzeti hősökké, mert kevesebb lehetőségük lesz nagyarányú harcok vívására. Az ilyen felfogás helytelen volna. A partizánháború nem jár olyan gyors sikerekkel és olyan világraszóló dicsőséggel, mint a reguláris csapatok által viselt háború, de mint mondani szokás, „a ló ereje a hosszú úton, az ember szíve a hosszú szolgálatban mutatkozik meg". A hosszantartó és kíméletlen harc során a partizánháború megmutatja majd hatalmas erejét; ez a háború rendkívül fontos ügy. Amellett a reguláris hadsereg decentralizáltan partizánháborút fog viselni, s amikor majd összpontosítja erőit, újra folytathatja a mozgóháborút. Ezt teszi a 8. hadsereg. A 8. hadsereg hadműveletei során a következő vezérelvhez tartja magát: „Alapjában véve partizánháborút kell folytatni, de kedvező feltételek esetén nem szabad lemondani reguláris csapatok mozgó hadműveleteiről sem." Ez teljes mértékben helytálló, azok álláspontja viszont, akik ezzel szembehelyezkednek, helytelen.

96. Az állóháború — mind a védelmi, mind a támadó állóháború — Kína számára jelenlegi technikai fejlettsége mellett általában lehetetlen. Ebben is gyengeségünk mutatkozik meg. Ezenkívül az ellenség ki fogja használni Kína nagy területét, és meg fogja kerülni védelmi berendezéseinket. Ezért nincs lehetőségünk arra, hogy az állóháborút a hadműveletek fő formájaként, vagy akár csak valamennyire fontos formájaként használjuk ki. A háború első és második szakaszában azonban teljes mértékben lehetséges és szükséges, hogy a mozgóháború keretében kisegítő eszközként részben alkalmazzuk az álló-

háború módszereit. A félig állóharc jellegű, úgynevezett mozgó védelem, amelyet az ellenség kimerítése és időnyerés céljából alkalmazunk, egymásután számos védelmi vonalon kifejtett ellenállás útján, még inkább szükséges része a mozgóháborúnak. Kínának fokozott mértékben el kell látnia hadseregét új technikával, hogy a stratégiai ellentámadás szakaszában teljes mértékben megbirkózhassék az ellenség megerősített állásai elleni támadás feladataival. Kétségtelen, hogy a stratégiai ellentámadás szakaszában az állóháború jelentősége megnövekszik, mivel ebben a szakaszban az ellenség áttér állásainak makacs védelmezésére, és ha ezek ellen az állások ellen nem indítunk mozgó hadműveletekkel egybekötött nagyerejű támadást, nem tudjuk visszaszerezni az elvesztett területeket. Ennek ellenére a harmadik szakaszban mégis erélyesen arra kell törekednünk, hogy a mozgó hadművelet maradjon a háború fő formája. Az állóháború ugyanis abban a formájában, ahogy Nyugat-Európában az első világháború befejező szakaszának kezdetére kialakult, jelentős mértékben béklyóba verte a vezetés művészetét és a csapatok mozgékonyságát. Mikor azonban a hadműveletek olyan nagy kiterjedésű országban folynak, mint Kína, amely emellett viszonylag hosszú ideig technikailag elmaradott ország marad, úgyis „ki kell engedni a háborút a lövészárkokból". Még a harmadik szakaszban is aligha tudjuk majd ebben a tekintetben túlszárnyalni az ellenséget, jóllehet akkorra Kína technikai viszonylatban sokkal kedvezőbb helyzetben lesz. Ilymódon kénytelenek leszünk megfeszíteni erőnket annak

érdekében, hogy minél nagyobb arányokban folytassunk mozgó hadműveleteket; ellenkező esetben nem vívjuk ki a végső győzelmet. Tehát Kínának a japán betolakodók ellen viselt háborújában egészében véve az állóháború nem lesz fő forma; a fő formát a reguláris csapatok mozgó hadműveletei fogják jelenteni és fontos szerepe lesz a partizánháborúnak. A háború e formáiban a vezetés művészete és a csapatok mozgékonysága szabadon érvényesülhet, és ez szerencse lesz a szerencsétlenségünkben!

KIMERÍTŐ HÁBORÚ ÉS MEGSEMMISÍTŐ HÁBORÚ

97. Mint fentebb mondottuk, a háború lényege, azaz a háborúnak mint olyannak a célja saját erőink megőrzése és az ellenséges erők megsemmisítése. E cél elérését szolgálja a hadműveletek három formája: a reguláris csapatok mozgó hadműveletei, az állóháború és a partizánháború. E formák hatásfoka különböző, s ennek folytán a háborúkat úgynevezett kimerítő háborúkra és megsemmisítő háborúkra szokás felosztani.

98. Mindenekelőtt elmondhatjuk, hogy a japán területrablók ellen viselt háború kimerítő háború, s ugyanakkor megsemmisítő háború is. Miért? Az ellenség erejének tényezője egyelőre még érvényesül, a stratégiai fölény és a kezdeményezés változatlanul az ellenség kezében van; megsemmisítő összecsapások és ütközetek nélkül tehát nem lehet gyorsan és eredményesen semmivé tenni az erő tényezőjét, megingatni az ellenség fölényét és kiragadni kezéből

a kezdeményezést. A mi gyengeségünk tényezője is érvényesül még: nem küzdöttük még le a stratégiai gyengeséget és a passzivitást. Ha időt akarunk nyerni, ha meg akarjuk javítani a belpolitikai és a nemzetközi feltételeket, s változtatni akarunk mai kedvezőtlen helyzetünkön, ugyancsak nem kerülhetjük el a megsemmisítő összecsapásokat és ütközeteket. Ezért az operatív jellegű megsemmisítő hadműveletek az ellenség stratégiai kimerítésének eszközei, s ebben az értelemben a megsemmisítő hadműveletek kimerítő hadműveleteket jelentenek. A fő eszköz, amely Kína számára lehetővé teszi az elhúzódó háború viselését — az ellenség kimerítése erőinek megsemmisítése útján.

99. Emellett azonban az ellenség stratégiai kimerítése érdekében kimerítő ütközeteket is kell vívnunk. Általában szólva a mozgó hadműveletek a megsemmisítés feladatait oldják meg, az állóháború az ellenség kimerítését szolgálja, a partizánháború pedig egyidejűleg teljesíti a kimerítés feladatait is, a megsemmisítés feladatait is. A hadműveleteknek e három formája különbözik egymástól. Ebben az értelemben a megsemmisítő hadművelet nem ugyanaz, mint a kimerítő hadművelet. Az operatív jellegű kimerítő hadművelet az elhúzódó háború viselésének kisegítő, de ugyanakkor elengedhetetlen eszköze.

100. Kínának, ha el akarja érni a stratégiai célt — az ellenség erőinek komoly kimerítését, a védelem szakaszában mind az elmélet szempontjából, mind a gyakorlati szükségszerűség szempontjából ki kell használnia a reguláris csapatok mozgó had-

műveleteinek azt a sajátosságát, hogy főleg az ellenséges erők megsemmisítésének feladatát oldják meg, a kisegítő jelentőségű állóháborúnak azt a sajátosságát, hogy főleg az ellenség kimerítésének feladatát oldja meg, és végül a partizánháborúnak azt a sajátosságát, hogy egyidejűleg oldja meg az ellenséges erők részleges megsemmisítésének és részleges kimerítésének feladatát. Az egyensúly szakaszában továbbra is ki kell használnunk a partizánháborúnak és a reguláris csapatok hadműveleteinek említett sajátosságait az ellenség még fokozottabb kimerítésére. Mindennek arra kell irányulnia, hogy elhúzzuk a háborút, fokozatosan saját javunkra változtassuk meg az erőviszonyokat, s ezúton előkészítsük az ellentámadásba lendüléshez szükséges feltételeket. A stratégiai ellentámadás idején folytatnunk kell az ellenség kimerítését erőinek megsemmisítése útján, hogy véglegesen kiűzzük a betolakodókat.

101. A háború tíz hónapja alatt szerzett tapasztalatok azonban megmutatták, hogy sok ütközetben, sőt az ütközetek többségében a reguláris csapatok mozgó hadműveletei ténylegesen kimerítő hadműveletekké váltak, és hogy az ellenség megsemmisítésének funkcióit, amelyeket a partizánháborúnak kell betölteni, egyelőre egyes vidékeken még nem töltik be kellő mértékben. A helyzet pozitív oldala az, hogy mi, bárhogyan legyen a dolog, bizonyos mértékig mégiscsak kimerítettük az ellenséget; ez fontos az elhúzódó háború viselése és a végső győzelem kivívása szempontjából: vérünk nem ömlött hiába. A negatív oldal viszont először is az, hogy nem merítettük ki eléggé az ellenséget, másodszor

pedig az, hogy veszteségeink még mindig nagyobbak zsákmányainknál. El kell ismernünk, hogy ennek a helyzetnek megvolt az objektív oka: a technikai ellátottság és a katonák harci kiképzése tekintetében az ellenség és köztünk mutatkozó különbség. Mégis, mind az elmélet, mind a gyakorlat szempontjából nyomatékosan ajánlanunk kell a reguláris csapatoknak, hogy kedvező feltételek esetén következetesen folytassanak megsemmisítő háborút. Bár a partizánosztagoknak számos konkrét feladat, mint például az ellenség mögöttes területén végrehajtott diverziós és bomlasztó tevékenység megvalósítása során kimerítő harcokra kell szorítkozniok, ajánlanunk kell nekik, és saját maguknak is arra kell törekedniök, hogy minden olyan összecsapásban és ütközetben, amelyben ehhez kedvező feltételek kínálkoznak, semmisítsék meg az ellenség erőit, hogy így minél jobban kimerítsék az ellenséget és minél jobban kiegészítsék saját készleteiket.

102. Az, amit mi a „villámgyors támadó hadműveletek folytatása külső vonalakon" kifejezésben „külső vonalaknak", „gyorsaságnak" és „támadásnak", továbbá a „mozgóháború" kifejezésben „mozgásnak" nevezünk, a harc formája szempontjából főként abban áll, hogy bekerítő és átkaroló taktikát alkalmazunk, s ezért túlerő összpontosítását követeli meg. Az erők összpontosítása, meg a bekerítő és átkaroló taktika alkalmazása tehát szükségszerű feltétele a mozgóháború viselésének, vagyis annak, hogy külső vonalakon villámgyors támadó hadműveleteket folytassunk. Mindez azonban az ellenség erőinek megsemmisítését szolgálja.

103. A japán hadsereget nemcsak fegyverzete teszi erőssé. Erőssé teszi továbbá kiképzése, egész felépítése, önbizalma, amely abból ered, hogy az előző háborúkban sohasem szenvedett vereséget, fanatikus hűsége a császár és az istenek iránt, a gőg, a kínaiak megvetése stb. Mindezeket a tulajdonságokat a japán militarizmus sokéves szamuráji nevelése és a japán nemzeti szokások oltották belé. Ez a legfőbb oka annak, hogy csapataink nagyobb veszteséget okoznak a japánoknak halottakban és sebesültekben, mint foglyokban. A multban sokan nem számoltak ezzel kellő mértékben. Ahhoz, hogy a japán hadsereg e pilléreit megrendítsük, sok idő kell. Mindenekelőtt komolyan számolnunk kell a japán hadsereg e sajátosságaival, s ezzel kapcsolatban türelmes, tervszerű, sokoldalú munkát kell végeznünk politikai téren, a nemzetközi propaganda terén és a japán nép körében. A háborúban viszont megsemmisítő hadműveleteket kell folytatnunk, amelyek szintén ezirányú tevékenységünk egyik módszerét jelentik. A pesszimisták hivatkozhatnak a japán hadsereg fentemlített erős oldalaira, hogy igazolni próbálják a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elméletet, a passzivitást hirdető katonai szakértők pedig ugyanezen az alapon ellenezhetik a megsemmisítő hadműveleteket. Ami bennünket illet, mi ellenkezőleg, azon a véleményen vagyunk, hogy a japán hadsereg erejének mindezeket a tényezőit meg lehet rendíteni, és hogy ez a folyamat már meg is kezdődött. A megrendítés módszere főleg a japán katonák között végzett politikai munka: nem gúnyolódni kell szertelen büszkeségükön, hanem

bele kell élni magunkat a helyzetükbe, és a szükséges irányba kell terelnünk ezt a büszkeséget. A foglyokkal való nagylelkű bánásmód révén hozzá kell segítenünk a japán katonákat, hogy megértsék a Japán urai által viselt háború népellenes, agresszív jellegét; másrészt meg kell mutatnunk nekik a kínai hadsereg és a kínai nép törhetetlen harci szellemét, önfeláldozását és harci vitézségét, másszóval a megsemmisítő harcokban megsemmisítő csapásokat kell mérnünk rájuk.

Mint a háború tíz hónapja alatt szerzett tapasztalatok mutatják, az ellenség erőit meg lehet semmisíteni. Bizonyíték erre a pinghszingkuangi és a tajercsuani ütközet. E két ütközet hatására a japán csapatok harci szelleme már kezd megrendülni, a katonák nem értik a háború célját; miután a kínai csapatok és a kínai nép bekerítő gyűrűjébe kerültek, a rohamokban jóval kisebb bátorságról tesznek tanúságot, mint a kínai katonák stb. Mindezek a megsemmisítő hadműveleteinknek kedvező objektív feltételek a háború elhúzódása arányában egyre nagyobb erővel fognak érvényesülni. Az a körülmény, hogy megsemmisítő hadműveleteink letörik az ellenség gőgjét, azt jelenti, hogy ezek a hadműveletek hozzájárulnak a háború tartamának lerövidítéséhez, s a japán katonák és az egész japán nép mielőbbi felszabadításához. Macska csak macskával barátkozik, s nem fordul elő, hogy macska egérrel barátkoznék.

104. Ugyanakkor el kell ismernünk, hogy ezidőszerint a technikai ellátottság és a harcosok kiképzésének színvonala tekintetében elmaradunk az ellen-

ség mögött. Ezért sok esetben — különösen a sík vidékeken — nehezen tudjuk megvalósítani az ellenséges erők maximális megsemmisítését, például az egy bizonyos ütközetben résztvevő valamennyi ellenséges csapatnak vagy e csapatok nagyobb részének fogságba ejtése útján. Az e tekintetben a gyors győzelem elméletének hívei által támasztott túlzott követelések azonban ugyanúgy helytelenek, mint azoknak a felfogása, akik ellenzik a megsemmisítő hadműveleteket. A japán betolakodók ellen viselt háborúban a helyes követelmény csak az lehet, hogy amennyire lehetséges, folytassunk megsemmisítő háborút. Kedvező esetekben minden ütközetben hozzunk létre erőfölényt, és alkalmazzuk a bekerítő és átkaroló taktikát; ha nem keríthetjük be az ellenséget teljesen, kerítsük be legalább egy részét; ha nem ejthetjük fogságba az egész bekerített részt, ejtsük fogságba legalább a bekerített erők egy részét; ha a bekerített erők egy részét sem ejthetjük fogságba, tegyük harcképtelenné e bekerített rész minél több katonáját. Azokban az esetekben viszont, amikor a helyzet nem kedvez a megsemmisítő hadműveleteknek, folytassunk kimerítő hadműveleteket. A megsemmisítő hadműveleteknél alkalmazzuk az erők összpontosításának elvét, a kimerítő hadműveleteknél pedig az erők decentralizálásának elvét. Ami a hadműveletek irányítását illeti, a megsemmisítő hadműveleteknél alkalmazzuk a hadvezetés központosításának elvét, a kimerítő hadműveleteknél pedig a decentralizálás elvét. Ezek a hadműveletek folytatásának fő szempontjai a japán területrablók ellen viselt háború csataterein.

AZ ELLENSÉG ÁLTAL ELKÖVETETT BAKLÖVÉSEK KIHASZNÁLÁSÁNAK LEHETŐSÉGE

105. Még az ellenség saját hadvezetősége is nyujt nekünk győzelmi lehetőségeket. A legrégibb időktől kezdve nem volt még olyan hadvezér, aki ne követett volna el hibákat; az ellenségnél előfordulhatnak baklövések, mint ahogy magunk is nehezen tudjuk elkerülni a melléfogásokat, tehát fennáll az ellenség által elkövetett baklövések kihasználásának lehetősége.

A stratégia és a harcvezetés művészete szempontjából az ellenség a rablóháború tíz hónapja alatt már egész sor hibát követett el. Ezek közül csak az öt legnagyobbra mutatunk rá. Az első az, hogy az ellenség lassan növeli erőit. Ez annak a következménye, hogy az ellenség lebecsüli Kína erejét, s hogy önmagának nincs elegendő emberanyaga. Az ellenség mindig félvállról kezelt bennünket, s a négy északkeleti tartomány elfoglalása után, ami nem került nagy fáradságába, megszállta Hopej tartomány keleti részét és Csahar tartomány északi részét. Ezt az ellenség stratégiai felderítésének tekinthetjük. Az ellenség ebből azt a következtetést vonta le, hogy Kína egészen laza valami, akár egy homokbucka. Ezen az alapon számított arra, hogy Kínát játszva szétzúzhatja, ezen az alapon dolgozta ki az úgynevezett „gyorslefolyású" háború tervét, vetett be jelentéktelen erőket és próbált „ránkijeszteni". Azt semmiképpen sem várta az ellenség, hogy Kína a háború tíz hónapja alatt ilyen szorosan összefog, és hogy ekkora ellenállást fogunk tanúsítani. Egészen megfeledkezett róla, hogy Kína

a fellendülés korszakába lépett, hogy Kínában már van élenjáró párt, élenjáró hadsereg és a haladás útján járó nép. Amikor az ellenség nehézségekkel találta magát szemben, fokozatosan gyarapítani kezdte erőit, és ismételt csapatszállításokkal valamivel több mint tíz hadosztályról harminc hadosztályra növelte hadseregét. Ha még mélyebben be akar hatolni Kínába, ezt nem teheti meg erőinek további gyarapítása nélkül. Mivel azonban Japán a Szovjetunióval szemben ellenséges álláspontot foglal el, és mivel embertartaléka és pénzügyi bázisa korlátozott, azoknak a csapatoknak a mennyiségét illetően, amelyeket Japán be tud vetni, van bizonyos határ, mint ahogy van egy olyan végső határ is, amelyen túl nem nyomulhat előre. Az ellenség második hibája az, hogy nincs pontosan meghatározott fő támadási iránya, s ennek megfelelően összpontosított fő hadseregcsoportja. A tajercsuani ütközet előtt az ellenség erői általában egyenlő arányban oszlottak meg Közép-Kína és Észak-Kína között. Ugyanilyen egyenletesen oszlottak meg az ellenséges erők Kína e két részén belül. Észak-Kínában például a japán erők egyenlő arányban oszlottak meg a három vasútvonal — a Tiencsin—Pukou, Peking—Hankou és Tatung—Pucsou vasútvonal — között; embereinek egy része mindegyik vonalon harcképtelenné vált, másik részét pedig mint helyőrséget elosztotta a megszállt területen, úgyhogy a támadás folytatására a japánoknak nem maradt katonájuk. A tajercsuani megsemmisítő vereség után levonták ebből a tanulságot, és a hszücsoui fronton összpontosították fő erőiket. Ezt a hibát tehát ideiglenesen

kijavított hibának tekinthetjük. A harmadik hiba az, hogy nem biztosították a stratégiai együttműködést. Külön-külön mindkét hadseregcsoporton belül — Közép- és Észak-Kínában — általában volt némi együttműködés, de e két csoport között együttműködésnek nyoma sem volt: amikor a Tiencsin—Pukou vasútvonal déli szakaszán Hsziaopengpu alatt folytak a harcok, ugyanennek a vasútvonalnak északi szakaszán a japánok nem fejtettek ki semilyen aktivitást; ugyanígy, amikor az északi szakaszon Tajercsuannál folytak a harcok, a japánok az útvonal déli szakaszán meg sem moccantak. Miután itt is, ott is alaposan megkapták a magukét, miután a japán hadügyminiszter szemlét tartott, a japán vezérkari főnök pedig rohanvást Kínában termett és átvette a parancsnokságot, azt tarthatjuk, hogy egy időre létrejött valamelyes együttműködés. A japán földbirtokosok, a japán burzsoázia és a japán militaristák soraiban igen komoly ellentétek vannak, amelyek egyre növekednek, s ezeknek az ellentéteknek egyik konkrét megnyilvánulása az, hogy Kínában nincs meg az együttműködés a japánok különböző frontjai között. A negyedik hiba az, hogy az ellenség elszalasztotta a stratégiailag kedvező pillanatokat. Ez a legszembetűnőbben abban nyilvánult meg, hogy Nanking és Tajjüan elfoglalása után a japánok megálltak — főleg azért, mert nem volt elég emberük, nem voltak csapataik a stratégiai üldözésre. Az ötödik hiba az, hogy bár sokszor hajtottak végre bekerítést, ritkán sikerült megsemmisíteniök a bekerített csapatokat. A tajercsuani ütközet előtt a sanghaji, nankingi, cangcsoui, paotingi, nankoui,

hszinkoui és linfini hadműveletek során sok kínai alakulatot vertek szét, de kevés foglyot ejtettek. Ebben a japán hadvezetőség nehézkessége jutott kifejezésre.

A felsorolt öt hiba — az erők lassú növelése, a stratégiai együttműködés hiánya, a pontosan meghatározott fő támadási irány hiánya, a kedvező pillanatok elszalasztása és a megsemmisített csapatok jelentéktelen mennyisége a nagyszámú bekerítés ellenére — arról tanúskodik, hogy a tajercsuani ütközet előtti időszakban a japán hadvezetés gyenge volt. A tajercsuani ütközet után a japán csapatok vezetésében némi módosításokat léptettek életbe, ennek ellenére olyan tényezők folytán, mint az emberhiány és a Japánban észlelhető belső ellentétek, a japán hadvezetőség a jövőben is elkerülhetetlenül hibákat fog elkövetni, vagyis egyhelyütt megmenti a helyzetet, másutt azonban kudarcot szenved. Például a hszücsoui csapatösszevonás folytán nagy rés támadt Észak-Kínának a japánok által elfoglalt területén, és ez lehetővé tette, hogy akadálytalanul hajthassunk végre nagyszabású partizánhadműveleteket.

Az elmondottak mind olyan hibákra vonatkoznak, amelyeket az ellenség magától követett el, nem pedig olyanokra, amelyek elkövetésére mi kényszerítettük. De mi magunk is, tudatosan, sok hiba elkövetésére kényszeríthetjük az ellenséget, azaz okos és hatékony intézkedések útján, a szervezett néptömegek támogatásával, félrevezethetjük, hogy azt tegye, amit mi akarunk. Alkalmazhatunk például megtévesztő hadmozdulatokat, amelyek lehetőségéről fentebb már beszéltünk. Mindez azt mutatja,

hogy egyes győzelmi lehetőségeket még az ellenséges hadvezetőség tényked ésében is találhatunk. De nem szabad ezt a lehetőséget stratégiai terveink fontos alapjának tekintenünk. Ellenkezőleg, terveink inkább alapuljanak azon a feltevésen, hogy az ellenség a lehető legkevesebb hibát követi el. Igy biztosabbak leszünk a dolgunkban.

Persze, ahogy mi kihasználhatjuk az ellenség baklövéseit, az ellenség is kihasználhatja a mi baklövéseinket. Hadvezetőségünknek éppen ezért az a feladata, hogy minél kevesebb olyan baklövést kövessen el, amelyet az ellenség kihasználhat. Az ellenség hadvezetősége azonban már követett el hibákat; ilyen hibák lehetségesek a jövőben is, követhet el hibákat az ellenség a mi jóvoltunkból is — s valamennyit kihasználhatjuk saját céljaink érdekében. A japán megszállók elleni háború vezetői minden igyekezetükkel legyenek rajta, hogy kihasználják ezeket a hibákat. Az ellenség stratégiai és operatív vezetésében sokminden csapnivalóan rossz, de a harcok irányítása terén, vagyis az egyes alakulatok és kisebb egységek harci műveleteinek taktikai vezetésében sokat kell tanulnunk tőle.

A DÖNTŐ ÜTKÖZETEK KÉRDÉSE A JAPÁN TERÜLETRABLÓK ELLEN VISELT HÁBORÚBAN

106. A japán bitorlók ellen viselt háborúban a döntő ütközeteket három csoportra oszthatjuk: először, olyan döntő összecsapásokra és ütközetekre, amelyeknek a sikerében biztosak vagyunk — ezeket

következetesen végig kell vívnunk; másodszor, olyan döntő összecsapásokra és ütközetekre, amelyeknek a sikerében nem vagyunk biztosak — ezek elől ki kell térnünk; és végül, harmadszor, olyan döntő stratégiai ütközetekre, amelyekben az ország sorsa a tét — ezeket határozottan kerülnünk kell. Ebben a kérdésben is megnyilvánul a japán betolakodók ellen viselt háborúnak sok más háborútól eltérő jellege. A háború első és második szakaszában, amikor az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk, az ellenség arra törekszik, hogy összpontosítsuk fő erőinket és döntő ütközetekbe bocsátkozzunk; nekünk viszont meg kell várnunk a kedvező feltételeket, és csak olyan esetekben szabad — túlerőt összpontosítva — döntő összecsapásokba és ütközetekbe bocsátkoznunk az ellenséggel, amikor biztosak vagyunk a sikerben. Példa lehet erre a pinghszingkuani, a tajercsuani és több más ütközet. Kedvezőtlen körülmények esetén, tehát akkor, amikor nem vagyunk biztosak a sikerben, ki kell térnünk a döntő ütközetek elől; példa lehet erre az a hadászati elgondolás, amely a csangtei ütközetben és sok más esetben vezetett bennünket. A döntő stratégiai ütközetet viszont, amelyben a haza sorsa a tét, határozottan kerülnünk kell, mint például nemrégiben Hszücsou kiürítésével tettük. Ilymódon meghiúsítottuk az ellenség gyorslefolyású háborúra irányuló tervét, és kényszerítettük, hogy hosszantartó háborút viseljen ellenünk. Ez az irányvonal kisterületű országban megvalósíthatatlan; nehezen alkalmazható politikailag túlságosan elmaradott országban is. Kína azonban nagy ország, amely a fel-

lendülés korszakát éli, és meg tud birkózni ezzel a feladattal. Ha elkerüljük a döntő stratégiai ütközetet, akkor elveszítjük ugyan területünk egy részét, de mint mondani szokás, „csak erdő legyen, lesz tüzelő is": marad még hatalmas területünk a manőverezéshez, kivárhatjuk a fokozottabb nemzetközi segítséget és az ellenség táborában bekövetkező belső bomlást, addig pedig országunk fellendítésén munkálkodhatunk. Ez a japán bitorlók ellen viselt háború folytatásának legjobb terve. A gyors győzelem elméletének buzgó hívei, mivel nem tudják végigjárni az elhúzódó háború tövises útját, gyors győzelemre törekednek, s mihelyt csak egy kicsit is jobbrafordul a helyzet, menten hangoskodni kezdenek, hogy döntő stratégiai ütközetre van szükség. Ha az ő tanácsaikra hallgatnánk, ezt komoly mértékben megsínylené a japán betolakodók elleni háború, búcsút mondhatnánk az elhúzódó háborúnak, s az ellenség kezére játszanánk. Ez aztán csakugyan a háború folytatásának legrosszabb terve volna!

A döntő ütközetről való lemondás megköveteli a terület elhagyását; ez nem lehet kétséges. Olyan esetekben, amikor ezt semmiképpen sem kerülhetjük el (és csakis ilyen esetekben), habozás nélkül el kell hagynunk a területet. Ha már ilyen helyzet alakult ki, úgyis hiába sajnálnánk azt a területet. Ez a helyes politika, amelynek az a lényege, hogy „terület fejében időt nyerünk". A történelemből tudjuk, hogy Oroszország, amikor a döntő ütközet elkerülése céljából habozás nélkül visszavonult, legyőzte Napoleont, akinek dicsőségét akkor az egész

világ visszhangozta[22]. Kínának jelenleg ugyanezt kell tennie.

107. De vajjon nem kell-e tartanunk attól, hogy ócsárolni fognak majd bennünket, amiért „nem állunk ellent"? Nem, nem kell ettől tartanunk. Mert ha egyáltalán nem harcolnánk, ha megalkudnánk az ellenséggel, az csakugyan azt jelentené, hogy nem állunk ellent, s ez nemcsak ócsárlást érdemelne, hanem teljesen megengedhetetlen is volna. Az azonban feltétlenül szükséges, hogy kitartóan viseljük a háborút a japán megszállók ellen, kerüljük az ellenség állította kelepcéket, ne tegyük ki hadseregünk fő erőit olyan csapásnak, amely kihatna a háború egész további menetére, egyszóval, hogy ne engedjük leigázni az országot. Minden ezzel kapcsolatos kétely a rövidlátás megnyilvánulása a háború kérdéseiben, s végső fokon okvetlenül a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet híveinek táborába vezet. Annakidején bíráltuk az esztelen vitézkedést, amelynek rajongói csak a támadást ismerik el, de nem hajlandók elismerni a visszavonulást, s éppen azért bíráltuk, mert ha ez a „vitézkedés" általános mániává válna, nem volna többé lehetőségünk a háború folytatására, és ez végső fokon a leigázás veszélyével fenyegetné Kínát.

108. Mi síkraszállunk a döntő hadműveletek mellett, amikor megvannak az ezekhez szükséges kedvező feltételek — akár egyes harcokról, akár többé-kevésbbé nagy ütközetekről van szó. Ilyen esetekben a passzivitás teljesen megengedhetetlen. Csakis ilyen döntő ütközetekben semmisíthetjük

meg vagy meríthetjük ki az ellenséget, s az ilyen ütközeteket habozás nélkül vállalnia kell a japán betolakodók elleni háború minden részvevőjének. Itt jelentős részleges áldozatokra van szükség; de aki úgy véli, hogy mindennemű áldozatot kerülnünk kell, az gyáva, az „japánofóbiában" szenved, betegesen fél a japánoktól, ami ellen erélyesen harcolnunk kell. Az olyan szökevények kivégzése, mint Li Fu-ing és Han Fu-csü, igazságos büntetés. Amikor a háború helyes hadműveleti terv alapján folyik, igenis kell vitézségre, bátorságra és hősi önfeláldozásra buzdítanunk: enélkül nem viselhetünk halogató háborút, és nem vívhatjuk ki a végső győzelmet. Szigorúan megbélyegeztük már az úgynevezett „menekülési elméletet", amely csak a visszavonulást ismeri el, de nem hajlandó elismerni a támadást, s éppen azért szálltunk síkra a szigorú fegyelemért, mert az erős ellenséget csakis helyesen megtervezett és hősiesen végrehajtott döntő ütközetben lehet legyőzni. Ami pedig a „menekülési elméletet" illeti, az közvetlen támogatást nyujt a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elméletnek.

109. Nincs-e kiáltó ellentmondás abban, hogy előbb hősies harcot vívunk, s aztán elhagyjuk a területet? Nem hiába ömlik-e a vér ezekben a hősies harcokban? Az ilyen kérdések teljesen értelmetlenek. Mirevaló enni, ha utána székelés következik? Mirevaló alvásra hajtani fejünket, ha utána felkelünk? Lehet így feltenni a kérdést? Szerintem nem lehet. Azt mondják: ha eszünk, hát együk tele magunkat, ha alszunk, hát fel se ébredjünk addig, míg hasunkra nem süt a nap, ha hősiesen

verekszünk, hát verekedjünk egész a Jalu folyóig. Ez szubjektivista, formalista lázálom; a való életben ilyesmi nincs. Ki ne tudná, hogy a véres harcokat időnyerés és az ellentámadás előkészítése céljából vívjuk, s hogy bár el kell hagynunk a terület bizonyos részét, ennek fejében időt nyerünk, elérjük a célt — megsemmisítjük és kimerítjük az ellenség erőit, tapasztalatokra teszünk szert a hadviselésben, talpraállítjuk a harcban még részt nem vevő néptömegeket, növeljük súlyunkat a nemzetközi küzdőtéren. Hiába ömlik-e ebben az esetben a vér? Egyáltalán nem. A területet azért hagyjuk el, hogy megőrizzük a hadsereg erőit és megőrizzük magát a területet, mivel ha hátrányos feltételek között nem hagyjuk el a terület egy részét és meggondolatlanul döntő ütközetbe bocsátkozunk, noha cseppet sem vagyunk biztosak a sikerben, az eredmény csak az lehet, hogy a hadsereget elvesztve elkerülhetetlenül elveszítjük az egész területet is, akkor pedig már igazán nem lehet szó az elvesztett terület visszaszerzéséről. A kapitalistának az üzlethez tőkére van szüksége, ha azonban teljes csődbe jut, nem kapitalista többé; a kártyásnak a kártyázáshoz pénzre van szüksége, ha azonban mindent feltesz egy kártyára és a szerencse cserbenhagyja, nem lesz mivel folytatnia a játékot. Az élet kanyargós, tekervényes utakat követ, s egyáltalán nem egyenletesen és egyenesen halad. Ugyanez vonatkozik a háborúra is, és ezt az igazságot csak a formalisták nem tudják felérni ésszel.

110. Azt hiszem, amit fentebb elmondottam, a stratégiai ellentámadás szakaszában vívott döntő

ütközetre is vonatkozik. Bár ebben a szakaszban az ellenség lesz a gyenge fél, mi pedig fölényben leszünk, az az elv, amely szerint „előnyös feltételek esetén döntő ütközeteket kell vívni, előnyös feltételek híján ki kell térni a döntő ütközetek elől", érvényben marad mindaddig, amíg el nem érjük a Jalu folyót. Ilymódon mindig megtarthatjuk a kezdeményezést; engedjünk el a fülünk mellett mindenfajta ellenséges provokációt és mindenfajta külső bujtogatást, ne is hederítsünk rájuk, a legkisebb mértékben se üljünk fel a provokációknak. Merész és élesszemű hadvezérnek csakis azt a katonai parancsnokot tekinthetjük, amelyik a japán betolakodók elleni háborúban ilyen önuralomról tesz tanúságot. Azok, akik egyetlen szikrától lángralobbannak, mint a puskapor, ezt az igazságot nem értik meg. Az első szakaszban bizonyos mértékig a stratégiai passzivitás állapotába kerültünk, ennek ellenére minden ütközetben meg kell szereznünk a kezdeményezést. A jövőben is minden szakaszban hasonlóképpen kezünkben kell tartanunk a kezdeményezést. Mi az elhúzódó háború mellett vagyunk, ki akarjuk vívni a végső győzelmet, s szembefordulunk a hazárdjátékosokkal, akik esztelenül mindent egy kártyára tesznek fel.

A HADSEREG ÉS A NÉP — A GYŐZELEM ALAPJA

111. A japán imperialisták forradalmi Kínával állnak szemben, s a legkisebb mértékben sem gyengítik támadásukat és nyomásukat: ez a japán imperializmus lényegéből következik. Ha Kína nem fejt ki

ellenállást, Japán rögtön, egyetlen puskalövés nélkül, könnyen megszállja az egész országot. Példa lehet erre a négy északkeleti tartomány elvesztése. Ha ellenáll, Japán megpróbálja megtörni ezt az ellenállást, és mindaddig nem hagy fel kísérleteivel, amíg ki nem derül, hogy képtelen leküzdeni Kína ellenállását. Ez áthághatatlan törvény. A japán földbirtokosok és a japán burzsoázia hódító étvágya igen nagy. Ugyanakkor, amikor a dél — a Maláj szigetcsoport, és az észak — Szibéria elleni támadást tűzték ki céljukul, előbb Kínára sujtottak le, hogy rést üssenek a középen. Aki úgy véli, hogy Japán beéri Észak-Kína és Csianghszu meg Csöcsiang tartomány megszállásával, s utána megáll, az egyáltalán nem érti, hogy a fejlődés új szakaszába lépett és a pusztulás szélén álló imperialista Japán már nem a régi Japán. Amikor pedig azt állítjuk, hogy azoknak a csapatoknak a mennyiségét illetően, amelyeket Japán be tud vetni, van egy bizonyos határ, és hogy van egy végső határ, amelynél tovább Japán nem nyomulhat előre, először arra gondolunk, hogy mivel Japán többirányú támadásra és más ellenségeivel szemben való védelemre készül, meglevő erőiből csak meghatározott számú katonaságot küldhet Kínába és lehetőségeinek keretei közé kell szorítania előrenyomulását; másodszor arra gondolunk, hogy Kína sikereket ért el a haladás útján, bebizonyította a szívós ellenállásra való képességét, és lehetetlen elképzelnünk olyan helyzetet, amelyben Japán heves támadást folytat, Kínának pedig nincs meg a szükséges ereje az ellenállásra. Japán nem szállhatja meg egész Kínát, de mindazokon a területeken, ahová

az ellenség eljuthat, erejét nem kímélve igyekszik majd megtörni Kína ellenállását, s nem szünteti be nyomását mindaddig, amíg a japán imperializmus a belső és nemzetközi feltételek folytán közvetlenül bele nem ütközik abba a válságba, amely sírba dönti.

A japán belpolitika fejlődésének csak két lehetséges útja van: vagy az, hogy az uralkodó osztályok hamarosan csődbe jutnak, a hatalom a nép kezébe megy át és ennek következménye a háború beszüntetése lesz — ez a lehetőség azonban egyelőre még nem áll fenn —, vagypedig az, hogy a földbirtokosság és a burzsoázia napról napra jobban fasizálódik és folytatja a háborút egészen a pusztulásig; ez az az út, amelyen Japán most jár. Harmadik út nincs. Azok, akik abban reménykednek, hogy a japán burzsoázia mérsékelt körei fellépnek és beszüntetik a háborút, hiú ábrándokban ringatják magukat. Japán mérsékelt kapitalista körei már a japán földbirtokosok és pénzmágnások foglyai. Ez az a politikai helyzet, amely ténylegesen már évek óta fennáll Japánban. Japán háborút indított Kína ellen, s ha Kína nem mér rá a háborúban halálos csapást, és ha Japán még elég erős marad, elkerülhetetlenül megpróbál majd támadást indítani a csendesóceáni országok ellen vagy Szibéria ellen, sőt esetleg mind a két irányban. Mihelyt Európában kitör a háború, Japán, minthogy a japán urak amúgyis telhetetlen étvágya mérhetetlenül megnőtt, hozzálát e terveinek megvalósításához. Persze, van egy másik lehetőség is. Lehetséges, hogy Japán a Szovjetunió hatalmas erejének hatására s mivel maga jelentősen meggyengül a Kína elleni háborúban, kénytelen lesz

lemondani eredeti tervéről, a Szibéria elleni támadásról, és ebben az irányban kénytelen lesz teljesen védelemre berendezkedni. Egy ilyen helyzet kialakulása azonban nem gyengítené Japánnak Kína elleni támadását; ellenkezőleg, annak erősödésére vezetne, mivel Japán számára akkor csak egy út maradna, mégpedig az, hogy elnyelje a gyengét. Ebben az esetben a japán megszállók elleni háború erélyes folytatásával, a nemzeti egységfront erősítésével és az elhúzódó háború vonalának következetes érvényesítésével kapcsolatos feladatok még bonyolultabbá válnak, és akkor még megengedhetetlenebb lesz az, hogy akár a legcsekélyebb mértékben is csökkentsük erőfeszítéseinket.

112. Ebben a helyzetben annak, hogy Kína győzelmet arasson Japán fölött — fő feltétele az egész ország összefogása és az eddiginél százszorta nagyobbarányú, minden térre kiterjedő előrehaladás. Kína a fellendülés korszakát éli és összefogása máris soha nem látott méreteket öltött, de az előrehaladás és az összefogás ma még korántsem elegendő. Japán azért tudott megszállni ilyen nagy területet, mert Japán erős, Kína pedig gyenge; ez a gyengeség közvetlen következménye azoknak az évszázadok alatt és különösen az utóbbi évtizedben felgyülemlett legkülönfélébb hibáknak, amelyek visszatartják Kínát, nem engedik, hogy túlszárnyalja fejlődésének mai színvonalát. Ezidőszerint nem győzhetünk le egy olyan erős ellenséget, mint amilyen Japán, ha nem teszünk hosszas és komoly erőfeszítéseket. Feladat, amelynek megoldása érdekében erőfeszítéseket kell tennünk, igen sok van. Itt csak a két legfontosabbról

szólok: haladást kell elérnünk a hadseregépítés és a nép mozgósítása terén.

113. A hadsereg megújítása lehetetlen modernizálás, technikai ellátottságának fokozása nélkül. Enélkül nem űzhetjük az ellenséget a Jalu folyó mögé. A csapatok felhasználása során viszont haladó, rugalmas stratégiát és taktikát kell alkalmaznunk, ami nélkül szintén nem vívhatjuk ki a győzelmet. A hadsereg alapja azonban a katona. Ha nem öntünk a csapatokba haladó politikai szellemet, ha nem végzünk ebből a célból haladó politikai munkát, nem érhetjük el a tisztek és a katonák igazi összefogását, nem ébreszthetünk bennük hatalmas lelkesedést a japán területrablók elleni háborúban, tehát nem teremthetjük meg egész technikánk és taktikánk számára azt az alapot, amelyen a legjobban nyilvánul meg technikánk és taktikánk hatékonysága. Amikor azt állítjuk, hogy a japán hadsereg technikai fölénye ellenére végeredményben okvetlenül vereséget szenved, azon a veszteségen kívül, amelyet megsemmisítő és kimerítő hadműveleteinkkel okozunk az ellenségnek, azt a további körülményt is szem előtt tartjuk, hogy az ellenséges hadsereg harci szelleme csapásaink alatt végülis megrendül, és hogy e hadsereg fegyvere megbízhatatlan kezekben van. Nálunk viszont ellenkező a helyzet: a tiszteknek és a katonáknak közös a politikai céljuk a japán betolakodók ellen viselt háborúban. Politikai munkánknak tehát megvan az alapja a japán megszállók ellen küzdő valamennyi hadseregben. A hadsereget bizonyos mértékig demokratizálnunk kell. Mindenekelőtt meg kell szüntetnünk a feudális rendet — a

testi fenyítést és a szidalmazást —, s el kell érnünk, hogy a tisztek és a katonák a mindennapi életben osztozzanak örömben, bánatban. Így érjük majd el a tisztek és a katonák összefogását. A hadsereg harcképessége így igen nagy mértékben megnövekszik, s nem kell attól tartanunk, hogy ebben a hosszantartó és kíméletlen háborúban nem álljuk majd meg a helyünket.

114. A háború hatalmas erőit tápláló gyökerek mélyen a néptömegek sűrűjébe nyúlnak. Japán elsősorban azért merészelt belénk kötni, mert a kínai nép tömegei szervezetlenek. Csak szabaduljunk meg ettől a fogyatékosságtól, s a japán betolakodók szembentalálják magukat a harcrakelt sokmilliós kínai néppel, akárcsak a vadbivaly a lángoszloppal: elég rákiáltani, s rémületében beleront a tűzbe és ottég. Kínának most arra van szüksége, hogy szakadatlanul áradjon az utánpótlás a hadseregbe; azonnal meg kell tiltanunk azt a helyenként érvényben levő fonák gyakorlatot, hogy „kötéllel fogják" és „megvásárlás"[23] útján toborozzák a katonákat, s ehelyett széleskörű, lelkes politikai agitációt kell folytatnunk; ha így járunk el, szükség esetén milliókat is könnyen behívhatunk a hadseregbe. A felszabadító háború során nagy pénzügyi nehézségekkel küzdünk, de mihelyt mozgósítjuk a néptömegeket, a pénzügyek sem jelentenek többé problémát számunkra. Lehetetlen, hogy egy olyan államnak, amelynek ekkora területe és ilyen hatalmas lakossága van, üres legyen a kincstára. A hadseregnek egybe kell forrnia a néppel, hogy a nép saját hadseregét lássa benne. Ez a hadsereg legyőzhetetlen lesz, és még több olyan

imperialista hatalom sem győzheti le, mint Japán.

115. Sokan azt hiszik, hogy mindeddig a helytelen módszerek alkalmazása miatt nem sikerült rendeznünk a tisztek és a katonák, a hadsereg és a nép kölcsönös viszonyát; jómagam mindig hangoztattam, hogy itt a kiindulási ponton (a fő szemponton) fordul meg a dolog. A helyes kiindulási pont — a tisztelet a katona iránt, a tisztelet a nép iránt. Ebből a kiindulási pontból, ebből a fő szempontból következik a megfelelő politika is, ebből fakadnak a megfelelő módszerek és formák is. Ha eltérünk ettől a fő szemponttól, elkerülhetetlenül hibás lesz a politika is, hibásak lesznek a módszerek is, a formák is, és ebben az esetben sehogysem sikerül majd rendezni a tisztek és a katonák, a hadsereg és a nép kölcsönös viszonyát. A hadseregben végzett politikai munka három fő elve a következő: először, a tisztek és a katonák összefogása, másodszor, a hadsereg és a nép összefogása, és harmadszor, az ellenség hadseregének bomlasztása. Ezeknek az elveknek sikeres megvalósítása érdekében a helyes fő szempontból, vagyis abból kell kiindulnunk, hogy tisztelnünk kell a katonát, tisztelnünk kell a népet, tiszteletben kell tartanunk a fegyvertelen hadifoglyok emberi méltóságát. Akik azt hiszik, hogy itt nem a kiindulási ponton, a fő szemponton, hanem merőben technikai természetű kérdéseken fordul meg a dolog, azok tévednek, s azoknak a nézete helyesbítésre szorul.

116. Ma, amikor Vuhan és más pontok védelme olyan halaszthatatlanná vált, legfontosabb feladatunk, hogy teljes kibontakozáshoz segítsük a had-

sereg aktivitását, és a népnek a háború támogatása érdekében kifejtett aktivitását. Vuhan és más pontok védelmének feladatát kétségtelenül ki kell tűznünk és maradéktalanul meg kell oldanunk. Végső fokon azonban azt a kérdést, hogy sikerül-e nekünk a megvédésük, nem a szubjektív óhaj dönti el, hanem a konkrét feltételek fogják eldönteni; az egyik legfontosabb konkrét feltétel az egész hadsereg és az egész nép politikai mozgósítása az önfeláldozó harcra. Ha nem teszünk meg minden tőlünk telhetőt az önfeláldozó harchoz szükséges valamennyi feltétel kivívására, vagy ha csak egyetlen feltétel is hiányzik, elkerülhetetlenül ugyanúgy végződik a dolog, mint Nankingnál és az általunk elvesztett más városoknál. Hol lesz a kínai Madrid? Ott lesz, ahol ugyanolyan feltételeket hozunk létre, mint amilyenek Madridban voltak. A multban nem volt egyetlen Madridunk sem, most pedig több Madridot kell teremtenünk. Ennek lehetősége azonban teljes mértékben a feltételektől függ. E feltételek közül a legfőbb az egész hadsereg és az egész nép széleskörű politikai mozgósítása.

117. Egész munkánkban következetesen tartanunk kell magunkat vezérvonalunkhoz, amely a japánellenes nemzeti egységfront erősítését írja elő. Csak ez a vonal biztosítja annak a lehetőségét, hogy szívósan folytassuk a háborút a japán betolakodók ellen és megvalósítsuk az elhúzódó háború irányvonalát. Csak ez a vonal biztosítja annak a lehetőségét, hogy mindenütt gyökeresen megjavítsuk a tisztek és a katonák, a hadsereg és a nép kölcsönös viszonyát, hogy teljes kibontakozáshoz segítsük a had-

sereg és a nép aktivitását valamennyi még el nem vesztett terület védelmezése és a már elvesztett területek visszaszerzése során, és végül annak a lehetőségét, hogy kivívjuk a végső győzelmet.

118. A hadsereg és a nép politikai mozgósítása igazán rendkívül fontos feladat. Azért térünk vissza minduntalan erre a kérdésre, mert ha nem oldjuk meg, csakugyan nem győzhetünk. A győzelemhez kétségtelenül sok más feltétel is szükséges, de ez a győzelem legfontosabb feltétele, a győzelem alapja. A japánellenes nemzeti egységfront az egész hadsereg és az egész nép egységfrontja, s egyáltalán nem csupán a pártbizottságoknak, meg néhány párt és csoport tagjainak egységfrontja. A fő cél, amelyért a japánellenes nemzeti egységfrontot létrehozzuk — az egész hadsereg és az egész nép mozgósítása az egységfrontban való részvételre.

BEFEJEZÉS

119. Milyen következtetéseket kell levonnunk az elmondottakból? A következtetések az alábbiakban foglalhatók össze: „Milyen feltételekkel győzhet Kína és semmisítheti meg a japán imperializmus erőit? Ehhez három feltétel szükséges: először, a japánellenes nemzeti egységfront létrehozása Kínában, másodszor, a nemzetközi japánellenes egységfront létrehozása, harmadszor, a japán nép és a japán gyarmatokon élő népek forradalmi mozgalmának fellendülése. A kínai nép számára e három feltétel közül a legfőbb magának a kínai népnek nagy összefogása."

„Meddig tart ez a háború? Ez attól függ, hogy milyen erős lesz majd Kínában a japánellenes nemzeti egységfront, s emellett sok más, Kínában és Japánban ható döntő tényezőtől." „Ha azonban ezek a feltételek nem válnak egyhamar valóra, akkor a háború okvetlenül elhúzódik, de eredményei ugyanazok lesznek: Japán vereséget szenved, Kína pedig győz, csakhogy ebben az esetben több lesz az áldozat és súlyos szenvedések időszakát kell majd átélnünk." „Nekünk azt a stratégiai vonalat kell követnünk, hogy fő erőinket nagyon széles és nagyon labilis frontokon használjuk fel." „A győzelem érdekében a kínai hadseregnek a legnagyobb mértékben mozgóháborút kell folytatnia nagykiterjedésű hadszíntéren."

„A mozgó hadműveletekre felhasznált kiképzett csapatokon kívül számos partizánosztagot kell szerveznünk a parasztság soraiból." „A háború folyamán . . . a kínai hadsereg technikai felszerelése fokozatosan javulni fog. Ezért a háború utolsó időszakában Kína áttérhet az állóháború módszereire, és megrohamozhatja a japánoknak az általuk megszállt területen levő megerősített állásait. Így annak következtében, hogy Japán huzamos időn át kimerül a Kína elleni háborúban, az ország gazdasági élete csődbe jut, a japán katonák harci szelleme pedig megtörik a számtalan kimerítő harcban. Ami viszont Kínát illeti, a japán területrablók ellen viselt háború során potenciális erői egyre jobban felszínre kerülnek, s a forradalmi tömegek szüntelen, hatalmas áradatként özönlenek majd a hadsereg soraiba, hogy harcoljanak a szabadságért. Mindezeknek és más

tényezőknek együttes felhasználásával a Japán által megszállt területen megsemmisítő csapást mérhetünk a japán erődítményekre és támaszpontokra, s kiűzhetjük a japán agresszorok hadseregét Kínából." (Lásd Beszélgetés E. Snow-val 1936 júliusában.)

„A kínai politikai helyzet terén mostantól fogva új szakasz kezdődött ... Az új szakaszban az a központi feladat, hogy minden erőt mozgósítsunk a győzelem kivívására ebben a háborúban." „A japán területrabók elleni háborúban való győzelem kulcsa most az, hogy a már megkezdett háborút általános nemzeti háborúvá kell fejleszteni. Csak egy ilyen általános nemzeti háború útján vívhatjuk ki a végleges győzelmet." „A japán betolakodók elleni hadviselésben jelenleg megmutatkozó komoly hiányosságok következtében a háború további menete során sokszor előfordulhatnak katonai kudarcok, visszavonulások, szakadások, árulások az országon belül, ideiglenes és részleges megegyezések az ellenséggel. Ezért számolni kell azzal, hogy ez a háború nehéz és hosszantartó háború lesz. De meg vagyunk győződve róla, hogy a japán betolakodók ellen már megindult háború Pártunk és az egész nép erőfeszítései nyomán folytatódni fog, kibontakozik, s minden akadályt elsöpör az útjából." (Lásd a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának 1937 augusztusában hozott határozatát „A jelenlegi helyzetről és a Párt feladatairól".)

Ezek a következtetések. A Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet hívei holmi természetfölötti erőt tulajdonítanak az ellenségnek, Kínát pedig jelentéktelennek tekintik, mint valami árva

fűszálat. A gyors győzelmet hirdető elmélet hívei viszont az ellenséget tekintik jelentéktelen fűszálnak, és Kínának tulajdonítanak természetfölötti erőt. Ezek is, azok is tévednek. Mi egyáltalán nem értünk egyet sem ezekkel, sempedig azokkal: a japán területrablók ellen viselt háború elhúzódó háború formáját ölti, s a végső győzelem Kínáé lesz — ez a mi végkövetkeztetésünk.

120. Ezzel be is fejezem előadásaimat. Ma, amikor kibontakozóban van a japán betolakodók elleni nagy háború, igen sokan szeretnék általánosítani a meglevő tapasztalatokat, hogy felhasználhassák a teljes győzelem kivívására. Én itt csak a legáltalánosabb vonásokban érintettem az elmúlt tíz hónap tapasztalatait; ha úgy tetszik, ezt bizonyos mértékű általánosításnak tekinthetik. Azok a kérdések, amelyekkel foglalkoztam, általános figyelmet és széleskörű megvitatást érdemelnek. Én csupán általános áttekintést nyujtottam ezekről a kérdésekről. Remélem, hogy önök, elvtársak, mindezeket a kérdéseket tanulmányozni fogják, megvitatják, s megteszik módosító és kiegészítő észrevételeiket.

JEGYZETEK

[1] A Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet a Kuomintang nézeteit fejezte ki. A Kuomintang nem akart ellenállni a japán betolakodóknak, és később is csak nyomásnak engedve fejtett ki ellenállást. A lukoucsiaói események után Csang Kaj-sek csoportja kénytelen-kelletlen beleegyezett abba, hogy résztvegyen a Japánnal szembeni ellenállásban. Ekkor a vangcsingvejisták váltak a Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet

szószólóivá, akik le akarták tenni a fegyvert Japán előtt és később valóban kapituláltak is. A Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet azonban nemcsak a Kuomintangban volt divatos; hatása megmutatkozott a társadalom egyes középrétegeiben, sőt még az elmaradott dolgozók egy részénél is. Ennek az volt a magyarázata, hogy a Kuomintang-kormány velejéig elrothadt és vereséget vereség után szenvedett a háborúban, a japán hadsereg pedig megállás nélkül nyomult előre és már a háború első évében elérte Vuhant; mindez rendkívül pesszimista hangulatot szült a lakosság elmaradott részében.

[2] Ezek a nézetek a Kínai Kommunista Párt soraiban voltak észlelhetők. A japán bitorlók ellen viselt háború első félévében a Pártban voltak olyanok, akik hajlottak az ellenség erőinek lebecsülésére; ezek úgy vélték, hogy Japán egyetlen csapást sem bír el. A kiindulópontjuk egyáltalán nem az volt, hogy a Kommunista Párt vezette csapatok és a szervezett néptömegek erejét igen nagynak tekintették; ellenkezőleg, tudták, hogy akkoriban ezek az erők még jelentéktelenek voltak; abból indultak ki, hogy a Kuomintang hajlandó résztvenni a japán betolakodókkal szemben kifejtett ellenállásban és, mint gondolták, nagy erőkkel rendelkezik, amelyek a Kommunista Párt erőivel együtt megsemmisítő csapásokat mérhetnek a japán megszállókra. A dolognak csak az egyik oldalát látták — a Kuomintang ideiglenes részvételét a hódítókkal szembeni ellenállásban, de megfeledkeztek a másik oldalról — arról, hogy a Kuomintang reakciós és rothadt. Ebből fakadt a helyzetnek ez a hibás megítélése.

[3] Ez volt Csang Kaj-seknek és társainak álláspontja. A csangkajsekista Kuomintang kénytelen volt háborút folytatni a japán betolakodók ellen, de mivel nem hitt saját erejében és még kevésbbé a nép erejében, minden reményét a gyors külső segítségbe vetette.

[4] Tajercsuan Santung tartomány déli részén van. 1938 márciusában Tajercsuan térségében ütközet zajlott le a kínai hadsereg és a japán agresszorok hadserege közt.

A 70—80 000 főből álló japán hadsereggel 400 000 főnyi kínai hadsereg állt szemben, s ennek következtében Kína győzelmet aratott.

[5] Ezt a nézetet a „Takungpao", akkoriban a „Politikai tudományok" kuomintangista klikkjének lapja vetette fel egyik vezércikkében. Ennek a nézetnek a hívei a körülmények szerencsés összetalálkozásába vetették reményüket és úgy vélték, hogy néhány olyan győzelemmel, mint a tajercsuani volt, meg lehet állítani a japán csapatokat, s ilyenformán el lehet kerülni a néptömegek mozgósítását az elhúzodó háborúra; ez a mozgósítás osztályuk biztonságát veszélyeztette volna. Akkoriban az egész Kuomintang a körülmények szerencsés összetalálkozásában reménykedett.

[6] Az 1898-ban megindult reformmozgalomról van szó. Ez a mozgalom a liberális burzsoázia és a felvilágosult földbirtokosok egy részének érdekeit képviselte; a mozgalom vezetője Kang Ju-vej, Liang Ci-csao, Tan Hszütung stb. volt; Kuang Hszüj császár is támogatta a mozgalmat; a mozgalomnak azonban nem volt tömegbázisa. Juan Si-kaj, akinek akkoriban katonai erői voltak, elárulta a reformpártiak titkos terveit Cü Hszi császárnőnek, aki a reakciós klikk élén állt. Cü Hszi újra megragadta a hatalmat, Kuang Hszüj császárt fogságba vetette, Tan Hszü-tungot és a mozgalom öt más vezetőjét pedig kivégeztette. Ilyen tragikus véget ért ez a mozgalom.

[7] 1938 január 16-án a japán kormány nyilatkozatot tett közzé, amelyben kihirdette, hogy fegyveres erővel le akarja igázni Kínát. A japán kormány ugyanakkor nyomást gyakorolt a Kuomintang-kormányra, s megpróbálta rábeszélni a kapitulációra. Kijelentette, hogy ha a Kuomintang-kormány „továbbra is inspirálni fogja a japánellenes háborút", a japán kormány új kormányhatalmat, bábkormányt fog létrehozni és fenntartani Kínában, s a további tárgyalások során nem tekinti tárgyaló félnek a Kuomintang-kormányt.

[8] Főkép az Amerikai Egyesült Államokról van szó.

[9] Az imperialista országok — Anglia, az Egyesült Államok és Franciaország — kormányáról van szó.

[10] Az, amit itt Mao Ce-tung elvtárs előre megmond, hogy tudniillik a japán betolakodók ellen viselt háborúban bekövetkező erőegyensúly szakaszában jobbrafordulhat Kína helyzete, teljes mértékben beigazolódott a Kínai Kommunista Párt vezette felszabadított körzetekben. A Kuomintang-uralom körzeteiben viszont, mivel az uralkodó klikk, élén Csang Kaj-sekkel, passzív álláspontra helyezkedett a japán területrablók elleni háborúval szemben, és aktívan harcolt a kommunisták ellen, a nép ellen, a helyzet nemhogy javult volna, hanem még jobban romlott. Ez azonban tiltakozásra késztette a nagy néptömegeket és növelte öntudatukat. (E tények elemzését lásd Mao Ce-tung elvtárs „A koalíciós kormányról" című munkájában.)

[11] A „fegyver határtalan erejét hirdető elmélet" hívei úgy vélték, hogy mivel Kína fegyverzet dolgában elmarad Japán mögött, okvetlenül vereséget szenved a háborúban. Ebben a nézetben osztozott a reakciós Kuomintang-klikk valamennyi hangadó embere (beleértve Csang Kaj-seket is).

[12] Buddha (Hszakia-Muni) — a buddhista vallás alapítója. Szun Vu-kung, a „Hszi ju csi" („Utazás nyugatra") című XVI. századbeli kínai fantasztikus regény hőse — egy majom, amely bukfencezve 108 000 li távolságot tudott megtenni; mikor azonban Szun Vu-kung Buddha tenyerére került, akárhogy bukfencezett, nem tudott lekerülni róla. Sőt, Buddha lefelé fordította tenyerét és beborította vele Szun Vu-kungot. Buddha ujjaiból öt összefüggő hegylánc lett, amelyek Szun Vu-kungot a földhöz szorították.

[13] 1935 augusztusában a Kommunista Internacionále VII. kongresszusán Dimitrov elvtárs megállapította: „*. . . a fasizmus nem egyéb, mint fékevesztett sovinizmus és hódító háború*" (G. Dimitrov. Válogatott cikkek és beszédek. Szikra 1952. 46. old. — *Szerk.*). 1937-ben Dimitrov elvtárs cikket írt „A fasizmus — háború" címmel

(„Kommunyisztyicseszkij Intyernacional". 1937 augusztus. 8. sz. — *Szerk.*).

[14] Lásd Lenin „A szocializmus és a háború", I. fejezet (Lenin Művei. 21. köt. 307. old. — *Szerk.*) és „A II. Internacionále csődje", III. fejezet (Lenin Művei. 21. köt. 214. old. — *Szerk.*).

[15] Csengpu — falu a mai Pinjuan tartomány puhsziani kerületében. I. e. 632-ben nagy csata volt itt Csin és Csu hercegségek csapatai között. A háború elején Csu serege volt fölényben. Csin serege 90 li-t visszavonult, és rátörve Csu seregének gyenge pontjaira, a jobb- és a balszárnyra, erős csapásokat mért rájuk, amelyeknek következtében Csu serege súlyos vereséget szenvedett.

[16] I. e. 204-ben Han Hszing hadvezér hani csapatai Csinghszinnél megütköztek Csao Hsze seregével. Csao Hsze serege 200 000 harcosból állt és számra nézve többszörösen felülmúlta a hani csapatokat. Han Hszing úgy helyezte el csapatait, hogy egy folyó volt a hátuk mögött, és hadserege keményen küzdött; ugyanakkor csapatokat küldött ki, hogy váratlanul rátámadjanak Csao Hsze seregének gyengén őrzött mögöttes területére. Csao Hsze serege a front és a hátország felől jövő támadások folytán súlyos vereséget szenvedett.

[17] A XVIII. század végén és a XIX. század elején Napoleon háborúkat viselt Anglia, Poroszország, Ausztria, Oroszország és sok más európai állam ellen. Napoleon hadserege, bár létszámban elmaradt az ellenséges seregek mögött, számos hadjáratban győzelmet aratott.

[18] I. e. 383-ban Fu Csien — Cshin állam uralkodója, lebecsülve Csin állam seregének erejét, hadjáratot indított és megtámadta Csint. Csin serege megverte Cshin seregének élcsapatát a Locsiang folyónál, Anhuej tartomány mai Soujan járásában, majd szárazon és vizen folytatta a támadást. Fu Csien felkapaszkodott Soujan város falaira és megleste az ellenséget. Látta, hogy a csini sereg teljes hadrendben felállt. Majd mikor a Pakungsan hegyre tekintett, katonáknak nézte a hegyet borító

füveket és bokrokat; abban a hitben, hogy erős ellenséggel áll szemben, rettenetesen megijedt. (Lásd még „A kínai forradalmi háború stratégiai kérdései" című munkához fűzott 29. jegyzetet. 1. köt. 462. old.)

[19] 1927-ben Csang Kaj-sek, Vang Csing-vej és cinkosaik elárulták a Kuomintang és a Kommunista Párt közt létrejott első demokratikus nemzeti egységfrontot, és tíz éven át népellenes háborút folytattak. Ezzel megfosztották a kínai népet a széleskorű szervezkedés lehetőségétől. Ezért Csang Kaj-sek reakciós Kuomintang-klikkjét terheli a felelősség.

[20] Hsziang-kung Szung hercegség uralkodója volt Csuncu korszakában, az i. e. VII. században. I. e. 638-ban Szung hercegség háborút viselt az erős Csu hercegséggel. Amikor Szung hercegség csapatai már csatarendbe sorakoztak, Csu serege még nem kelt át az ellenség és kozte elterulő folyón. Hsziang-kung egyik tanacsadója, tudva, hogy Csunak sok katonája, Szungnak pedig kis serege van, azt javasolta, hogy használják ki az alkalmat és támadják meg Csu seregeit, amelyek még nem fejezték be az átkelést. De Hsziang-kung elutasító választ adott; „Nem lehet, mert nemeslelkű férfi nem támad meg mást olyankor, amikor az nehéz helyzetben van." Amikor Csu hercegség csapatai átkeltek a folyón, de még nem sorakoztak csatarendbe, a herceg tanácsadója ismét azt javasolta, hogy támadják meg Csu seregét. Hsziang-kung válasza újra elutasító volt: „Nem lehet, mert nemeslekű férfi nem támadja meg azt a sereget, amely még nem sorakozott fel a harcra." Hsziang-kung csak akkor adta ki a parancsot a támadásra, amikor Csu csapatai már teljesen felkészultek az utkozetre. Ennek kovetkeztében Szung hercegség súlyos vereséget szenvedett, maga Hsziang-kung pedig megsebesult. (Lásd a „Csocsuan" évkonyvet, Hszi-kung uralkodásának 22. évét.)

[21] 1937-ben a japán agresszorok hadserege, miután elfoglalta Pekinget és Tiencsint, elindult dél felé a Tiencsin—Pukou vasutvonal mentén, és támadást kezdett Santung tartomány ellen. Han Fu-csu Kuomintang-militarista, aki éveken át uralkodott Santung tartományban, anélkul,

hogy harcba bocsátkozott volna, Honan tartományba menekült.

[22] 1812-ben Napoleon félmilliós sereggel Oroszországra támadt. Az orosz sereg kiürítette Moszkvát, éhezésre, fagyoskodásra és a legkülönfélébb nélkülözésekre kárhoztatta Napoleon seregét, megszakította a betolakodók utánpótlási vonalait, bekerítette őket, úgyhogy Napoleon kénytelen volt visszavonulni seregével. Az orosz hadsereg kihasználta az alkalmat, ellentámadásba ment át, és Napoleon seregéből alig több mint 20 000 katona tudott megmenekülni.

[23] A Kuomintang a következő módszerrel gondoskodott seregének utánpótlásáról: mindenüvé katonákat és rendőröket küldött, hogy fogdossák össze az embereket és erőszakkal vigyék őket katonának. Az gy összefogdosott embereket kötelekkel összekötözték, mint valami bűnözőket. Akinek volt pénze, megvesztegette a Kuomintang-hivatalnokokat és egy másik ujoncot fogadott fel maga helyett.

A KÍNAI KOMMUNISTA PÁRT HELYE A NEMZETI HÁBORÚBAN*

(1938 október)

* *Ez a munka Mao Ce-tung elvtársnak a Kínai Kommunista Párt VI. kongresszusán választott Központi Bizottság hatodik teljes ülésén mondott előadói beszéde. Ennek a teljes ülésnek igen nagy a jelentősége: ezen hagyták jóvá és erősítették meg a Kínai Kommunista Párt Mao Ce-tung elvtárs vezetése alatt álló Központi*

Bizottsaga Politikai Irodájának vonalát. Mao Ce-tung elvtars előadoi beszedében felvetette azt a kérdest, hogy milyen helyet foglal el a Kínai Kommunista Párt a nemzeti haboruban. Azert foglalkozott ezzel a kérdéssel, hogy a Part minden tagja pontosan megeitse azt az oriasi történelmi jelentőségú feladatot, mely a japán betolakodok elleni háboru vezetésében Pártunkra hárult, és komolyan hozzálásson e feladat végrehajtásához. A teljes ules megerősitette azt az irányvonalat, amely szerint következetesen érvényt kell szerezni a japán-ellenes egysegfront politikajának, s ugyanakkor rámutatott arra, hogy az egységfront egyarant feltetelezi az osszefogast és a harcot, és hogy a „mindent az egysegfront utjan" formula nem felel meg a Kínában kialakult helyzetnek. Ezzel a teljes ulés elitélte az egységfront kérdeseben elkovetett opportunista hibakat Mao Ce-tung elvtars a dolognak ezzel az oldalával foglalkozott zarszavának abban a fejezeteben, melynek cime „Az egységfronton beluli fuggetlenség és önállóság kerdése". Emellett a teljes ulés hangsulyozta a Párt altal a japán betolakodok elleni fegyveres népi harc megszervezése körul kifejtett tevékenység rendkivul nagy jelentőségét, megállapitotta, hogy a Part munkájának fő részet a frontkorzetekben és az ellenség mögöttes teruletén végzett munkának kell alkotnia, s ugyanakkor elitélte azoknak a hibas nézeteit, akik a japan banditák fölötti győzelembe vetett reményeik teljesulését a Kuomintang-csapatoktol vartak, es a nép sorsát a Kuomintang-reakcio uralmának viszonyai kozott folyó legalis mozgalomra bizták Mao Ce tung elvtars a dolognak ezzel az oldalaval zarszavanak „A haboru és a strategia kerdesei" cimü fejezetében foglalkozott.

Elvtársak! Napfényes jövő vár ránk. Győzelmet kell aratnunk a japán imperializmus fölött, fel kell építenünk az új Kínát, s mi kétségtelenül meg is tudjuk ezt tenni. Ahhoz azonban, hogy elérjük ezt a napfényes jövőt, nehéz utat kell megtennünk. A Kína ragyogó jövőjéért küzdő Kommunista Pártnak és az egész kínai népnek tervszerű harcot kell vívnia a japán banditák ellen; legyőzni őket csak hosszantartó háborúban lehet. Már sokat beszéltünk erről a háborúról, érintettük a kérdés különböző oldalait: általánosítottuk a japán betolakodók elleni háború idején gyüjtött tapasztalatokat; értékeltük a jelenlegi helyzetet; megfogalmaztuk az egész nemzetre váró halaszthatatlan feladatokat; kifejtettük, hogy miért kell — a hosszantartó háború elviselése érdekében — a japánellenes nemzeti egységfrontra támaszkodni, melynek hosszú ideig fenn kell állnia; kifejtettük azt is, hogyan lehet ezt elérni; és végül, behatóan elemeztük a nemzetközi helyzetet. Milyen kérdések maradnak tehát még hátra? Marad még, elvtársak, egy kérdés — ez a kérdés pedig az, hogy milyen helyet foglal el a Kínai Kommunista Párt a nemzeti háborúban, vagyis az a kérdés, hogyan

kell a kommunistáknak felfogniok szerepüket, hogyan kell megsokszorozniok erőiket és tömöríteniök soraikat, hogy vezethessék ezt a háborút, és győzelem, nempedig vereség felé haladjanak.

HAZAFISÁG ÉS NEMZETKÖZISÉG

Lehet-e a kommunista, mint internacionalista, egyben hazafi is? Szerintünk nemcsak lehet, hanem annak is kell lennie. A hazafiság konkrét tartalmát történelmi feltételek határozzák meg. Más a japán agresszorok meg Hitler „hazafisága", és más a mi hazafiságunk. A kommunistáknak határozottan szembe kell szállniok a japán agresszorok és Hitler úgynevezett „hazafiságával". A japán és a német kommunisták vereségpártiak azokban a háborúkban, melyeket országaik viselnek; az, hogy minden módon elősegítik a japán agresszorok és Hitler háborúinak elvesztését, megfelel mind a japán, mindpedig a német nép érdekeinek; s minél teljesebb lesz ez a vereség, annál jobb. Így kell eljárniok Japán és Németország kommunistáinak, s így is járnak el, mivel azok a háborúk, melyeket a japán agresszorok és Hitler viselnek, végzetesek nemcsak a világ más népei számára, hanem saját országaik népei számára is. Más a helyzet Kínában. Kína agresszió áldozata. Ezért a kínai kommunistáknak a hazafiságot össze kell kapcsolniok a nemzetköziséggel. Mi internacionalisták vagyunk és ugyanakkor hazafiak is; a mi jelszavunk — harc a hazáért az agresszor ellen. Számunkra a vereségvárás bűn; a harc azért, hogy

győzelmet arassunk a japán területrablók elleni háborúban, elsőrendű kötelességünk, mert az agressszort csak úgy zúzhatjuk szét, a nemzeti felszabadulást csak úgy vívhatjuk ki, ha háborút folytatunk a haza védelmében, márpedig csak az egész nemzet felszabadulása vezethet el a proletariátus és az egész dolgozó nép felszabadulásához. Kína győzelme, a Kínában agressziót folytató imperialisták szétzúzása más országok népei számára is segítséget jelent. Éppen ezért a nemzeti felszabadító háborúban a hazafiság a nemzetköziség megvalósulása a gyakorlatban. Ezért kell minden kommunistának maximális aktivitást kifejtenie, ezért kell bátran és határozottan felvennie a harcot a nemzeti felszabadító háború csataterein és ezért kell fegyverét a japán betolakodók ellen fordítania. Ezért adta ki Pártunk közvetlenül az 1931 szeptember 18-i események után a jelszót — válaszoljunk nemzeti önvédelmi háborúval a japán agresszióra. Ezután Pártunk javaslatot tett egy japánellenes nemzeti egységfront létrehozására, parancsot adott a Vörös Hadseregnek, hogy alakuljon át japánellenes Nemzeti Forradalmi Hadsereggé és vonuljon az első vonalbeli hadállásokba, utasította tagjait, hogy álljanak a japán területrablók elleni háború élére és utolsó csepp vérükig védjék a hazát. Mindezek a hazafias cselekedetek helyénvalóak, a nemzetköziség megvalósulását jelentik Kínában, s a legkisebb mértékben sem ellenkeznek a nemzetköziséggel. Csak politikai analfabéták, vagy a maguk külön céljait követő emberek locsoghatnak arról, hogy a mi cselekedeteink helytelenek, hogy lemondtunk a nemzetköziségről.

A KOMMUNISTÁK ÉLCSAPAT-SZEREPE A NEMZETI HÁBORÚBAN

A fent mondottakból következik, hogy a kommunistáknak a nemzeti háborúban nagyfokú aktivitást kell kifejteniök, s hogy ennek az aktivitásnak minden területen konkrétan kell megnyilvánulnia; másszóval, a kommunistáknak minden vonatkozásban élcsapat-szerepet kell játszaniok és példát kell mutatniok. Nehéz helyzetben folytatjuk ezt a háborút. Ez a nehéz helyzet annak következtében alakult ki, hogy a milliós néptömegek nemzeti öntudata még nem elég fejlett, még nem hatotta át őket eléggé a nemzeti büszkeség érzése és a saját erejükbe vetett hit; hogy a néptömegek nagy része még nincs megszervezve; hogy országunk katonailag gyenge, gazdaságilag elmaradott és nincs demokratikus közigazgatási rendszere; hogy az országban a bomlás jelei mutatkoznak és pesszimista hangulat uralkodik; hogy az egységfront nem elég szoros, nem szilárd stb.

Ezért a kommunistáknak tudatosan magukra kell vállalniok azt a komoly feladatot, hogy az egész népet egyesítsék minden néven nevezendő egészségtelen jelenség leküzdésére. Ezen a téren a kommunisták élcsapat-szerepének és példamutatásának rendkívül nagy jelentősége van. A 8. és az Új 4. Hadsereg kommunistáinak példát kell mutatniok a harcmezőn tanúsított hősiességben, a parancsok pontos teljesítésében, a fegyelmezettségben, a politikai munka végzésében, az összetartásban és az egységben. A baráti pártokhoz és hadseregekhez való viszonyuk terén a kommunistáknak szigorúan tartaniok kell

magukat a japán betolakodók elleni háborúban való összefogás irányvonalához, következetesen valóra kell váltaniok az egységfront programmját és ilymódon példát kell mutatniok a háború során felmerült feladatok megoldásában. A kommunistáknál a szó és a tett legyen egy; a kommunisták ne legyenek önhittek, egyeztessék össze becsületesen és őszintén a kérdéseket a baráti pártokkal és hadseregekkel, működjenek velük szorosan együtt, s ilyenformán mutassanak példát az egységfronthoz tartozó különféle pártok közötti helyes kapcsolatokra. A hatalmi szervekben dolgozó kommunista legyen munkájában a becsületesség mintaképe, az emberek kiválasztásában ne tűrje a sógorság-komaságot; dolgozzék többet, mint mások, érje be kisebb fizetéssel, mint a többiek. A kommunistának, amikor a néptömegek között dolgozik, nem vezetőként, hanem barátként kell viselkednie, s a tömegek fáradhatatlan tanítójának kell lennie, nempedig politizáló bürokratának. A személyi érdekeket a kommunistának soha, semilyen körülmények között sem szabad az első helyre állítania, hanem alá kell rendelnie a nemzet, a néptömegek érdekeinek. A kapzsiság, a passzivitás, a lazsálás, a korrupció, a züllöttség, a személyi dicsőség hajhászása stb. mélységes megvetést érdemel. Csakis a társadalmi érdekek önfeláldozó szolgálata, az aktivitás és a buzgalom, a kötelezettségek önzetlen teljesítése, a lelkiismeretes, szívós munka méltó a megbecsülésre. A kommunistának szorosan együtt kell működnie minden pártonkívüli haladó elemmel, latba kell vetnie minden erejét, hogy a különféle egészségtelen jelenségek leküzdése érdekében tömörítse az

egész kínai népet. Meg kell érteni, hogy a kommunisták a népnek csak kis részét alkotják, hogy a Párton kívül igen nagy számban vannak olyan haladó és aktív emberek, akikkel vállvetve kell dolgoznunk. Teljesen helytelen azt gondolni, hogy csak mi érünk valamit, a többiek pedig semmire sem jók. A kommunistáknak nem szabad elhanyagolniok vagy lenézniök az elmaradott embereket, hanem közeledniök kell hozzájuk, szorosra kell velük fűzniök a kapcsolatot, meg kell győzniök és előrehaladásra kell lelkesíteniök ezeket az embereket. Azokra, akik a munkában hibát követtek el a kommunistáknak — a javíthatatlanok kivételével — nem a ledorongolás, hanem a meggyőzés eszközével kell hatniok, hogy ezek az emberek felismerhessék és helyrehozhassák hibáikat. A munkában a kommunistáknak példát kell mutatniok a gyakorlatiasságra és a körültekintésre, mert csak a gyakorlatiasság biztosíthatja a kitűzött feladat végrehajtását és csak a körültekintés segít bennünket hozzá ahhoz, hogy az előrehaladás közben ne tévesszük el az irányt. Éppen ezért a kommunistáknak példát kell mutatniok a tanulásban is: szüntelenül tanítaniok kell a tömegeket és szüntelenül tanulniok kell a tömegektől. Csak a tömegektől tanulva, a körülöttünk végbemenő eseményekből tanulva, a baráti pártoktól és a baráti hadseregektől tanulva, s a tanultakat megértve szerezhetjük meg a gyakorlatiasság és a körültekintés képességét. A hosszantartó háborúban és a súlyos körülmények közepette csakis a kommunisták azok, akik a baráti pártokkal és hadseregekkel, s a nép valamennyi haladó elemével együttműködve, kötelességüket minden téren

teljesítve, betölthetik az élcsapat szerepét, jó példával járhatnak elől, s ilyenformán harcra mozgósíthatják a nemzet minden erejét a nehézségek leküzdése, az ellenség fölötti győzelem kivívása és az új Kína felépítése érdekében.

FOGJÚK ÖSSZE AZ EGÉSZ NEMZETET ÉS HARCOLJUNK A SORAIBAN MŰKÖDŐ ELLENSÉGES ÜGYNÖKSÉG ELLEN

Annak, hogy leküzdjük a nehézségeket, győzelmet arassunk az ellenségen és felépítsük az új Kínát, csak egy útja van — ez pedig a japánellenes nemzeti egységfront megszilárdítása és kiszélesítése, s a nemzet minden eleven erejének mozgósítása. Nemzeti egységfrontunk soraiban azonban ellenséges ügynökség van, amely aknamunkát folytat. Ez az ügynökség nemzetárulókból, trockistákból és japánbarát elemekből tevődik össze. A kommunistáknak mindig résen kell lenniök e provokátorokkal szemben, tényekkel a kezükben le kell leplezniök bűntetteiket és fel kell hívniok rájuk a nép figyelmét.

A kommunistáknak fokozniok kell politikai éberségüket a nemzet soraiban működő ellenséges ügynökséggel szemben. Meg kell érteniök, hogy az ellenséges ügynökség leleplezése és felszámolása nélkül lehetetlen a nemzeti egységfront kiszélesítése és megszilárdítása. Igen helytelenül járnánk el, ha a dolognak csak az egyik oldalát tartanánk szem előtt, a másikról pedig megfeledkeznénk.

SZÉLESÍTSÜK A PÁRT SORAIT ÉS NE TŰRJÜK, HOGY ELLENSÉGES ÜGYNÖKÖK FURAKODJANAK BE A PÁRTBA

A nehézségek leküzdése, az ellenség fölötti győzelem kivívása és az új Kína felépítése érdekében a Kommunista Pártnak erősítenie kell szervezeteit, meg kell nyitnia kapuit a munkások, a parasztok és az aktív fiatalok tömegei előtt, azok előtt, akik valóban forradalmi érzelműek, hisznek a Párt elveiben, támogatják a Párt politikáját, készek arra, hogy alávessék magukat a pártfegyelemnek és lelkesen dolgozzanak. Ez Pártunkat hatalmas tömegpárttá fogja tenni. Ebben a kérdésben megengedhetetlen a szektás elzárkózás. De ugyanakkor feltétlenül ébereknek kell lennünk, nem szabad tűrnünk, hogy ellenséges ügynökök furakodjanak be Pártunkba. A japán imperialisták hírszerző szervei egyre újabb kísérleteket tesznek arra, hogy aláássák Pártunkat, s erre megpróbálják felhasználni az aktivisták álarcában Pártunkba furakodott leplezett hazaárulókat, trockistákat, japánbarát elemeket, züllött embereket és politikai szédelgőket. Egyetlen percre sem csökkenthetjük éberségünket, egyetlen percre sem mérsékelhetjük az ilyen emberekkel szemben alkalmazott elővigyázatossági rendszabályokat.

Nem szabad bezárnunk a Párt kapuit csupán azért, mert félünk, hogy ellenséges ügynökök férkőznek be Pártunk soraiba. Bátran szélesítsük Pártunk sorait — ez a mi szempontunk. Ugyanakkor azonban, amikor bátran szélesítjük a Párt sorait, nem szabad könnyelműeknek lennünk, nem szabad

lehetőséget nyujtanunk ellenséges ügynököknek és politikai szédelgőknek arra, hogy befurakodhassanak a Párt soraiba. Ha a dolognak csak az egyik oldalát tartjuk szem előtt, a másikról pedig megfeledkezünk, hibát követünk el. „Bátran szélesítsük Pártunk sorait, de ne engedjünk be egyetlen gazembert sem" — csakis ez a szempont lehet helyes.

FOLYTASSUK KÖVETKEZETESEN AZ EGYSÉGFRONT-POLITIKÁT ÉS VÉDELMEZZÜK KÖVETKEZETESEN A PÁRT FÜGGETLENSÉGÉT

Csak a nemzeti egységfront politikájának következetes folytatásával küzdhetjük le a nehézségeket, arathatunk győzelmet az ellenségen és építhetjük fel az új Kínát. Ehhez nem fér semmi kétség. Ugyanakkor azonban az egységfrontba tartozó valamennyi pártnak meg kell őriznie ideológiai, politikai és szervezeti függetlenségét; ez egyenlő mértékben áll mind a Kuomintangra, mind a Kommunista Pártra, mindpedig valamennyi többi pártra. A népuralom elve — a három népi elv egyike —, ha pártokról beszélünk, azt jelenti, hogy lehetséges közöttük a szövetség, de ugyanakkor lehetséges valamennyiük független létezése is. Ha csak az egységről beszélünk és tagadjuk a függetlenséget, az azt jelenti, hogy lemondunk a népuralom elvéről, ezt pedig nemcsak a Kommunista Párt, de egyetlen más párt vagy csoport sem teheti meg. Nem vitás, hogy az egységfronton belül a függetlenség csak viszonylagos lehet, nempedig abszolút; ha a függetlenséget mint abszo-

lút valamit tekintjük, ezzel meghiúsíthatjuk a külső ellenséggel szemben való összefogás közös irányvonalát. De ezt a viszonylagos függetlenséget korántsem szabad semmivé tenni; ideológiai, politikai és szervezeti vonatkozásban egyaránt minden egyes pártnak viszonylagos függetlenséget kell élveznie, azaz jogot a viszonylagos szabadságra. Ha ezt a viszonylagos szabadságot bárki megnyirbálja, vagy ha maguk a pártok mondanak le róla, akkor ez szintén alááshatja a külső ellenséggel szemben való összefogás közös irányvonalát. Ezt minden kommunistának és a baráti pártok minden egyes tagjának meg kell értenie.

Ugyanilyen összefüggés áll fenn az osztályharc és a nemzeti harc között is. A japán betolakodók elleni háború idején mindent alá kell rendelni a háború érdekeinek. Ez vitathatatlan elv. Ezért az osztályharc érdekeit alá kell rendelni a háború érdekeinek, az osztályharc érdekei nem ellenkezhetnek a háború érdekeivel. Az osztályok és az osztályharc létezése azonban — tény. Egyesek tagadják ezt, tagadják az osztályharc létezését, de ez helytelen. Azok az elméletek, melyek tagadni próbálják az osztályharc létezését, merőben hibásak. Mi nem tagadjuk az osztályharcot, hanem szabályozzuk. A kölcsönös segítségnek és a kölcsönös engedményeknek általunk meghirdetett politikája nemcsak a pártok közötti kapcsolatokra, hanem az osztályok közötti kapcsolatokra is alkalmazható. Ha azt akarjuk, hogy megvalósuljon az összefogás a japán megszállók elleni harcra, megfelelő módon kell folytatnunk az osztályok közötti kölcsönös kapcsolatok

szabályozásának politikáját. Egyrészt nem szabad tűrnünk, hogy a dolgozók nagy tömegei meg legyenek fosztva minden politikai jogtól és anyagi vonatkozásban teljes bizonytalanságban éljenek, másrészt viszont számolnunk kell a vagyonos körök érdekeivel is. Az ilyen politika meg fog felelni annak a követelménynek, hogy össze kell fognunk a külső ellenség elleni harcra. Ha csak az egyik fél érdekeit vesszük figyelembe, a másik fél érdekeit pedig figyelmen kívül hagyjuk, ezzel ártunk a japán megszállók elleni harc ügyének.

SZÁMOLJUNK AZ EGÉSZ ÉRDEKEIVEL, SZÁMOLJUNK A TÖBBSÉGGEL, DOLGOZZUNK EGYÜTT A SZÖVETSÉGESEKKEL

A kommunistáknak, amikor az ellenség ellen vívott harcban a néptömegeket vezetik, számolniok kell az egész érdekeivel, számolniok kell a többséggel és együtt kell dolgozniok a szövetségesekkel. A kommunistáknak meg kell érteniök azt az igazságot, hogy a rész érdekeit alá kell rendelni az egész érdekeinek. Ha valamilyen elgondolás a rész szemszögéből nézve elfogadható, az egész szemszögéből nézve azonban nem, akkor a részt alá kell rendelni az egésznek. És ellenkezőleg, ha valamilyen elgondolás a rész szemszögéből nézve nem fogadható el, az egész szemszögéből nézve viszont elfogadható, akkor a részt ebben az esetben is alá kell rendelni az egésznek. Éppen ez jelenti azt, hogy számolunk az egész érdekeivel.

A kommunistáknak sohasem szabad elszakadniok a nép többségétől, nem szabad előreszaladniok olyanformán, hogy nem számolnak a többség helyzetével, s csak egy előrehaladott kisebbséget ragadnak magukkal. Okvetlenül törődniök kell azzal, hogy szoros kapcsolat jöjjön létre az élenjáró elemek és a nagy néptömegek között. Éppen ez jelenti azt, hogy számolunk a többséggel.

Mindenütt, ahol velünk együttműködni kész demokratikus pártok vagy csoportok és egyes demokrata politikusok vannak, a kommunistáknak tanácskozniok kell velük és együtt kell velük dolgozniok. Helytelen lenne, ha mindenben csak saját belátásunk szerint cselekednénk, úgy, hogy egyáltalán nem számolunk a szövetségesekkel.

A jó kommunistának értenie kell ahhoz, hogy számoljon az egész érdekeivel, értenie kell ahhoz, hogy számoljon a többséggel, értenie kell ahhoz, hogy együtt dolgozzék a szövetségesekkel. Ezen a téren a multban lényeges fogyatékosságaink voltak, s ezeket igyekeznünk kell kiküszöbölni.

KÁDERPOLITIKA

A Kínai Kommunista Párt olyan párt, amely a hatalmas, sokmilliós nép között, a nép sűrűjében működve vezeti a nagy forradalmi harcot. Nagyszámú, kiváló gyakorlati és erkölcsi tulajdonságokkal rendelkező vezető káder nélkül a Párt nem tudja teljesíteni történelmi feladatát. 17 év alatt Pártunk szép számban nevelt ki vezető kádereket. A katonai,

politikai, kulturális, párt- és tömegmunkában már megvannak a saját kádereink, akik a munka alapját, acélvázát alkotják. Erre méltán lehet büszke Pártunk, méltán lehet büszke az egész kínai nép. De ez az acélváz még nem elég ahhoz, hogy harcunk hatalmas épülete szilárdan támaszkodhassék rá. Ezért nagy arányokban kell nevelnünk az új kádereket. A kínai nép nagy harca során már nagyszámú aktíva emelkedett ki, és emelkedik ki továbbra is. Az a kötelességünk, hogy ezt az aktívát megszervezzük, neveljük, felkaroljuk és hozzáértően használjuk fel. Miután a politikai vonalat meghatároztuk, minden a káderektől függ[1]. Ezért az, hogy tervszerűen nagyszámú új kádert neveljünk — harci feladatunk.

De nemcsak a Párt kádereiről kell gondoskodnunk, hanem a pártonkívüli káderekről is. A Párton kívül is van sok tehetséges ember, és a kommunisták nem hagyhatják őket figyelmen kívül. Minden egyes kommunista kötelessége, hogy minden fennhéjázást félredobva hozzáértően foglalkozzék a pártonkívüliekkel, őszintén segítse őket, melegen, elvtársiasan bánjék velük, tevékenységüket a japán megszállók elleni harc és az államépítés nagy ügyének szolgálatába állítsa.

Érteni kell az emberek megítéléséhez. Az egyes funkcionáriusok értékéről nem tevékenységük egyvalamely időszaka alapján, nem egyes tények alapján kell ítéletet mondani, hanem egész multjuk, egész munkájuk alapján. Ez a káderek megítélésének fő módszere.

Érteni kell a káderek felhasználásához. Amikor a vezető kötelességeiről beszélünk, lényegében véve

két feladatra gondolunk: eszméket kell adnia és helyesen kell felhasználnia a káderekét. Minden terv, határozat, rendelet, utasítás stb. az „eszmék adásának" fogalmához tartozik. Ahhoz azonban, hogy valamilyen eszmét valóra lehessen váltani, a káderekét tömöríteni kell és munkába kell állítani, ez pedig a „káderek felhasználásának" fogalmához tartozik. A káderek felhasználása terén népünk történetében a legrégibb időktől fogva két homlokegyenest ellentétes vonal érvényesült: „csak személyes tulajdonságok alapján történő kinevezés" és „csak rokoni viszony alapján történő kinevezés". Az első vonal — a becsületes emberek vonala, a második — a becsteleneké. A Kommunista Pártnak káderpolitikájában azt a szempontot kell követnie, hogy képes-e valaki következetesen kitartani a Párt vonala mellett, aláveti-e magát a pártfegyelemnek, tart-e szoros kapcsolatot a tömegekkel, képes-e önálló munkára, munkájában aktív-e, s hogy önzetlen-e. Ez az a vonal, amelyet „csak személyes tulajdonságok alapján történő kinevezésnek" nevezünk. Merőben ellenkező káderpolitikát folytatott a multban Csang Kuo-tao. Ez igazán a „csak rokoni viszony alapján történő kinevezés" politikája volt. Csang Kuo-tao maga köré gyüjtötte a saját embereit, összeverbuválta a maga kis csoportját — végül pedig elárulta a Pártot, és átszökött az ellenséghez. Ez igen tanulságos lecke. A Központi Bizottságnak és valamennyi vezető funkcionáriusnak az a kötelessége, hogy levonja Csang Kuo-tao és a hozzá hasonlók árulásának történelmi tanulságát, következetesen alkalmazza a káderpolitikában az emberekkel való

helyes és igazságos bánásmódot, harcoljon a helytelen és igazságtalan bánásmód ellen, s ezzel erősítse a Párt egységét és összetartását.

Érteni kell a káderek felkarolásához. A káderek felkarolása elöszöris azt jelenti, hogy irányítjuk munkájukat, másszóval lehetővé tesszük számukra a kezdeményezést munkájuk során, hogy ne féljenek a felelősség vállalásától, s emellett idejében megfelelő utasításokkal látjuk el őket, hogy a Párt politikai vonalát szem előtt tartva fejleszthessék alkotó képességeiket. Másodszor, azt jelenti, hogy emeljük a káderek színvonalát, másszóval lehetővé tesszük számukra a tanulást, neveljük őket, fokozzuk ideológiai képzettségüket és a munkában való jártasságukat. Harmadszor, ellenőrizzük a káderek munkáját, segítünk nekik a munkájuk során szerzett tapasztalatok alkalmazásában, az elért sikerek gyarapításában, a hibák kijavításában. Ha valakinek valamilyen megbizatást adunk, de e megbizatás teljesítését nem ellenőrizzük, s csak akkor kapunk észbe, amikor az illető már súlyos hibát követett el, akkor egyáltalán nem úgy intézzük a dolgot, ahogy azt a káderekkel való gondos bánásmód követelményei megkívánják. Negyedszer, azokkal a funkcionáriusokkal szemben, akik hibákat követtek el, általában a meggyőzés módszerét kell alkalmazni, segíteni kell őket e hibák kijavításában. Csak az olyanok esetében kell szigorú pártrendszabályokhoz folyamodni, akik komoly hibákat követtek el, és nem fogadják meg a kijavításukra adott útmutatásokat. De még itt is türelmeseknek kell lennünk; helytelen volna valakit meggondolatlanul „opportu-

nistának" bélyegezni, vagy könnyelműen a „kíméletlen harc" módszereit alkalmazni vele szemben. Ötödször, gondoskodni kell a káderek szükségleteiről. Ha valaki megbetegszik, vagy más, akár megélhetési, akár családi jellegű nehézségei támadnak, minden szempontból a lehető legnagyobb segítségben kell részesíteni. Így kell felkarolni a kádereket.

PÁRTFEGYELEM

Azokkal a súlyos fegyelemsértésekkel kapcsolatban, amelyeket Csang Kuo-tao követett el, ismételten emlékeztetni kell a pártfegyelem fő követelményeire, amelyek szerint: 1) a párttag alá van rendelve a pártszervezetnek; 2) a kisebbség alá van rendelve a többségnek; 3) az alsóbb fórumok alá vannak rendelve a felsőbbeknek; 4) az egész Párt alá van rendelve a Központi Bizottságnak. Aki megsérti a pártfegyelemnek ezeket a követelményeit, az a Párt egységét ássa alá. A tapasztalatok tanúsága szerint a pártfegyelem megsértésének egyes esetei azzal magyarázhatók, hogy sokan nem értik meg, mi is voltaképpen a pártfegyelem. A pártfegyelem olyan tudatos és rosszindulatú megsértői, mint például Csang Kuo-tao, sok párttagnak erre a tudatlanságára spekuláltak. Éppen ezért a párttagok között nevelő munkát kell végezni, meg kell nekik magyarázni a pártfegyelem lényegét, hogy a Párt minden tagja egyrészt saját maga tudatosan betartsa a pártfegyelmet, másrészt ellenőrizhesse a Párt vezetőit is, akikre a pártfegyelem betartása ugyancsak kötelező, nehogy megismétlődjék Csang Kuo-tao esete.

Ha a pártonbelüli viszonyokat helyes mederbe akarjuk terelni, a pártfegyelem fentemlített négy legfontosabb követelményén kívül a Párt belső életét szabályozó részletesebb törvényeket is ki kell dolgozni, s ezzel kell biztosítani azt, hogy a Párt különböző fokú vezető szervei egységesen kezeljék ezeket a kérdéseket.

A PÁRTONBELÜLI DEMOKRÁCIA

A Kínai Kommunista Párt most folyó nagy harcában csak akkor győzhet, ha a Párt minden vezető szerve, minden egyszerű tagja és vezető funkcionáriusa nagyfokú aktivitást fog tanúsítani. Ennek a nagyfokú aktivitásnak a vezető szervek, a vezető funkcionáriusok és valamennyi párttag alkotó tevékenységében, felelősségtudatában, munkájának operatív elvégzésében, a kérdések bátor és hozzáértő felvetésében, nézeteik szókimondó kifejtésében, a hiányosságok bírálatában, s a felsőbb szervek és a vezető funkcionáriusok munkája fölött gyakorolt olyan ellenőrzésben kell konkrétan megnyilvánulnia, amely az emberek kíméletes kezelésén alapul. Máskülönben mindaz, amit aktivitásnak nevezünk, puszta szó marad. Ennek az aktivitásnak a kibontakozása azonban a Párt belső életének demokratizálásától függ. Pártonbelüli demokrácia nélkül nem segíthetjük kibontakozáshoz az aktivitást. Nagyszámú hozzáértő kádert is csak akkor lehet kinevelni, ha megvan a pártonbelüli demokrácia. Országunkban az emberek közötti kapcsolatokban túlsúlyban van a

kisüzemű termelésre jellemző patriarchális jelleg, ráadásul nálunk mindmáig az a helyzet, hogy állami méretekben nincs demokrácia; ezek a körülmények a pártélet elégtelen demokratizálása formájában tükröződnek Pártunkon belül is. Ez a helyzet akadályozza az egész Párt aktivitásának teljes kibontakozását. Ugyanez megmutatkozik abban is, hogy az egységfrontban és a tömegmozgalomban nem érvényesül eléggé a demokrácia. Éppen ezért a pártonbelüli demokrácia kérdéseit illetően nevelő munkát kell végezni a Pártban, hogy a Párt tagjai megértsék, mi is voltaképpen a demokrácia, milyen összefüggés van a demokrácia és a centralizmus között és hogyan valósul meg a demokratikus centralizmus. Egyrészt csakis így lehet igazán kifejleszteni a pártonbelüli demokráciát, másrészt pedig csakis így lehet elkerülni a túlságos demokratizálást, azt, hogy a fegyelmet aláásó liberális lazaság útjára tévedjünk.

Katonai alakulataink pártszervezeteinek ugyancsak kellő mértékben ki kell szélesíteniök a pártonbelüli demokráciát, hogy fokozzák a párttagok aktivitását és növeljék a hadsereg harcképességét. A hadsereg pártszervezeteiben azonban a demokráciának kevésbbé széles körben kell érvényesülnie, mint a helyi pártszervezetekben. A pártonbelüli demokráciának mind a hadsereg pártszervezeteiben, mind a helyi pártszervezetekben a pártfegyelem megszilárdítását és a Párt harcképességének növelését kell szolgálnia, nempedig az ellenkezőjét.

A pártonbelüli demokrácia kiszélesítését olyan szükséges lépésnek kell tekintenünk, mellyel előbbre visszük a Párt erősítésének, sorai kibővítésének

ügyét, olyan fontos fegyvernek, mellyel felvértezve a Párt a nagy harcban lüktető életet fog élni, könnyen meg fog birkózni feladataival, új erőt fog gyüjteni és ki fogja állni az olyan súlyos megpróbáltatást, mint amilyen ez a mostani háború.

PÁRTUNK KÉT FRONTON VÍVOTT HARCBAN NŐTT NAGGYÁ ÉS ERŐSÖDÖTT MEG

Tizenhét esztendő alatt Pártunk általában megtanulta, hogyan használja fel a marxista-leninista ideológia fegyverét abban a harcban, melyet a Párton belül mutatkozó hibás nézetek ellen két fronton, egyrészt a jobboldali, másrészt a „baloldali" opportunizmus ellen vívott.

A VI. Pártkongresszuson választott Központi Bizottság[2] ötödik teljes ülése előtt Pártunk Csen Tu-hsziu jobboldali opportunizmusa és Li Li-szan elvtárs „baloldali" opportunizmusa ellen küzdött. Az e két fronton folytatott harcban kivívott győzelmek lehetővé tették Pártunk számára, hogy nagy léptekkel haladjon előre. A Központi Bizottság ötödik teljes ülése után még két alkalommal került sor a Párton belül történelmi jelentőségű harcra: az egyik a cuni konferencián*, a másik pedig Csang Kuo-taónak a Pártból való kizárásával kapcsolatban bontakozott ki.

Annak következtében, hogy a cuni konferencia

---

* Lásd „A kínai forradalmi háború stratégiai kérdései" című munkához fűzött 5. jegyzetet. 1. köt. 456—458. old.

kijavította a Kuomintang ötödik „hadjárata" elleni harc idején elkövetett „baloldali" opportunista jellegű komoly elvi hibákat, a konferencia összekovácsolta a Pártot és a Vörös Hadsereget, a Párt Központi Bizottsága és a Vörös Hadsereg főerői pedig lehetőséget nyertek arra, hogy diadalmasan befejezzék a Hosszú Menetelést, a japán betolakodók elleni háború első állásaiba vonuljanak át, és megvalósítsák az új politikát — a japánellenes nemzeti egységfront politikáját. Annak következtében pedig, hogy a pahszi[3] és a jenani[4] konferencia elítélte Csang Kuo-tao jobboldali opportunizmusát (Csang Kuo-tao vonalának szétzúzása a pahszi konferencián kezdődött és a jenani konferencián fejeződött be), a Vörös Hadsereg valamennyi egysége egyesült, s a Párt, amely még szorosabb egységbe kovácsolódott, hősies harcot vívott a japán megszállók ellen. Az említett kétféle opportunista hiba a forradalmi polgárháború során ütötte fel a fejét. Sajátosságuk abban állt, hogy a háborúval kapcsolatos hibák voltak.

Milyen tanulságokat vontunk le ebből a két fronton vívott pártonbelüli harcból? A tanulságok a következők: 1. Azok a komoly elvi hibák, melyek abból eredtek, hogy egyesek nem értették meg a kínai forradalmi háború sajátosságait, s amelyek a Kuomintang ötödik „hadjárata" elleni harc során merültek fel, a sem a szubjektív, sem az objektív feltételekkel nem számoló „baloldali" türelmetlenség megnyilvánulásai voltak. Ez az elhajlás rendkívül súlyos kárt okoz a forradalmi háború ügyének és minden más forradalmi mozgalomnak. 2. Csang Kuo-tao opportunizmusa jobboldali opportunizmus

volt a forradalmi háborúban: tartalmát tekintve Csang Kuo-tao visszavonulást hirdető vonalának, militarista elhajlásának és pártellenes magatartásának egybekapcsolódását jelentette. Csakis ennek az opportunizmusnak a leküzdése után vált lehetővé, hogy a Vörös Hadsereg 4. frontján küzdő kiváló, hősies harcokban edzett vezető funkcionáriusok és egyszerű párttagok tömegeit megmentsük Csang Kuo-tao opportunizmusától, és visszatérítsük őket a Központi Bizottság helyes vonalához. 3. Annak az óriási arányú szervező munkának folyamán, melyet a tíz évig tartó forradalmi agrárháború idején végeztünk, nagy sikereket értünk el mind a hadsereg kiépítése és a polgári közigazgatás, mindpedig a tömegmunka és a pártépítés terén. E szervező munka és a frontokon vívott hősies harcok összekapcsolása nélkül nem birhattuk volna ki azt az elkeseredett harcot, melyet annakidején Csang Kaj-sek ellen folytattunk. A forradalmi agrárháború utolsó szakaszában azonban a káderpolitika és a szervezeti kérdések terén komoly, elvi hibák mutatkoztak. E hibák a szektásságban, a fegyelmi büntetésekkel való visszaélésekben és az ideológiai harc során előfordult túlhajtásokban nyilvánultak meg. Ennek okait a liliszani vonal még ki nem irtott maradványaiban és az akkortájt mutatkozó elvi politikai hibákban kell keresnünk. A cuni konferencia ezeket a hibákat is kijavította, ami lehetővé tette a Pártnak, hogy visszatérjen a helyes káderpolitika útjára, és a helyes szervezeti elvekre. Ami Csang Kuo-taónak a szervezeti kérdésekben követett vonalát illeti, ez egyértelmű volt a Kommunista Párt valamennyi

elvének teljes megtagadásával és a pártfegyelem aláásásával; Csang Kuo-tao, aki frakciós tevékenységgel kezdte, egészen odáig jutott, hogy szembefordult a Párttal, a Párt Központi Bizottságával és a Kominternnel. A Központi Bizottság minden tőle telhetőt megtett, hogy kijavítsa a Csang Kuo-tao vonala és pártellenes magatartása következtében előállott bűnös hibákat, sőt magát Csang Kuo-taót is próbálta megmenteni. Mivel azonban Csang Kuo-tao makacsul vonakodott attól, hogy kijavítsa hibáit, és kétkulacsosan viselkedett, sőt a továbbiak során elárulta a Pártot és a Kuomintang karjaiba vetette magát, a Párt kénytelen volt határozottan eljárni, s kizárta őt soraiból. Ezt az intézkedést helyesléssel fogadta nemcsak az egész Párt, hanem ezen túlmenően helyesléssel fogadták mindazok, akiknek szívügye a nemzeti felszabadulás. A Komintern már jóvá is hagyta ezt az intézkedést, és megállapította, hogy Csang Kuo-tao dezertőr és áruló.

Mindezek a tanulságok és sikereink szükséges előfeltételei annak, hogy még jobban összekovácsoljuk a Pártot, erősítsük eszmei, politikai és szervezeti egységét, s hogy diadalmasan folytassuk a háborút a japán területrablók ellen. Pártunk két fronton vívott harcban nőtt naggyá és erősödött meg.

A TOVÁBBI KÉTFRONTHARC

A japán bitorlók ellen viselt háború további menete során elsőrendű fontosságú üggyé válik az a harc, melyet a politika terén mutatkozó pesszi-

mizmus — a jobboldali opportunizmus megnyilvánulása — ellen vívunk. Ugyanakkor változatlanul nagy figyelmet kell fordítanunk a baloldali türelmetlenség elleni harcra is. Ami az egységfront meg a párt- és tömegszervezetek kérdését illeti, ezen a téren továbbra is harcolnunk kell a „baloldali" szektás elzárkózás ellen, hogy együttműködhessünk a japánellenes háború ügyét támogató valamennyi párttal és csoporttal, s kibővíthessük a Párt és a tömegszervezetek sorait. Egyszersmind azonban nem fordíthatunk az eddiginél kevesebb figyelmet az ellen a jobboldali opportunista tendencia ellen folytatott harcra sem, amely a feltételnélküli együttműködésre, s a párt- és a tömegszervezetek feltételnélküli bővítésére irányuló törekvésben nyilvánul meg. Ha kevesebb figyelmet fordítunk erre a harcra, ez akadályozhatja az együttműködést s a Párt és a tömegszervezetek sorainak bővítését, és azzal a veszéllyel járhat, hogy az együttműködés kapituláns együttműködéssé, a Párt és a tömegszervezetek sorainak bővítése pedig elvtelen bővítéssé válik.

A két fronton vívott ideológiai harc során minden egyes konkrét esetben más-más módon kell elbírálnunk az embereket. A szubjektív elbírálás teljességgel megengedhetetlen. Nem szabad folytatnunk a mult ostoba gyakorlatát: az önkényes „beskatulyázást".

Az elhajlások elleni küzdelemben komoly figyelmet kell szentelnünk a kétkulacsosság elleni harcnak. A kétkulacsosság különösen azért veszedelmes, mert frakciós tevékenységgé fajulhat. Példa erre Csang Kuo-tao esete. Látszatra engedelmeskedni, lényegé-

ben szembeszegülni, szavakban helyesléssel fogadni, valójában elvetni, szemtől-szembe kellemes dolgokat mondani, a háttérben aljas dolgokat művelni — ezek a kétkulacsosság megnyilvánulásai. A pártfegyelmet csak úgy erősíthetjük, ha elérjük, hogy a Párt vezetői és egyszerű tagjai még éberebben figyelnek fel a kétkulacsosság megnyilvánulásaira.

A TANULÁS

Általánosságban szólva, minden kommunistának, aki a képzettség megfelelő fokán áll, tanulmányoznia kell Marx—Engels—Lenin—Sztálin elméletét, népünk történetét, jelenlegi mozgalmunk helyzetét és fejlődési irányát. Ugyanakkor az ő segítségükkel kell megszervezni azoknak a kommunistáknak az oktatását, akiknek kulturális színvonala viszonylag alacsony. Külön nyomatékkal kell hangsúlyozni, hogy valamennyi vezető pártfunkcionáriusnak igen aktívan kell résztvennie a tanulásban, s különösen nagy szorgalommal kell tanulniok a Központi Bizottság tagjainak és a legfelsőbb pártvezetőknek. Az a párt, mely úgy vezeti a nagy forradalmi mozgalmat, hogy nem ismeri a forradalmi elméletet, nem ismeri a történelmet, nem érti alaposan a gyakorlati mozgalmat — nem győzhet.

Marx—Engels—Lenin—Sztálin elmélete az egész világra érvényes. De ezt az elméletet nem tekinthetjük dogmának, hanem olybá kell venni, mint ami vezérfonal a cselekvéshez. A marxizmus-leninizmus tanulmányozását nem szabad pusztán formulák

betanulására korlátozni; a marxizmus-leninizmust úgy kell tanulmányozni, ahogy a forradalomról szóló tudomány megköveteli. Nemcsak azokat a következtetéseket kell megérteni, amelyeket Marx, Engels, Lenin és Sztálin a való élet és a forradalmi tapasztalatok alapos tanulmányozása után az általános törvényszerűségekre vonatkozólag levontak, hanem azt is el kell sajátítani, hogy hogyan vizsgálták, milyen módszerrel elemezték és hogyan oldották meg a kérdéseket. Pártunkban a marxista-leninista oktatás ügye a multhoz képest valamennyire előrehaladt, de ez az oktatás még korántsem terjed ki az egész Pártra, s színvonala egyáltalán nem magas. A mi hivatásunk az, hogy hatalmas, sokmilliós népünk élén járjunk a történelemben páratlanul álló nagy harcban. Éppen ezért rendkívül fontos feladat számunkra, hogy a Párt minden tagja mélyrehatóan tanulmányozza a marxista-leninista elméletet, s ezt a feladatot csak úgy oldhatjuk meg, ha komoly erőfeszítéseket teszünk.

Remélem, a Központi Bizottság mostani teljes ülése után ki fog bontakozni a tanulási verseny az egész Pártban, s meglátjuk majd, ki mit tanult meg valójában, ki szerzett több ismeretet, ki mélyítette el jobban tudását.

Ami Pártunknak olyan káderekkel való ellátását illeti, akik alkalmasak a fő munkaterületek vezetésére, megállapíthatjuk, hogy ha Pártunkban lenne 100—200 olyan kommunista, aki alapos, nempedig csak töredékes marxista-leninista ismeretekkel rendelkezik, s aki ezeket az ismereteket nem skolasztikusan sajátította el, hanem valóban magáévá

tette, ez a körülmény hatalmas mértékben növelné Pártunk harci erejét, és közelebb hozná a japán imperializmus fölötti győzelmünket.

A tanulás terén a másik feladatunk az, hogy a marxista módszer alkalmazásával tanulmányozzuk és kritikailag értékeljük történelmi örökségünket. Népünk, mely sokezer éves multra tekinthet vissza, történelme során kialakította a maga sajátosságait, és igen sok értéket hozott létre. Mindennek elsajátítása terén egyelőre még gyerekcipőben járunk. A mai Kína — Kína egész korábbi fejlődésének terméke. Mi, akik a marxista történetfelfogás alapján állunk, nem tagadhatjuk meg történelmi multunkat. Le kell vonnunk a tanulságokat multunkból, Konfuciustól egész Szun Jat-szenig, birtokunkba kell vennünk ezeket az értékeket. Ez komoly segítséget fog jelenteni mostani nagy mozgalmunk vezetése szempontjából. A kommunisták egy nemzetközi tanítás — a marxizmus hívei, de a marxizmust csak úgy tudjuk átültetni az életbe, ha figyelembe vesszük országunk konkrét sajátosságait, s az ezeknek megfelelő bizonyos sajátos nemzeti formát alkalmazzuk. A marxizmus-leninizmus nagy ereje éppen abban rejlik, hogy elválaszthatatlan kapcsolatban van minden egyes ország konkrét forradalmi gyakorlatával. A Kínai Kommunista Párt számára ez azt jelenti, hogy meg kell tanulnia a marxista-leninista elméletet a konkrét kínai viszonyokra alkalmazni. Ha a kommunisták, akik egy részét alkotják a nagy kínai népnek, akik ennek a népnek a húsából és véréből valók — a marxizmust Kína sajátosságaitól elszakítva magyarázzák, akkor ez elvont, élő lelkétől

megfosztott marxizmus lesz. Éppen ezért a feladat, melyet az egész Pártnak haladéktalanul meg kell értenie és meg kell oldania, a marxizmusnak a konkrét kínai viszonyokra való olyan alkalmazása, hogy minden vonatkozásban feltétlenül tükrözze Kína sajátszerűségeit, másszóval az, hogy megtanuljuk a marxizmust Kína sajátosságainak megfelelően alkalmazni. Sutba a tengerentúli sablonokkal[5]; ne pazaroljuk a drága időt üres, elvont fecsegésre! Lomtárba a dogmatizmussal! Sajátítsuk el a friss, eleven kínai stílust, kínai formát, melyet szívesen lát és örömmel fogad a kínai nép. A nemzetközi tartalom elszakítása a nemzeti formától azokra jellemző, akiknek halvány sejtelmük sincs az internacionalizmusról. Mi a nemzetközi tartalom és a nemzeti forma szoros egyesitése mellett vagyunk. Ebben a kérdésben komoly hibákat követtünk el, s ezeket határozottan ki kell küszöbölnünk.

Melyek jelenlegi mozgalmunk sajátosságai? Melyek a törvényszerűségei? Hogyan vezessük ezt a mozgalmat? Mindezek gyakorlati kérdések. Mind a mai napig még nem ismerjük teljesen a japán imperializmust, még nem ismerjük teljesen Kínát sem. Mozgalmunk fejlődik, előrehaladásunk során egyre újabb és újabb dolgok merülnek fel. Ennek a mozgalomnak alapos, sokoldalú tanulmányozása, mégpedig fejlődésében való tanulmányozása — fontos feladat, melyre állandóan nagy figyelmet kell fordítanunk. Aki nem hajlandó mindezt komolyan és nagy gonddal tanulmányozni, az nem marxista.

Az önelégültség a tanulás ellensége. Ahhoz, hogy valamit igazán behatóan tanulmányozhassunk, min-

denekelőtt az önelégültséget kell levetkőznünk. Nem hiába mondják: „Ha magunk tanulunk, sohase érezzük azt, hogy már eleget tudunk, ha másokat tanítunk, sohase érezzük, hogy fáradtak vagyunk." Ehhez tartsuk magunkat.

EGYSÉG ÉS GYŐZELEM

A Kínai Kommunista Párt belső egysége a legfőbb feltétele annak, hogy az egész nép egységbe tömörüljön a japán betolakodók fölötti győzelem kivívása és az új Kína felépítése érdekében. A tizenhétéves harcban megacélozódott Kínai Kommunista Párt már jórészt megtanulta, hogyan tömörítse egységbe sorait, és jóval tapasztaltabbá vált. Ez lehetővé teszi számunkra, hogy a kínai nép olyan szilárd magva legyünk, amely biztosítja a győzelem kivívását a japán megszállók elleni háborúban, és az új Kína felépítését. Elvtársak, tömörüljünk egységbe, és akkor kétségtelenül elérjük ezt a célt!

JEGYZETEK

[1] Sztálin 1934 januárjában, az SzK(b)P XVII. kongresszusán elhangzott beszámolójában megállapította: „. . . miután meg van adva a helyes politikai vonal, minden a szervezeti munkától függ, egyebek közt magának a politikai vonalnak a sorsa, annak végrehajtása vagy kudarca is" (*Sztálin* Művei. 13. köt. 387. old. — *Szerk.*). Ebben a beszámolóban Sztálin felvetette „az emberek helyes kiválasztásának" kérdését (*Sztálin* Művei. 13. köt. 387. old. — *Szerk.*). Sztálin a Kreml-palotában, a Vörös

Hadsereg Katonai Akadémiájának évzáró ünnepélyén 1935 májusában mondott beszédében kiadta és megmagyarázta a „minden a káderektől függ" jelszót („A leninizmus kérdései". Szikra 1953. 593. old. — *Szerk.*). Lásd még Sztálinnak az SzK(b)P 1939 márciusában megtartott XVIII. kongresszusán elhangzott beszámolóját. Ebben Sztálin leszögezte: „Miután kidolgoztuk a helyes politikai irányvonalat, amely kiállta a gyakorlat próbáját, a párt káderei a párt- és államvezetés döntő tényezőjévé válnak" („A leninizmus kérdései". Szikra 1953. 706. old. — *Szerk.*).

[2] Arról az időszakról van szó, amely az V. Pártkongresszuson választott Központi Bizottság Politikai Irodájának 1927 augusztusi rendkívüli értekezlete és a VI. Pártkongresszuson választott Központi Bizottság 1934 januári ötödik teljes ülése között telt el.

[3] A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Irodájának Pahsziban, 1935 augusztusában tartott értekezletéről van szó. (Pahszi Szecsuan tartomány északnyugati és Kanszu tartomány délkeleti részének határán fekszik, Szungpan Szecsuan-tartományi kerületi székhelytől északnyugatra.) Akkoriban Csang Kuo-tao, a Vörös Hadsereg egyik alakulatának parancsnoka, szakított a Párt Központi Bizottságával, nem volt hajlandó alávetni magát a Központi Bizottság rendelkezéseinek, sőt kísérletet tett arra, hogy leszámoljon a Központi Bizottsággal. A pahszi értekezleten a Központi Bizottság úgy döntött, hogy elhagyja ezt a veszélyes helyet, és a Vörös Hadseregnek a Párt mellett hűségesen kitartó egységeit Senhszi tartomány északi vidékére vezette. Csang Kuo-tao viszont a Vörös Hadsereg általa félrevezetett egységeinek élén dél felé, Tiencsüan—Lusan—Nagy és Kis Csincsuan—Apa vidékére vonult, ahol saját „központi bizottságot" hozott létre, és nyílt lázadást szított a Párt ellen.

[4] A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Irodájának kibővített értekezletéről van szó, amelyet 1937 áprilisában Jenanban tartottak. A Csang Kuo-tao parancsnoksága alatt álló egységek vezetőinek

és harcosainak zöme, miután rájött Csang Kuo-tao gaz árulására, már az értekezlet előtt északnak, a Senhszi—Kanszu Határterületnek vette az útját. Ezeknek az erőknek egy része azonban, megintcsak rossz vezetés következtében, félúton nyugatra, Kancsou—Liangcsou—Szucsou vidéke felé fordult, s ott az ellenség több mint felerészben megsemmisítette. Kevesen maradtak életben. Ezek később valahogyan eljutottak Hszincsiang tartományba, s végül elérték a Senhszi—Kanszu Határterületet. A másik rész, amely nem fordult nyugatra, már korábban elérte a Senhszi—Kanszu Határterületet és csatlakozott a Központi Körzet Vörös Hadseregéhez. Maga Csang Kuo-tao szintén Senhszi tartomány északi részébe ment, és résztvett ezen a jenani értekezleten. Az értekezlet behatóan megtárgyalta Csang Kuo-tao opportunista nézeteit és pártellenes cselekedeteit. Csang Kuo-tao színleg alávetette magát az értekezlet határozatainak, valójában azonban arra készült, hogy végleg elárulja a Pártot.

[5] Lásd „A pártsablonok ellen" című munkát, a 4. kötetben.

AZ EGYSÉGFRONTON BELÜLI FÜGGETLENSÉG ÉS ÖNÁLLÓSÁG KÉRDÉSE*

(1938 november 5)

** Ez a munka egy része annak a zárszónak, melyet Mao Ce-tung elvtárs a Kínai Kommunista Párt VI. kongresszusán választott Központi Bizottság hatodik teljes ülésén mondott el. Az egységfronton belüli függetlenség és önállóság kérdése egyike volt a japánellenes egységfront problémáival kapcsolatos legégetőbb kérdé-*

seknek, amelyek korul abban az időben nezetelteresek merultek fel Mao Ce tung es Csen Sao-ju elvtarsak kozott. Ennél a kerdésnél alapjában veve a munkasosztalynak az egységfrontban betoltott vezető szereperől volt szo. Ezeket a nézetelteresek Mao Ce tung elvtárs 1947 decembereben elmondott beszamolojaban („A jelenlegi helyzet es feladataink") a kovetkezőkeppen foglalta roviden össze „A japán betolakodok elleni háboru idején Pártunk harcolt az e kapituláns nézetekhez hasonlo nezetek ellen (Csen Tu-hsziunak az első forradalmi polgárhaboru idejen vallott kapitulans nezeteiről van szo — Szerk), vagyis azoknak a nezetei ellen, akik keszek voltak engedmenyeket tenni a Kuomintang nepellenes politikajának, akik sokkal inkabb bíztak a Kuomintangban, mint a neptömegekben, akik nem tudtak elszanni magukat arra, hogy batran fejlesszek a tomegek harcat, nem tudtak elszanni magukat arra, hogy kiszelesitsék a felszabaditott korzeteket es noveljek a japánok altal elfoglalt teruleteken a nepi csapatok létszamat, akik a japan betolakodok elleni haboru vezetesenek jogat atengedtek a Kuomintangnak Partunk erelyes harcot folytatott e rothadt nezetek ellen, melyek ellentetben állottak a marxizmus-leninizmussal, és szoszóloik magatehetetlenseget juttatták kifejezesre, erélyesen ervenyesitette «a halado erők fejlesztésenek, a kozbulső erők megnyerésének és a konokok elszigetelesenek» politikájat, erélyesen munkalkodott a felszabaditott korzetek kiszelesitesén és a Felszabadito Nephadsereg letszamanak növelesen. Ezen az uton nemcsak annak lehetősegét biztositottuk Partunk szamara, hogy győzelmet arasson a japan imperialistakon agressziojuk időszakában, hanem annak lehetősegét is, hogy a Japan kapitulációja utani időszakban, amikor Csang Kaj-sek ellenforradalmi háborut robbantott ki, sikeresen és veszteseg nélkul raterjen a csangkajsekista ellenforradalmi haboru ellen irányulo népi forradalmi háború utjára, es rövid idón belul nagy gyózelmeket vivjon ki. A Part minden tagjának jol az eszébe kell vésnie ezt a történelmi tanulsagot"

A SEGÍTSÉG ÉS AZ ENGEDMÉNY LEGYEN AKTÍV, NEMPEDIG PASSZÍV

A hosszú ideig tartó együttműködéshez elengedhetetlen az egységfronthoz tartozó valamennyi párt és csoport kölcsönös segítsége, elengedhetetlenek a kölcsönös engedmények, de a segítség és az engedmény legyen aktív, nempedig passzív. Erősítenünk és növelnünk kell Pártunkat és hadseregünket, s ugyanakkor közre kell működnünk a baráti pártok és a baráti hadseregek erősítésében és bővítésében. A népnek el kell érnie, hogy a kormány teljesítse politikai és gazdasági követeléseit, s ugyanakkor a japán betolakodók elleni harc érdekében minden segítséget meg kell adnia a kormánynak; a munkásoknak el kell érniök, hogy a gyárosok javítsanak a munkások anyagi helyzetén, s ugyanakkor tevékenyen kell munkálkodniok a japán betolakodók elleni harc érdekében; a földesuraknak le kell szállítaniok a haszonbért és a kölcsönkamatot; ugyanakkor a parasztoknak meg kell fizetniök a haszonbért és a kamatokat. Mindez szükséges ahhoz, hogy egységesen szállhassunk szembe a külső ellenséggel. Ezekre az elvekre, ezekre a szempontokra gondolunk, amikor azt mondjuk, hogy a kölcsönös segítség

legyen aktív, nempedig passzív, egyoldalú. Ugyanez vonatkozik a kölcsönös engedményekre is. Nem szabad áskálódni egymás ellen, nem szabad titkos sejteket kiépíteni a másik fél párt- és kormányszerveiben vagy hadseregében. Ami bennünket illet, mi a japán területrablókkal szembeni ellenállás érdekében tartózkodni fogunk attól, hogy titkos sejteket építsünk ki a Kuomintangban, a Kuomintang kormányszerveiben és hadseregében, nehogy ezáltal nyugtalanságot idézzünk elő a Kuomintang soraiban. Ez az értelme a bölcs mondásnak: „bizonyos cselekedetektől tartózkodva kell megszerezni a cselekvés lehetőségét"[1]. Ha nem szerveztük volna át a Vörös Hadsereget, ha nem változtattuk volna meg a rendszert a vörös körzetekben, ha nem szakítottunk volna a felkelések politikájával, akkor most nem beszélhetnénk a japán megszállók elleni összkínai háborúról. Azzal, hogy az egyik dologban engedményeket tettünk, a másik dologban nyertünk, azaz passzív jellegű rendszabályokkal aktív jellegű célt értünk el. Lenini szellemben cselekedtünk, hogy „kezdetben visszavonulva, azután nekiiramodva, még nagyobbat ugorjunk előre"[2]. A marxizmus-leninizmus szempontjából megengedhetetlen, hogy az engedményt tisztán passzív valaminek tekintsük. Volt példa a tisztán passzív jellegű engedményekre is. Ilyen jellegű volt például a II. Internacionálénak a munka és a tőke együttműködéséről szóló elmélete[3]. Ennél a II. Internacionále olyan messzire ment az engedmények terén, hogy feláldozta az osztályt is, a forradalmat is. Kínában eleinte Csen Tu-hsziu, később pedig Csang Kuo-tao bizonyult kapitulánsnak. Min-

den erőnkkel küzdenünk kell a kapituláns törekvések ellen. Az engedményeket, a megerősített állásokba való visszavonulást, a védekezést, a megállást — akár a szövetséges, akár az ellenség tekintetében folyamodunk ehhez — úgy tekintjük, mint a forradalmi politika egészének egy részét, mint a forradalom vezérvonalának szükséges láncszemét, mint az út kanyarait. Egyszóval ez az, amit aktív engedményeknek nevezünk.

A NEMZETI HARC ÉS AZ OSZTÁLYHARC EGYSÉGE

A hosszantartó háborút tartós együttműködés alapján kell folytatni, vagyis az osztályharcot alá kell rendelni a japán megszállók ellen vívott jelenlegi nemzeti harc érdekeinek — így hangzik az egységfront alapelve. Ennek az elvnek az érvényesítése során meg kell őrizni a pártok és osztályok függetlenségét, meg kell őrizni függetlenségüket és önállóságukat az egységfrontban, nem szabad feláldozni a pártok és osztályok elidegeníthetetlen jogait az együttműködés és az egység kedvéért, hanem ellenkezőleg, bizonyos keretek között védeni kell a pártok és osztályok jogait. Csak ez szolgálhatja az együttműködés érdekeit, csak ez nevezhető együttműködésnek. Ellenkező esetben együttműködés helyett kavarodásra lyukadunk ki, s az egységfront menthetetlenül áldozatul esik. A nemzeti harc időszakában az osztályharc nemzeti harc formáját ölti — egységük ebben formában nyilvánul meg. Egyfelől az osztályok politikai és gazdasági követeléseit az

ilyen történelmi időszakban alá kell rendelni annak a szempontnak, hogy meg kell őrizni az együttműködés feltételeit. Másfelől az osztályharc során felállított valamennyi követelésnek a nemzeti harc (a japán megszállók elleni harc) szükségleteiből kell kiindulnia. Ilyenformán az egységfronton belüli egységet és függetlenséget, a nemzeti harcot és az osztályharcot egységes törekvés hatja át.

A „MINDENT AZ EGYSÉGFRONT ÚTJÁN KELL VÉGREHAJTANI" JELSZÓ HELYTELEN

A Kuomintang mint kormányzó párt mindmáig sem hajlandó megengedni, hogy az egységfrontnak szervezeti formát adjunk. Liu Sao-csi elvtárs igen helyes megállapítása szerint, ha a „Mindent az egységfront útján kell végrehajtani" jelszó azt jelenti, hogy mindent Csang Kaj-sek és Jen Hszi-san útján kell végrehajtani, akkor ebből egyszerűen egyoldalú alárendeltség lesz, s egyáltalán nem az, amit „az egységfront útján történő végrehajtásnak" nevezünk. Az ellenség mögöttes területein nem lehet „mindent az egységfront útján végrehajtani", mert nincs meg rá a lehetőség. Ott önállóan és függetlenül kell eljárnunk, annak alapján, amit a Kuomintang már engedélyezett (például „A Japánnal szembeni ellenállásnak és az állam építésének programmja" alapján), vagypedig, az „előbb fejét venni, aztán jelenteni" mondáshoz igazodva, a magunk szakállára kell eljárnunk, a Kuomintang esetleges beleegyezésére számítva. Ha akkor, amikor közigazgatási meghatal-

mazottainkat kineveztük, vagy amikor csapatokat küldtünk Santungba, ezekkel az intézkedésekkel az „egységfront útján történő végrehajtásra" vártunk volna, semmi sem lett volna belőlük. Mint mondják, a Francia Kommunista Párt ilyen jelszót adott ki. Ennek minden valószínűség szerint az volt a magyarázata, hogy Franciaországban a szocialista párt nem vette figyelembe a valamennyi párt képviselőiből alakult egységbizottságot, s nem törődött a közös, összeegyeztetett programmal, hanem továbbra is a saját feje szerint járt el. A Kommunista Pártnak tehát ki kellett adnia ezt a jelszót, hogy korlátozza a szocialista párt önfejűsködését, s egyáltalán nem azért adta ki, hogy a saját kezét kösse meg.

Kínában az a helyzet, hogy a Kuomintang valamennyi pártot megfosztotta az egyenjogúságtól, és arra törekszik, hogy rájuk erőszakolja a saját vezetését, azt követeli tőlük, hogy vessék alá magukat parancsainak. Ha mi ilyen jelszót adnánk ki, és azt követelnénk a Kuomintangtól, hogy mindent a mi beleegyezésünkkel hajtson végre, teljesíthetetlen és nevetséges dolgot kívánnánk. Amennyiben „mindenhez", amit tenni akarunk, előbb meg kell kapnunk a Kuomintang beleegyezését, mit csináljunk akkor, ha nem adja meg? Hiszen a Kuomintang arra törekszik, hogy korlátok közé szorítsa fejlődésünket, és az említett jelszó kiadásával csak saját magunkat vernénk béklyóba. Tehát semmiképpen sem szabad kiadnunk ezt a jelszót.

Jelenleg egyes intézkedéseinkhez előzőleg meg kell kapnunk a Kuomintang beleegyezését, mint például a 8. hadsereg három hadosztályának három

hadtestté fejlesztése és ezeknek a hadtesteknek megfelelő számokkal való elnevezése esetében történt. Erről mondják azt, hogy „előbb jelenteni, aztán fejét venni". Más esetekben a Kuomintangot befejezett tények elé kell állítani, s csak később értesíteni — például arról, hogy hadseregünk létszámát több mint 200 000 főre növeltük. Erről mondják azt, hogy „előbb fejét venni, aztán jelenteni". Ismét más esetekben, mint például a határterületek tanácskozó gyűléseinek összehívásakor, az előbbi mondáshoz igazodva, a szempont — „fejét venni", de egyelőre nem „jelenteni", tekintve hogy éppen akkor úgysem kapnánk meg a Kuomintang beleegyezését. Egyes esetekben viszont egyelőre sem „fejét venni", sempedig „jelenteni" nem kell; olyan intézkedésekre gondolok, amelyek végrehajtása bonyolultabbá tenné az ország általános helyzetét. Egyszóval feltétlenül meg kell őriznünk az egységfrontot, de ugyanakkor semmiesetre sem szabad béklyóba vernünk magunkat; ezért nem szabad kiadni a „Mindent az egységfront útján kell végrehajtani" jelszót. Ha valaki a „Mindent alárendelni az egységfrontnak" jelszót úgy értelmezi, hogy „mindent alárendelni" Csang Kajseknek és Jen Hszi-sannak, az ugyancsak hibát követ el. Álláspontunk tehát a következő: önállóság és függetlenség az egységfronton belül, azaz egység és ugyanakkor függetlenség.

JEGYZETEK

[1] Idézet a „Meng-ce" könyvből; szószerinti szövege: „Az emberek csak bizonyos cselekedetektől tartózkodva szerzik meg a cselekvés lehetőségét."

[2] *Lenin.* Beszéd a Moszkvai Szovjet plénumán, 1922 november 20-án (*Lenin* Művei. 33. köt. 437. old. — *Szerk.*).

[3] A munka és a tőke együttműködésének elmélete — reakciós elmélet, melyet a II. Internacionále hirdetett a tőkés országokban. A II. Internacionále minden erejével azon volt, hogy együttműködést hozzon létre a proletariátus és a burzsoázia kozott, s mindent elkövetett annak érdekében, hogy megakadályozza a tőkés uralom forradalmi úton való megdontését és a proletárdiktatúra megteremtését.

A HÁBORÚ ÉS A STRATÉGIA KÉRDÉSEI*

(1938 november 6)

**Ez a munka egy része annak a zárszónak, melyet Mao Ce-tung elvtárs a Kínai Kommunista Párt VI. kongresszusán választott Központi Bizottság hatodik teljes ülésén mondott el. Mao Ce-tung elvtárs két munkájában, „A japán területrablók elleni partizánháború stratégiájának kérdései" és „Az elhúzódó háborúról"*

című munkákban már eldöntötte azt a kérdést, hogy a Pártnak vezető szerepet kell betöltenie a japán betolakodók elleni háborúban. Azok az elvtársak, akik jobboldali opportunista hibákat követtek el, tagadták, hogy Pártunknak az egységfrontban függetlenségre és önállóságra volna szüksége: éppen ezért kételkedtek a Pártnak a háború és a stratégia kérdésében követett vonalában is, és szembeszálltak ezzel a vonallal. Mao Ce-tung elvtárs annak érdekében, hogy leküzdhessük ezt a Pártban felbukkant jobboldali opportunizmust, s a Párt minden tagját hozzásegítsük ahhoz, hogy még alaposabban tisztába jöjjön a háborúval és a stratégiával kapcsolatos kérdéseknek a kínai forradalom kérdéskomplekszumában játszott domináló szerepével, továbbá, hogy mozgósíthassuk az egész Pártot a katonai munka annak rendje és módja szerinti végzésére — a Párt Központi Bizottságának hatodik teljes ülésén újból visszatért erre a kérdésre, a Kínában végzett politikai munka történelmi tapasztalatai alapján minden vonatkozásban ragyogóan megvilágította, s ugyanakkor elemezte a katonai munka kibontakozásának menetét és a Párt stratégiai irányvonala terén bekövelkezett konkrét változásokat. Ennek köszönhető, hogy biztosítani lehetett az egész Párt egységét mind a fő célkitűzések, mindpedig a gyakorlati munka tekintetében.

1. KÍNA SAJÁTOSSÁGAI ÉS A FORRADALMI HÁBORÚ

A forradalom központi feladata és legmagasabbrendű formája a hatalom fegyveres úton való megragadása, azaz a kérdésnek háború útján történő megoldása. A marxizmus-leninizmusnak ez a forradalmi elve mindenütt érvényes; feltétlenül érvényes Kínára is, más államokra is.

Csakhogy ezt a mindenütt egyformán érvényes elvet a proletariátus pártja különböző feltételek között különbözőképpen, a feltételeknek megfelelően váltja valóra. A kapitalista államokban, a fasizmus és a háború időszakaitól eltekintve, a feltételek a következők: az országon belül a helyzet az, hogy a feudalizmus már megszűnt, burzsoá-demokratikus rend áll fenn; kívülről ezeket az országokat nem nyomják el más nemzetek, hanem ellenkezőleg, ők maguk nyomnak el más nemzeteket. E feltételeknek megfelelően a kapitalista államokban a proletárpártok feladata az, hogy hosszantartó legális harc útján neveljék a munkásokat, erőt gyüjtsenek és felkészüljenek a kapitalizmus végleges megdöntésére. Ezekben az államokban a hosszantartó legális harc, a parlament kihasználása, a gazdasági és politikai sztrájk, szak-

szervezetek alakítása, a munkások között végzett nevelőmunka van soron. A szervezeti formák itt legálisak, a harc formái vértelenek (nem háborúsak). A háború kérdéseit illetően ezekben az országokban a kommunista pártnak az a politikája, hogy harcol saját országának az imperialista háborúkban való részvétele ellen; ha az imperialista háború mégis kitör, a párt saját országa reakciós kormányának vereségére törekszik, ez a politikája. A kapitalista országokban a kommunista pártnak az imperialista háború polgárháborúvá változtatására kell törekednie[1]. Mindaddig azonban, amíg a burzsoázia nem jut teljesen csődbe, amíg a proletariátus többségét nem hatja át az az elhatározás, hogy fegyveres felkelésbe kezd és polgárháborút vív, amíg a parasztok tömegek nem segítik önként a proletariátust, addig a felkelést és a polgárháborút nem szabad megkezdeni. Amikor aztán a felkelés és a polgárháború elkezdődik, először a városokat kell elfoglalni, s csak azután kell megindítani a támadást a falvak elfoglalásáért, nempedig fordítva. Így jártak el a kapitalista országok kommunista pártjai; ezt az oroszországi Októberi Forradalom tapasztalatai is igazolják.

Más a helyzet Kínában. Kínának az a sajátossága, hogy nem független, demokratikus állam, hanem félgyarmati, félfeudális állam, melyben nem demokratikus rend, hanem feudális elnyomás uralkodik, s ugyanakkor Kína nem független ország, nem rendelkezik nemzeti függetlenséggel, hanem az imperializmus igáját nyögi. Ezért Kínában nincs parlament, melyet ki lehetne használni, a munká-

soknak nincs törvényben biztosított joguk sztrájkok szervezésére és lefolytatására. Itt a Kommunista Párt feladata alapjában véve nem az, hogy hosszantartó legális harc után felkelést és polgárháborút kezdjen, s nem is az, hogy elfoglalja előbb a városokat, azután a falvakat. Itt más módon kell eljárnia.

A Kínai Kommunista Párt előtt a kérdés a következőképpen vetődik fel: amíg az imperialisták nem indítanak fegyveres támadást Kína ellen — vagy polgárháború a burzsoáziával szövetségben a militaristák (az imperializmus lakájai) ellen, mint 1924—1927-ben a Kuangtung tartományban viselt háborúk[2] és az északi hadjárat idején történt, vagy polgárháború a parasztsággal és a városi kispolgársággal szövetségben a földesurak és a komprádor burzsoázia (ugyancsak az imperializmus lakájai) ellen, mint az 1927—1936-os forradalmi agrárháború idején történt. Az imperialisták fegyveres támadása idején viszont — nemzeti felszabadító háború a külső ellenség ellen, szövetségben az ország minden olyan osztályával és társadalmi rétegével, mely szembefordul a külföldi agresszorokkal. Példa erre a japán betolakodók ellen jelenleg folyó háború.

Mindebben a Kína és a kapitalista államok közötti különbség mutatkozik meg. Kínában a harc fő formája a háború, a szervezet fő formája pedig a hadsereg. Minden más forma, mint például a néptömegek szervezése, a néptömegek harca stb., rendkívül fontos, feltétlenül szükséges és egyáltalán nem elhanyagolható, de valamennyi alá van rendelve a háború érdekeinek. Mielőtt a háború megkezdődik, valamennyi szervezet és a harc vala-

mennyi formája a háborúra való felkészülés céljait szolgálja, mint például a „május 4-i mozgalom" (1919) és a „május 30-i mozgalom" (1925) közti időszakban történt. A háború megindulása után valamennyi szervezet és a harc valamennyi formája közvetlenül vagy közvetve elősegíti a háború folytatását, mint például az északi hadjárat idején történt, amikor valamennyi szervezet és a harc valamennyi formája a forradalmi hadsereg mögöttes területein közvetlenül, a pejjangi militaristák uralma alatt levő területen pedig közvetve elősegítette a háború folytatását, vagy például a forradalmi agrárháború idején, amikor valamennyi szervezet és a harc valamennyi formája a vörös körzetekben közvetlenül, a vörös körzeteken kívül pedig közvetve elősegítette a háború folytatását. És végül most, a japán területrablók elleni háború idején valamennyi szervezet és a harc valamennyi formája a kínai hadsereg mögöttes területein és az ellenséges megszállás alatt levő területeken közvetlenül vagy közvetve ugyanúgy elősegíti a háború folytatását.

„Kínában a fegyveres forradalom harcol a fegyveres ellenforradalom ellen. Ez a kínai forradalom egyik sajátossága és egyik előnye"[3]. Sztálin elvtársnak ez a megállapítása teljes mértékben helytálló. Egyaránt helytálló ez a megállapítás mind az északi hadjárat, mind a forradalmi agrárháború, mindpedig a japán betolakodók ellen jelenleg folyó háború tekintetében. Mindezek a háborúk az ellenforradalom ellen irányuló forradalmi háborúk, s a bennük résztvevő fő erő: a forradalmi nép. A különbség csak az, hogy ezek a háborúk vagy polgárháborúk,

vagy nemzeti háborúk; vagy olyanok, melyeket a Kommunista Párt önállóan vezet, vagy olyanok, melyeket a Kuomintang és a Kommunista Párt együttesen vezet. Ez természetesen lényeges különbség. Az mutatkozik meg benne, hogy a háborút viselő erők összetételüket tekintve hol szűkebb, hol szélesebb körre terjednek (a munkások és a parasztok szövetsége, vagy a munkások, a parasztok és a burzsoázia szövetsége), hogy az ellenség hol belső, hol meg külső (háború a belső ellenség ellen vagy háború a külső ellenség ellen; ami a belső ellenség elleni háborút illeti, ez vagy a pejjangi militaristák ellen folyt, vagy a Kuomintang ellen), és végül az, hogy a történelmi út különböző szakaszain a kínai forradalmi háborúknak különböző volt a tartalmuk. De mindegyik esetben a fegyveres forradalom harcolt a fegyveres ellenforradalom ellen, a háború mindegyik esetben forradalmi háború volt, s ebben nyilvánulnak meg a kínai forradalom sajátosságai és előnyei. A forradalmi háború „a kínai forradalom egyik sajátossága és egyik előnye" — ez a megállapítás teljes mértékben megfelel a kínai helyzetnek. A kínai proletariátus pártjának fő feladata, mellyel a Párt fennállásának csaknem első percétől fogva szembekerült, az, hogy egyesítsen minél nagyobb számú szövetségest, megszervezze a fegyveres harcot, és síkraszálljon a körülményektől függően hol a belső, hol a külső fegyveres ellenforradalom ellen, a nemzeti és társadalmi felszabadulásért. Kínában a proletariátus és a Kommunista Párt fegyveres harc nélkül nem foglalhatta volna el az őt megillető helyet, s nem

oldhatott volna meg semmiféle forradalmi feladatot.

Az 1921-től 1926-ig, a Pártunk alapításától az északi hadjáratban való részvételéig eltelt 5—6 év alatt a Párt nem értette eléggé ezt a tételt. Akkor még nem ismertük fel, milyen rendkívül nagy jelentősége van Kínában a fegyveres harcnak, nem foglalkoztunk komolyan a háborúra való felkészüléssel és a hadsereg megszervezésével, nem szenteltünk komoly figyelmet a katonai stratégia és taktika tanulmányozásának. Az északi hadjárat idején nem láttuk, milyen komoly jelentősége van a hadsereg megnyerésének, s egyoldalúan minden figyelmünket a tömegmozgalomra összpontosítottuk, aminek az lett a következménye, hogy mihelyt a Kuomintang a reakció útjára tért, az egész tömegmozgalmat szétzúzták. 1927 után sok elvtárs hosszú ideig változatlanul azt tekintette a Párt központi feladatának, hogy felkeléseket készítsen elő a városokban, és munkát fejtsen ki a fehér körzetekben[4]. Ebben a kérdésben egész sor elvtársnál 1931-ben, az ellenség harmadik „hadjárata" elleni harcban aratott győzelem után következett be gyökeres fordulat. Az egész Pártban azonban akkor még nem történt meg a fordulat, s egyes elvtársak még mindig nem úgy gondolkodtak, ahogyan mi most gondolkodunk.

A tapasztalat azt mutatja, hogy Kína problémáit fegyveres harc nélkül nem lehet megoldani. Ennek felismerése igen hasznos lesz a japán betolakodók elleni háború további sikeres folytatása szempontjából. A japán területrablók ellen folyó össz-

kínai fegyveres harc konkrét ténye arra tanítja a Pártot, hogy még világosabban felismerje ennek a tételnek a jelentőségét. A Párt minden tagjának készen kell állnia arra, hogy bármelyik percben fegyvert ragadjon és a frontra induljon. Ebben a vonatkozásban a jelenlegi teljes ülés azzal a határozatával, mely szerint a pártmunka legfőbb területét a frontkörzetekben és az ellenség mögöttes területein végzett munkának kell alkotnia, ismét teljesen világos iránymutatást adott. Ennek, akárcsak valami jól eltalált orvosságnak, jó hatással kell lennie a Párt egyes tagjaira, akik szívesen végeznek szervezési pártmunkát, szívesen dolgoznak a tömegmozgalomban, de vonakodnak attól, hogy tanulmányozzák a háborút és résztvegyenek benne, jó hatással kell lennie továbbá egyes tanintézetek vezetőire, akik nem buzdítják a tanulókat arra, hogy a frontra menjenek, és másokra is. Kína területének nagyobb részén a Párt szervezeti munkája és a tömegek közt végzett munkája közvetlenül összefügg a fegyveres harccal; itt nincs és nem is lehet szó arról, hogy a pártmunka és a tömegmozgalom különváljon, elszakadjon a fegyveres harctól. Sőt a Párt szervezeti munkájának és a tömegek között végzett munkájának a frontkörzetektől aránylag távoleső mögöttes területeken (mint Jünnan, Kujcsou, Szecsuan tartomány) és az ellenség által ellenőrzött vidékeken (mint Peking, Tiencsin, Nanking, Sanghaj) szintén a háború támogatására kell irányulnia, s ez a munka csakis a front követelményeinek lehet — és kell is hogy legyen — alárendelve. Egyszóval: az egész Pártnak a háborúra

kell összpontosítania figyelmét, meg kell tanulnia a fegyverforgatást, és fel kell készülnie a harcra.

2. A KUOMINTANG KATONAI TÖRTÉNETE

Igen hasznos lesz számunkra, ha egy pillantást vetünk a Kuomintang történetére, és megnézzük, milyen figyelmet szentelt ez a párt a háborúnak.

Szun Jat-szen attól kezdve, hogy létrehozta kis forradalmi szervezetét, több fegyveres felkelést hajtott végre a mandzsu Csing-dinasztia ellen[5]. A „Tungmenghuj"[6] fennállása idején még több volt a fegyveres felkelés, míg végül, az 1911-es forradalomban, fegyveres erővel megdöntötték a Csing-dinasztiát. A „Csung-hua Komingtang" fennállása idején szervezték meg a Jüan Si-kaj elleni fegyveres megmozdulást[7], majd a dél elleni tengeri hadjáratot[8], Kujlinból kiindulva az északi hadjáratot[9], és megalapították a vampui katonai akadémiát[10]. Ez volt Szun Jat-szen tevékenysége katonai téren.

Miután Csang Kaj-sek elfoglalta Szun Jat-szen helyét, megkezdődött az az időszak, amikor a hadügyek döntő szerepet töltöttek be a Kuomintang életében. Csang Kaj-sek számára a hadsereg az életet jelenti; a hadsereggel élte át az északi hadjárat időszakát, a polgárháború időszakát és a japán területrablók elleni háború kezdeti időszakát. Az elmúlt tíz esztendő alatt Csang Kaj-sek szüntelenül harcolt a forradalom ellen. A forradalom elleni harc céljából óriási hadsereget hozott létre — a „központi

kormány hadseregét". „A hadsereg — hatalom", „a háború dönt el mindent" — ezeket az igazságokat Csang Kaj-sek alaposan megtanulta. Ebben a tekintetben tanulnunk kell tőle. Ebben a tekintetben Szun Jat-szen is, Csang Kaj-sek is tanítónk.

Az 1911-es forradalom után a militaristák mindenkor úgy vigyáztak a hadseregre, mint a szemük világára; mindig szem előtt tartották az igazságot: „a hadsereg — hatalom".

Tan Jen-kaj[11] eszes hivatalnok volt; többször töltött be vezető tisztséget Hunan tartományban, többször el is vesztette állását, de sohasem elégedett meg pusztán a polgári kormányzósággal: katonai kormányzó akart lenni, polgári pedig csak úgy mellesleg. Később, amikor először Kantonban, majd Vuhanban a nemzeti kormány elnöke lett, mellesleg a 2. hadtest parancsnoka is volt. Kínában sok olyan militaristát találhatunk, aki tisztában van ezzel a kínai sajátossággal.

Voltak Kínában olyan pártok is, melyek nem törekedtek arra, hogy saját hadseregük legyen; ezek között az egyik legtekintélyesebb a „Haladó Párt"[12] volt. De ez a párt is felismerte, hogy csak akkor szerezhet magának állami állásokat, ha valamelyik militaristára támaszkodik, s talált is pártfogót Jüan Si-kaj, Tuan Csi-zsuj[13] és Csang Kaj-sek személyében (az utóbbihoz csatlakozott „Politikai tudományok" nevű csoport[14] a „Haladó Párt" töredéke).

Egynéhány nemrég keletkezett kisebb párt, például az Ifjúkínai Párt[15] stb. nem rendelkezik csapatokkal, éppen ezért nem is megy semmire.

Más államokban a burzsoá pártoknak nincs szükségük arra, hogy csapatok álljanak a közvetlen irányításuk alatt. Kínában más a helyzet: az ország feudális széttagoltsága következtében a hatalomban azok a földesúri illetve burzsoá pártok részesednek, amelyeknek szuronyai vannak, s a hatalomból az kaparint meg nagyobb részt, amelyiknek több a szuronya. A proletariátus pártjának, amely ilyen körülmények között folytatja harcát, világosan kell látnia a helyzet lényegét.

A kommunisták nem törekednek arra, hogy a hadsereggel egyes személyek rendelkezzenek (semmiesetre sem szabad erre törekedniök, nem kell Csang Kuo-taót utánozniok), de igenis harcolniok kell azért, hogy a hadsereggel a mi Pártunk rendelkezzék, a nép rendelkezzék. Most, a nemzeti-felszabadító háború idején a kommunistáknak azért kell harcolniok, hogy a hadsereggel a nemzet rendelkezzék. A hadsereggel való rendelkezés kérdésében a gyermekbetegség természetesen semmi jóra sem vezet. A dolgozó nép, melyet a reakciós uralkodó osztályok évezredeken át félrevezettek és megfélemlítettségben tartottak, nem egykönnyen érti meg, milyen fontos dolog az, hogy fegyver legyen a kezében. A japán imperialista elnyomás és a japán betolakodók elleni népi háború arra késztette a dolgozó népet, hogy a háború küzdőterére lépjen, s a kommunistáknak felelősségük teljes tudatában e háború vezetőivé kell lenniök. Minden kommunistának meg kell tanulnia azt az igazságot, hogy „a fegyver szüli a hatalmat". A mi elvünk az, hogy a párt parancsol a fegyvernek; teljességgel megengedhe-

tetlen, hogy a fegyver parancsoljon a pártnak. Ha van fegyverünk, létesíthetünk pártszervezeteket, s a 8. hadsereg Észak-Kínában valóban hatalmas pártszervezetet hozott létre. Ugyanilyen úton-módon nevelhetünk kádereket, létesíthetünk iskolákat, teremthetünk kultúrát, teremthetünk tömegmozgalmat is. Mindazt, ami Jenanban van, fegyverek segítségével hoztuk létre; fegyverek segítségével mindent elérhetünk. Az államról szóló marxista tanítás szemszögéből nézve a hadsereg az államapparátus igen fontos szerves részét alkotja. Aki meg akarja ragadni és meg is akarja tartani az államhatalmat, annak hatalmas hadsereggel kell rendelkeznie. Egyesek gúnyosan azt mondják rólunk, hogy mi „a háború mindenhatóságának elméletét" hirdetjük. Hát igen, mi a forradalmi háború mindenhatóságának elméletét hirdetjük. Ez nem rossz, hanem jó, ez a marxizmus szelleméből következik. Az orosz kommunisták a fegyverek segítségével vívták ki a szovjet szocialista hatalmat; így akarjuk mi is megteremteni a demokratikus köztársaságot. Az imperializmus korában folyó osztályharc tapasztalatai azt mutatják, hogy a munkásosztály és általában a dolgozó tömegek csak fegyverek segítségével győzhetik le a felfegyverzett burzsoáziát és földesurakat; ilyen értelemben elmondhatjuk, hogy a világot csak fegyverek segítségével lehet átalakítani. Mi a háború megszüntetését akarjuk, nekünk nem kell a háború, de a háborút csakis háború útján lehet megszüntetni. Aki azt akarja, hogy ne legyen többé fegyver — ragadjon fegyvert.

3. A KÍNAI KOMMUNISTA PÁRT KATONAI TÖRTÉNETE

Pártunk három-négy esztendőn át, 1921-től (a Kínai Kommunista Párt megalapításától) 1924-ig (a Kuomintang I. Összkínai Kongresszusáig) nem értette meg, milyen fontos dolog, hogy közvetlenül felkészüljön a háborúra és hadsereget szervezzen. Nem értette meg ezt eléggé 1924-től 1927-ig, sőt bizonyos ideig még azután sem. Attól a perctől kezdve azonban, hogy 1924-ben résztvett a vampui katonai akadémia megszervezésében és munkájában, a Párt új szakaszba lépett: kezdte felismerni a hadügy fontosságát. Azáltal, hogy a Párt segítséget nyujtott a Kuomintangnak a kuangtungi háborúk folytatásában és az északi hadjáratban, kezébe ragadta a hadsereg egy részét[16]. A forradalom veresége szomorú tanulság volt a Párt számára, mely a nancsangi felkelés, az Őszitermés Felkelés és a kantoni felkelés megszervezésével újabb időszakba — a Vörös Hadsereg megteremtésének időszakába lépett. Pártunk történetében ez rendkívül fontos időszak volt: a Párt ekkor ismerte fel teljes egészében a hadsereg jelentőségét. Ha ebben az időszakban nem lett volna Vörös Hadsereg és ez a hadsereg nem folytatott volna harci tevékenységet, másszóval, ha a Kommunista Párt Csen Tu-hsziu likvidátori vonalát követte volna, akkor elképzelhetetlen lenne a japán betolakodók elleni mostani háború, s méginkább elképzelhetetlen lenne az, hogy kibírjuk a hosszantartó háborút.

A Központi Bizottság Politikai Irodájának 1927

augusztus 7-i rendkívüli értekezlete harcot indított a politika terén mutatkozó jobboldali opportunizmus ellen, s ez lehetővé tette a Párt számára, hogy nagy lépéssel haladjon előre. A VI. Pártkongresszuson választott Központi Bizottság negyedik teljes ülése 1931 januárjában látszólag síkraszállt a politika terén mutatkozó „baloldali" opportunizmus ellen, valójában azonban megismételte a „baloldali" opportunizmus hibáját. E két tanácskozás tartalma és történelmi szerepe más és más, de a háború és a stratégia kérdéseivel komolyan egyik sem foglalkozott. Ez azt mutatta, hogy a Párt munkájának súlypontját akkor még nem helyeztük át a háborúval kapcsolatos kérdésekre.

1933-ban, miután a Párt Központi Bizottsága a vörös körzetekbe költözött át, a helyzet gyökeresen megváltozott; a háború kérdésében (és valamennyi többi fontos kérdésben) azonban ismét elvi jellegű hibák történtek, melyek komoly károkat okoztak a forradalmi háború ügyének[17]. 1935-ben, a cuni értekezleten, a harc főleg a háború viselése terén mutatkozó opportunizmus ellen folyt, s a háború kérdése az első helyre került; ez a háborús helyzet következménye volt. Ma már meggyőződéssel mondhatjuk, hogy a Kínai Kommunista Párt 17 esztendő harcai során nemcsak szilárd marxista politikai vonalat kovácsolt ki, hanem szilárd marxista katonai vonalat is. Megtanultuk alkalmazni a marxizmust nemcsak a politikai kérdések megoldásánál, hanem a háború kérdéseinek megoldása során is; mintegy hatalmas acélvázat hoztunk létre, melyre nemcsak a pártvezetés és az államigazgatás, hanem

a hadsereg vezetése is támaszkodhat. A forradalom virágai ezek, s abból a talajból hajtottak ki, melyet oly bőségesen öntözött számtalan elesett hős forró vére; mindez nemcsak a Kínai Kommunista Párt és a kínai nép büszkesége, hanem büszkesége az egész világ kommunista pártjainak, az egész világ népeinek is. Mindmáig csak három olyan hadsereg van a világon, melyet a Kommunista Párt vezet — a Szovjetunió, Kína és Spanyolország hadserege. Ez a három hadsereg a proletariátusé, a dolgozó népé. Más országok kommunista pártjainak még nincsenek katonai tapasztalatai, s ezért ezek a hadseregek és ennek a három pártnak a katonai tapasztalatai különösen becsesek.

Ahhoz, hogy a japán területrablók ellen jelenleg folyó háborúban győzelemről győzelemre haladhassunk, okvetlenül meg kell erősítenünk és számbelileg meg kell növelnünk a Párt vezetése alatt álló 8. hadsereget, Új 4. Hadsereget és partizánosztagokat. Ebből kiindulva, Pártunknak kellő számban a frontra kell küldenie legjobb tagjait és vezető funkcionáriusait. Mindent a győzelemért! A szervezési feladatokat alá kell rendelnünk a politikai feladatoknak.

4. A PÁRT KATONAI STRATÉGIÁJÁBAN A POLGÁRHÁBORÚ ÉS A NEMZETI HÁBORÚ IDEJÉN VÉGREHAJTOTT FORDULATOK

A Pártunk katonai stratégiájában végrehajtott fordulatok kérdése gondos tanulmányozást érdemel. Nézzük meg ezeket a fordulato-

kat külön-külön a polgárháborút és a nemzeti háborút illetően.

A polgárháború menetét általánosságban két stratégiai időszakra oszthatjuk. Az első időszakban a partizánháború, a másodikban a „reguláris" háború állt az előtérben. De ez az úgynevezett „reguláris" háború kínai típusú háború volt: „reguláris" jellege csak abban nyilvánult meg, hogy összevont erőkkel mozgó hadműveleteket folytattunk, s hogy a csapatok vezetése és szervezete terén bizonyos központosítás és tervszerűség mutatkozott; egyebekben a hadműveletek megtartották partizánjellegüket, azaz a hadműveletek alacsonyabb formáját képviselték, melyeket nem lehet egy sorba állítani a külföldi hadseregek hadműveleteivel; bizonyos mértékben különböztek a Kuomintang-hadsereg hadműveleteitől is. Éppen ezért ez a „reguláris" háború bizonyos értelemben partizánháború volt, csak magasabb fokon.

Ha a japán rablók ellen viselt háború menetét Pártunk katonai feladatainak szemszögéből vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy általánosságban ez a háború is két stratégiai időszakra osztható: az elsőben (mely két szakaszt foglal magában: a stratégiai védelem és a stratégiai egyensúly szakaszát) a partizánháború áll az előtérben, a másodikban (a stratégiai ellentámadás szakaszában) a „reguláris" háború kerül majd előtérbe. A japán betolakodók elleni háború első időszakának partizánhadműveletei azonban tartalmukat tekintve lényegesen különböznek a polgárháború első időszakának partizánhadműveleteitől, mivel most a partizánhadműveletek lebonyo-

lításához decentralizáltan felhasználjuk a 8. hadsereget, mely (bizonyos fokig) reguláris jellegű hadsereg. A japán betolakodók elleni háború második időszakában a reguláris csapatok hadműveletei ugyancsak különbözni fognak azoktól a hadműveletektől, amelyeket a reguláris csapatok a polgárháború második időszakában folytattak. Itt abból a feltevésből indulunk ki, hogy a hadseregnek új mintájú fegyverekkel történő ellátása után maguk a csapatok és hadműveleteik egyaránt nagy változásokon mennek majd át. Akkor a csapatok a központosítottság és a szervezettség magas fokát érik el, hadműveleteik nagymértékben reguláris jelleget öltenek, partizánjellegük érezhetően csökkenni fog, s megtörténik az átmenet az alsóbb formákról a felsőbbekre. A kínai típusú háborút a háború más országokban szokásos típusa váltja majd fel. Ez a stratégiai ellentámadás szakaszában fog végbemenni.

Eszerint a két háború — a polgárháború és a japán megszállók elleni háború — négy stratégiai időszaka folyamán három stratégiai fordulatot hajtottunk, illetve hajtunk végre. Az első: az áttérés a polgárháború partizánhadműveleteiről a „reguláris" hadműveletekre; a második: az áttérés a polgárháború „reguláris" hadműveleteiről a japán betolakodók elleni háború partizánhadműveleteire; a harmadik: a japán területrablók elleni háború partizánhadműveleteiről a „reguláris" hadműveletekre való áttérés lesz.

E három fordulat közül az elsőnél igen nagy nehézségekkel kellett megküzdenünk. A feladat itt kettős volt: egyrészt harcolni kellett a jobboldali

elhajlás — a lokálsovinizmus és a partizánszellem ellen, ami a partizánhadműveletekhez való görcsös ragaszkodásban és a reguláris forma felvételétől való vonakodásban nyilvánult meg. Ez az elhajlás abból eredt, hogy a vezető káderek lebecsülték az ellenséges erők helyzetében és a saját feladataik terén végbement változásokat. Ami a Központi Vörös Körzetet illeti, itt csak nagy erőfeszítéseket igénylő nevelőmunka után, fokozatosan sikerült végrehajtanunk a fordulatot. Másrészt harcolni kellett a „baloldali" elhajlás ellen is, amely túlzott központosításra való törekvésben, kalandorpolitikában és a „regularitásra" való áttérés erőltetésében jut kifejezésre. Ez az elhajlás abból eredt, hogy a vezető funkcionáriusok egy része túlbecsülte az ellenséges erők helyzetében végbement változásokat, túlságosan nagy feladatokat tűzött maga elé, és a való helyzettel nem számolva, mechanikusan átvette más országok tapasztalatait. Emiatt az elhajlás miatt a Központi Vörös Körzet három hosszú esztendőn át (a cuni értekezletig) óriási veszteségeket szenvedett, s a helyzet csak e véres tanulságok hatására javult meg. A helyzet megjavulása a cuni értekezlet érdeme[18].

A második fordulat 1937 őszén (a lukoucsiaói események után), két, jellegét tekintve különböző háború között következett be. Most új ellenségünk van — a japán imperializmus, szövetségesünk — a Kuomintang, volt ellenségünk (amely továbbra is ellenséges szemmel néz ránk); a harc színtere — Észak-Kína óriási területe (mely még a mi frontunk, de hamarosan hosszú időre az ellenség mögöttes

területévé válhat). A stratégiánkban ebben a különleges helyzetben végrehajtott fordulat rendkívül fontos. Ebben a különleges helyzetben azelőtt reguláris hadseregünket partizánhadviselésre kellett átállítanunk (ami a hadsereg decentralizált felhasználását illeti, de egyáltalán nem szervezettségét és fegyelmét illetően), s a reguláris csapatok mozgóháborújáról és az ennek megfelelő módszerekről át kellett térnünk a partizánháborúra, mivel csak ez felelt meg az ellenséges erők helyzetének és a mi feladatainknak. Látszólag azonban ez visszafelé tett lépésnek tűnhetett, s ezzel kapcsolatban várhatók voltak a rendkívül komoly nehézségek. Kétféle elhajlás jelentkezhetett: egyrészt az ellenség lebecsülése, másrészt a japánoktól való félelem, s a Kuomintang soraiban az egyik is, a másik is megvolt. Amikor a Kuomintang a polgárháború színteréről átvonult a nemzeti háború színterére, sok szükségtelen veszteséget szenvedett, mégpedig lényegében azért, mert lebecsülte az ellenség erejét és ugyanakkor félt is a japánoktól (például Han Fu-csü és Liu Csi[19]). Mi viszont eléggé sikeresen hajtottuk végre ezt a fordulatot, és nemcsak hogy nem szenvedtünk kudarcokat, hanem ellenkezőleg, nagy győzelmeket arattunk. Ez annak köszönhető, hogy kádereink zöme idejében végrehajtotta a Központi Bizottság helyes, iránytadó útmutatásait, és rugalmasan értékelte a helyzetet — bár az értékelés során a Központi Bizottság és a katonai vezetők egy része között nem hiányoztak a komoly viták. Ennek a fordulatnak rendkívül nagy jelentősége van a japán betolakodók elleni háború szívós folyta-

tása, széleskörű kibontakozása és győzelmes befejezése szempontjából, s a Kínai Kommunista Párt jövőjére nézve. Ez érthetővé válik, ha fontolóra vesszük, milyen történelmi szerepet tölt be a japán bitorlók ellen viselt partizánháború Kína nemzeti felszabadításában. A japán betolakodók ellen irányuló kínai partizánháború rendkívül nagy arányait és hosszantartó jellegét tekintve nemcsak Keleten, hanem talán az egész emberiség történetében is egyedülálló lesz.

Ami a harmadik fordulatot — a japán betolakodók elleni háború során a partizánhadműveletekről a „reguláris" hadműveletekre való áttérést — illeti, ez a jövő dolga, a háború további fejlődésének dolga, és mivel akkor új helyzet fog kialakulni és új nehézségek merülnek majd fel, egyelőre mellőzhetjük ezt a kérdést.

5. A JAPÁN MEGSZÁLLÓK ELLEN IRÁNYULÓ PARTIZÁNHADMŰVELETEK STRATÉGIAI SZEREPE

A japán betolakodók ellen viselt háború egészében a reguláris hadsereg hadműveletei játsszák a főszerepet, a partizánhadműveleteknek pedig csak kisegítő szerep jut, mivel e háború végső kimenetelét csak a reguláris hadsereg hadműveletei dönthetik el. Országos viszonylatban a japán területrablók elleni háború három stratégiai szakasza (a védekezés, az erőegyensúly és az ellentámadás szakasza) közül az első és a harmadik szakaszban a reguláris hadsereg hadműveletei játsszák és fogják játszani

a főszerepet, míg a partizánhadműveletek csak kisegítő szerepet töltenek be. A második szakaszban — tekintettel arra, hogy az ellenség védelemre fog berendezkedni az általa elfoglalt területeken, mi pedig megtesszük az előkészületeket, de még nem leszünk képesek az ellentámadásra — a partizánhadműveletek fő formává, a reguláris hadsereg hadműveletei pedig a kisegítő formává válnak. De ez a háború három szakasza közül csak az egyikben lesz így, bár ez a szakasz a leghosszabbnak ígérkezik. Éppen ezért a háború egészében a reguláris hadsereg hadműveletei fogják játszani a főszerepet, a partizánhadműveleteknek pedig kisegitő szerep jut majd. Ha ezt nem értjük meg, ha nem látjuk világosan, hogy a reguláris hadsereg hadműveletei jelentik a háború végső kimenetelének a kulcsát, ha nem fordítunk elegendő figyelmet a reguláris hadsereg kiépítésére, továbbá a reguláris hadsereg hadműveleteinek tanulmányozására, és e hadműveletek vezetésére, nem vívhatjuk ki a győzelmet a japán betolakodók felett. Ez az első tétel.

Mindazonáltal a partizánhadműveleteknek a háború egész tartama alatt fontos stratégiai szerepük van. Ha nem folytatunk partizánhadműveleteket, ha nem fordítunk figyelmet a partizánosztagok, a partizánhadsereg megszervezésére, továbbá a partizánhadműveletek tanulmányozására és vezetésére, akkor ugyancsak lehetetlen lesz kivívni a győzelmet a japán betolakodók felett. Ennek az a magyarázata, hogy Kína nagyobbik része az ellenség mögöttes területévé válik; ha nem folytatunk majd igen nagyarányú és szívós partizánháborút, ha engedjük,

hogy az ellenség — mögöttes területe felől teljes biztonságban érezve magát — szilárdan megvesse lábát az általa elfoglalt területen, akkor főerőink a fronton elkerülhetetlenül nagy veszteségeket fognak szenvedni, az ellenség támadása elkerülhetetlenül még hevesebbé válik, akkor nehéz lesz az erőegyensúly elérése, és a további ellenállás a japán betolakodókkal szemben meghiúsulhat; de még ha ez nem történne is meg, akkor is mindenféle kedvezőtlen jelenség állhat elő: az ellentámadásra előkészített erőink elégtelennek bizonyulhatnak, az ellentámadás idején az ellenség hátországából nem kapnánk támogatást, az ellenség pótolni tudná veszteségeit és az előállt hiányokat stb. Ha az ilyen jelenségeket, amennyiben felmerülnek, nem küzdjük le idejében megindított nagyarányú és szívós partizánháború útján, akkor nem is arathatunk győzelmet a japán betolakodókon. Éppen ezért a partizánhadműveleteknek, bár a háború egész menetében kisegítő szerepet töltenek be, gyakorlatilag igen nagy stratégiai jelentőségük van, s lebecsülésük a japán rablók ellen viselt háborúban kétségtelenül végzetes hiba lenne. Ez a második tétel.

Ahhoz, hogy partizánháborút lehessen viselni, elég egyetlen feltétel: az ország nagy területe. Ez a magyarázata annak, hogy már a legrégibb időkben is voltak partizánháborúk. Szívós partizánháborúról azonban csak a Kommunista Párt vezetése esetén lehet szó. A régi idők partizánháborúi ezért mindig vereséggel végződtek. Győzelmes partizánháború csak a jelenkori nagy államokban lehetséges, ahol van Kommunista Párt, például olyan államokban, mint

a polgárháború korának Szovjet-Oroszországa vagy Kína. A japán területrablók elleni háborúban — a jelenlegi feltételek és az általános feltételek szempontjából egyaránt — a Kuomintang és a Kommunista Párt között a hadviselés terén szükséges és célszerű az olyan munkamegosztás, mely szerint a Kuomintang vállalná a fronton a reguláris hadsereg erőivel folytatott hadműveleteket, a Kommunista Párt pedig az ellenség mögöttes területén folytatott partizánhadműveleteket. Ez mindkét fél számára szükséges, s éppen ez jelenti a hadműveletek összehangolását és a kölcsönös segítséget.

Kitűnik ebből, hogy mennyire fontos és szükséges az a Pártunk által megállapított katonai-stratégiai vonal, amely szerint a polgárháború második időszakának „reguláris" hadműveleteiről át kell térni a japán betolakodók elleni háború első időszakának partizánhadműveleteire. A partizánhadműveletek számos előnyt jelentenek számunkra, melyek a következőkben foglalhatók össze:

1) az ellenség által elfoglalt területek összeszűkülését eredményezik; 2) a mi hadseregünk támaszpontjainak kiszélesedésére vezetnek; 3) a védelem szakaszában előmozdítják a fronton folyó hadműveleteket azáltal, hogy feltartóztatják az ellenség előrenyomulását; 4) az egyensúly szakaszában lehetővé teszik az ellenség mögöttes területén levő támaszpontok szilárd megtartását, s ezzel megkönnyítik a fronton küzdő reguláris csapatoknak, hogy rendezzék soraikat; 5) az ellentámadás szakaszában előmozdítják a frontokon folyó hadműveleteket és elősegítik az elvesztett területek vissza-

szerzését; 6) lehetővé teszik hadseregünk létszámának lehető leggyorsabb és leghatékonyabb növelését; 7) elősegítik a Kommunista Párt szervezeteinek széleskörű kiépítését azáltal, hogy lehetővé teszik kommunista sejt létrehozását minden faluban; 8) biztosítják a tömegmozgalom széleskörű kifejlesztését és az ellenséges támaszpontokon élő lakosság kivételével az ellenség mögöttes területének egész lakossága számára lehetővé teszik a szervezkedést; 9) lehetővé teszik a japánellenes demokratikus hatalom szerveinek létrehozását a lehető legkiterjedtebb területen; 10) lehetővé teszik, hogy az elképzelhető legnagyobb arányokban, a japán betolakodók elleni harc feladatainak megfelelő kulturális-felvilágosító munkát fejtsünk ki; 11) a nép életkörülményeinek megjavulására vezetnek a lehető legnagyobb területen; 12) igen kedvező feltételeket teremtenek az ellenség csapatainak bomlasztására; 13) rendkívül nagy és tartós hatást gyakorolnak az egész nép hangulatára, és hozzájárulnak az egész kínai hadsereg harci szellemének emeléséhez; 14) nagyban elősegítik a baráti hadseregek és a baráti pártok előrehaladását; 15) ha az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk, lehetővé teszik számunkra, hogy veszteségeinket a minimumra csökkentsük és a lehető legtöbb győzelmet arassuk; 16) ha az ellenség csapatai kislétszámúak, a mi csapataink pedig nagylétszámúak, lehetővé teszik számunkra, hogy maximális veszteséget okozzunk az ellenségnek, sikereit pedig a minimumra csökkentsük; 17) elősegítik azt, hogy a lehető leggyorsabban és legeredményesebben nagyszámú vezető kádert neveljünk ki;

18) igen kedvező feltételeket teremtenek az ellátás kérdéseinek megoldásához.

A hosszantartó harc során a partizánosztagoknak és a partizánháborúnak nem szabad mereven megtartaniok kezdeti formájukat. Állandóan fejlődniök kell, egyre magasabb fokra kell emelkedniök, és fokozatosan át kell alakulniok reguláris hadsereggé, illetve „reguláris" háborúvá. Ehhez szintén nem fér semmi kétség. A partizánháborúban olyan erőket gyüjtünk, amelyek a japán imperializmus szétzúzásának egyik döntő tényezőjévé tesznek majd bennünket.

6. FORDÍTSUNK FIGYELMET A KATONAI KÉRDÉSEK TANULMÁNYOZÁSÁRA

Mindazok a kérdések, amelyek miatt két hadsereg összecsap, a harcmezőn dőlnek el, s Kína sorsa — fennmaradása vagy pusztulása — is a háború kimenetelétől függ. Éppen ezért a katonai elmélet tanulmányozása, a stratégia és a taktika tanulmányozása, a hadseregben folyó politikai munka tanulmányozása halaszthatatlanul sürgős feladatunk. Bár a taktikát nem tanulmányoztuk eléggé, mégis, katonai téren munkálkodó elvtársaink tíz év alatt nagy sikereket értek el, s ma már sok olyan új szemponttal rendelkezünk, melyet a kínai viszonyok alapján dolgoztunk ki; hiányosságunk ezen a téren az, hogy hiányzik az általánosítás. A stratégia kérdéseinek és a háború elméleti kérdéseinek tanulmányozásával mindezideig igen kevesen foglalkoztak.

A politikai munka kérdéseinek tanulmányozása terén kiváló eredményeink vannak: tapasztalataink gazdagságát, az új kezdeményezések mennyiségét és minőségét tekintve a Szovjetunió után az első helyen állunk az egész világon. De hiányosságunk, hogy ezeket a tapasztalatokat nem általánosítjuk és nem rendszerezzük eléggé. Az egész Párt és az egész ország szükségletei azt követelik, hogy haladéktalanul oldjuk meg a katonai ismeretek népszerűsítésének feladatát. Mostantól fogva ezekre a dolgokra megfelelő figyelmet kell fordítani, mindennek középpontjában a háború és a stratégia kérdéseinek kell állani. Elengedhetetlennek tartom, hogy a Párt valamennyi tagjában fokozzuk a katonai elmélet iránti érdeklődést, s felhívjuk a Pártot, hogy szenteljen komoly figyelmet a hadügy tanulmányozásának.

JEGYZETEK

[1] Lásd *Lenin*. „A háború és az oroszországi szociáldemokrácia", „Az OSzDMP külföldi szekcióinak konferenciája", „Saját kormányunk vereségéről az imperialista háborúban", „Oroszország veresége és a forradalmi válság" (*Lenin* Művei, 21. köt. — *Szerk*). Ezeket a munkákat Lenin 1914—1915-ben, az abban az időben tomboló imperialista háborúval kapcsolatban írta. Lásd még „Az SzK(b)P története. Rövid tanfolyam". VI. fej. 3. pont: „A bolsevik párt elmélete és taktikája a háború, a béke és a forradalom kérdésében".

[2] 1924-ben Szun Jat-szen, a Kommunista Párttal, a forradalmi munkásokkal és parasztokkal szövetségben szétverte az „üzér bandákat" — a komprádorok, tuhaók és liesenek fegyveres osztagait, melyek az angol imperialistákkal egy húron pendülve, ellenforradalmi tevékeny-

séget folytattak Kantonban. 1925 elején a forradalmi hadsereg, melyben a Kuomintang és a Kommunista Párt együttműkodtek, Kantonból felvonulva hadjáratot indított keleti irányban, a parasztok támogatásával megverte a militarista Csen Csiung-ming csapatait majd visszatért Kantonba és megsemmisítette a junnani és kuangtungi militaristák ott berendezkedett erőit. Ugyanezen év őszén ez a forradalmi hadsereg egy második hadjáratot indított keleti irányban, és végleg szétzúzta Csen Csiung-ming hadseregét. E hadjáratok során a Kommunista Párt és a Kommunista Ifjúsági Szovetség tagjai hősiesen harcoltak az első vonalakban. A hadműveletek nyomán Kuangtung tartomány egyesult, és ezáltal létrejött az északi hadjárat megszervezésének bázisa.

[3] *Sztálin.* „A kínai forradalom távlatairól" (*Sztálin* Művei. 8. köt. 388. old. — *Szerk.*).

[4] Lásd „Határozat Pártunk történetének egyes kérdéseiről". 4. köt. 4. rész.

[5] 1894-ben Szun Jat-szen kis forradalmi szervezetet létesített Honoluluban, amelynek a „Hszincsunghuj" („Kína Újjászületésének Társasága") nevet adta. Miután a mandzsu Csing-dinasztia kormánya vereséget szenvedett az 1895-ös kínai-japán háborúban, Szun Jat-szen azokra a titkos „egyletekre" támaszkodva, amelyek akkoriban a nép körében működtek, Kuangtung tartományban két fegyveres felkelést szervezett a mandzsu kormány ellen: 1895-ben Kantonban, 1900-ban Hujcsouban.

[6] 1905-ben a „Hszincsunghuj" egyesult két másik mandzsuellenes szervezettel — a „Huahszinghuj"-jal („Kína Megújhodásának Társasága") és a „Kuangfuhuj"-jal („Kína Helyreállításának Társasága"). Az egyesülés nyomán megalakult a „Tungmenghuj" („Szövetséges Líga" — a burzsoáziának, a kispolgárságnak és a mandzsu kormánnyal szembefordult sensik egy részének egységfront-szervezete), mely kiadta a polgári forradalom jelszavát a következő követelésekkel: „Az idegen elnyomók (azaz a mandzsu Csing-dinasztia) kiűzése, Kína újjáteremtése, a köztársaság megvalósítása, a foldhoz való

jog egyenlővé tétele." A „Tungmenghuj" működése idején Szun Jat-szen a maga oldalára állította a titkos társaságokat és az Új Csing hadsereg egy részét, s több fegyveres felkelést szervezett a mandzsu kormány ellen. E felkelések közül a legnagyobbak a következők voltak: az 1906-os felkelés a pinghsziangi, a liujangi és a lilingi kerületben; az 1907-es felkelés Csaocsou-Huangkang vidékén, Csincsouban és Csennankuangban; az 1908-as felkelés a Jünnan-tartományi Hokouban és az 1911-es felkelés Kantonban, meg Vucsangban.

[7] 1912-ben a „Tungmenghuj" Kuomintanggá alakult át, és kompromisszumot kötött az akkoriban északon hatalmon levő pejjangi militaristával, Jüan Si-kajjal. Amikor Jüan Si-kaj csapatai 1913-ban délnek vonultak, hogy leverjék az 1911-es forradalom nyomán Csianghsziban, Anhujban és Kuangtungban létrejött erőket, Szun Jat-szen fegyveres ellenállást szervezett e csapatokkal szemben, de hamarosan vereséget szenvedett. 1914-ben Szun Jat-szen, megszívlelve a kompromisszumok helytelen politikájának szomorú tapasztalatait, Tokióban új pártot szervezett, és azt „Csunghua Komingtang"-nak („Kínai Forradalmi Párt"-nak) nevezte el, hogy ezzel is hangsúlyozza a különbséget, mely ezt a pártot a Kuomintangtól elválasztotta. Gyakorlatilag ez az új párt a kispolgárság egy részének és a nemzeti burzsoázia egy részének politikai képviselői által a Jüan Si-kaj elleni harc céljából kötött szövetség volt. Erre a szövetségre támaszkodva Szun Jat-szen 1914-ben Sanghajban kisebb felkelést szervezett. 1915-ben, amikor Jüan Si-kaj császárrá kiáltatta ki magát, Caj Ö és mások, akik nem jó szemmel nézték Jüan Si-kajt, Jünnan tartományból kiindulva csapataikkal hadjáratot kezdtek Jüan Si-kaj ellen. A Jüan Si-kaj elleni fegyveres harc egyik aktív kezdeményezője és részvevője Szun Jat-szen volt.

[8] 1917-ben Szun Jat-szen a hajóhad egy, az ő befolyása alatt álló részének élén Sanghajból Kantonba érkezett. Szun Jat-szen Kuangtung tartományt támaszpontul használta fel, s miután szövetségre lépett az akkor Tuan Csi-zsuj pejjangi militaristával harcban álló délnyugati militaristákkal, katonai kormányt alakított, mely szembeszállt Tuan Csi-zsujjal.

[9] 1921-ben Szun Jat-szen Kujlin városában egy északi hadjáratot készített elő, de erőfeszítései, alárendeltjének, Csen Csung-mingnek árulása folytán, aki egyességre lépett a pejjangi militaristákkal, eredménytelenek maradtak.

[10] 1924-ben, a Kuomintang átszervezése után, Szun Jat-szen a Kínai Kommunista Párt és a Szovjetunió kozreműködésével Vampu szigetén, Kanton kozelében, katonai iskolát szervezett, mely a vampui katonai akadémia néven ismeretes. Az akadémia munkája Csang Kaj-sek 1927-ben végrehajtott ellenforradalmi puccsáig a Kuomintang és a Kommunista Párt egyuttműkodésének elvén alapult. A kommunista Csou En-laj, Je Csien-jing, Jun Taj-jing, Hsziao Csu-niu és sokan mások kulonboző időkben felelős tisztségeket toltottek be ezen az akadémián. A hallgatók kozott sok kommunista is volt, s a Szocialista Ifjúsági Szovetség (melyből később a Kommunista Ifjúsági Szovetség lett) tagjai is szép számban szerepeltek. Ezek alkották az akadémia forradalmi magvát.

[11] Tan Jen-kaj — hunani származású ember, a Han Lin császári akadémia tagja a mandzsu Csing-dinasztia idején. Eleinte az alkotmányos monarchia létrehozását szorgalmazta, majd érdekből hozzátorleszkedett az 1911-es (a hszinhaji) forradalomhoz. Későbbi átállása a Kuomintang táborába a hunani helyi foldbirtokosok és a pejjangi militaristák kozotti ellentetekkel magyarázható.

[12] A „Haladó Pártot" („Csinputang") a Kínai Kòztársaság fennállásának első éveiben Juan Si-kaj támogatásával szervczte meg egy csoport, Liang Csi-csaóval az élén.

[13] Tuan Csi-zsuj — Juan Si-kaj régi cinkosa, a pejjangi militaristák klikkjén belul az úgynevezett anhuji csoport feje. Juan Si-kaj halála után tobbízben magához ragadta a vezetést a pekingi kormányban.

[14] A „Politikai Tudományok" nevű csoport szélsőjobboldali politikai csoport volt, melyet 1916-ban a „Haladó Párt" és a Kuomintang tagjainak egy része hívott életre. Vezetői az állami állások hajhászása során a déli és az északi militaristák kozott lavíroztak. Az 1926—1927-es északi

hadjárat idején a „Politikai Tudományok" csoport tagjai közül sokan — mint például a Huang Fu, Csang Csün, Jang Jung-taj vágású japánbarát politikusok — egyességre léptek Csang Kaj-sekkel, s reakciós politikai tevékenységük során szerzett tapasztalataikat felhasználva, segítségére voltak az ellenforradalmi hatalom létrehozásában.

[15] Az úgynevezett Ifjúkínai Pártra, vagy Kínai Nacionalista Ifjúság Szövetségére vonatkozólag lásd „A kínai társadalom osztályairól" című munkához fűzött 1. jegyzetet. 1. köt. 27. old.

[16] Itt elsősorban arról a külön ezredről van szó, melyet az északi hadjárat időszakában a kommunista Je Ting tábornok vezetett. Lásd „A Csingkangsanban folyó harc" című munkához fűzött 14. jegyzetet. 1. köt. 184. old.

[17] Lásd a következő munkákat: „A kínai forradalmi háború stratégiai kérdései", 1. köt. 329—464. old. és „Határozat Pártunk történetének egyes kérdéseiről", 4. köt. 4. rész.

[18] Lásd „Határozat Pártunk történetének egyes kérdéseiről", 4. köt. 3. rész.

[19] Han Fu-csü — Kuomintang-párti militarista, Santung tartomány egykori kormányzója. Liu Csi, Csang Kaj-sek klikkjéhez tartozó militarista, Honan tartomány kormányzója volt. A japán területrablók elleni háború kitörése után rá hárult az a feladat, hogy Hopej tartományban védelmezze Paoting térségét. A japán betolakodók támadásakor ez a két militarista harc nélkül megfutamodott.

AZ ELLENTMONDÁSRÓL*

(1937 augusztus)

** Mao Ce-tung elvtárs ezt a filozófiai munkát kevéssel „A gyakorlatról" című műve után és ugyanabból a célból írta — mégpedig a Pártban abban az időben előforduló komoly, dogmatikus jellegű hibák leküzdése érdekében. Mao Ce-tung elvtárs erről a témáról a Jenani Japánellenes Katonai-Politikai Akadémián tartott előadást. Amikor ez a munka Mao Ce-tung Válogatott Műveiben kiadásra került, a szerző részleges kiegészítéseket, rövidítéseket és javításokat tett benne.*

„Az ellentmondásról" című munka abban az időszakban íródott, amelyből az 1. kötetbe felvett munkák származnak. Ezért a következő kiadásokban az 1. kötetben kap majd helyet.

A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának Mao Ce-tung válogatott művei kiadására alakított bizottsága.

A dolgok, a jelenségek lényegéhez tartozó ellentmondás törvénye vagy az ellentétek egységének törvénye, a materialista dialektika alaptörvénye. „A tulajdonképpeni dialektika — mondja Lenin — annak az ellentmondásnak a tanulmányozása, amely *magában a tárgyak lényegében* rejlik"[1]. Lenin ezt a törvényt gyakran a dialektika lényegének vagy a dialektika velejének nevezi[2]. Ezért, amikor ezt a törvényt tanulmányozzuk, feltétlenül a problémák széles körét, feltétlenül sok filozófiai kérdést kell érintenünk. Ha ezekkel a kérdésekkel tisztába jövünk, megértjük a materialista dialektika alapjait. Ezek a kérdések a következők: a két világnézet, az ellentmondás egyetemessége, az ellentmondás sajátszerűsége, a fő ellentmondás és az ellentmondás fő oldala, az ellentétek azonossága és harca, az antagonizmus helye az ellentmondások sorában.

Rendkívül nagy érdeklődést váltott ki nálunk az a bírálat, amelyet a szovjet filozófusok az utóbbi években Gyeborin iskolájának idealizmusa fölött gyakoroltak. Gyeborin idealizmusa igen káros hatással volt a Kínai Kommunista Párt egyik-másik tagjára, és meg kell mondanunk, hogy a Pártunkban

jelentkező dogmatikus nézetek ennek az iskolának a munkamódszerével függenek össze. Éppen ezért a filozófia tanulmányozása terén most azt a fő célt kell magunk elé tűznünk, hogy kiirtsuk a dogmatikus nézeteket.

1. KÉT VILÁGNÉZET

Az emberi megismerés történetében ősidőktől fogva a világ fejlődéstörvényeinek két felfogása létezik: az egyik a metafizikus, a másik a dialektikus felfogás; ez a két felfogás két, egymással ellentétes világnézet. Lenin azt mondja: „A fejlődés (evolúció) két alapvető (vagy két lehetséges? vagy a történelemben észlelhető két?) koncepciója: a fejlődés mint csökkenés és növekedés, mint ismétlés, *és* a fejlődés mint ellentétek egysége (az egységes kettéhasadása egymást kölcsönösen kizáró ellentétekre és ezek kölcsönös viszonya)"[3]. Lenin itt éppen erről a két különböző világnézetről beszél.

A metafizikus gondolkodásmód Kínában is, Európában is, igen hosszú történelmi időszakon át, velejárt az idealista világnézettel, és ez volt az uralkodó gondolkodásmód. Európában a kapitalizmus fennállásának kezdeti időszakában a materializmus is metafizikus volt.

Csakhogy számos európai állam társadalmi-gazdasági fejlődése során a kifejlett kapitalizmus szakaszába lépett, a termelőerők, az osztályharc és a tudomány fejlődése a történelemben példátlan színvonalat ért el, az ipari proletariátus pedig a történelem hatalmas hajtóereje lett — s mindennek nyo-

mán kialakult a marxista dialektikus materialista világnézet. Ekkor a burzsoázia táborában a nyilt, teljesen leplezetlen reakciós idealizmus mellett megjelent a vulgáris evolucionizmus, amely síkra szállt a materialista dialektika ellen.

A metafizika vagy a vulgáris evolucionizmus a világ dolgait mind elszigetelten, nyugalmi állapotukban, egyoldalúan vizsgálja. E világnézet hívei a dolgokat és jelenségeket, ezek formáit és kategóriáit egymástól örökre elszigeteltnek és örökre változatlannak tekintik. Ha mégis elismerik a változást, akkor is csak mennyiségi nagyobbodásnak vagy csökkenésnek és mechanikai helyváltoztatásnak tekintik. Emellett — szerintük — a nagyobbodás vagy csökkenés és helyváltoztatás okai nem magukban a dolgokban és jelenségekben, hanem azokon kívül, vagyis külső erők behatásában rejlenek. A metafizikusok azt tartják, hogy a világ különböző dolgai és jelenségei s azok tulajdonságai létezésük kezdetétől változatlanok, későbbi változásaik pedig csupán mennyiségi nagyobbodások vagy csökkenések. A metafizikusok azt tartják, hogy valamely dolog csak önmagát reprodukálhatja a végtelenségig, más, tőle különböző dologgá nem alakulhat át. A metafizikusok véleménye szerint a tőkés kizsákmányolás, a kapitalista verseny, a kapitalista társadalom individualista gondolat- és érzésvilága — mindez az ókori rabszolgatartó társadalomban, sőt már az ősközösségi társadalomban is kimutatható, és örökké, változatlanul fennmarad. A metafizikusok a társadalmi fejlődés okait a társadalom külső feltételeivel — a földrajzi környezettel, éghajlattal stb. magyarázzák. A fejlődés okait egy-

szerűen magukon a dolgokon és jelenségeken kívül próbálják megtalálni, tagadják a materialista dialektikának azt a tételét, amely szerint a fejlődést magukban a dolgokban és jelenségekben meglevő belső ellentmondások idézik elő. Ezért nem képesek megmagyarázni a tárgyak és a jelenségek minőségi sokféleségét, s az egyik minőségnek egy másik minőségbe való átcsapását. Európában ez a gondolkodásmód a XVII. és XVIII. század folyamán a mechanikus materializmusban, a XIX. század végén és a XX. század elején pedig a vulgáris evolucionizmusban jutott kifejezésre. Kínában a „változhatatlan az ég, a tao is változhatatlan"[4] szavakban kifejezett metafizikus gondolkodásmódot hosszú időn keresztül a velejéig rothadt feudális uralkodó osztály, a mult században Európából importált mechanikus materializmust és vulgáris evolucionizmust pedig a burzsoázia védelmezte.

A metafizikus világnézettel szemben a dialektikus materialista világszemlélet megköveteli, hogy a dolgok és jelenségek fejlődésének tanulmányozásánál azok belső tartalmából, a dolgok kölcsönös összefüggéséből induljunk ki, azaz úgy tekintsük a dolgok és jelenségek fejlődését, mint belső, szükségszerű önmozgásukat, amelynek során minden egyes dolog (jelenség) mozgása közben kölcsönös összefüggésben és kölcsönhatásban van más, az egyes dolgot körülvevő dolgokkal és jelenségekkel. A dolgok fejlődésének alapvető okát nem a dolgokon kívül, hanem azokon belül, mégpedig abban kell keresni, hogy maguk a dolgok lényegüknél fogva belső ellentmondást tartalmaznak. Minden dolog és jelenség lényegéhez hozzátartoznak a belső ellentmondások. Éppen ezek

idézik elő a dolgok mozgását és fejlődését. A dolgok és a jelenségek fejlődésének alapvető okát belső ellentmondásaikban kell keresnünk, ezzel szemben az egyik dolognak vagy jelenségnek más dolgokkal vagy jelenségekkel való kölcsönös összefüggése és kölcsönhatása másodrendű ok. Eszerint a materialista dialektika határozottan elvetette a mechanikus materializmus és a vulgáris evolucionizmus híveinek azt a metafizikus elméletét, amely szerint a mozgást külső ok vagy kívülről jövő lökés idézi elő. Teljesen világos, hogy a tisztán külső okok csak a dolgok mechanikai mozgását, vagyis a térfogat és a mennyiség megváltozását idézhetik elő, de nem magyarázható meg velük a dolgok és a jelenségek végtelen minőségi sokfélesége és az egyik minőségből egy másik minőségbe való átcsapás. A valóságban még a külső lökés által kiváltott mechanikai mozgás is a dolgok belső ellentmondásain keresztül megy végbe. A növény- és állatvilágban az egyszerű növekedést és mennyiségi fejlődést szintén főleg belső ellentmondások idézik elő. Ugyanígy a társadalom fejlődését is elsősorban nem külső, hanem belső okok határozzák meg.

Sok állam földrajzi és éghajlati viszonyai csaknem azonosak, mégis, fejlettségük színvonalát tekintve ezek az államok erősen különböznek egymástól, és igen egyenlőtlenül fejlődnek. Még egy és ugyanazon államban is, ahol semmiféle földrajzi és éghajlati változás nem történt, hatalmas társadalmi átalakulások mennek végbe. Az imperialista Oroszország a szocialista Szovjetunióvá alakult át, az elzárkózott feudális Japánból pedig imperialista Japán lett, noha ezeknek az országoknak a földrajza és az éghajlata

nem változott meg. Kínában hosszú ideig feudális rend uralkodott, az utóbbi száz év folyamán hatalmas átalakulások mentek végbe, most pedig kialakulóban van a láncait letört, szabad, új Kína, holott az egész idő alatt egyáltalán nem változott meg az országnak sem a földrajza, sem az éghajlata. Igaz, hogy az egész földkerekségnek és egyes részeinek földrajza és éghajlata is változik, csakhogy a társadalmi változásokhoz viszonyítva ezek a változások egészen elenyészőek. Tíz meg tíz, száz meg száz évezred is beletelik, amíg a földrajz és az éghajlat észrevehetően megváltozik, a társadalomban pedig néhány évezred, évszázad, évtized, sőt néhány év vagy (forradalom idején) néhány hónap alatt jelentős változások történnek. A materialista dialektika szerint a természetben végbemenő változásokat főleg a természet belső ellentmondásainak kibontakozása, a társadalomban végbemenő változásokat pedig főleg a társadalom belső ellentmondásainak, azaz a termelőerők és a termelési viszonyok, az osztályok, az új és a régi közötti ellentmondások kibontakozása idézi elő. Ezeknek az ellentmondásoknak a kibontakozása lendíti előre a társadalmat és vezet oda, hogy a régi társadalmat új váltja fel.

Kizárja-e a materialista dialektika a külső okokat? Nem, nem zárja ki. A materialista dialektika azt tartja, hogy a külső okok a változások feltételét, a belső okok pedig a változások alapját képezik, s a külső okok a belső okok révén hatnak. A tojás, miután megfelelő hőmennyiséget kapott, csibévé változik, a hő azonban nem képes arra, hogy csibévé változtassa a követ, mivel alapjuk különböző.

A különböző népek állandóan hatnak egymásra. A kapitalizmus korában, különösen pedig az imperializmus és a proletárforradalmak korában a különböző államok politikai, gazdasági és kulturális kölcsönhatása és egymásra gyakorolt befolyása óriási. Az Októberi Szocialista Forradalom nemcsak Oroszország történetében, hanem az egész világ történetében is új korszakot nyitott. Befolyással volt különböző országok belső változásaira, s ugyancsak, mégpedig különösen nagy erővel befolyásolta Kína belső átalakulásait. Ezek a változások azonban Kínában és különböző más országokban egyaránt az ország belső törvényszerűségei szerint mentek végbe. Két hadsereg összecsapása során belső okok határozzák meg a győzelmet és a vereséget. A győzelem a hadsereg erejének, illetve helyes vezetésének az eredménye; a vereséget a hadsereg gyengesége, illetve a vezetésben elkövetett hibák idézik elő; a külső okok a belső okok révén hatnak. Kínában 1927-ben a proletariátusnak a burzsoáziától elszenvedett vereségét a kínai proletariátuson belül (a Kínai Kommunista Párton belül) jelentkező opportunizmus idézte elő. Amikor végeztünk az opportunizmussal, újból fellendült a kínai forradalom. Később ismét komoly csapások érték a kínai forradalmat az ellenség részéről, ezúttal már annak következményeképpen, hogy kalandor irányzatok jelentkeztek Pártunkon belül. Amikor azonban végeztünk a kalandor-irányzatokkal, ügyünk újból fellendült. Tehát a Pártnak ahhoz, hogy győzelemre vihesse a forradalmat, helyes politikai vonalra és szilárd szervezetre kell támaszkodnia.

A dialektikus világnézet Kínában és Európában egyaránt már az ókorban létrejött. Az ókoriak dialektikája azonban ösztönös, primitív jellegű volt: az akkori idők társadalmi és történelmi viszonyai következtében ez a dialektika még nem lehetett kiforrott. Ezért a dialektika nem tudta minden vonatkozásában kimerítően megmagyarázni a világot, és később a metafizika váltotta fel. Hegel, ismert német filozófus, aki a XVIII. század végén és a XIX. század elején élt, jelentősen hozzájárult a dialektika fejlődéséhez, de az ő dialektikája idealista dialektika volt. Az emberi megismerés történetében csak akkor ment végbe hatalmas forradalom, amikor Marx és Engels, a proletármozgalom nagy vezérei általánosították az emberiségnek a megismerés fejlődése során elért pozitív eredményeit, többek között kritikailag átértékelve elfogadták Hegel dialektikájának racionális elemeit, s megalkották a dialektikus és a történelmi materializmus nagy elméletét. Később Lenin és Sztálin továbbfejlesztette ezt a nagy elméletet. Mihelyt ez az elmélet utat talált Kínába, itt azon nyomban óriási változásokat idézett elő az emberek gondolkozásában.

A dialektikus világnézet elsősorban arra tanítja az embereket, hogy hozzáértéssel tanulmányozzák és elemezzék a különböző dolgok és jelenségek ellentmondásainak mozgását, s ennek az elemzésnek alapján határozzák meg az ellentmondások megoldásának módszereit. Ezért rendkívül fontos számunkra a dolgok lényegéhez tartozó ellentmondások törvényének konkrét értelmezése.

2. AZ ELLENTMONDÁS EGYETEMESSÉGE

A fejtegetés hozzáférhetőbbé tétele céljából előbb az ellentmondás egyetemességével, azután pedig az ellentmondás sajátszerűségével foglalkozom. Marx és Engels, a marxizmus nagy megalapítói, elkezdték, s az ő nyomukban haladva Lenin és Sztálin tovább folytatták a dialektikus materialista világnézet kimunkálását, és megállapíthatjuk, hogy ennek alapján a materialista dialektikát igen nagy sikerrel alkalmazták az emberiség és a természet történetét kutató tudományok különböző ágaiban, a társadalom és a természet átalakításának sok területén (például a Szovjetunióban). Az ellentmondás egyetemességét már igen sokan elismerték, s ezért ennek a kérdésnek a tisztázása céljából nem kell sokat beszélnünk. Ami viszont az ellentmondás sajátszerűségét illeti, ebben a kérdésben az elvtársak közül sokan — különösen a dogmatikusok — még nem látnak tisztán. Nincsenek tisztában azzal, hogy az ellentmondásokban az egyetemes a különösben jelenik meg. Azzal sincsenek tisztában, hogy milyen rendkívül fontos számunkra a forradalmi gyakorlat irányítása szempontjából annak tanulmányozása, ami a korunk konkrét dolgaiban és jelenségeiben meglevő ellentmondásokban sajátszerű. Ezért az ellentmondások sajátszerűségének kérdése komoly tanulmányozást igényel, és tárgyalásának elegendő helyet kell szentelnünk. Ez az oka annak, hogy a dolgok, a jelenségek lényegéhez tartozó ellentmondás törvényének vizsgálata során előbb az ellentmondás egyetemességének kérdésével foglalkozunk, majd az ellent-

mondás sajátszerűségének kérdését fogjuk behatóan elemezni, ezután pedig újból visszatérünk az egyetemesség kérdéséhez.

Az ellentmondás egyetemes vagy abszolút jellegének kérdése kétoldalú: először, ellentmondások vannak minden dolog és jelenség fejlődési folyamatában, másodszor, minden dolog és minden jelenség fejlődési folyamatában kezdettől mindvégig megvan az ellentmondások mozgása.

Engels azt mondja: „Maga a mozgás ellentmondás . . ."[5] Az ellentétek egységének törvénye Lenin meghatározása szerint azt jelenti, hogy „*minden* természeti *(beleértve* szellemi és társadalmi) jelenségben és folyamatban ellentmondó, *egymást kölcsönösen kizáró*, ellentétes tendenciákat ismerünk el (fedezünk fel)"[6].

Helyesek-e ezek a tételek? Igen, helyesek. A valamennyi jelenség lényegéhez tartozó ellentétek kölcsönös függősége és harca határozza meg minden dolog és jelenség életét, viszi előre valamennyi dolog és jelenség fejlődését. Nincs olyan dolog, amely ne tartalmazna ellentmondásokat. Ha nem volna ellentmondás, nem fejlődne a világmindenség.

Az ellentmondás az egyszerű mozgásformák (például a mechanikai mozgás) alapja, és még inkább alapja a mozgás bonyolult formáinak.

Engels az ellentmondás egyetemességét a következőképpen világította meg: „Ha már az egyszerű mechanikai helyváltoztatás ellentmondást tartalmaz, még nagyobb fokban tartalmazzák ezt az anyag magasabb mozgásformái s különösen a szerves élet és fejlődése . . . az élet mindenekelőtt éppen abban

áll, hogy egy lény minden pillanatban ugyanaz és mégis más. Az élet tehát szintén magukban a dolgokban és folyamatokban jelenlevő, önmagát folytonosan tételező és megoldó ellentmondás, s mihelyt az ellentmondás megszűnik, megszűnik az élet is, beáll a halál. Ugyanígy láttuk, hogy az ellentmondásokat a gondolkodás területén sem kerülhetjük el, s láttuk, hogyan oldódik meg például az az ellentmondás, mely a belsőleg korlátlan emberi megismerőképesség és annak csupa külsőleg korlátozott és korlátozottan megismerni képes emberekben való tényleges létezése között fennáll a nemzedékeknek számunkra legalább is gyakorlati szempontból végtelen egymásutánjában, a végtelen haladásban... a felsőbb matematikának egyik legfőbb alapja az ellentmondás, de már az alsó matematika is hemzseg az ellentmondásoktól"[7].

Lenin az ellentétek egyetemességét ugyanígy magyarázta meg:

„A matematikában + és —. Differenciál és integrál.

A mechanikában: hatás és ellenhatás.

A fizikában: pozitív és negatív elektromosság.

A kémiában: atomok egyesülése és szétválása.

A társadalomtudományban: osztályharc"[8].

A háborúban támadás és védelem, előrenyomulás és visszavonulás, győzelem és vereség — mindezek egymásnak kölcsönösen ellentmondó jelenségek. Az egyik oldal nélkül a másik sem létezik. Ennek a két oldalnak a harca és kölcsönös összefüggése alkotja

a háború egységes egészét, viszi előre a háború fejlődését és dönti el a háború kimenetelét.

Az emberek fogalmaiban észlelhető minden különbözőséget az objektív ellentmondások visszatükröződésének kell tekintenünk. A szubjektív gondolkodásban visszatükröződő objektív ellentmondások a fogalmak ellentmondásos mozgását hozzák létre, előreviszik az emberi gondolkodás fejlődését, és szüntelenül megoldják az emberi gondolkodás előtt felmerült kérdéseket.

A pártban a különböző nézetek szembenállása és harca állandóan felmerül, s ez a társadalom osztályellentéteinek, s az új és a régi közötti ellentmondásoknak tükröződése a pártban. Ha a pártban nincsenek ellentmondások és nincs meg a vélemények harca, amelynek során leküzdik az ellentmondásokat, a párt élete megszűnik.

Megállapítottuk tehát, hogy mindenütt, minden folyamatban — az egyszerű és a bonyolult mozgásformákban, az objektív világban és az emberi tudatban egyaránt — vannak ellentmondások. De van-e ellentmondás minden folyamat kezdeti szakaszában? Kezdettől végig ellentmondásos-e minden dolog és jelenség fejlődési folyamata?

Azokból a cikkekből, amelyekben a szovjet filozófusok Gyeborin iskoláját bírálják, kitűnik, hogy ennek az iskolának a felfogása szerint az ellentmondások nem a folyamat legelején, hanem csak fejlődésének meghatározott szakaszában jelentkeznek. Tehát e szakasz előtt a folyamat fejlődése külső és nem belső okok hatására történik. Ilyenformán

Gyeborin a külső lökés metafizikus elméletére, a mechanikai elméletre siklik át. Gyeborinék, mivel ebből a szemszögből vizsgálták a konkrét kérdéseket, arra a következtetésre jutottak, hogy a szovjet viszonyok közt csak különbség és nem ellentmondás áll fenn a kulákok és a paraszttömegek között, s teljesen egyetértettek a buharini álláspontlal. A francia forradalmat illetően azt tartották, hogy a munkásokból, a parasztokból és a burzsoáziából álló harmadik renden belül a forradalom előtt szintén csak különbségek voltak, de nem voltak ellentmondások. Gyeborin iskolájának ez a felfogása antimarxista felfogás. Gyeborin és követői nem értették meg, hogy minden különbségben már benne rejlik az ellentmondás, hogy a különbség — ellentmondás. Már a burzsoázia és a proletariátus megjelenésének legkorábbi időpontjában felmerült a munka és a tőke közötti ellentmondás, csak még nem éleződött ki. Még a Szovjetunióban fennálló társadalmi viszonyok között is van különbség a munkások és a parasztok között. Ez a különbség azonban olyan ellentmondás, amely nem éleződhet ki és nem válhat antagonizmussá, nem öltheti osztályharc formáját, nem azonos értelmű a munka és a tőke közötti ellentmondással; a munkások és a parasztok a szocialista építés során szilárd szövetségre léptek, s az említett ellentmondás a szocializmusból a kommunizmusba való fejlődés folyamatában fokozatosan megoldódik. Itt csak arról lehet beszélni, hogy az ellentmondások különböző jellegűek, nem pedig arról, hogy vannak-e vagy nincsenek ellentmondások. Az ellentmondás egyetemes, abszolút, a dolgok és jelenségek valamennyi

fejlődési folyamatában megtalálható, s kezdettől végig áthat minden folyamatot.

Mit jelent valamely új folyamat létrejötte? Azt jelenti, hogy a régi egység és az azt alkotó ellentétek új egységnek és az azt alkotó új ellentéteknek adják át helyüket; ekkor új folyamat keletkezik, mely felváltja a régit. A régi folyamat befejeződik, új folyamat keletkezik. Az új ellentmondásokat tartalmazó új folyamat elkezdi ellentmondásainak fejlődéstörténetét.

Lenin megállapítása szerint Marx a „Tőké"-ben példát mutatott arra, hogyan kell elemezni a dolog és a jelenség egész fejlődési folyamatát elejétől végig átható ellentmondások mozgását. Ezt a módszert kell alkalmazni minden jelenség fejlődési folyamatának tanulmányozásánál. És maga Lenin is helyesen alkalmazta ezt a módszert, amely valamennyi munkáját áthatja.

„Marx a «Tőké»-ben mindenekelőtt a burzsoá (árutermelő) társadalom legegyszerűbb, legszokottabb, legalapvetőbb, legtömegesebb, legmindennapibb, milliárd és milliárd alkalommal ismétlődő *viszonyát:* az árucserét elemzi. Az elemzés ebben a legegyszerűbb jelenségben (a burzsoá társadalomnak ebben a «sejtjében») feltárja a modern társadalom *valamennyi* ellentmondását (illetőleg *valamennyi* ellentmondásának csíráját). A további fejtegetések során Marx megmutatja ezeknek az ellentmondásoknak és ennek a társadalomnak fejlődését *(mind* növekedését, *mind* mozgását) a társadalom egyes részeinek *Σ*-jában, kezdetétől a végéig."

Lenin ezután megállapítja: „ilyen módszerrel

kell kifejteni (illetőleg tanulmányozni) a dialektikát általában . . .”[9]

A kínai kommunistáknak el kell sajátítaniok ezt a módszert; csak akkor lesznek képesek arra, hogy helyesen elemezzék a kínai forradalom történetét és jelenlegi helyzetét, s helyesen határozzák meg kilátásait.

3. AZ ELLENTMONDÁS SAJÁTSZERŰSÉGE

Mint már fentebb mondottuk, az ellentmondás egyetemes és abszolút jellege abban rejlik, hogy az ellentmondások minden jelenség fejlődési folyamatában megtalálhatók, s elejétől végig áthatják minden jelenség fejlődési folyamatát.

Most azzal foglalkozunk, ami az ellentmondásokban sajátszerű és viszonylagos.

Ezt a kérdést több szempontból kell vizsgálnunk.

Mindenekelőtt sajátszerűek az anyag különböző mozgásformáinak ellentmondásai. Az, hogy az ember megismeri az anyagot, azt jelenti, hogy az anyag mozgásformáit ismeri meg, mivel a világban a mozgásban levő anyagon kívül semmi sem létezik, az anyag mozgása pedig mindenkor meghatározott formákat ölt. Amikor a mozgás egyes formáival van dolgunk, szem előtt kell tartanunk azt, ami az adott mozgásformában és a különböző többi mozgásformában közös. Még fontosabb azonban — és ez a dolgok megismerésének az alapja —, hogy figyelembe vegyük azt, ami minden mozgásformában sajátszerű, vagyis figyelembe vegyük minden moz-

gásforma minőségi eltérését más mozgásformáktól. Csakis ilymódon különböztethetjük meg az egyik jelenséget a másiktól. Minden mozgásformának megvannak a maga sajátszerű ellentmondásai, amelyek az egyes jelenség sajátszerű lényegét alkotják, azt, ami az egyes jelenséget más jelenségektől megkülönbözteti. Ez a belső oka vagy az alapja a világon létező dolgok és jelenségek végtelen sokféleségének. A természetben a mozgásnak számos formája van: mechanikai mozgás, hang, fény, hő, elektromosság, szétválás, egyesülés stb. Az anyag mozgásának mindeme formái között kölcsönös függés van, lényegüket tekintve azonban különböznek egymástól. Az anyag minden mozgásformájának sajátszerű lényegét csak az illető mozgásformára jellemző sajátszerű ellentmondások határozzák meg. Ez a tétel nemcsak a természetre vonatkozik: ugyanolyan mértékben érvényes a társadalmi és az ideológiai jelenségek terén is. Minden társadalmi formának, minden tudatformának megvannak a maga sajátszerű ellentmondásai, s mindegyiknek megvan a maga sajátszerű lényege.

A tudományágak elhatárolása éppen a tudományos kutatás tárgyaiban rejlő sajátszerű ellentmondásokon alapul. A különböző tudományágak tárgyát éppen a jelenségeknek csak bizonyos körére jellemző meghatározott ellentmondások kutatása képezi. Például a plusz és a mínusz a matematikában, a hatás és az ellenhatás a mechanikában, a negatív és a pozitív elektromosság a fizikában, az atomok szétválása és egyesülése a kémiában, a termelőerők és a termelési viszonyok, az osztályok és az osztály-

harc a társadalmi tudományokban, a támadás és a védelem a hadtudományban, az idealizmus és a materializmus, a metafizika és a dialektika a filozófiában stb. — mindezek éppen sajátszerű ellentmondásaik és sajátszerű lényegük folytán képezik különböző tudományágak kutatásának tárgyát. Természetesen az ellentmondásokban levő egyetemesnek megismerése nélkül lehetetlen feltárni a jelenségek mozgásának, fejlődésének általános okait vagy általános alapjait. Az ellentmondásokban levő sajátszerű vizsgálata nélkül azonban lehetetlen meghatározni az egyik jelenséget a másiktól megkülönböztető sajátszerű lényeget, lehetetlen feltárni a jelenségek mozgásának, fejlődésének sajátszerű okait vagy sajátszerű alapjait, lehetetlen megkülönböztetni a jelenségeket, lehetetlen elhatárolni a tudományos kutatás területeit.

Ha az emberi megismerés előrehaladásának sorrendjét vesszük, megállapíthatjuk, hogy ez az egyes és a sajátszerű megismerésétől mindig fokozatosan bővülve halad az általános megismerése felé. Az emberek elsősorban mindenkor a sok különböző jelenség sajátszerű lényegét ismerik meg, és csak ezután térhetnek át az általánosításra, csak ezután ismerhetik meg a jelenségek közös lényegét. A konkrét közös lényegre vonatkozó tudást csak akkor egészíthetjük ki, gyarapíthatjuk és fejleszthetjük, amikor már megismertük a konkrét közös lényeget, erre az ismeretre támaszkodunk, folytatjuk a még egyáltalán nem, vagy nem elég tüzetesen tanulmányozott különböző konkrét dolgok vizsgálatát, és megtaláljuk sajátszerű lényegüket. Persze nem szabad megengedni,

hogy a közös lényeg ismerete valami megmerevedett és holt dologgá váljék. Ez a megismerési folyamat két szakasza: az első — a sajátszerűtől az általános felé, a második — az általánostól a sajátszerű felé haladó megismerés. Az emberi megismerés folyamata mindenkor spirális mozgást jelent, s minden ciklus magasabb fokra emeli, szüntelenül elmélyíti a megismerést (ha kutatásunk során szigorúan szem előtt tartjuk a tudományos módszert). Dogmatikusaink ebben a kérdésben kettős hibát követnek el. Egyrészt nem értik meg, hogy csak az ellentmondások sajátszerűségének megvizsgálása és az egyes dolgok sajátszerű lényegének megismerése után ismerhetjük meg egész teljességében azt, ami az ellentmondásokban egyetemes, hogy csak ezután ismerhetjük meg teljes mértékben a dolgok közös lényegét. Másrészt nem értik meg, hogy miután megismertük a dolgok közös lényegét, folytatnunk kell a még nem elég tüzetesen megvizsgált, vagy újonnan megjelenő konkrét dolgok vizsgálatát. A mi dogmatikusaink — lusták. Elvetik a konkrét dolgokkal kapcsolatos vesződséges kutatómunkát, az általános igazságokat olyasvalaminek tekintik, ami az égből hullott alá, s valamiféle megfoghatatlan, teljesen elvont formulákká alakítják át azt a normális sorrendet, amelyben az emberek az igazságot megismerik, teljesen tagadják és a fejetetejére állítják. Ugyancsak nem értik meg a kölcsönös összefüggést a megismerés két szakasza — a sajátszerűtől az általános felé és az általánostól a sajátszerű felé haladó megismerés között. Egyáltalán nem értik meg a marxista ismeretelméletet.

Tanulmányoznunk kell nemcsak az anyag mozgás-

formáinak valamennyi nagy rendszerére jellemző sajátszerű ellentmondásokat és az általuk meghatározott lényeget, hanem az anyag mindegyik mozgásformájának sajátszerű ellentmondásait is, mégpedig hosszú fejlődési folyamatának minden egyes szakaszában, és mindegyik mozgásforma lényegét. Minden egyes valóságos, nem pedig elképzelt fejlődési folyamatban minden mozgásforma minőségileg különböző. Erre a mozzanatra kutatómunkánkban különösen nagy gondot kell fordítanunk, s ebből kell kiindulnunk.

A minőségileg különböző ellentmondások csakis különböző módszerekkel oldhatók meg. Így például a proletariátus és a burzsoázia közötti ellentmondást a szocialista forradalom módszere, a néptömegek és a feudális rendszer közötti ellentmondást pedig a demokratikus forradalom módszere oldja meg. A gyarmatok és az imperializmus közötti ellentmondás megoldásának módszere a nemzeti-forradalmi háború. A szocialista társadalomban a munkásosztály és a parasztság közötti ellentmondást a mezőgazdaság kollektivizálásának és gépesítésének módszere oldja meg. A kommunista párton belüli ellentmondások megoldásának módszere a bírálat és az önbírálat. A társadalom és a természet közötti ellentmondásokat a termelőerők fejlesztésének módszerével oldják meg. A folyamat változik, a régi folyamatot és a régi ellentmondásokat felszámolják, új folyamat és új ellentmondások keletkeznek, és ennek megfelelően változik az ellentmondások megoldásának módszere is. Azok az ellentmondások, melyeket a februári forradalom és az Októberi Forradalom oldott meg Orosz-

országban, s ugyanúgy azok a módszerek is, amelyeket e két forradalomban az ellentmondások megoldására alkalmaztak, gyökeresen különböztek egymástól. A marxisták-leninisták szigorúan szem előtt tartják azt az elvet, hogy a különböző ellentmondásokat különböző módszerekkel kell megoldani. A dogmatikusok viszont nem követik ezt az elvet, nem értik meg, hogy a különböző forradalmak különböző körülmények között mennek végbe, tehát nem értik meg, hogy a különböző ellentmondásokat különböző módszerekkel kell megoldani. Mindenre sablonos sémát alkalmaznak, amely, véleményük szerint, nem változhat; ez pedig a forradalom során csak kudarcokra vezethet, illetve teljesen tönkreteheti azt az ügyet, amely addig jól haladt.

Ahhoz, hogy bármely jelenség fejlődési folyamatában feltárhassuk az ellentmondások sajátszerű vonásait, mégpedig összességükben és kölcsönös összefüggésükben, vagyis ahhoz, hogy feltárhassuk a jelenség fejlődési folyamatának lényegét, fel kell tárnunk az említett folyamatban rejlő ellentmondások valamennyi oldalának sajátszerű vonásait, ellenkező esetben a folyamat lényegének feltárása lehetetlen; erre kutatómunkánkban rendkívül nagy figyelmet kell fordítanunk.

Minden számottevő jelenség fejlődési folyamata több ellentmondást tartalmaz. Így például a kínai burzsoá-demokratikus forradalom folyamán ellentmondás van a kínai társadalom különféle elnyomott osztályai és az imperializmus között, a néptömegek és a feudális rendszer között, a proletariátus és a burzsoázia között, egyfelől a parasztság és a városi

kispolgárság, másfelől a burzsoázia között, ellentmondás van továbbá a különböző reakciós uralkodó klikkek között stb. — a helyzet itt rendkívül bonyolult. És nemcsak arról van szó, hogy mindezek az ellentmondások sajátszerű jellegűek és ezért nem vehetők egy kalap alá, hanem egyben mindegyik ellentmondás két oldalának szintén megvannak a maga sajátosságai és ezeket sem lehet egyformán kezelni. Nekünk, kínai forradalmároknak, az ellentmondások sajátszerűségét nemcsak összességükben, azaz kölcsönös összefüggésükben kell megértenünk, hanem az ellentmondások minden egyes oldalát is tanulmányoznunk kell, mert csak így érthetjük meg összességüket. Az ellentmondás mindkét oldalának megértése azt jelenti, hogy megértjük a két fél különleges helyzetét, megértjük, milyen konkrét formákban jön létre köztük kölcsönös feltételezettségi és ellentétes viszony, milyenek azok a konkrét harci módszerek, amelyeket a két fél alkalmaz kölcsönös kapcsolatuk és ellentétük során, valamint a kölcsönös kapcsolat megszakadása után. Ezeknek a kérdéseknek a tanulmányozása igen fontos. Éppen ezt tartotta szem előtt Lenin, amikor azt mondotta, hogy a marxizmusban a leglényegesebb, a marxizmus élő lelke: a konkrét helyzet konkrét elemzése[10]. Dogmatikusaink megszegik Lenin útmutatásait, sohasem terhelik agyukat azzal, hogy valamely jelenséget konkrétan elemezzenek, cikkeik és beszédeik mindig sablonos sémák üres, tartalmatlan ismétlései és Pártunkban igen visszataszító munkastílust terjesztenek.

Bármilyen kérdést vizsgáljunk is, a szubjekti-

vizmus, egyoldalúság és felületesség megengedhetetlen. A szubjektivizmus azt jelenti, hogy nem tudják a kérdést objektíven, vagyis materialista nézőpontból vizsgálni. Ezzel „A gyakorlatról" című munkámban már foglalkoztam. Az egyoldalúság abban nyilvánul meg, hogy nem tudják a kérdéseket minden oldalról vizsgálni, az ellentétes oldalak közül csak az egyiket értik meg: például, amikor csak Kínát értik meg az emberek, de nem értik meg Japánt, csak a Kommunista Pártot értik meg, de nem értik meg a Kuomintangot, csak a proletariátust értik meg, de nem értik meg a burzsoáziát, csak a parasztságot értik meg, de nem értik meg a földbirtokosokat, csak a kedvező helyzetben igazodnak el, de nem tudnak tájékozódni a nehéz viszonyok között, csak a multat értik meg, de nem értik meg a jövőt, csak az egyest értik meg, de nem értik meg az összességet, csak a hiányosságokat értik meg, de nem értik meg az eredményeket, csak a felperest értik meg, de nem értik meg az alperest, csak az illegális forradalmi munkát értik meg, de nem értik meg a legális forradalmi munkát stb. — egyszóval nem értik meg az ellentmondások különböző oldalainak sajátosságait. Éppen ez jellemzi a kérdés egyoldalú vizsgálatát, vagyis azt, hogy a résztől nem látják az egészet, a sok fától nem látják az erdőt. Ha így vizsgáljuk a kérdést, akkor lehetetlen megtalálni az ellentmondások megoldásának módszerét, lehetetlen forradalmi feladatokat megvalósítani, lehetetlen a ránkbízott munkát végrehajtani, s lehetetlen helyesen kibontakozáshoz segíteni a pártban a vélemények harcát. Szun-ce[11] a háború kérdéseinek

kifejtésekor a következőket mondotta: „Ismerd meg az ellenséget és ismerd meg önmagadat, s legyőzhetetlen leszel." Szun-ce szavai két harcoló félre vonatkoznak. Vej Cseng, aki a Tang-korszakban élt, a következőket mondotta: „Ha mindenkit meghallgatsz — megtudod az igazságot; ha egynek hiszel — tájékozatlan maradsz"[12]; ő is megértette a kérdések egyoldalú vizsgálatának helytelenségét. Elvtársaink azonban gyakran egyoldalúan vizsgálják a kérdéseket, s ennek folytán igen sokszor felsülnek. Szung Csiang, a „Sujhucsuan" című regény[13] hőse háromszor rohamozta meg Csucsiacsuangot, minthogy azonban nem ismerte a helyzetet és helytelen harci módszert követett, kétszer vereséget szenvedett. Amikor ellenben megváltoztatta harci módszerét, és a helyzet felderítésével kezdve, eligazodott a labirintusok rendszerében, megzavarta a szövetséget Licsiacsuang, Hucsiacsuang és Csucsiacsuang települések között, kelepcét állított fel az ellenség táborában, és az egyik külföldi mondából ismert trójai faló felhasználásához hasonló módszert alkalmazott — akkor siker koronázta harmadik rohamát. A „Sujhucsuan" című regényben a materialista dialektika alkalmazásának számos példája látható, amelyek közül Csucsiacsuang háromszoros megrohanása az egyik legjobb példa. Lenin azt mondja: „Hogy valamely tárgyat valóban megismerjünk, annak minden oldalát, minden összefüggését és «közvetítését» át kell fogni és tanulmányozni. Ezt sohasem érjük el teljesen, de a mindenoldalúság követelménye megóv a hibáktól és a megmerevedéstől"[14]. Lenin e szavait nem szabad elfelejtenünk.

A felületesség abban áll, hogy sokan nem veszik figyelembe sem az ellentmondás egészének, sem különböző oldalainak sajátosságait, kétségbevonják, hogy mélyen be kell hatolni a dolgok lényegébe, és gondosan tanulmányozni kell az ellentmondás sajátosságait; valahonnan távolról végzik megfigyeléseiket, az ellentmondás általános vonásait alig hozzávetőlegesen ismerik és máris igyekeznek azt megoldani (felelnek a kérdésekre, vitákat döntenek el, végrehajtanak munkát, hadműveleteket irányítanak). A dolgok ilyen kezelése mindig gyászos következményekkel jár.

Dogmatizmusban és empirizmusban szenvedő elvtársaink hibáinak oka az, hogy szubjektíven, egyoldalúan és felületesen vizsgálják a dolgokat. Az egyoldalúság és a felületesség szintén szubjektivizmus. Vannak, akik ahelyett, hogy valamennyi objektíven létező dolognak a valóságban létező kölcsönös összefüggését és belső törvényszerűségeit juttatnák kifejezésre, egyoldalúan vagy felületesen vizsgálják a jelenségeket, nem ismerik fel azok kölcsönös összefüggéseit és belső törvényszerűségeit — vizsgálati módszerük tehát szubjektív.

Az ellentmondások mozgásának sajátosságait nemcsak a jelenségek általános fejlődési folyamatában — kölcsönös összefüggésüket és az ellentmondások mindegyik oldalának helyzetét figyelembe véve — kell tanulmányoznunk; e fejlődési folyamat különböző szakaszainak is megvannak a maguk sajátosságai, melyeket szintén nem téveszthetünk szem elől.

A jelenség fejlődési folyamatának alapvető ellent-

mondása és az általa meghatározott folyamat lényege nem tűnik el e folyamat befejezésének időpontjáig, de a jelenség hosszas fejlődési folyamatának különböző szakaszaiban a helyzet gyakran különböző. Ez azért van így, mert bár a jelenség fejlődési folyamatában az alapvető ellentmondás jellege és e folyamat lényege nem változik, az alapvető ellentmondás a hosszú fejlődési folyamat különböző szakaszaiban egyre inkább kiéleződik. Emellett az alapvető ellentmondás által feltételezett, vagy annak hatása alatt álló egész sor nagy és kis ellentmondás közül bizonyos ellentmondások kiéleződnek, mások ideiglenesen vagy részben megoldódnak, illetve enyhülnek, ismét mások újonnan keletkeznek. A folyamat éppen ezért oszlik különböző szakaszokra. Aki nem fordít figyelmet a jelenség fejlődési folyamatának szakaszaira, az nem képes kellőképpen megoldani az illető jelenség tartalmazta ellentmondásokat.

Így például, amikor a kapitalizmus szabadversenyes szakaszát az imperializmus váltotta fel, a két ellentétes osztály — a proletariátus és a burzsoázia — jellege és a társadalom burzsoá mivolta egyáltalán nem változott meg, de az ellentmondások e két osztály között kiéleződtek, ellentmondások merültek fel a monopolista és a nem monopolista tőke között, kiéleződtek az ellentmondások az anyaországok és a gyarmatok között, különösen éles formát öltöttek a kapitalista országok közötti ellentmondások, vagyis azok az ellentmondások, melyeket a különböző országok egyenlőtlen fejlődése idézett elő. Így jött létre a kapitalizmus egy külön szakasza — az imperializmus szakasza. A leninizmus éppen

azért lett az imperializmus és a proletárforradalom korszakának marxizmusa, mert Lenin és Sztálin helyesen magyarázták meg ezeket az ellentmondásokat, és kidolgozták a megoldásukra hivatott proletárforradalom helyes elméletét és taktikáját.

Ha az 1911-es forradalommal megindult kínai burzsoá-demokratikus forradalom folyamatát vesszük, ennek is több sajátszerű szakasza van. Így a forradalomnak az az időszaka, amikor a burzsoázia állott a forradalom élén, és az az időszaka, amikor a proletariátus vezette a forradalmat, két teljesen különböző történelmi szakasz. A proletariátus vezető szerepe gyökeresen megváltoztatta a forradalom arculatát, az osztályerők átcsoportosulására, a parasztforradalom nagyarányú kibontakozására vezetett, az imperializmus és a feudalizmus ellen irányuló forradalomnak következetes jelleget adott, megteremtette a demokratikus forradalom szocialista forradalomba való átnövésének lehetőségét stb. Mindez lehetetlen lett volna a forradalomnak abban az időszakában, amikor a burzsoázia kezében volt a vezetés. Noha az egész folyamat fő ellentmondásának jellege, vagyis ennek a folyamatnak mint antiimperialista és antifeudális demokratikus forradalomnak a jellege (ennek az ellentmondásnak másik oldala az ország félgyarmati és félfeudális jellege) egyáltalán nem változott meg, mégis, olyan nagy események játszódtak le e hosszú időszak alatt, mint az 1911-es forradalom veresége és az északi militaristák uralmának megteremtése, az első nemzeti egységfront létrehozása és az 1924—1927-es forradalom, az egységfront felbomlása és a burzsoázia átállása

az ellenforradalom táborába, az új militaristák belső háborúi, a forradalmi agrárháború, a második nemzeti egységfront megteremtése és a japán betolakodók elleni háború. Másszóval húsz és egynéhány év alatt a fejlődés jónéhány szakaszán mentünk át, amelyeket az jellemez, hogy egyes ellentmondások kiéleződtek (például a forradalmi agrárháború és Japán betörése Kína négy északkeleti tartományába), más ellentmondások részben ideiglenesen megoldódtak (például az északi militaristák felszámolása, a földesúri földek elkobzása), ismét más ellentmondások pedig újonnan keletkeztek (például az új militaristák közötti harc; a földesúri földek visszafoglalása, miután Dél-Kínában elvesztettük forradalmi támaszpontjainkat) stb.

Amikor a jelenség fejlődési folyamatának különböző szakaszaiban észlelhető ellentmondások sajátszerűségét tanulmányozzuk, ezeket az ellentmondásokat nemcsak kölcsönös összefüggésükben és összességükben kell vizsgálnunk, hanem egyben a fejlődés minden egyes szakaszában észlelhető ellentmondások minden oldalát is figyelembe kell vennünk.

Nézzük például a Kuomintangot és a Kommunista Pártot: amennyiben a Kuomintang (az egyik oldal) az első egységfront időszakában Szun Jat-szen három fő politikai célkitűzését — a Szovjet-Oroszországgal való szövetséget, a Kommunista Párttal való szövetséget, s a munkások és parasztok támogatását — megvalósította, annyiban forradalmi, életképes volt, és a különböző osztályoknak a demokratikus forradalomban való szövetségét testesítette meg. 1927 után a Kuomintang saját ellenté-

tévé, a földbirtokosok és a nagyburzsoázia reakciós blokkjává alakult át. Az 1936 decemberi hsziani események után — a japán imperializmus elleni közös harc érdekében — a Kuomintangban újból fordulat indult meg a polgárháború beszüntetése és a Kommunista Párttal való szövetség felé. Ezek a Kuomintang sajátosságai fejlődésének három szakaszában. E sajátosságok kialakulását természetesen több ok idézte elő. Ami pedig a Kínai Kommunista Pártot (a másik oldal) illeti — az első egységfront időszakában a Párt még fiatal volt, és bár hősiesen vezette az 1924—1927-es forradalmat, éretlennek bizonyult a forradalom jellegének, feladatainak és módszereinek megértése terén. Éppen ezért az ennek a forradalomnak végefelé kialakult Csen Tu-hsziu-irányzat befolyáshoz juthatott és a forradalom vereségét idézte elő. 1927 után a Kommunista Párt hősiesen vezette a forradalmi agrárháborút, forradalmi hadsereget és forradalmi támaszpontokat hozott létre, de kalandorjellegű hibákat követett el, melyek következtében a hadseregnek és a támaszpontoknak igen súlyos veszteségeket kellett elszenvedniök. 1935 után a Kommunista Párt leküzdötte ezeket a hibákat, az új, japánellenes egységfront élére állt, amelynek hatalmas harca most bontakozik ki. A mostani szakaszban a Kommunista Párt már olyan párt, amely két forradalom próbáját állta ki és gazdag tapasztalatokkal rendelkezik. Ezek a Kínai Kommunista Párt sajátosságai fejlődésének három szakaszában. Ha ezeket a sajátosságokat, melyeknek kialakulását szintén számos ok idézte elő, nem tanulmányozzuk, nem érthetjük meg a

Kuomintang és a Kommunista Párt kölcsönös viszonyának sajátosságait a fejlődés különböző szakaszaiban: az egységfront létrehozását, az egységfront felbomlását és az egységfront újbóli létrehozását.

Ahhoz viszont, hogy mindkét párt valamennyi sajátosságát tanulmányozhassuk, még mélyrehatóbban kell ezt a kérdést vizsgálnunk — tanulmányoznunk kell mindkét párt osztályalapját és azokat az ellentmondásokat, amelyek ezen az alapon a két párt és a többi fél között a fejlődés különböző szakaszaiban támadtak. Így például a Kommunista Párttal kötött első szövetség időszakában egyfelől ellentmondás állott fenn a Kuomintang és a külföldi imperialisták között, melynek következtében a Kuomintang az imperializmus ellen lépett fel, másfelől pedig ellentmondás állott fenn a Kuomintang és az országban élő néptömegek között: a Kuomintang szavakban minden jót megígért a dolgozóknak, valójában azonban elenyészően keveset, vagypedig a szó szoros értelmében semmit sem adott nekik. A kommunisták ellen viselt háború időszakában a Kuomintang, az imperializmussal és a feudalizmussal szövetkezve, a néptömegek ellen harcolt; egyetlen tollvonással eltörölte a néptömegeknek a forradalomban kivívott jogait, s ezzel kiélezte a közte és a néptömegek közötti ellentmondást. Most, a japán betolakodók elleni harc időszakában, tekintettel a Kuomintang és a japán imperializmus között fennálló ellentmondásokra, a Kuomintangnak egyfelől érdeke a szövetség a Kommunista Párttal, másfelől azonban egyáltalán nem mérsékli a Kommunista Párt és a kínai nép elleni harcát és megtorlásait. A Kommunista

Párt viszont változatlanul a néptömegekkel együtt haladt és halad az imperializmus és a feudalizmus ellen vívott harcban. Csakhogy a japán megszállók elleni harc mostani időszakában, mivel a Kuomintang a japán rablók visszaverése mellett foglalt állást, a Kommunista Párt mérsékelt politikát folytat a Kuomintanggal és az ország feudális erőivel szemben. Mindeme körülmények következtében a két párt között hol szövetség jön létre, hol pedig harc tör ki, s még a szövetség idején is olyan bonyolult helyzet áll elő, amelyben egyidejűleg fennáll a szövetség és folyik a harc is. Ha nem tanulmányozzuk ezeknek az ellentétes oldalaknak sajátosságait, nemcsak e két pártnak és a többi félnek kölcsönös viszonyát, hanem még magának a két pártnak kölcsönös viszonyát sem érthetjük meg.

Ebből az következik, hogy bármilyen ellentmondás sajátosságait tanulmányozzuk is — például az anyag különböző mozgásformáiban rejlő ellentmondásokat, az egyes mozgásformák ellentmondásait a különböző fejlődési folyamatok során, az ellentmondások különböző oldalait az egyes fejlődési folyamatokban, a fejlődési folyamatokban rejlő ellentmondásokat e folyamatok különböző szakaszaiban, valamint az ellentmondások különböző oldalait a fejlődés egyes szakaszaiban — az ellentmondások mindeme sajátosságainak tanulmányozásakor megengedhetetlen a szubjektív önkényeskedés; ennél konkrét elemzésre van szükség. Konkrét elemzés nélkül lehetetlen megismerni az ellentmondás bármilyen sajátosságát. Sohase feledjük, hogy az, amire Lenin tanít — a konkrét helyzet konkrét elemzése.

Az ilyen konkrét elemzés nagyszerű példáit — elsőkként — Marx és Engels hagyták ránk.

Amikor Marx és Engels a jelenségek lényegéhez tartozó ellentmondások törvényét a társadalmi-történeti folyamat tanulmányozására alkalmazták, rájöttek arra, hogy ellentmondás van a termelőerők és a termelési viszonyok, a kizsákmányoló osztályok és a kizsákmányolt osztályok között, továbbá, hogy a fenti ellentmondások alapján létrejött ellentmondás van a gazdasági alap és a politikai, ideológiai stb. felépítmény között. Felismerték, hogy a különböző osztálytársadalmak ellentmondásai elkerülhetetlenül jellegük szerint különböző, társadalmi forradalmakat idéznek elő.

Amikor Marx a tőkés társadalom gazdasági szerkezetének tanulmányozására alkalmazta ezt a törvényt, rájött arra, hogy ennek a társadalomnak alapvető ellentmondása a termelés társadalmi jellege és az elsajátítás egyéni formája közötti ellentmondás. Ez az ellentmondás az egyes vállalatokon belül szervezett és az egész társadalom méretében anarchikus termelés közötti ellentmondásban nyilvánul meg. Az osztályviszonyok terén ez az ellentmondás a tőkésosztály és a proletariátus közötti ellentmondásban jut kifejezésre.

A jelenségek óriási sokfélesége és a fejlődés határtalansága következtében az a jelenség, amely az egyik esetben egyetemes, más meghatározott esetben különössé alakulhat át. És fordítva, ami az egyik meghatározott esetben különös, más meghatározott esetben átalakulhat egyetemessé. A kapitalista rend alapvető ellentmondása: a termelés

társadalmi jellege és a termelési eszközök magántulajdona közti ellentmondás közös valamennyi országra nézve, ahol kapitalizmus áll fenn, vagy kialakulóban van a kapitalizmus. A kapitalizmusnak ez egyetemes jellegű ellentmondása. Ez a kapitalizmusra jellemző ellentmondás azonban olyan jelenség, amely az osztálytársadalom fejlődésének egy meghatározott történelmi szakaszában általában megvan, s a termelőerők és a termelési viszonyok között az osztálytársadalomban általában meglevő ellentmondás szempontjából ez az ellentmondás sajátszerű. De Marx azáltal, hogy feltárta a kapitalista társadalom valamennyi ellentmondásának sajátszerű jellegét, egyben még mélyrehatóbban, még teljesebben, még sokoldalúbban tárta fel a termelőerők és a termelési viszonyok között az osztálytársadalmakban általában fennálló ellentmondás egyetemes jellegét.

Mivel a különös összefügg az egyetemessel, mivel minden egyes jelenség lényegéhez hozzátartozik nemcsak az, ami az ellentmondásban különös, hanem az is, ami benne egyetemes — az egyetemes a különösben létezik. Ezért valamely meghatározott jelenség tanulmányozásánál fel kell tárnunk mindkét oldalt és kölcsönös összefüggésüket, fel kell tárnunk az illető jelenség lényegéhez tartozó különöst és egyetemest, s a közöttük levő kölcsönös összefüggést, fel kell tárnunk az adott jelenség és a rajta kívül levő számos más jelenség kölcsönös összefüggését. Sztálin „A leninizmus alapjairól" című nagyszerű munkájában, a leninizmus történelmi gyökereinek tisztázásával kapcsolatban elemzi azt a nemzetközi

helyzetet, amelyben a leninizmus megszületett, elemzi a kapitalizmusnak az imperializmusban végsőkig kiéleződött ellentmondásait, ismerteti, hogyan vezettek ezek az ellentmondások oda, hogy a proletárforradalom a közvetlen gyakorlat kérdése lett, és hogyan alakultak ki a kapitalizmus közvetlen megrohamozásának kedvező feltételei; ezenfelül elemzi annak okait, hogy miért lett Oroszország a leninizmus hazája, miért volt a cári Oroszország akkor az imperializmus valamennyi ellentmondásának csomópontja, és miért lehetett éppen az orosz proletariátus a nemzetközi forradalmi proletariátus élcsapatává.

Így tehát Sztálin, miután elemezte az imperializmust jellemző ellentmondásokban levő egyetemest, kimutatta, hogy a leninizmus az imperializmus és a proletárforradalom korának marxizmusa; miután elemezte ezekben az általános ellentmondásokban a cári Oroszország imperializmusára jellemző sajátszerűt, megmagyarázta, miért éppen Oroszország lett a proletárforradalom elméletének és taktikájának szülőhazája, s ugyanakkor ez a sajátszerű magában foglalta azt is, ami az adott ellentmondásokban egyetemes volt. Ez a sztálini elemzés mintaképül szolgál nekünk arra, hogy felismerjük az ellentmondásokban a sajátszerűt és az egyetemest, s a kettő között levő kölcsönös összefüggést.

Marx, Engels, Lenin és Sztálin a dialektikának az objektív jelenségek tanulmányozására való alkalmazását illetően mindig hangsúlyozták, hogy megengedhetetlen bármiféle szubjektív önkény, hogy az objektív valóság fejlődésének konkrét feltételeiből

kiindulva fel kell ismerni az objektív jelenségekben a konkrét ellentmondásokat, tanulmányozni kell az ellentmondás oldalainak konkrét helyzetét és az ellentétek konkrét kölcsönös összefüggését. Dogmatikusaink éppen azért vallanak állandóan kudarcot, mert nem ilyen módon vizsgálják a jelenségeket. Okulnunk kell a dogmatikusok kudarcából és el kell sajátítanunk a dolgok tudományos elemzését, mivel a kutatásnak más módszere nincs.

Az ellentmondás egyetemessége és sajátszerűsége közötti viszony: az általános és az egyes közötti viszony. Az egyetemesség azt jelenti, hogy minden folyamat ellentmondásos, az ellentmondások elejétől végig áthatnak minden folyamatot: a mozgás, a tárgyak, a folyamatok, a gondolkodás egyaránt ellentmondásosak. A jelenségekben levő ellentmondás tagadása azt jelenti, hogy mindent tagadunk. Az, hogy a jelenségek ellentmondásosak, kivétel nélkül minden időre és országra érvényes egyetemes törvény. Az ellentmondás tehát általános, abszolút. Ez az általános azonban az egyesen keresztül létezik, egyes nélkül nem létezhet általános. Létezhet-e általános, ha minden egyest kikapcsolunk? Az egyes annak folytán jön létre, hogy minden ellentmondásnak megvannak a maga sajátosságai. Minden egyes feltételezett, ideiglenes és ezért viszonylagos.

Ez, az általánosról és az egyesről, az abszolútról és a viszonylagosról szóló tétel a jelenségek lényegéhez tartozó ellentmondások kérdésének a veleje; e tétel megnemértése egyértelmű a dialektika megtagadásával.

4, A FŐ ELLENTMONDÁS ÉS AZ ELLENTMONDÁS FŐ OLDALA

Az ellentmondások sajátszerűségének kérdésében van még két mozzanat, amelyeket külön meg kell vizsgálnunk: a fő ellentmondás és az ellentmondás fő oldala.

A jelenségek minden bonyolult fejlődési folyamatában egész sor ellentmondás van, amelyek között mindig van egy fő ellentmondás; ennek létezése és fejlődése meghatározza a többi ellentmondás létezését és fejlődését, és hatással van rájuk.

Például a tőkés társadalomban a két ellentétes erő — a proletariátus és a burzsoázia — alkotja a fő ellentmondást. A többi ellentmondást, mint például a feudális osztály maradványai és a burzsoázia közötti ellentmondást, a parasztok — kistulajdonosok — és a burzsoázia közötti ellentmondást, a proletariátus és a parasztok — kistulajdonosok — közötti ellentmondást, a nem-monopolista burzsoázia és a monopolista burzsoázia közötti ellentmondást, a polgári demokrácia és a fasizmus közötti ellentmondást, a kapitalista országok közötti ellentmondásokat, az imperializmus és a gyarmatok közötti ellentmondásokat és más ellentmondásokat — valamennyit ez a fő ellentmondás határozza meg, ennek a hatása alatt állnak.

A félgyarmati országokban, például Kínában, a fő ellentmondás és a nem fő ellentmondások közötti viszonyok bonyolult képet mutatnak.

Ha az imperialisták agresszív háborút indítanak egy ilyen ország ellen, ennek az országnak különböző osztályai, a nemzetárulók maroknyi csoportja kivé-

telével, ideiglenesen tömörülhetnek azzal a céllal, hogy nemzeti háborút viseljenek az imperializmus ellen. Ebben az esetben az imperializmus és az illető ország közötti ellentmondás válik a fő ellentmondássá, az ezen az országon belül a különböző osztályok között fennálló többi ellentmondás pedig (beleértve a fő ellentmondást: a feudális rend és a néptömegek közötti ellentmondást is) ideiglenesen háttérbe szorul és alárendelt helyet foglal el. Ilyen helyzet jellemezte az 1840-es kínai ópiumháborút, az 1894-es kínai-japán háborút, azt a háborút, amelyet a „boxerek" folytattak 1900-ban, és ez jellemzi a mostani kínai-japán háborút is.

Más helyzetben azonban az ellentmondások másként alakulnak. Amikor az imperializmus nem folyamodik fegyveres elnyomáshoz, hanem az elnyomás mérsékeltebb formáit — a politikai, gazdasági, kulturális és más téren gyakorolt nyomást — alkalmazza, a félgyarmati ország uralkodó osztálya kapitulálhat az imperializmus előtt, és akkor szövetség jön létre köztük a néptömegek közös elnyomására. Ebben az esetben a néptömegek gyakran polgárháborúhoz folyamodnak, mint az imperialisták és a feudális osztály blokkja elleni harc formájához, az imperializmus pedig nem lép közvetlenül akcióba, hanem gyakran közvetett utakat használ fel arra, hogy támogassa a félgyarmati ország reakciós erőit a nép elnyomásában. Ezekben az esetekben különösen kiéleződnek a belső ellentmondások. Ilyen helyzet jellemezte Kínában az 1911-es forradalmi háborút, az 1924—1927-es forradalmi háborút, az 1927 utáni tízéves forradalmi agrárháborút. Hasonló helyzet

figyelhető meg a különböző reakciós uralkodó klikkek közötti belháborúban a félgyarmatokon, például a kínai militaristák közötti háborúkban.

Mikor azonban a forradalmi háború az országban olyan méreteket ölt, hogy az imperializmusnak és ügynökségének — a belső reakciónak — magát a létét kezdi fenyegetni, az imperializmus, uralmának fenntartása érdekében, az említett eszközökön kívül gyakran más eszközöket is igénybe vesz: vagy szakadást idéz elő a forradalom táborában, vagypedig külföldi fegyveres erők közvetlen beavatkozásához folyamodik, hogy segítséget nyujtson a belső reakciónak. Ezekben az esetekben a külföldi imperializmus és az ország belső reakciós erői között, amelyek teljesen nyiltan az egyik póluson csoportosultak, és a néptömegek között, amelyek a másik póluson állnak, jön létre az a fő ellentmondás, amely meghatározza, illetőleg befolyásolja a többi ellentmondás fejlődését. Ilyen fegyveres intervenció volt például, amikor a különböző kapitalista országok segítséget nyujtottak az oroszországi reakciósoknak az Októberi Forradalom után. A forradalmi front kettészakítására példa Csang Kaj-sek 1927-es árulása.

Mindenesetre egészen kétségtelen, hogy a folyamat fejlődésének mindegyik szakaszában csak egy fő ellentmondás van, s ez vezető szerepet játszik.

Ebből következik, hogy minden folyamatban — ha sok ellentmondást tartalmaz — mindig van egy fő ellentmondás, amelynek vezető, döntő szerep jut, a többi ellentmondás pedig csak másodrendű és alárendelt szerepet játszik. Tehát minden folyamat tanulmányozásánál, ha több mint két ellentmondást

tartalmazó bonyolult folyamatról van szó, igyekeznünk kell megkeresni a fő ellentmondást. Ha ezt a fő ellentmondást meghatároztuk, könnyen meg tudunk oldani minden problémát. Ezt a módszert alkalmazta Marx a tőkés társadalom tanulmányozása során. Ugyanezt a módszert alkalmazta Lenin és Sztálin is az imperializmusnak és a kapitalizmus általános válságának tanulmányozása, a Szovjetunió gazdaságának tanulmányozása során. Ezrével vannak tudósok és gyakorlati vezetők, akik nem értik ezt a módszert; ennek következtében aztán szinte sötétben botorkálnak, nem tudják megtalálni a döntő láncszemet, és ezért nem tudják megtalálni az ellentmondások megoldásának módszerét sem.

Fentebb már mondottuk, hogy nem lehet egyformán elbírálnunk a folyamatban rejlő valamennyi ellentmondást, hogy az ellentmondások között el kell határolnunk a fő ellentmondást a másodrangúaktól, s a legfontosabb a fő ellentmondás megragadása. De lehet-e egyformán elbírálni a különböző ellentmondások — akár a fő, akár a másodrangú ellentmondás — mindkét oldalát? Nem, azt sem lehet. Minden ellentmondás oldalai egyenlőtlenül fejlődnek. Néha úgy látszik, hogy egyensúlyban vannak, de ez csak ideiglenes és viszonylagos helyzet; az alapvető helyzet — az egyenlőtlen fejlődés. Az ellentmondás két oldala közül az egyik feltétlenül a fő, a másik pedig a másodrangú. A fő oldal az, amelyik az ellentmondásban vezető szerepet visz. A dolgok és jelenségek jellegét alapjában az ellentmondás fő oldala határozza meg, amely domináló helyzetben van.

De az ellentmondás oldalainak ez a helyzete nem változhatatlan. Az ellentmondás fő oldala és nem fő oldala tekintetében a dolog úgy alakul, hogy az egyik átcsap a másikba, s ennek megfelelően a jelenségek jellege is megváltozik. Tegyük fel, hogy az ellentmondás fejlődésének egy bizonyos folyamatában vagy egy bizonyos szakaszában a fő oldala *A*, nem fő oldala pedig *B*. A fejlődés egy másik szakaszában, vagy a fejlődés egy másik folyamatában az oldalak helyzete kölcsönösen megváltozhat, mégpedig attól függően, hogy milyen mértékben változtak meg az ellentmondás két harcoló oldalának erőviszonyai a jelenség fejlődésének folyamán.

Gyakran mondjuk, hogy „az új felváltja a régit". A réginek újjal való felváltása — a világmindenség egyetemes és megmásíthatatlan törvénye. Az egyik jelenség magának a jelenség jellegének és a környező feltételeknek megfelelően különböző formákban végbemenő ugrás révén egy másik jelenségbe csap át — s éppen ez jelenti a régi újjal való felváltásának folyamatát. Minden jelenség ellentmondást tartalmaz, valami új és valami régi közötti ellentmondást, amely sokrétű és bonyolult harcot idéz elő. E harc nyomán az új nő és domináló helyzetbe kerül, a régi viszont sorvad és elhalóvá válik; mihelyt pedig az új fölébe kerekedik a réginek, a régi jelenség minőségileg új jelenséggé alakul át. Ebből az következik, hogy a dolgok vagy jelenségek minőségét alapjában az ellentmondás domináló fő oldala határozza meg. Amikor az ellentmondás domináló helyzetben levő fő oldala megváltozik, ennek megfelelően megváltozik a jelenség minősége is.

A kapitalizmus, amely a régi, feudális társadalomban alárendelt helyzetben volt, a kapitalista társadalomban uralkodó erővé válik; ennek megfelelően megváltozik a társadalom jellege is — feudális társadalomból kapitalista társadalommá alakul át. A feudalizmus viszont uralkodó erőből az új, kapitalista társadalomban alárendelt erővé válik és később fokozatosan elpusztul. Így történt például Angliában és Franciaországban. A termelőerők fejlődésével a burzsoázia progresszív szerepet betöltő új osztályból reakciós szerepet betöltő régi osztállyá válik, s végülis megdönti a proletariátus, és kisajátított, hatalomtól megfosztott osztállyá lesz, amely idővel szintén elpusztul. A proletariátus, amely számszerűleg sokszorosan felülmúlja a burzsoáziát, s a burzsoáziával egyidejűleg növekszik, de a burzsoázia uralma alatt van, új erőt jelent; kezdetben függ a burzsoáziától, majd fokozatosan nő, erősödik, független osztállyá válik, amely vezető szerepet tölt be a történelemben, s végülis hatalomra jut és uralkodó osztállyá lesz. A társadalom jellege ezzel kapcsolatban megváltozik — a régi, kapitalista társadalom új, szocialista társadalommá alakul át. Ez az az út, amelyet a Szovjetunió már megtett, és amelyen múlhatatlanul valamennyi többi ország is el fog indulni.

Ami Kínát illeti, félgyarmattá válásának ellentmondásos folyamatában a domináló helyzetet az imperializmus foglalja el. Az imperializmus elnyomja a kínai népet. Kína független országból félgyarmattá vált. A helyzet azonban elkerülhetetlenül meg fog változni: a harc viszonyai között azok az erők,

amelyek a kínai népben a proletariátus vezetésével kifejlődtek, Kínát félgyarmatból múlhatatlanul független országgá változtatják majd, az imperializmust pedig megdöntik. A régi Kína elkerülhetetlenül új Kínává alakul át.

A régi Kínának új Kínává való átalakulása magábanfoglalja a régi, feudális erők és az új, népi erők helyzetében bekövetkező változást is. A régi, feudális földbirtokos osztály megdől, uralkodó osztályból alárendelt osztállyá lesz, és fokozatosan szintén elpusztul. Ugyanakkor a nép, amely alárendelt helyzetben volt, a proletariátus vezetésével uralkodó erővé válik. A kínai társadalom jellege megváltozik, a régi, félgyarmati, félfeudális társadalom új, demokratikus társadalommá alakul át.

Előfordult ilyen átalakulás már a multban is. A mandzsu dinasztiát, amely majdnem 300 éven át uralkodott Kínában, megdöntötték az 1911-es forradalom idején, és a forradalmi Tungmenghuj (Szövetséges Líga), amelyet Szun Jat-szen vezetett, győzelmet aratott. Az 1924—1927-es forradalmi háborúban a Kuomintang és a Kommunista Párt egyesült forradalmi erői Dél-Kínában kis erőkből hatalmas erőkké váltak és győzelmet arattak az északi hadjáratban, a valamikor rettegett északi militaristák hatalma viszont megdőlt. 1927-ben a Kommunista Párt vezette népi erők a Kuomintang-reakció csapásai alatt nagy mértékben meggyengültek, de miután megtisztították soraikat az opportunizmustól, fokozatosan újra megnőttek és felsorakoztak. A Kommunista Párt vezette forradalmi támaszpontok területén a parasztok hatalomnak alávetett rétegből

hatalmon levő réteggé váltak, a földbirtokosokkal viszont ennek az ellenkezője történt. Eszerint a világon állandó folyamat a réginek újjal való felváltása, állandó folyamat a régi felszámolása és az új keletkezése, a régi pusztulása és az új születése, vagy a régi elhalása és az új fejlődése.

A forradalmi harcban olykor a nehézségek túlsúlyban vannak a kedvező feltételekkel szemben; ebben az esetben a nehézségek alkotják az ellentmondás fő oldalát, a kedvező feltételek pedig — a másodrangú oldalt. A forradalmárok erőfeszítéseivel azonban sikerül fokozatosan leküzdeni a nehézségeket, új, kedvező helyzetet teremteni, és akkor a kedvezőtlen helyzet kedvezőre fordul. Így volt ez az 1927-es kínai forradalom veresége után, ez történt a kínai Vörös Hadsereggel a Hosszú Menetelés idején. És a mostani kínai-japán háborúban Kína megint nehéz helyzetben van, de ezt a helyzetet megváltoztathatjuk, gyökeres változást idézhetünk elő a kínai és a japán fél helyzetében. Ellenkező feltételek esetén a kedvező helyzet kedvezőtlen helyzetté alakulhat át, ha a forradalmárok hibákat követnek el. Az a győzelem, amelyet az 1924—1927-es forradalomban arattunk, vereséggé vált. 1934-ben teljesen elvesztettük azokat a forradalmi támaszpontokat, amelyeket Dél-Kína több tartományában 1927 után létrehoztunk.

Ugyanez érvényes a tudományok elsajátításánál a nemtudástól a tudás felé való előrehaladásban észlelhető ellentmondásra is. A legelején, amikor csak hozzákezdünk a marxizmus tanulmányozásához, ellentmondás van a marxizmus nemismerése vagy

korlátozott ismerete, és a marxizmus ismerete között. Ha azonban szorgalmasan tanulunk, a nemtudást tudássá, a jelentéktelen ismereteket átfogó ismeretekké, a marxizmus alkalmazásában tanúsított gyámoltalanságunkat a marxizmus biztos alkalmazásává változtathatjuk.

Egyesek úgy vélik, hogy vannak olyan ellentmondások, amelyekre ez a tétel egyáltalán nem terjed ki; például, ha a termelőerők és a termelési viszonyok közötti ellentmondásban a fő oldal a termelőerők, az elmélet és a gyakorlat közötti ellentmondásban a fő oldal a gyakorlat, a gazdasági alap és a felépítmény közötti ellentmondásban a fő oldal a gazdasági alap, akkor az oldalak helyzete szerintük kölcsönösen nem változik. Ez a felfogás a mechanikus, nem pedig a dialektikus materializmusra jellemző. Magától értetődik, hogy a termelőerőknek, a gyakorlatnak és a gazdasági alapnak általában a fő, döntő szerep jut, és aki ezt nem ismeri el, az nem materialista. Azt is el kell azonban ismernünk, hogy bizonyos körülmények között a termelési viszonyok, az elmélet és a felépítmény is fő, döntő szerephez jutnak. Amikor a termelési viszonyok megváltoztatása nélkül a termelőerők nem fejlődhetnek tovább, a termelési viszonyok megváltoztatása fő, döntő szerepet kezd játszani. Amikor, Lenin szavaival szólva, „forradalmi elmélet nélkül nem lehet forradalmi mozgalom sem”[15], akkor a forradalmi elmélet megteremtése és terjesztése fő, döntő szerepet kezd játszani. Amikor valamilyen feladatot (itt közömbös, hogy milyet) végre kell hajtanunk, de ehhez nincs meghatározott irány, módszer, terv

vagy célkitűzés, akkor az irány, módszer, terv vagy célkitűzés kidolgozása fő, döntő feladattá válik. Amikor a politikai, kulturális stb. felépítmény akadályozza a gazdasági alap fejlődését, a politikai és kulturális átalakítások válnak fő, döntő feladattá. Vétenek ezek a tételek a materializmus ellen? Nem, nem vétenek. Amikor elismerjük, hogy a történelmi fejlődés általános menetében az anyagi alap határozza meg az eszméket, a társadalmi lét határozza meg a társadalmi tudatot, ugyanakkor azt is elismerjük és el is kell ismernünk, hogy az eszmék visszahatnak az anyagi alapra, a társadalmi tudat visszahat a társadalmi létre, a felépítmény visszahat a gazdasági alapra. Ezzel nem vétünk a materializmus ellen, hanem elvetve a mechanikus materializmust, megvédelmezzük a dialektikus materializmust.

Ha az ellentmondások sajátszerűségének kérdését tanulmányozva lemondunk olyan két problémának a megvizsgálásáról, mint valamely folyamat fő ellentmondásának és nem fő ellentmondásainak, valamint az ellentmondások fő oldalának és nem fő oldalának problémája, vagyis lemondunk az ellentmondások között fennálló különbségek vizsgálatáról — absztrakcióba esünk és nem tudjuk konkrétan megérteni, mi történik az ellentmondásokkal, tehát az ellentmondások megoldásának helyes módszerét sem tudjuk megtalálni. Ezeknek az ellentmondások közt fennálló különbségeknek, az ellentmondások e sajátos vonásainak az a magyarázata, hogy az ellentmondás oldalai egyenlőtlenül fejlődnek. A világon semmi sem fejlődik abszolút egyenletesen, és nekünk harcolnunk kell az egyenletesség elmélete vagy az

egyensúly elmélete ellen. Ugyanakkor éppen az ellentmondás oldalainak egyenlőtlen fejlődésében és azokban a változásokban, amelyeken az ellentmondás fő oldala és nem fő oldala a fejlődés folyamán átesik, nyilvánul meg a régit felváltó újnak az ereje. Az ellentmondások fejlődésében mutatkozó egyenlőtlenség különböző állapotainak tanulmányozása, a fő ellentmondás és a nem fő ellentmondások tanulmányozása, az ellentmondás fő és nem fő oldalának tanulmányozása az egyik fontos módszere annak, hogy a forradalmi párt helyesen határozza meg politikai és katonai stratégiáját és taktikáját, s ezt a módszert állandóan szem előtt kell tartania minden kommunistának.

5. AZ ELLENTÉTEK AZONOSSÁGA ÉS HARCA

Miután tisztáztuk az ellentmondás egyetemességének és sajátszerűségének kérdését, át kell térnünk az ellentétek azonosságának és harcának kérdésére.

Az azonosság, egység, egybevágás, egymásbahatolás, kölcsönös áthatás, kölcsönös függőség (vagy kölcsönös feltételezettség), kölcsönös összefüggés vagy kölcsönhatás — mindezek különböző terminusok egyazon fogalom kifejezésére, amely a következő két tételben foglalható össze:

1) a jelenségek fejlődésének folyamatában fennálló bármely ellentmondás mindkét oldala feltételezi a másik, vele ellentétes oldal létezését, és mindkét oldal együtt létezik az egységesben;

2) meghatározott feltételek mellett mindkét ellentétes oldal saját ellentétévé változik át.

Ezt nevezzük azonosságnak.

Lenin leszögezi: „A *dialektika* tanítása arról szól, hogy az *ellentétek* hogyan lehetnek *azonosak*, hogyan azonosak (hogyan válnak azonosakká), — milyen feltételek mellett azonosak, olyanformán, hogy az egyik átváltozik a másikká, — miért kell az emberi elmének ezeket az ellentéteket eleveneknek, feltételeseknek, mozgékonyaknak, egymássá átváltozóknak, nempedig élettelenek, megmerevedetteknek tekintenie"[16].

Mit jelentenek Lenin e szavai?

Az ellentétek minden folyamatban mindig kölcsönösen kizárják egymást, kölcsönösen harcolnak egymás ellen, kölcsönösen szembenállnak egymással. A világ minden jelenségének fejlődési folyamataiban is, az emberi gondolkodásban is vannak ilyen ellentétes oldalak; ez alól nincs kivétel. Az egyszerű folyamatban csak egy ellentét-pár van, a bonyolult folyamatokban több szokott lenni. Ezek az ellentétpárok ellentmondásba kerülnek egymással. Ilyen az objektív világ és az emberi gondolkodás minden jelenségének természete, így jön létre ezek mozgása.

Kitűnik tehát, hogy az ellentétek igen-igen nemazonosak, korántsem egységesek, miért beszélünk akkor azonosságukról vagy egységükről?

Arról van szó, hogy az ellentétes oldalak nem létezhetnek egymástól elszigetelten. Ha hiányzik az egyik szembenálló, ellentétes oldal, akkor megszűnnek a másik oldal létfeltételei is. Gondolkodjunk csak: létezhet-e két egymással ellentétes jelenség közül, vagy az ember tudatában létrejött két ellentétes jelentésű fogalom közül valamelyik jelenség vagy fogalom külön? Élet nélkül nincs halál; halál

nélkül nincs élet. Fent nélkül nincs lent; lent nélkül nincs fent. Baj nélkül nincs boldogság; boldogság nélkül nincs baj. Könnyű nélkül nincs nehéz; nehéz nélkül nincs könnyű. Földbirtokos nélkül nincs bérlő; bérlő nélkül nincs földbirtokos. Burzsoázia nélkül nincs proletariátus; proletariátus nélkül nincs burzsoázia. Imperialista nemzeti elnyomás nélkül nincsenek gyarmatok és félgyarmatok; gyarmatok és félgyarmatok nélkül nincs imperialista nemzeti elnyomás. Ez a helyzet minden ellentéttel. Bizonyos feltételek között ezek egyrészt szembenállnak egymással, másrészt kölcsönösen összefüggnek, kölcsönösen áthatják egymást, kölcsönösen egymásbahatolnak, kölcsönösen függnek egymástól. Ezt nevezzük azonosságnak. Bizonyos feltételek mellett az ellentétes oldalaknak kivétel nélkül megvan az a tulajdonságuk, hogy nem azonosak, ezért is nevezzük őket ellentéteknek. De ugyanakkor azonosak is egymással, és ezért kölcsönösen összefüggnek. Éppen erre vonatkoznak Lenin szavai, amelyek szerint a dialektika azt tanulmányozza, hogy „az *ellentétek* hogyan lehetnek *azonosak*, hogyan azonosak (hogyan válnak azonosakká)...” Hogyan? Azáltal, hogy létezésük kölcsönösen feltételezett. Ez az „azonosság” fogalmának első jelentése.

De elegendő-e azt mondanunk, hogy az ellentmondás mindkét oldalának létezése kölcsönösen feltételezi egymást, hogy azonosak egymással és ezért együtt léteznek az egységesben? Nem, nem elegendő. A kérdés nem merül ki abban, hogy az ellentmondás két oldala kölcsönösen feltételezi egymást: még fontosabb az a körülmény, hogy az ellen-

tétek közül az egyik átváltozik a másikká. Ez azt jelenti, hogy a jelenség két ellentétes oldalának mindegyike bizonyos feltételek mellett saját ellentétévé változik át, átmegy abba a helyzetbe, amelyet a vele szemben álló oldal foglal el. Ez az „ellentétek azonossága" fogalmának második jelentése.

Miért van itt is azonosság? Nézzük csak: a forradalom révén a proletariátus alárendelt osztályból uralkodó osztállyá válik, az addig uralkodó burzsoázia pedig alárendelt osztállyá lesz, átmegy abba a helyzetbe, amelyet ellenlábasa foglalt el. A Szovjetunióban ez már megtörtént, így lesz az egész világon. Felmerül a kérdés: hogyan mehettek végbe ilyen változások, ha ezek között az ellentétek között nem volt bizonyos feltételek mellett összefüggés és azonosság?

A Kuomintang, amely Kína újkori történetének egy bizonyos szakaszában bizonyos pozitív szerepet játszott, osztálymivolta és az imperializmus ígéretei következtében (ezek a feltételek) 1927 után az ellenforradalom útjára lépett, majd a kínai-japán ellentétek kiéleződése és a Kommunista Párt egységfrontpolitikája következtében (ezek a feltételek) kénytelen volt állástfoglalni a Japánnal szembeni ellenállás mellett. Az egymássá átváltozó ellentétek között meghatározott azonosság van.

Az általunk folytatott agrárforradalom folyamán a földet kezében tartó földbirtokos osztály földnélküli osztállyá válik, a földnélküli parasztok pedig földhöz jutott kistulajdonosokká lesznek. A van és a nincs, a megszerzés és a megfosztás meghatározott feltételek mellett kölcsönösen összefüggnek egymással,

azonosak egymással. A szocializmus viszonyai között a parasztok magántulajdona társadalmi tulajdonná alakul át a szocialista mezőgazdaságban; a Szovjetunióban ez már megtörtént és meg fog történni az egész világon. A magántulajdon és a társadalmi tulajdon között híd van, amely átvezet az egyik partról a másik partra; a filozófiában ezt azonosságnak, kölcsönös átalakulásnak, kölcsönös egymásbahatolásnak nevezzük.

A proletárdiktatúra vagy a népdiktatúra megszilárdítása egyszersmind előkészíti azokat a feltételeket, amelyek e diktatúra felszámolásához és arra a magasabb fokra való áttéréshez szükségesek, amikor az állam mint olyan megszűnik. A Kommunista Párt megteremtése és fejlesztése egyszersmind előkészíti a Kommunista Párt és általában minden politikai párt megszűnésének feltételeit. A Kommunista Párt vezette forradalmi hadsereg megteremtése és a forradalmi háború viselése egyszersmind előkészíti a feltételeket ahhoz, hogy örökre szólóan végezzünk a háborúval. Ez egész sor olyan ellentét, amelyek ugyanakkor feltételezik egymást.

A háború és a béke tudvalevően egymássá kölcsönösen átváltozó jelenségek. A háborút béke váltja fel; például az első világháború a háború utáni békébe torkollott; Kínában most megszűnt a polgárháború, és az országban helyreállt a béke. A békét háború váltja fel; például 1927-ben a Kuomintang és a Kommunista Párt közötti együttműködés háborúvá változott át; lehetséges, hogy a mostani békés nemzetközi helyzet is egy második világháborúvá változik át. Mi az oka ennek? Az, hogy az

osztálytársadalomban olyan ellentétes jelenségek, mint a háború és a béke, meghatározott feltételek mellett kölcsönösen összefüggnek egymással.

Minden ellentét kölcsönös összefüggésben van egymással, s az ellentétek egyrészt bizonyos feltételek mellett együtt léteznek az egységesben, másrészt bizonyos más feltételek mellett átváltoznak egymássá — ez az „ellentétek azonossága" fogalmának teljes, átfogó jelentése. Éppen erről beszél Lenin: „. . . az *ellentétek* hogyan lehetnek *azonosak*, hogyan azonosak (hogyan válnak azonosakká), — milyen feltételek mellett azonosak, olyanformán, hogy az egyik átváltozik a másikká . . ."

És „. . . miért kell az emberi elménének ezeket az ellentéteket eleveneknek, feltételeseknek, mozgékonyaknak, egymássá átváltozóknak, nempedig élettelenéknek, megmerevedetteknek tekintenie"? Azért, mert valóban ilyenek az objektíve létező dolgok és jelenségek. Az objektíve létező jelenség ellentétes oldalainak egysége vagy azonossága sohasem holt, merev, hanem eleven, feltételes, mozgékony, ideiglenes, viszonylagos; meghatározott feltételek mellett az ellentétek kivétel nélkül mind átváltoznak egymássá; és ennek a helyzetnek a tükröződése az emberi gondolkodásban a marxista dialektikus materialista világszemlélet. Csak a reakciós uralkodó osztályok — a mostaniak és multbeliek —, valamint a szolgálatukban álló metafizika tekintik az ellentéteket holt és merev, nempedig eleven, feltételes, mozgékony, egymássá átváltozó jelenségeknek. A reakciós uralkodó osztályok úton-útfélen hirdetik ezt a helytelen nézetet, s uralmuk meghosszabbítása céljából

félrevezetik a néptömegeket. A kommunisták feladata, hogy leleplezzék a reakciósok és a metafizikusok káros téveszméit, propagálják a jelenségek dialektikáját, elősegítsék az egyik jelenségnek egy másik, új jelenséggé való változását — a forradalmi célok elérése érdekében.

Amikor azt mondjuk, hogy az ellentétek meghatározott feltételek mellett azonosak egymással, abból indulunk ki, hogy ezek az ellentétek reálisak, konkrétak, és egymássá való átváltozásuk szintén reális és konkrét. Ha szemügyre vesszük azt a sokféle átalakulást, amely a mítoszokban fordul elő, például a „Sanhajcsing"[17] című könyvben a napot kergető Kua Furól szóló mítoszban, a „Huajnance"[18] című könyvben a kilenc napot lenyilazó Jiről szóló mítoszban, a „Hszijucsi"[19] című könyvben a Szun Vu-kung 72 átalakulásáról szóló mítoszban, a „Liaocsajcseji"[20] című könyvben a szellemek és rókák emberekké való átalakulásáról szóló mítoszban stb., azt látjuk, hogy ezekben a mítoszokban az ellentéteknek egymássá való kölcsönös átváltozása naív, fantasztikus átalakulások formájában jelentkezik, amelyek az emberek szubjektív képzeletének gyümölcsei, s amelyeket a számtalan és sokféle reális ellentét átalakulásai sugalmaztak, tehát azt látjuk, hogy ezek egyáltalán nem reális, konkrét ellentétekkel végbemenő változások. Marx mondotta: „Minden mitológia a képzeletben és a képzelet által győzi le, tartja uralma alatt és alakítja a természeti erőket: eltűnik tehát a természeti erők feletti valóságos uralom esetén"[21]. Ezeket a mítoszokban (és mesékben) előforduló számtalan átalaku-

lásról szóló történeteket az emberek élvezettel olvassák ugyan, hiszen az embernek a természeti erők fölötti győzelmét ábrázolják, s a legjobbak közülük „örök varázzsal" rendelkeznek (*Marx*), mégis, meg kell állapítanunk, hogy a mítoszokat nem az ellentétek azonosságából és harcából keletkezett konkrét, meghatározott helyzetek alapján teremtették, és ezért nem jelentik a valóság tudományos tükrözését. Ez azt jelenti, hogy a mítoszokban vagy mesékben ellentmondásokat alkotó oldalak között nem volt reális egység, ezek csak képzelt egységek. A marxista dialektika ellenben tudományosan tükrözi a reális átalakulások alapjául szolgáló ellentmondások közötti egységet.

Mi az oka annak, hogy a tojás átalakulhat, a kő viszont nem alakulhat át csibévé? Miért van a háború és a béke között kölcsönös összefüggés, s miért nincs ilyen kölcsönös összefüggés a háború és a kő között? Miért szülhet az ember csak embert, nempedig valami mást? Ennek abban és nem másban van a nyitja, hogy az ellentétek egysége csak meghatározott, szükséges feltételek között lehetséges. Meghatározott, szükséges feltételek nélkül nem lehetséges semilyen egység.

Mi volt az oka annak, hogy az 1917-es oroszországi februári burzsoá-demokratikus forradalom közvetlenül átnőtt az októberi szocialista proletárforradalomba, a francia polgári forradalom viszont nem nőtt át közvetlenül szocialista forradalomba, az 1871-es Párizsi Kommün pedig végülis vereséget szenvedett? Mi az oka annak, hogy Mongólia és Közép-Ázsia a maga nomád rendjével közvetlenül

a szocializmusba megy át? Mi az oka annak, hogy a kínai forradalom kikerülheti a kapitalista utat és közvetlenül áttérhet a szocializmusra, nem kell megjárnia a nyugati országok régi történelmi útját, nem kell átélnie a burzsoá diktatúra szakaszát? Mindez semmi mással nem magyarázható, mint éppen az egyes szóbanforgó időszakok konkrét feltételeivel. Ha a jelenség fejlődésének folyamán már megértek a meghatározott, szükséges feltételek, meghatározott ellentétek keletkeznek, s ezek az egymást kölcsönösen feltételező ellentétek (egy vagy több pár) azután kölcsönösen átcsapnak egymásba. Különben mindez lehetetlen volna.

Ez a helyzet az azonosság kérdésével. De mi a harc? Mi a viszony az azonosság és a harc között?

Lenin megállapítja: „Az ellentétek egysége (egybeesése, azonossága, hatásegyenlősége) feltételes, időleges, átmeneti, viszonylagos. Az egymást kölcsönösen kizáró ellentétek harca abszolút, mint ahogy abszolút a fejlődés, a mozgás"[22].

Miről beszél itt Lenin?

Arról, hogy minden folyamatnak van kezdete és vége, minden folyamat a saját ellentétébe csap át. Minden folyamat állandósága viszonylagos, a változékonyság ellenben, amely az egyik folyamatnak egy másik folyamatba való átcsapásában jut kifejezésre, abszolút.

Minden jelenségnek mozgása során kétféle állapota lehetséges: a viszonylagos nyugalom állapota és az abszolút változás állapota. Ezt a két állapotot a magában a jelenségben rejlő két ellentétes elv kölcsönös harca idézi elő. Amikor a jelenség mozgása

során az első állapotban van, csak mennyiségileg, nempedig minőségileg változik, és ez a látszólagos nyugalomban nyilvánul meg. Mikor azonban a jelenség mozgása során a második állapotban van, akkor annak következtében, hogy mialatt az első állapotban volt, a mennyiségi változások már elértek bizonyos tetőpontot, az egységes kettéhasad benne, minőségi változás jön létre, és ez szemmelláthatő változásokban nyilvánul meg. A mindennapi életben megfigyelhető egység, egybeforrottság, szövetség, harmónia, szilárdság, egyensúly, pangás, nyugalom, állandóság, egyenletesség, sűrűsödés, vonzás stb. — mindezek a mennyiségi változások állapotában levő dolgok megnyilvánulásai, ezzel szemben az egységes kettéhasadása, az egybeforrottság, szövetség, harmónia, szilárdság, egyensúly, pangás, nyugalom, állandóság, egyenletesség, sűrűsödés, vonzás állapotának megbomlása, s ezeknek az állapotoknak ellentétes állapotba való átcsapása olyan dolgok megnyilvánulásai, amelyek az egyik folyamatnak egy másik folyamatba való átcsapása során bekövetkező minőségi változások állapotában vannak. A dolgok, a jelenségek folytonosan átcsapnak az első állapotból a második állapotba, miközben az ellentétek harca mindkét állapotban folyik, az ellentmondás megoldása pedig a második állapot útján megy végbe. Az ellentétek egysége ezért feltételes, ideiglenes, viszonylagos, az egymást kölcsönösen kizáró ellentétek harca pedig abszolút.

Fentebb mondottuk, hogy az ellentétek között azonosság áll fenn, és ezért együtt létezhetnek az egységesben és átváltozhatnak egymássá; min-

den a feltételektől függ, vagyis meghatározott feltételek mellett az ellentétek egységgé válhatnak és átváltozhatnak egymássá; ezek nélkül a meghatározott feltételek nélkül lehetetlen ellentétek keletkezése, lehetetlen együttlétezésük és lehetetlen egymássá való átváltozásuk. Az ellentétek egysége csak bizonyos feltételek mellett jön létre, és ezért az egység feltételes, viszonylagos. Ugyanakkor azt mondjuk, hogy az ellentétek harca áthatja az egész folyamatot elejétől végig, és az egyik folyamatnak egy másik folyamatba való átcsapására vezet; az ellentétek harca kivétel nélkül mindenütt megvan és ezért feltétlen, abszolút.

A feltételes és viszonylagos egység, meg a feltétlen és abszolút harc egyesülése alkotja minden jelenség ellentmondásos mozgását.

Mi kínaiak gyakran mondjuk: „Ellentétesek, de egymást szülik"[23]. Ez azt jelenti, hogy az ellentétek között egység áll fenn. E szavakban dialektika rejlik; szöges ellentétben állnak a metafizikával. „Ellentétesek" — ez a szó azt jelenti, hogy az ellentétek kizárják egymást vagy harcolnak egymás ellen; „egymást szülik" — ez azt jelenti, hogy bizonyos feltételek mellett az ellentétek kölcsönös összefüggésben vannak egymással és egységbe forrnak. Ugyanakkor az egységen belül harc folyik, és harc nélkül nem létezik egység.

Az egységben harc, a sajátszerűben egyetemes, az egyesben általános van; Lenin szavaival szólva, „. . . . a relatív*ban* is *van* abszolút"[24].

6. AZ ANTAGONIZMUS HELYE AZ ELLENTMONDÁSOK SORÁBAN

Amikor az ellentétek harcával kapcsolatos problémákat vizsgáljuk, felmerül a kérdés, hogy mi az antagonizmus. Válaszunk erre a kérdésre: az antagonizmus — az ellentétek harcának egyik formája, de nem egyetemes formája.

Az emberiség története ismeri az osztályok közötti antagonizmust, amely az ellentétek harcának sajátszerű megnyilvánulása. Ha a kizsákmányoló és kizsákmányolt osztály közötti ellentmondást nézzük, azt látjuk, hogy ez a két kölcsönösen szembenálló osztály mind a rabszolgatartó, mind a feudális, mind a kapitalista társadalomban hosszú időn át együtt létezik egy egységes társadalomban. Harcolnak egymás ellen; de ez a harc csak akkor ölti fejlődése folyamán forradalomba torkolló nyilt antagonizmus formáját, amikor a két osztály között fennálló ellentmondás fejlődése elér egy meghatározott szakaszt. Hasonlóképpen megy végbe az osztálytársadalomban a békéből a háborúba való átmenet is.

A bombában — a robbanás előtt — az ellentétek meghatározott feltételek következtében ideiglenesen együtt léteznek az egységesben. És csak új feltételek (szúróláng) megjelenésekor következik be a robbanás. Hasonló a helyzet mindazokban a természeti jelenségekben is, amelyekben a régi ellentmondás megoldása és az új ellentmondás keletkezése végülis nyilt összeütközés formájában megy végbe.

Nagyon fontos, hogy tisztán lássuk ezt a tételt. Segítségével megértjük, hogy az osztálytársadalomban a forradalmak és a forradalmi háborúk elkerülhetetlenek, hogy enélkül lehetetlen ugrást végrehajtani a társadalom fejlődésében, lehetetlen megdönteni a reakciós uralkodó osztályt és elérni, hogy a nép vegye kezébe a hatalmat. A kommunistáknak le kell leplezniök a reakciósok hazug propagandáját, akik azt állítják, hogy a társadalmi forradalom szükségtelen és lehetetlen; a kommunistáknak szilárdan ki kell tartaniok a társadalmi forradalom marxista-leninista elmélete mellett, segíteniök kell a népet abban, hogy megértse: a társadalmi forradalom nemcsak teljesen szükséges, hanem teljesen lehetséges is; az egész emberiség története és a Szovjetunióban aratott győzelem igazolja ezt a tudományos igazságot.

Nekünk azonban konkrétan kell tanulmányoznunk az ellentétek harcának különböző megnyilvánulásait, s nem szabad megengednünk, hogy a fenti formulát helytelenül minden jelenségre ráhúzzák. Az ellentmondások és a harc egyetemesek, abszolútak, de az ellentmondások megoldásának módszerei, vagyis a harc formái különbözőek az ellentmondások különböző jellege következtében; egyes ellentmondások jellege nyiltan antagonisztikus, másoké nem. A jelenségek konkrét fejlődésének megfelelően egyes, kezdetben nem antagonisztikus ellentmondások antagonisztikus ellentmondásokká, egyes, kezdetben antagonisztikus ellentmondások viszont nem antagonisztikus ellentmondásokká fejlődnek.

Az osztálytársadalom viszonyai között a Kommu-

nista Párt sorain belül a helyes és téves nézetek közötti ellentmondások, mint már fentebb mondottuk, a társadalom osztályellentmondásainak tükröződései a pártban. A kezdeti időszakban vagy egyes kérdésekben ezek az ellentmondások nem mindig nyilvánulnak meg rögtön antagonisztikus formában. Az osztályharc fejlődésével azonban ezek az ellentmondások antagonisztikus ellentmondásokká fejlődhetnek. Az SzK(b)P története megmutatta nekünk, hogy azok az ellentmondások, melyek Lenin és Sztálin helyes nézetei, meg Trockij, Buharin és mások hibás nézetei között voltak, kezdetben még nem nyilvánultak meg antagonisztikus formában, de később antagonisztikus ellentmondásokká fejlődtek. Hasonló eseteket tudunk a Kínai Kommunista Párt történetéből is. Pártunkban azok az ellentmondások, melyek sok elvtársunk helyes nézetei, meg Csen Tu-hsziu, Csang Kuo-tao és mások hibás nézetei között felmerültek, kezdetben szintén nem nyilvánultak meg antagonisztikus formában, de később antagonisztikusakká váltak. Jelenleg pártunkon belül a helyes és téves nézetek közötti ellentmondások nem antagonisztikus formában jelentkeznek, és ha a hibát elkövető elvtársak ki tudják azokat javítani, ezek az ellentmondások nem fejlődnek antagonisztikusakká. Ezért a pártnak egyrészt kemény harcot kell folytatnia a téves nézetek ellen, másrészt azonban minden lehetőséget meg kell adnia az elvtársaknak, hogy belássák hibáikat. Természetesen ilyen helyzetben a túlzottan kemény harc nyilvánvalóan célszerűtlen. Ha azonban a hibát elkövető személyek védelmezni és súlyosbítani fogják hibájukat, ezek az

ellentmondások antagonisztikus ellentmondásokká fejlődhetnek.

A város és a falu közötti gazdasági ellentmondások a kapitalista társadalomban (ahol a városi burzsoázia kíméletlenül fosztogatja a falut) és így a Kuomintang uralmának körzeteiben is (ahol a külföldi imperializmus és a kínai komprádor nagyburzsoázia uralma alatt álló város barbár módon fosztogatja a falut) igen nagy mértékben antagonisztikusak. De a szocializmus országában és a mi forradalmi támaszpontjainkon ezek az antagonisztikus ellentmondások nem antagonisztikus ellentmondásokká váltak, a kommunista társadalomban pedig megszűnnek.

Lenin mondja: „Antagonizmus és ellentmondás egyáltalán nem egy és ugyanaz. Az első eltűnik, a második megmarad a szocializmusban"[25]. Ez azt jelenti, hogy az antagonizmus az ellentétek harcának csak egyik formája, de nem egyetemes formája; és ezért ezt a terminust nem lehet megkülönböztetés nélkül mindenre alkalmazni.

7. BEFEJEZÉS

Röviden összefoglaljuk az elmondottakat. A dolgok, jelenségek lényegéhez tartozó ellentmondás törvénye, vagyis az ellentétek egységének törvénye, a természet és a társadalom alaptörvénye, tehát alaptörvénye a gondolkodásnak is. Ez a törvény homlokegyenest ellenkezik a metafizikus világnézettel. Felfedezése nagy forradalmat jelentett a megismerés

történetében. A dialektikus materializmus szerint ellentmondások vannak az objektív jelenségek és a szubjektív gondolkodás terén végbemenő minden folyamatban, az ellentmondások elejétől végig áthatnak minden folyamatot — ebben áll az ellentmondások egyetemessége és abszolút volta. Az ellentmondásos jelenségeknek és az ellentmondás mindegyik oldalának megvannak a maga sajátosságai — ebben áll az ellentmondások sajátszerűsége és viszonylagossága. Az ellentétek meghatározott feltételek mellett azonosak, aminek következtében lehetséges együttlétezésük az egységesben, valamint saját ellentétükké való átváltozásuk. Ez is az ellentmondások sajátszerűségéhez és viszonylagosságához tartozik. Az ellentétek harca azonban szakadatlan, egyaránt tart az ellentétek együttlétezése idején és egymássá való átváltozásuk idején, s a harc különösen láthatóan nyilvánul meg az egyik ellentétnek egy másik ellentétté való átváltozása idején — ez megint az ellentmondások egyetemességét és abszolút voltát jelenti. Amikor az ellentmondások sajátszerűségét és viszonylagosságát tanulmányozzuk, szem előtt kell tartanunk a fő ellentmondás és a nem fő ellentmondások közötti különbséget, az ellentmondás fő oldala és nem fő oldala közötti különbséget. Amikor az ellentmondások egyetemes jellegét és az ellentétek harcát tanulmányozzuk, szem előtt kell tartanunk az ellentétek harcának változatos formái közötti különbségeket, ellenkező esetben elkerülhetetlenül hibákat követünk el.

Ha a tanulmányozás nyomán igazán tisztába

jövünk a fent kifejtett alaptételekkel, szétzúzhatjuk azokat a dogmatikus nézeteket, amelyek szöges ellentétben vannak a marxizmus-leninizmus alapelveivel, és kárt okoznak forradalmi ügyünknek, akkor segíthetünk a tapasztalt elvtársaknak, hogy rendszerbe foglalják, elvi magaslatra emeljék tapasztalataikat, és elkerüljék az empirizmusból fakadó hibák megismétlődését. Röviden ezt a következtetést vonhatjuk le az ellentmondás törvényének vizsgálatából.

JEGYZETEK

[1] *Lenin.* „Hegel «Előadások a filozófia történetéről» c. könyvének konspektusa". (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 237. old. oroszul. — *Szerk.)*

[2] *Lenin.* „A dialektika kérdéséhez": „Az egységes kettéhasadása és ellentmondó részeinek a megismerése (lásd a Hérakleitoszról szóló Philón-idézetet Lassalle Hérakleitosza III. részének („A megismerés") elején), ez a dialektika *velejе* (egyik „lényege", egyik legfőbb, ha ugyan nem a legfőbb sajátossága vagy vonása)." (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 327. old. oroszul. — *Szerk.)* Lásd még Lenin „Hegel «A logika tudománya» c. művének konspektusá"-ból: „A dialektikát röviden úgy határozhatjuk meg, mint az ellentétek egységéről szóló tanítást. Ezzel kiemeltük a dialektika velejét, ez azonban magyarázatra és kifejtésre szorul." (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 194. old. oroszul. - *Szerk.)*

[3] *Lenin.* „A dialektika kérdéséhez". (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 327—328. old. oroszul. — *Szerk.)*

[4] A Han-korszakban Tung Csung-su, a konfuciánus iskola neves képviselője (időszámításunk előtt 179—104) a következőket mondotta Vu-ti császárnak: „A taót — az ég adta. Az ég változhatatlan, változhatatlan a tao is."

A „tao" szó használata igen elterjedt volt az ókínai filozófusok között. „Utat", „elvet", valamint „törvényt", „törvényszerűséget" is jelent.

[5] *Engels.* „Anti-Dühring". (Szikra 1950. 124. old. — *Szerk.)*

[6] *Lenin.* „A dialektika kérdéséhez". (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 327. old. oroszul. — *Szerk.)*

[7] *Engels.* „Anti-Dühring". (Szikra 1950. 125—126. old. — *Szerk.)*

[8] *Lenin.* „A dialektika kérdéséhez". (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 327. old. oroszul. — *Szerk.)*

[9] *Lenin.* „A dialektika kérdéséhez". (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 328. old. oroszul. — *Szerk.)*

[10] V. ö. Lenin „Kommunizmus" című cikkét. Ebben a cikkben Lenin — bírálva Kun Bélát, a Kommunisták Magyarországi Pártjának tagját, akit később lelepleztek, mint a munkásosztály ügyének árulóját — azt írta, hogy Kun Béla megkerüli azt, „ami a marxizmusban a leglényegesebb, ami a marxizmus élő lelke: a konkrét helyzet konkrét elemzését". *(Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 161. old. — *Szerk.)*

[11] Szun-ce (vagy Szun Vu), (Szun Vu-cenek is nevezték) az i. e. V. század híres kínai hadvezére és hadászati teoretikusa, a 13 fejezetből álló „Szun-ce" értekezés szerzője. Ez az idézet a „Szun-ce" könyv harmadik, „A támadás előkészítése" című fejezetéből származik.

[12] Vej Cseng (580—643) politikus és történetíró, aki a Tang-korszak első időszakában élt. Ez az idézet a „Cecse tungcsien" krónika 192. kötetéből származik.

[13] A „Sujhucsuan" (Vízparti történet. Athenaeum 1950. — *Szerk.)* a XIV. század legnagyobb irodalmi alkotása, amely a Jüan-dinasztia uralkodásának végén és a Ming-dinasztia uralkodásának elején készült. Az említett regény szerzőjének Si Naj-ant tartják. A regény az északi Szung-dinasztia utolsó éveiben lefolyt parasztháborút

írja le. Szung Csiang a regény főhőse. Csucsiacsuang település Liensanpónak, a parasztháború támaszpontjának közelében feküdt. Csu Csao-feng, a település ura, zsarnok nagybirtokos volt.

[14] Lenin. „Mégegyszer a szakszervezetekről, a jelenlegi helyzetről, Trockij és Buharin hibáiról". *(Lenin* Művei. 32. köt. 87. old. — *Szerk.)*

[15] Lenin. Mi a teendő? *(Lenin* Művei. 5. köt. Szikra 1953. 380. old. — *Szerk.)*

[16] *Lenin.* „Hegel «A logika tudománya» c. művének konspektusa". (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 83. old. oroszul. — *Szerk.)*

[17] „Sanhajcsing" — a Csan Kuo-korszakból származó mű (i. e. V—III. század). Kua Fu — isteni lény, akiről a „Sanhajcsing" szól. Ebben a könyvben olvassuk: „Kua Fu üldözőbe vette a napot. Útközben megszomjazott és vizet ivott két folyóból — a Huanghóból és a Vejhóból. Ezeknek a folyóknak a vize nem volt elég, és északra száguldott, hogy ott a Nagy Tengerből igyon. De mielőtt odaért volna, félúton meghalt a szomjúságtól. Hátrahagyott botja erdővé változott. („Hajvajpejcsing" című fejezet.)

[18] Ji — ókínai monda hőse. A mítosz, amely elmondja, hogyan nyilazott Ji a napba, a hős hajszálpontos találatairól szól. A „Huajnance"-ben, amelyet Liu An (a Han-korszak arisztokráciájának képviselője — i. e. II. század) írt, ezt olvassuk: „Jao idejében egyszerre tíz nap kelt fel, kiégett minden fűszál, elpusztult minden növény, és a népnek nem volt mivel táplálkoznia. Gyorslábú, sárkányfejű vadállatok, amelyek embereket ettek, hosszúfogú szörnyek, tüzeket és árvizeket okozó szörnyek, házakat romboló viharmadarak, szörnyen nagy vaddisznók, óriási mérgeskígyók zúdítottak bajokat a népre. Jao megparancsolta Jinek, hogy lője agyon a tíz napot az égbolton és a szörnyeket a földön . . . Az egész nép ujjongott."

Vang Ji író, a Keleti Han-korszak (i. sz. II. század) írója, Csü Jüan ókori költő „Tienven" című verseihez fűzött megjegyzéseiben ugyanezt írja: „Jao idejében egyszerre tíz nap kelt fel és kiégett minden növény. Jao megparancsolta Jinek, hogy lője agyon a tíz napot. Kilenc napot lelőtt . . . de egy nap megmaradt."

[19] „Hszijucsi" — fantasztikus regény, amelyet a XVI. században írtak. A regény főhőse — Szun Vu-kung — a varázsló majom. Szun Vu-kung ismerte a 72 átalakulás titkát, s kívánsága szerint át tudott alakulni vadállattá, madárrá, hallá, rovarrá, fűvé, fává, különböző tárgyakká, emberré stb.

[20] „Liaocsajcseji" — mesegyüjtemény, amelyet Pu Szung-ling állított össze a Csing-dinasztia korszakában (XVII. század) az általa összegyüjtött népmondák alapján. A gyüjteményben 431 mese van, nagyrészt titokzatos remeték és ravasz rókák által végrehajtott csodákról.

[21] *Marx.* Bevezetés a politikai gazdaságtan bírálatához. (A marxizmus-leninizmus kis könyvtára. 78. szám. Szikra 1951. 37. old. — *Szerk.)*

[22] *Lenin.* „A dialektika kérdéséhez". (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 328. old. oroszul. — *Szerk.)*

[23] Ezzel a mondattal elsőízben a „Csienhansu" évkönyvben találkozunk (XXX. köt., „Jivencse" című fejezet), amelyet Pan Ku, ismert I. századbeli kínai történész állított össze. Később széles körben elterjedt. Pan Ku szövegében a következőket olvassuk: „A filozófusok tíz iskolája közül csak kilenc érdemel figyelmet. Mindegyik abban az időszakban jött létre, amikor a törvényes uralkodó hatalma hanyatlásnak indult, és a helyi kormányzók harcolni kezdtek egymással, s mindegyikük a maga módján kezdett kormányozni. E feltételek mellett egymásután jelentek meg a nagyszámú iskolák, és mindegyik saját tételeit megfogalmazva, azt magasztalta, amit maga helyesnek tartott. Mindegyik buzgón hirdette a maga tanítását, arra törekedve, hogy azt valamelyik

helyi uralkodó elfogadja. Nézeteik, minden különbségük ellenére, a tűzhöz és a vízhez hasonlóan kölcsönösen megsemmisítették és kölcsönösen szülték egymást. Az irgalom és a kötelességérzet, a tisztelet és a barátság — ellentétesek, de egymást szülik."

[24] *Lenin.* „A dialektika kérdéséhez". (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 328. old. oroszul. — *Szerk.)*

[25] *Lenin.* „Megjegyzések N. Buharin «Az átmeneti időszak gazdasága» című könyvéhez". (Leninszkij Szbornyik. XI. köt. 2. kiad. Moszkva—Leningrád 1931. 357. old. — *Szerk.)*

TARTALOM

A kiadó előszava 7

A JAPÁNELLENES HÁBORÚ IDŐSZAKA

A JAPÁN TÁMADÁS ELLENI HARC POLITIKAI VONALA, GYAKORLATI INTÉZKEDÉSEI ÉS PERSPEKTÍVÁI (1937 július 23) 11

1. Két vonal 13
2. A gyakorlati intézkedések két rendszere 17
3. Két perspektíva 25
4. Következtetések 26

Jegyzetek 27

MOZGÓSÍTSUNK MINDEN ERŐT A GYŐZELEM KIVÍVÁSÁRA A JAPÁN TERÜLETRABLÓK ELLENI HÁBORÚBAN (1937 augusztus 25) 29

I. 31
II. 32
III. 35
IV. 40

Jegyzetek 41

A LIBERALIZMUS ELLEN (1937 szeptember 7) .. 43

A KUOMINTANG ÉS A KOMMUNISTA PÁRT EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK MEGVALÓSÍTÁSA UTÁN FELMERÜLT SÜRGŐS FELADATOK (1937 szeptember 29) 51

Jegyzetek 72

BESZÉLGETÉS JAMES BERTRAM ANGOL LAPTUDÓSÍTÓVAL (1937 október 25) 73

A Kínai Kommunista Párt és a japán megszállók elleni háború 75
A japán megszállók elleni háború helyzete és tanulságai 77
A 8. hadsereg a japán megszállók elleni háborúban 84
A japán megszállók elleni háború során észlelhető kapituláns törekvések 91
A demokratikus rendszer és a japán megszállók elleni háború 94

A JAPÁN TERÜLETRABLÓK ELLENI HÁBORÚBAN SANGHAJ ÉS TAJJÜAN ELESTE UTÁN KIALAKULT HELYZET, ÉS AZ EBBŐL ADÓDÓ FELADATOK (1937 november 12) 101

I. Jelenleg az egyoldalú háborúról a japán területrablók elleni általános háborúra való átmenet időszakában élünk 103

II. Harcoljunk a kapituláns törekvések ellen mind a Pártban, mind az országban 110
A Pártban harcoljunk az osztály-kapituláns törekvések ellen 110
Az országban — harcoljunk a nemzeti-kapituláns törekvések ellen 117
Az osztály-kapituláns és a nemzeti-kapituláns törekvések közötti összefüggés 120

Jegyzetek 120

A SENHSZI—KANSZU—NINGHSZIA HATÁRTERÜLET KORMÁNYÁNAK ÉS A 8. HADSEREG HÁTORSZÁGI PARANCSNOKSÁGÁNAK HIRDETMÉNYE (1938 május 15) 129

Jegyzetek 135

A JAPÁN TERÜLETRABLÓK ELLENI PARTIZÁNHÁBORÚ STRATÉGIÁJÁNAK KÉRDÉSEI (1938 május) 137

I. fejezet. Miért vetjük fel a partizánháború stratégiájának kérdését? 139

II. fejezet. A háború alapelve — saját erőink megőrzése, az ellenség erőinek megsemmisítése 142

III. fejezet. A japán területrablók elleni partizánháború stratégiájának hat konkrét kérdése ... 144

IV. fejezet. A támadó hadműveletek kezdeményező, rugalmas és tervszerű folytatása a védelmi háború során, gyors hadműveletek a halogató háború során, külső vonalakon vívott ütközetek és harcok a belső vonalakon folyó háború során 145

V. fejezet. Együttműködés a reguláris csapatok hadműveleteivel 161

VI. fejezet. Támaszpontok létrehozása 165
1. A támaszpontok formái 168
2. A partizánkörzetek és partizántámaszpontok 172
3. A támaszpontok létrehozásának feltételei .. 175
4. A támaszpontok megerősítése és kiszélesítése 179
5. Az általunk és az ellenség által alkalmazott bekerítés formái 181

VII. fejezet. Stratégiai védelem és stratégiai támadás a p rtizánháborúban 184
1. Stratégiai védelem a partizánháborúban ... 184
2. Stratégiai támadás a partizánháborúban ... 190

VIII. fejezet. A partizánháborúnak reguláris csapatok mozgó hadműveleteivé fejlesztése 192

IX. fejezet. A hadvezetés különböző szervei közötti helyes kapcsolatok 197

Jegyzetek 201

AZ ELHÚZÓDÓ HÁBORÚRÓL (1938 május) 205
A kérdés feltevése 207
Ezzel a kérdéssel kapcsolatos érvelésünk 221
A Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet cáfolata 227

Megalkuvás vagy háború? Rothadás vagy haladás? 235
A Kína elkerülhetetlen leigázását hirdető elmélet hibás, de ugyanolyan hibás a gyors győzelem elmélete is 241
Miért lesz a háború elhúzódó jellegű? 245
Az elhúzódó háború három szakasza 251
Beékelődés az ellenség vonalaiba 268
Háború az örök békéért 274
Tudatos tevékenység a háborúban 278
Háború és politika 282
Politikai mozgósítás a japán területrablók ellen viselt háborúban 284
A háború céljai 287
Támadó hadműveletek a védelmi háborúban, villámgyors hadműveletek az elhúzódó háborúban, külső vonalakon végrehajtott hadműveletek a belső vonalakon folyó háborúban 291
Kezdeményezés, rugalmasság és tervszerűség 298
A reguláris csapatok mozgó hadműveletei, partizánháború, állóháború 318
Kimerítő háború és megsemmisítő háború 326
Az ellenség által elkövetett baklövések kihasználásának lehetősége 333
A döntő ütközetek kérdése a japán területrablók ellen viselt háborúban 337
A hadsereg és a nép — a győzelem alapja 343
Befejezés 351

Jegyzetek 354

A KÍNAI KOMMUNISTA PÁRT HELYE A NEMZETI HÁBORÚBAN (1938 október) 361

Hazafiság és nemzetköziség 364
A kommunisták élcsapat-szerepe a nemzeti háborúban 366
Fogjuk össze az egész nemzetet és harcoljunk a soraiban működő ellenséges ügynökség ellen ... 369
Szélesítsük a Párt sorait és ne tűrjük, hogy ellenséges ügynökök furakodjanak be a Pártba 370
Folytassuk következetesen az egységfront-politikát és védelmezzük következetesen a Párt függetlenségét 371

Számoljunk az egész érdekeivel, számoljunk a többséggel, dolgozzunk együtt a szövetségesekkel .. 373
Káderpolitika 374
Pártfegyelem 378
A pártonbelüli demokrácia 379
Pártunk két fronton vívott harcban nőtt naggyá és erősödött meg 381
A további kétfrontharc 384
A tanulás 386
Egység és győzelem 390
Jegyzetek 390

AZ EGYSÉGFRONTON BELÜLI FÜGGETLENSÉG ÉS ÖNÁLLÓSÁG KÉRDÉSE (1938 november 5).. 393

A segítség és az engedmény legyen aktív, nempedig passzív 395
A nemzeti harc és az osztályharc egysége 397
A „Mindent az egységfront útján kell végrehajtani" jelszó helytelen 398
Jegyzetek 400

A HÁBORÚ ÉS A STRATÉGIA KÉRDÉSEI (1938 november 6) 403

1. Kína sajátosságai és a forradalmi háború 405
2. A Kuomintang katonai története 412
3. A Kínai Kommunista Párt katonai története 416
4. A Párt katonai stratégiájában a polgárháború és a nemzeti háború idején végrehajtott fordulatok 418
5. A japán megszállók ellen irányuló partizánhadműveletek stratégiai szerepe 423
6. Fordítsunk figyelmet a katonai kérdések tanulmányozására 428

Jegyzetek 429

AZ ELLENTMONDÁSRÓL (1937 augusztus) 435

1. Két világnézet 438
2. Az ellentmondás egyetemessége 445

3. Az ellentmondás sajátszerűsége 451
4. A fő ellentmondás és az ellentmondás fő oldala 471
5. Az ellentétek azonossága és harca 481
6. Az antagonizmus helye az ellentmondások sorában 492
7. Befejezés 495
Jegyzetek 497

5566. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős: Vértes Ferenc.